

Božićna poruka - 2015 - Betlehemske Dijete - Lice Božjeg milosrđa	293
Raspored slavlja krizmi u 2016. godini.	295
Pastoralni kalendar 2016.	297

DOKUMENTI

Poruka pape Franje uz 49. Svjetski dan mira (1. siječnja 2016.)	301
Poruka Svetog Oca za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2016.. . . .	306
Apel s Godišnjega pastoralnog skupa hrvatskih pastoralnih djelatnika iz Zapadne Europe	307
Poruka hrvatskih biskupa za parlamentarne izbore 2015.	308
Sjednica Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog	309
Sjednica Vijeća HBK za život i obitelj.	310
Priopćenje s 51. plenarnog zasjedanja HBK	311
Izjava biskupa HBK u vezi s procesom kanonizacije blaženoga Alojzija Stepinca	313

PRIGODNE PROPOVIJEDI

Svetkovina Svih Svetih – Lovrinac, Split - 2015.	314
Svetkovina Rođenja Gospodinova – Misa Polnočka u Katedrali - 2015.	315
Svetkovina Rođenja Gospodinova – Danja misa u Katedrali - 2015.	316

DOPISI IZ ORDINARIJATA

Adventska rekolekcija za svećenike	318
Okružno pismo svećenicima i svim vjernicima u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji o sprovednoj praksi i običajima.	319
Imenovanje Vojnog ordinarija u Republici Hrvatskoj	319
Otvoranje Vrata milosrđa - poziv	321
Naputci za blagoslov obitelji	322

TEOLOŠKO-PASTORALNI PRILOZI

Anđelko Domazet: Ekološko obraćenje	323
E. Punda: Teološki vidovi bule Misericordiae Vultus s posebnim naglaskom na njihovo značenje za život svećenika	324

IZ ŽIVOTA SPLITSKO-MAKARSKE CRKVE

Hodočašće vjernika Splitsko-makarske nadbiskupije u Španjolsku – „Graditeljima ljepote Bog je dovoljan“	328
Početak nove akademske godine na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu.	330
Proslava sv. Franje u Franjevačkom klerikatu na Trsteniku	331
Blagdan sv. Franje Asiškog na obali u Splitu	332
Godišnji skup hrvatskih pastoralnih djelatnika zapadne Europe održan u Kaštel Štafiliću.	333
Susret voditelja predbračnih pouka.	334
Predstavljena knjiga dr. De Micheli Vitturi „Obitelj svetište i radost života“	334
Susret nadbiskupa Barišića s profesorima i članovima Povjerenstva za preustroj Pastoralne godine	335
U Splitu održana tribina „Molitvom za prestanak pobačaja“	336
Blagoslov novoizgrađenog zvonika i mozaika u Biteliću	337
Susret nadbiskupa Barišića i kaldejskog pomoćnog biskupa Bagdada Shlemona Wardunija.	338
Stručni skup o preventivnom odgojnom sustavu	338
Obiteljska duhovna obnova za članove HKLD-a podružnice Split	339
Misnim slavljem u Splitu završena volonterska akcija „72 sata bez kompromisa“	340
Misno slavlje u povodu 27. obljetnice smrti sluga Božjega o. Ante Gabrića	341
Provincijali franjevačkog reda OFM iz Europe u Sinju	342
Hrvatsko nadzemlje započelo sa susretima za mlade u Splitu	343
XXI. međunarodni teološki simpozij KBF-a u Splitu	344
Misa za početak nove akademske godine	346
Susret štovatelja Božjega milosrđa	346
Posveta oltara i crkve u Studencima	347
Obilježena 180. obljetnica hrvatske himne u Trogiru.	348
Predstavljena knjiga „Rivellijeva zavjera laži. Blaženi Alojzije Stepinac i Srpska Pravoslavna Crkva“	349
Sjednica Upravnog vijeća Caritasa Splitsko-makarske nadbiskupije	351
U Splitu proslavljena 125. obljetnica utemeljenja Družbe sestara Služavki Malog Isusa	351
Kolaudacija orgulja u kapeli Nadbiskupskoga sjemeništa u Splitu.	353
Svetkovina Svih svetih na splitskom groblju Lovrinac	354
Novi broj „Svjedoka“ Katehetskog ureda Splitsko-makarske nadbiskupije	354
Misa zahvalnica za jesensku inicijativu „40 dana za život“ i premijera filma „40“	355
Biskup Bonefaccić za vrijeme komunističkog režima 1944. – 1954.	356
Održana tribina o hodočašću Splitsko-makarske nadbiskupije u Španjolsku	358
Početak 13. sezone ministrantske malonogometne lige „Ivan Merz“	358
Misa za poginule branitelje na Sućidru.	359
Čakula s duhovnikom: Mir u biblijskim spisima	360
Rekolekcija za svećenike katedralnog i konkatedralnog dekanata	360
Studentsko hodočašće u Vukovar i Vinkovce	361

Proslava sv. Ivana Trogirskog	362
Susret hrvatskih rimskih studenata	363
Misa za sve poginule branitelje u samostanu na Lovretu	364
Počast žrtvama terorističkog napada u Parizu	364
U Splitu održana spomen-akcija: „I u mom gradu Vukovar svijetli“	365
Jubilarni 50. susret Hrvatskog nadzemlja	366
Predstavljena knjiga „Franjevci žrtve Drugog svjetskog rata i poraća u Cetinskoj krajini“	367
Obilježen Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama	367
Susret nadbiskupa Barišića s kandidatima za đakonat	368
Ispovijest vjere i obećanja kandidata za đakonat	369
Nadbiskupijski stručni skup za vjeroučitelje u Splitu	369
Psihološko-duhovni seminar „Ne boj se! Samo vjeruj!“	371
Proslava Gospe od Zdravlja u Splitu	371
Proslava sv. Klementa zaštitnika Makarske	373
Đakonsko ređenje u splitskoj prvostolnici	374
Susret crkvenih pjevačkih zborova u čast sv. Cecilije	375
Osvrt na proteklu pastirsku vizitaciju Imotskoga dekanata	376
Duhovna obnova za studente	377
Susret nadbiskupa Barišića sa župnicima mentorima	377
Dodijeljene stipendije Caritasa Splitsko-makarske nadbiskupije	378
Duhovna obnova za roditelje sjemeništara	379
U Splitu upaljena prva adventska svijeća	380
Prva nedjelja došašća u splitskom Sjemeništu	380
Čestitka nadbiskupa Barišića novoizabranom vojnom ordinariju mons. Juri Bogdanu	381
Proslava sv. Andrije apostola na splitskom Sućidru	382
Adventska rekolekcija svećenika u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji	383
U splitskoj Lori proslavljen sv. Nikola, zaštitnik Hrvatske ratne mornarice	384
Blagdan sv. Nikole u crkvi na Marjanu	384
Župa sv. Nikole u Metkoviću proslavila svoga zaštitnika	385
Svetkovina Bezgrešnog začeca B. D. Marije, zaštitnice Centralnoga bogoslovnog sjemeništa	385
Bezgrešno začecje BDM u Kaštel Štafiliću	386
Svetkovina Bezgrešnog začeca B. D. Marije u samostanu sv. Frane na obali	387
Čakula s duhovnikom: „Obitelj - svetište i radost života“	388
Nadbiskup Barišić predvodio zornicu u splitskoj crkvi sv. Dominika	388
Adventska duhovna obnova studenata laika KBF-a u Splitu	389
Blagoslov vode u kripti svete Lucije	390
Akcija „Darujmo osmijeh djetetu“ Caritasa Splitsko-makarske nadbiskupije	390
Svečano otvorena Godina milosrđa u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji	390
Izložba božićnih jaslja „Emanuel“	392
Adventski koncert „Ususret Božiću“ u Splitu	392
Nadbiskup Barišić predvodio zornicu u Kaštel Gomilici	393
Hrvatsko nadzemlje: „Poklon: kupiti ili biti?“	394
Svečano otvorena vrata milosrđa u Svetištu i duhovnom centru Vepric	394
Adventska duhovna obnova redovnica grada Splita i okolice	396
Vrata milosrđa svečano otvorena u Svetištu Gospe Sinjske	397
Duhovna obnova za studente	398
Pismo nadbiskupa Barišića župama Imotskoga dekanata u povodu završene pastirske vizitacije	398
Božićno čestitanje kod nadbiskupa Marina Barišića	399
Akcija „Dobro srce studenata Splita“	400
Božićna poruka nadbiskupa Barišića predstavljena medijima	401
Polnočka u splitskoj prvostolnici	401
Nadbiskup Barišić predvodio svečanu božićnu misu	402
Božić u splitskom zatvoru	403
Sv. Stjepan prvomučenik na Sustipanu u Splitu	403
Otvorena vrata milosrđa u hrvatskom pravasvetištu u Solinu	404
Nadbiskup Barišić u posjeti klauzurnim sestrama	406
Te Deum na Staru godinu u splitskoj prvostolnici	406
KRONIKA OCA NADBISKUPA	408
NAŠI POKOJNICI	
Fra Danko Glibota (1944. - 2015.)	411
Fra Vicko Kapitanović(1944. - 2015.).	413
Milostinja Nedjelje Caritasa u 2014. godini	415
Obavijesti iz Nadbiskupskog ordinarijata	418

Božićna poruka - 2015.

BETLEHEMSKO DIJETE - LICE BOŽJEG MILOSRĐA

1. Draga braćo i sestre, slavimo radosnu vijest za obitelj, društvo i svijet: „Pojavila se doista milost Božja, spasiteljica svih ljudi” (Tit 2,11). Ljubav Božja očitovala nam se u Betlehemsom Djetetu. Slavimo Božić. Slavimo ga u svetoj godini milosrđa. Papa Franjo u jubilejskoj buli naziva Radosnu vijest upućenu betlehemske pastirima i svima nama – „Lice milosrđa”. Doista, Betlehemska Dijete je vidljivo lice Božjeg milosrđa koje je radi nas i radi

našega spasenja postao čovjekom. Postade povijest u štali, zaogrnut plaštem poniznosti, jednostavnosti i siromaštva. Dolazi nam po jednoj, ali svetoj, nazaretskoj obitelji, temeljnoj stanici svakog naroda i društva. Betlehemska Dijete i obitelj najbolje se prihvaćaju i razumiju. Božić je doma u obitelji. U obitelji se događa, slavi i nalazi prostor za blagost i nježnost milosrdne ljubavi. Dok je u društvu riječ „milosrdna ljubav” postala nerazumljiva i strana, u obitelji se ona još uvijek prepoznaje kao izričaj materinskog jezika. Brzo se uči i iskustveno doživljava. Milosrdna ljubav nosi obitelj, a obitelj je unosi u društveno zajedništvo.

2. U ovom vremenu u kojemu živimo, sve se više zatvaramo u sebe, a naše društvo zapada u dublju krizu. Svjedoci smo da ta kriza ugrožava i sami temelj društva – obitelj. Mentalitet individualizma i sebičnosti razara obitelj i povećava broj siromašnih, slabih i suvišnih. Obitelj danas trpi rane i osjeća bolesti društva. Uz redovite, svakodnevne poteškoće – nezaposlenost, mala primanja, podstanarstvo – obitelj se predstavlja kao nešto staromodno, zaostalo, mjesto nasilja. Obitelj je ugrožena u svom „biti zajedništvo muškarca i žene”. Štoviše, pokušava se relativizirati, pa čak i zamijeniti nekim novim i čudnim oblicima zajedništva. No, uza sve to obitelj, primarna stanica društva, uvijek ostaje kriterij normalnosti te mjerilo duhovnog i tjele-

snog zdravlja osobe i društva. Stoga je potrebno zaštititi ovu „kralježnicu” zajedništva kako bi obitelj mogla izraziti svoju ljepotu i ostati temelj zdravog društva otvorenog života i budućnosti. Svjesni smo da nema idealne obitelji, nego samo realne.

3. Obitelj je najuspješnija odgojna i obrazovna škola milosrđa i ljubavi, koja za sebe ne traži zasluge, nagrade, plaću, jer je to ljubav bez naplate i milosrđe bez cijene. Dakako, milosrdna ljubav nije naivna i ne niječe istinu. Ona omogućava da istina dođe na svjetlo. Kažemo da istina boli. Milosrđe je poput anestezije koja nam pomaže prihvatiti istinu i podnijeti njenu bol. Betlehemska Dijete - Lice Božjeg milosrđa – želi bez nasilja i povrede osvjetliti tame i zablude naše samodostatnosti, relativizma i sebičnosti. Želi biti radosna vijest i reći nam istinu o nama i o našoj povijesti. Istinu o našem životu i o budućnosti naše povijesti. Istinu o Bogu i čovjeku.

4. Živimo u svijetu moći, nasilja, osvete i pravde jačega sa svojim „istinama”. „Pravednost bez milosrđa je osveta”, kaže sv. Toma. Milosrđe je bitna oznaka Boga tako da sv. Augustin Boga naziva: „moje Milosrđe”. Milosrđe ne ignorira pravednost, jer su međusobno najuže povezani.

Milosrđe je temelj pravednosti, a pravednost svoju puninu nalazi u milosrđu. Dimenzija milosrđa duboko je upisana u srce svakog čovjeka. Lice

Božjeg milosrđa – Betlehemske Dijete – želi nas ojačati da progledamo čistim pogledom i iskrenim srcem prepoznamo Njega u potrebnima i da sami u svojoj sredini postanemo prisutnost njegova lica. Milosrđe je put na kojem susrećemo Boga i čovjeka; izvor je radosti i mira i svijest da smo prihvaćeni i ljubljeni bez obzira na naše slabosti i grijeha.

5. Braćo i sestre, u ovoj jubilarnoj godini Božjega milosrđa, želimo Betlehemske Djetetu otvoriti vrata svoga srca i svoga doma. Njegova prisutnost u našim obiteljima čini da i obitelji postanu prostor djelatnog milosrđa. Želimo da On, Lice Božjeg milosrđa, blagoslovi sve naše obitelji i uveća veselje i ljepotu obiteljskog zajedništva. U svjetlu milosrđa naslućujemo i rješenje tolikih naših poteškoća, osobnih i obiteljskih, pa i društvenih i svjetskih. Lice Božjeg milosrđa želi umnožiti naše radosti i podijeliti naše nevolje, s nama graditi zajedništvo, jačati našu vjernost, poticati solidarnost i zauzimati se za slobodu i dostojanstvo blišnjega.

Božićnu novost Božjega milosrđa zorno nam izražava i jubilejski logo: milosrdni Spasitelj traži i nalazi palog i zarobljenog čovjeka te na ramenima nosi oslobođenog čovjeka – Adama. Jedno oko je zajedničko oživljenom Adamu i Isusu Kristu. Jer onaj tko je doživio Božju ljubav, sposoban je svoje bližnje i sve ljude gledati istim Kristovim pogledom, pogledom milosrdne ljubavi.

6. Jezik milosrđa, govor je to, dragi roditelji, kojeg vaša djeca trebaju naučiti i razumjeti. I kad pomislimo da nema izlaza i da je sve propalo što se godinama ulagalo i gradilo, snaga milosrdne lju-

bavi čuda stvara. Milosrdna ljubav liječi i ono što se činilo nemogućim. Ona je sposobna povratiti odbjegle, osloboditi zarobljene, približiti udaljene, otvoriti zatvorene, motivirati ravnodušne. Jezik milosrdne ljubavi riječju i gestom predajte vašim sinovima, kćerima, unucima... svima.

Doista, milosrdna ljubav liječi i ozdravlja. Betlehemske Dijete ne dolazi radi zdravih, nego radi bolesnih. Zdravih nema, ali samo ozdravljena osoba i obitelj, koja se pokušava nositi sa svojim ranama i izazovima, prava je terapija za zdravlje društva i nacionalno zajedništvo.

Kyrie eleison! Gospodine smiluj se i ozdravi nas od naših grijeha i promašaja te nas učini po svome milosrđu svjedocima radosti spasenja.

Kriste eleison! Kriste smiluj se i pomози nam da spremnije opraštamo i tražimo oprostjenje.

Kyrie eleison! Gospodine smiluj se i ohrabri nas na našim putovima; učvrsti nas u ispravnim odlukama; prosvijetli u životnim izborima; pročisti naše osjećaje; učini nas osjetljivima za pravdu, istinu i mir.

7. Poštovane obitelji, slaveći radost rođenja Betlehemske Djeteta – Lica Božjeg milosrđa – želim vam obilje Božjeg blagoslova. Neka nam Božić u jubilarnoj godini bude radostan i osvijetljen Licem Božjeg milosrđa, a Nova godina bogata mirom i ljubavlju, prožeta milosrđem i pravednošću, ispunjena poštenjem i čestitošću.

Sretan Božić svima!

mons. Marin Barišić
splitsko-makarski nadbiskup

RASPORED SLAVLJA KRIZMI - 2016.

M. B. – **mons. Marin Barišić, nadbiskup;**
 Mir. V. – **mons. Miroslav Vidović, generalni vikar;**
 A. A. – **mons. Nediljko Ante Ančić, past. vikar;**
 J. D. – **mons. Josip Delić;**
 P. B. – **mons. Pavao Banić;**
 A. M. – **mons. Ante Mateljan;**

A. B. – **don Alojzije Bavčević;**
 M. V. – **don Marinko Vidović;**
 M. P. – **don Mladen Parlov;**
 J. P. – **don Josip Periš;**
 A. Č. – **don Alojzije Čondić;**
 E. P. – **don Edvard Punda.**

TRAVANJ

Subota, 2. travnja

1. Split – Dobri (katekumeni) (15) – Mir. V.

Nedjelja, 17. travnja – Četvrta vazmena

1. Omiš – Priko (40) – Mir. V.
2. Otok (57) – E. P.
3. Seget (29) – M. B.

Subota, 23. travnja

1. Desne (5) – Mir. V.
2. Metković – sv. Ilija (105) – M. B.
3. Split – Sukoišan (83) – A. Č.

Nedjelja, 24. travnja – Peta vazmena

1. Bijeli Vir (4) – J. P.
2. Vidonje (4) – J. P.
3. Čaporice (?) – M. V.
4. Gornje Selo (8) – E. P.
5. Jesenice (36) – A. A.
6. Kaštel Sućurac (57) – J. D.

7. Mravince (26) – Mir. V.
8. Opuzen (35) – M. B.
9. Sitno Donje (5) – A. M.
10. Slatine (17) – M. P.
11. Slivno Ravno – Vlaka (13) – M. B.
12. Tigarica (11) – A. Č.
13. Zmijavci (65) – P. B.

Subota, 30. travnja

1. Kamen (46) – M. P.
2. Metković – sv. Nikola (52) – P. B.
3. Plina-Stablina (29) – A. B.
4. Sinj-filijale (78+) – A. A.
5. Split – Dobri (43) – M. V.
6. Split – Lučac (53) – E. P.
7. Split – Škrape (88) – u 9 i 11 h – M. B.
8. Split – Trstenik (49) – A. Č.
9. Split – Varoš (49) – A. M.
10. Split – Visoka (73) – Mir. V.
11. Trogir – sv. Jakov (38) – J. P.

SVIBANJ

Nedjelja, 1. svibnja – Šesta vazmena

1. Dugi Rat (21) – E. P.
2. Kaštel Lukšić (54) – A. A.
3. Kaštel Stari (41) – M. P.
4. Makarska – sv. Marko (79) – A. M.
5. Podbablje (50) – M. B.
6. Sinj – grad (204) – A. Č.
7. Solin – sv. Solinski mučenici (50) – J. P.
8. Split – Kocunar (25) – Mir. V.
9. Split – Manuš (34) – Mir. V.
10. Split – Mertojak (46) – M. V.
11. Vinjani (21) – M. B.

Nedjelja, 8. svibnja – Sedma vazmena

1. Brela (20) – A. M.
2. Dusina – Veliki Prolog (25) – E. P.
3. Imotski (85) – A. Č.
4. Omiš (56) – A. A.
5. Proložac (49) – A. Č.
6. Radun (30) – Mir. V.
7. Solin – Gospa od Otoka (155) – M. B.
8. Split – Mejaši (76) – P. B.

9. Staševica (31) – E. P.
10. Stobreč (25) – M. V.
11. Trogir – sv. Lovre (30) – J. P.
12. Žedno – Arbanija (12) – J. P.

Subota, 14. svibnja

1. Duće (20) – Mir. V.
2. Split – Konkatedrala (97) – M. P.
3. Split – Varoš (autizam) (16) – M. B.
4. Trogir – Gospa od Anđela (43) – E. P.

Nedjelja, 15. svibnja – Duhovi

1. Baška Voda (20) – A. Č.
2. Gornje Sitno (13) – A. M.
3. Kaštel Štafilić (32) – A. A.
4. Košute (33) – Mir. V.
5. Kućice (16) – M. P.
6. Lovreć (11) – J. D.
7. Otrić-Struge (21) – P. B.
8. Ploče (28) – P. B.
9. Rogoznica (19) – A. Č.
10. Split – Katedrala (12) – M. B.
11. Split – Kman (79) – J. P.

Nedjelja, 15. svibnja

12. Split – Sirobuja (30) – E. P.
13. Split – Spinut (19) – M. B.
14. Strožanac (60) – M. V.
15. Tugare (10) – A. M.

Utorak, 17. svibnja

1. Živogošće (5) – M. B.

Subota, 21. svibnja

1. Kaštel Kambelovac (69) – M. V.
2. Split – Pojišan (50) – M. B.
3. Split – Poljud (45) – Mir. V.

Nedjelja, 22. svibnja – Presveto Trojstvo

1. Bagalović (16) – P. B.
2. Dicmo Gornje-Krušvar (10) – A. M.
3. Dicmo Donje (32) – Mir. V.
4. Dugopolje (32) – A. M.
5. Kaštel Gomilica (58) – M. V.
6. Kaštel Novi (71) – M. P.
7. Makarska – Kraljica Mira (53) – M. B.
8. Podgora (16) – M. B.
9. Okruk (27) – J. P.

Nedjelja, 22. svibnja

10. Runović (32) – E. P.
11. Slivno Imotsko (2) – E. P.
12. Split – Ravne Njive (45) – A. A.
13. Split – Žnjan (52) – A. A.
14. Turjaci (17) – Mir. V.

Subota, 28. svibnja

1. Split – Sućidar (82) – A. A.

Nedjelja, 29. svibnja – 9. kr. god.

1. Bajagić (33) – M. P.
2. Bitelić (11) – M. P.
3. Koprivno (6) – A. A.
4. Kostanje (20) – Mir. V.
5. Poljica Imotska (18) – A. M.
6. Split – Neslanovac (42) – A. Č.
7. Split – Pujanke (72) – M. V.
8. Srinjine (16) – J. P.
9. Veliko Brdo (10) – P. B.
10. Vrgorac (29) – M. B.
11. Vrljica (20) – E. P.
12. Zagvozd (10) – M. B.
13. Žrnovnica (35) – J. P.

LIPANJ**Subota, 4. lipnja – Bezgrešno Srce Marijino**

1. Split – Brda (49) – Mir. V.

Nedjelja, 5. lipnja – 10. kr. god.

1. Biorine (3) – A. Č.
2. Dolac Donji (11) – E. P.
3. Drašnice (7) – Mir. V.
4. Gala (27) – A. A.
5. Gljev (9) – A. A.
6. Gata (2) – J. D.
7. Igrane (5) – Mir. V.
8. Klis (26) – M. V.
9. Solin – sv. Kajo (47) – A. M.
10. Studenci (11) – J. P.
11. Trilj (42) – P. B.
12. Žeževica (14) – J. P.
13. HKM Mainz – Njemačka – M. B.

Nedjelja, 12. lipnja – 11. kr. god.

1. Bisko (11) – A. A.
2. Katuni-Kreševo (11) – M. B.
3. Medov Dolac (8) – A. M.

Nedjelja, 12. lipnja

4. Podgrađe (6) – J. P.
5. Potravlje (9) – A. Č.
6. Zavojane (12) – Mir. V.
7. Zvečanje (4) – M. V.

Ponedjeljak, 13. lipnja – sv. Antun Padovanski

1. Komin (10) – Mir. V.
2. Prugovo (11) – E. P.

Srijeda, 15. lipnja – Sv. Vid

1. Vid (14) – A. A.

Subota, 25. lipnja

* *Prezbiterско ređenje*

Nedjelja, 26. lipnja

1. Svib (7) – A. A.

Srijeda, 29. lipnja – Sv. Petar i Pavao

1. Cista Provo (13) – M. P.
2. Muć Gornji (16) – Mir. V.

SRPANJ**Nedjelja, 3. srpnja – 14. kr. god.**

1. Ostrvica (12) – M. B.

Subota, 16. srpnja – Gospa Karmelska

1. Blato na Cetini (11) – Mir. V.

Pastoralni kalendar 2016.

SIJEČANJ

1. siječnja

Sveta Bogorodica Marija, Dan mira, Nova godina

6. siječnja

BOGOJAVLJENJE, Sveta Tri kralja

10. siječnja

KRŠTENJE GOSPODINOVO (završetak bož. vr.)

12. siječnja

Studentski vjeronauk: Čakula s duhovnikom
(Kampus)

16. siječnja

Susret Nadbiskupijskoga prezbiterskog vijeća

18. – 25. siječnja

Svjetska molitvena Osmiina za jedinstvo kršćana

20. siječnja

Susret Nadbiskupijskog pastoralnog vijeća
Susret mladih: Hrvatsko nadzemlje (Sjemenište)

22. siječnja

Molitva za jedinstvo kršćana (katedrala)
Međuškolska vjeronaučna olimpijada
za osnovnu i srednju školu

25. siječnja

Sjednica HBK-a (Zagreb)

26. siječnja

Studentska duhovna obnova (Kampus)

26. – 28. siječnja

Teološko-pastoralni tjedan (Zagreb)

VELJAČA

1. veljače

BiOS: Dan života (Split)

2. veljače

PRIKAZANJE GOSPODINOVO - SVIJEČNICA
Dan posvećenog života (katedrala)

3. veljače

Sveti Vlaho (Dubrovnik)

6. veljače

BiOS i HKLD: Priredba za djecu (Sjemenište)
Početak vizitacije Biokov. i Neretvanskog dekanata

8. – 13. veljače

BiOS: Tjedan braka

9. veljače

Studentski vjeronauk: Čakula s duhovnikom
(Kampus)

10. veljače

PEPELNICA, bl. Alojzije Stepinac

11. veljače

Gospa Lurdska – Dan bolesnika

14. veljače

Svjetski dan braka

17. veljače

Korizmena rekolekcija za svećenike (Vepric)
Susret mladih: Hrvatsko nadzemlje (Sjemenište)

19. veljače

Nadbiskupijska vjeronaučna olimpijada
za osnovnu školu (Imotski)

23. veljače

Studentska duhovna obnova (Kampus)

24. – 25. veljače

Pastoralno-katehetski kolokvij za svećenike (Zagreb)

OŽUJAK

5. ožujka

Nadbiskupijski stručni skup za vjeroučitelje
(Nadbiskupsko sjemenište)

8. ožujka

Studentski vjeronauk: Čakula s duhovnikom
(Kampus)

12. ožujka

Nagradni izlet za najbolje učenike na olimpijadi

13. ožujka

Makarska: Preduskrasni pohod (nadbiskup)
Godišnjica izbora pape Franje
Korizmeni koncert mladih (Sjemenište)

15. – 22. ožujka

Dani kršćanske kulture

16. ožujka

Primanje među kandidate (CBS)
Susret mladih: Hrvatsko nadzemlje (Sjemenište)

17. ožujka

Obljetnica smrti nadbiskupa Frane Franića

18. ožujka

Križni put (Marjan)

19. ožujka

Podjela službi i susret s roditeljima i župnicima (CBS)

Duhovna obnova za vjeroučitelje laike (Vepric)

20. ožujka

CVJETNICA

40-satno klanjanje (katedrala)

Godišnjica smrti nadbiskupa Ante Jurića

22. ožujka

Korizmena duhovna obnova mladih (Kampus)

24. ožujka

VELIKI ČETVRTAK

Misa posvete ulja (katedrala),

Zajednički ručak i čestitka u Sjemeništu

25. ožujka

VELIKI PETAK

26. ožujka

VELIKA SUBOTA

Uskrsno čestitanje časnih sestara (Nadb. ordinarijat)

Vazmeno bdijenje

27. ožujka

USKRS – VAZAM, Nedjelja Uskrsnuća Gospodnjega

TRAVANJ

3. travnja

NEDJELJA BOŽANSKOGA MILOSRĐA

4. travnja

NAVJEŠTENJE GOSPODINOVO – Blagovijest

Dan Nadbiskupskog sjemeništa i Nadbiskupijske klasične gimnazije

5. – 7. travnja

Zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije (Zagreb)

9. travnja

Nadbiskupijski susret maturanata (Humac)

11. – 16. travnja

Tjedan molitve za duhovna zvanja (Sjemenište)

12. travnja

Studentski vjeronauk: Čakula s duhovnikom (Kampus)

16. travnja

Bdijenje za duhovna zvanja (katedrala)

17. travnja

Nedjelja Dobroga Pastira

Početak podjele sakramenta potvrde

20. travnja

Susret mladih: Hrvatsko nadzemlje (N. sjemenište)

26. travnja

Studentska duhovna obnova (Kampus)

28. travnja

Početak devetnice sv. Dujmu

29. travnja – 1. svibnja

Kongres bogoslova u Puli

SVIBANJ

3. svibnja

SUDAMJA FEST, koncert duhove glazbe (Sjemenište)

6. svibnja

Svečana večernja u čast sv. Dujma

7. svibnja

Proslava sv. Dujma

10. svibnja

Studentski vjeronauk: Čakula s duhovnikom (Kampus)

12. svibnja

Dan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Splitu

14. svibnja

Duhovsko bdijenje

15. svibnja

PEDESETNICA – DUHOVI

Međunarodni dan obitelji (BiOS)

16. svibnja

Blažena Djevica Marija – Majka Crkve

Molitveni susret duh. pokreta i zajednica (konkatedrala)

18. svibnja

Svećenički dan Splitsko-makarske nadb. (Vepric)

Susret mladih: Hrvatsko nadzemlje (Sjemenište)

24. svibnja

Studentska duhovna obnova (Kampus)

26. svibnja

TIJELOVO – Svetkovina Tijela i Krvi Gospodinove

27. – 29. svibnja

Nacionalna završnica KMNL-a (Dubrovnik)

28. svibnja

Stručni skup za odgojiteljice u vjeri u predškolskim ustanovama (KBF, Split)

LIPANJ

7. lipnja

Zasjedanje HBK-a (Zagreb)
Studentski vjeronauk: Ćakula s duhovnikom
(Kampus)

7. – 8. lipnja

Mala škola za trudnice i majke (BiOS, Split)

11. lipnja

Nadbiskupijski susret ministranata
(Nadbiskupsko sjemenište)

15. lipnja

Završna svečanost KMNL-a
(Nadbiskupski ordinarijat)

16. lipnja

Susret mladih: Hrvatsko nadzemlje
(Nadbiskupsko sjemenište)

21. lipnja

Studentska duhovna obnova (Kampus)

25. lipnja

Svećeničko ređenje

26. lipnja

TE DEUM, misa za kraj predavanja
u akad. god. 2015./2016.

30. lipnja

Završetak odgojne godine u CBS-u, Te Deum
Misa zahvalnica (Te Deum) i uručenje svjedodžbi,
nagrada i pohvalnica u NKG-u

SRPANJ

3. srpnja

Nightfever, misa i klanjanje (Kampus)

4. – 7. srpnja

Studijski dani za mlade svećenike

5. – 10. srpnja

Hodočašće vjeroučitelja (Poljska)

18. srpnja – 5. kolovoza

Godišnji odmor za djelatnike
Nadbiskupskog ordinarijata

26. – 31. srpnja

Svjetski dan mladih
(Krakow 2016)

KOLOVOZ

6. – 7. kolovoza

Hodočašće mladih: Solin – Sinj

15. kolovoza

VELIKA GOSPA, Sinj, Pojišan

25. – 26. kolovoza

Katehetska ljetna škola za vjeroučitelje osnovnih
škola (Split)

26.-28. kolovoza

Susret bogoslova Splitsko-makarske nadbiskupije
(Vepric)

29.-31. kolovoza

Duhovne vježbe za svećenike (Vepric)

29. kolovoza – 1. rujna

Duhovne vježbe za mlade svećenike

RUJAN

2. rujna

Sveta misa i podjela kanonskih mandata (katedrala)

5. rujna

Sv. misa i zaziv Duha Svetoga
za početak nove školske godine (NKG)

7. rujna

Proslava Male Gospe (Vepric)

8. rujna

ROĐENJE B.D. MARIJE – Mala Gospa (Solin)

11. – 18. rujna

Nadbiskupijsko hodočašće u Godini milosrđa

20. rujna

Misa za početak KMNL-a (Kampus)

20. – 22. rujna

Susret animatora za duhovna zvanja (Lužnica)

22. rujna

Sveta misa za srednjoškolce grada Splita
(Gospa od Zdravlja)

28. rujna

Studijski dan za svećenike (Vepric)

29. rujna

Proslava sv. Mihovila (Šibenik)

30. rujna

Proslava sv. Jeronima i početak odgojne godine
(Bogoslovija)

LISTOPAD**2. listopada**

Proslava sv. Stjepana (Hvar)

3. listopada

Misno slavlje i zaziv Duha Svetoga na KBF-u

4. listopada

Sv. Franjo Asiški (klerikat)

8. – 10. listopada

Izlet redovnica Splitsko-makarske nadbiskupije

11. listopada

Studentski vjeronauk: Čakula s duhovnikom (Kampus)

11. – 13. listopada

Zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije (Zagreb)

14. listopada

Misa i zaziv Duha Svetoga za početak ak. god.
2016./2017. (Kampus)

14. – 15. listopada

Duhovna obnova za bračne parove i obitelji u BiOS-u

16. listopada

Misijska nedjelja

19. listopada

Susret mladih: Hrvatsko nadzemlje (Sjemenište)

20. – 21. listopada

Međunarodni teološki simpozij KBF-a u Splitu

STUDENI**1. studenoga**

SVI SVETI

2. studenoga

DUŠNI DAN – Spomen svih vjernih mrtvih

8. studenoga

Studentski vjeronauk: Čakula s duhovnikom (Kampus)

12. studenoga

Početak MMNL-a (Nadbiskupsko sjemenište)

16. studenoga

Susret mladih: Hrvatsko nadzemlje (Sjemenište)

17. studenoga

Ispovijest vjere i obećanja kandidata za đakonat (CBS)
Odnos psihologije i duhovnosti (predavanje, BiOS)

19. studenoga

Nadb. stručni skup za vjeroučitelje (Sjemenište)

20. studenoga

ISUS KRIST – KRALJ SVEGA STVORENOGA
Đakonsko ređenje
Završetak Godine milosrđa

21. studenoga

Gospa od Zdravlja (Split), Sv. Klement (Makarska)

22. studenoga

Studentska duhovna obnova (Kampus)

24. studenoga

Dodjela stipendija (Nadbiskupski ordinarijat)

30. studenoga

Adventska rekolekcija za svećenike (Vepric)

PROSINAC**6. prosinca**

Obljetnica smrti biskupa Petra Šolića
Studentski vjeronauk: Čakula s duhovnikom (Kampus)

8. prosinca

BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BDM – Dan Bogoslovije

11. prosinca

TREĆA NEDJELJA DOŠAŠĆA – Nedjelja Caritasa
Koncert duhovne glazbe: Ususret Božiću (N. sjemenište)

12. prosinca

Molitva za nerođene i susret (BIOS)

13. prosinca

Adventska duhovna obnova (Kampus)

18. prosinca

Rekolekcija časnih sestara i b. čestitanje (G. od Zdravlja)
Makarska: Predbožićni pohod (nadbiskup)

21. prosinca

Božićno čestitanje u Nadbiskupiji
Susret mladih: Hrvatsko nadzemlje (Nadb. sjemenište)

25. prosinca

BOŽIĆ

27. prosinca

Početak pohoda i blagoslova obitelji

31. prosinca

Te Deum i misa zahvalnica za proteklu godinu (katedrala)

TEČAJEVI PRIPREME ZA KRŠĆANSKI SAKRAMENTALNI BRAK 2016.

Vidi web-stranice nadbiskupije: www.smn.hr

DOKUMENTI

Poruka pape Franje uz 49. Svjetski dan mira (1. siječnja 2016.)

Pobijedi ravnodušnost i osvoji mir

1. Bog nije ravnodušan! Bog se brine za čovjeka! Bog nas ne napušta! Na početku nove godine želim ovo svoje duboko uvjerenje popratiti srdačnim željama za obiljem blagoslova i mira i nadom ispunjenu budućnost svakog muškarca i svake žene, svake obitelji, svih nacija i država, uključujući šefove država i vladâ i vjerske vođe. Ne gubimo, naime, nadu da ćemo se u 2016. svi odlučno i s povjerenjem, na različitim razinama, zalagati za ostvarivanje pravde i raditi za mir. Mir je ujedno i Božji dar i ljudsko pregnuće. Kao Božji dar, povjeren je svim muškarcima i svim ženama, koji su ga pozvani provoditi u djelo.

Čuvati razloge nade

2. Nažalost, ratovi i terorizam s njihovim tragičnim posljedicama: otmicama, progonima zbog etničkih ili vjerskih razloga, zloupotrebama vlasti, obilježili su cijelu prošlu godinu. U mnogim dijelovima svijeta uzeli su tolikog maha da je to poprimilo značajke onoga što bi se moglo nazvati „trećim svjetskim ratom u dijelovima”. Ali neki događaji iz proteklih godina i netom završene godine potiču me, dok upirem svoj pogled naprijed prema novoj godini, da ponovim poziv da ne gubimo nadu u čovjekovu sposobnost da, uz pomoć Božje milosti, pobijedi zlo i ne prepusti se bezvoljnosti i ravnodušnosti. Događaji o kojima govorim predstavljaju sposobnost čovječanstva da djeluje u solidarnosti i da se izdigne iznad individualističkih interesa, apatije i ravnodušnosti prema kritičnim situacijama.

U tome smislu želim podsjetiti na napore uložene da se svjetske čelnike okupi na COP 21, sa ciljem traženja novih putova za rješavanje pitanja klimatskih promjena i očuvanja Zemlje, naše zajedničke kuće. Možemo se u vezi s tim sjetiti i dvaju prethodnih događaja na globalnoj razini: summita u Addis Abebi sazvan radi prikupljanja sredstava za održivi razvoj svijeta te usvajanja, od strane Ujedinjenih naroda, Agende 2030. za održivi razvoj, koja ima za cilj osigurati dostojanstveniji život svima, poglavito najsiromašnijim narodima svijeta, do te godine.

Godina 2015. je bila posebna godina za Crkvu, između ostaloga zato što je bila u znaku 50. obljetnice objavljivanja dvaju dokumenata Drugog vatikanskog koncila koji izražavaju na vrlo rječit način solidarnost Crkve sa

svijetom. Papa Ivan XXIII., na početku Koncila, izrazio je želju da širom otvori prozore Crkve kako bi se unaprijedilo komunikaciju između nje i svijeta. Dva dokumenta, *Nostra aetate* i *Gaudium et spes*, simbolični su izrazi novog odnosa u znaku dijaloga, solidarnosti i praćenja kojeg je Crkva nastojala uspostaviti u svijetu. U deklaraciji *Nostra aetate* Crkva izražava svoju otvorenost dijalogu s nekršćanskim religijama. U pastoralnoj konstituciji *Gaudium et spes*, polazeći od činjenice da „radost, nada, žalost i tjeskoba ljudi našeg vremena, osobito siromašnih i svih koji trpe, jesu radost i nada, žalost i tjeskoba također Kristovih učenika”, Crkva je izrazila spremnost uspostaviti dijalog s ljudskom obitelji o svjetskim problemima, kao znak solidarnosti i smjerne ljubavi.

U toj istoj perspektivi, ovim Jubilejom milosrđa želim pozvati Crkvu da moli i radi da svaki kršćanin ima ponizno i suosjećajno srce, kadro naviještati i svjedočiti milosrđe, „opraštati i darivati”, otvoriti se „onima koji žive u najudaljenijim egzistencijalnim periferijama, koje suvremeni svijet često stvara na dramatičan način”, ne upadajući „u ravnodušnost koja ponižava ili monotone rutine koje priječe otkriti ono što je novo! Klonimo se razornog cinizma!”.

Postoje mnogi razlozi za vjerovati u sposobnost ljudskog roda da djeluje zajedno u solidarnosti i, svjestan vlastite međupovezanosti i međuovisnosti, pokaže brigu za našu najranjiviju braću i sestre i zaštitu zajedničkog dobra. Taj stav solidarne suodgovornosti je u ishodištu temeljnog poziva na bratstvo i zajednički život. Osobno dostojanstvo i interpersonalni odnosi je ono što nas čini ljudima koje je Bog odlučio stvoriti na svoju sliku i priliku. Kao stvorenja urešena neotudivim dostojanstvom povezuje nas jedan odnos s našom braćom i sestrama, za koje smo odgovorni i s kojima djelujemo u solidarnosti. Nema li toga odnosa čovjek postaje manje čovječan. Upravo zbog toga ravnodušnost predstavlja prijetnju za ljudsku obitelj. Dok nam se nova godina bliži, želim pozvati sve da prepoznaju tu činjenicu, kako bi se pobijedilo ravnodušnosti i osvojilo mir.

Neki oblici ravnodušnosti

3. Sigurno da stav ravnodušnosti nije nešto novo; u svim je povijesnim razdobljima bilo onih koji su zatva-

rali svoja srca pred potrebama drugih, zatvarali oči pred onim što se događa oko njih ili okretali glavu da ne vide probleme drugih ljudi. Međutim, u našim danima ravnodušnost je prestala biti nešto čisto osobno i poprimila globalne razmjere, iznjedriviši stanovitu „globalizaciju ravnodušnosti”.

Prvi oblik ravnodušnosti u društvu je ravnodušnost prema Bogu, koja zatim dovodi do ravnodušnosti prema bližnjemu i prema stvorovima. A to je jedna od teških posljedica lažnog humanizma i praktičnog materijalizma čvrsto povezanog s relativističkom i nihilističkom misli. Čovjek je otišao tako daleko da misli da je tvorac samog sebe, vlastitoga života i društva; osjeća se samodostatnim i spremnim ne samo postavljati se na Božje mjesto, već se držati kao da Boga uopće nema. Slijedom toga, misli da nikome ništa ne duguje, osim samome sebi, i traži isključivo svoja prava. Protiv toga pogrešnog samoshvaćanja osobe, Benedikt XVI. je primijetio da ni čovjek ni njegov razvoj ne mogu sami od sebe dati posljednji smisao. Prije njega Pavao VI. je rekao da „nema... istinskog humanizma osim onog koji je otvoren prema Apsolutnome, priznavajući poziv koji ljudskom životu daje pravi smisao”.

Ravnodušnost prema bližnjemu se očituje na različite načine. Ima onih koji su dobro informirani: slušaju radio, čitaju novine ili gledaju televiziju, ali to čine mehanički i iz čiste navike. To su ljudi koji su kao u nekoj magli svjesni drame koje muče čovječanstvo, ali to ne doživljavaju kao nešto što se njih osobno tiče i ne osjećaju suosjećanje. Njihov je stav jednak stavu onoga koji zna, ali su mu pogled, misao i djelo usredotočeni na njega samoga. Nažalost, moramo konstatirati da nagli porast informacija u našem dobu po sebi me dovodi do veće brige za probleme drugih ljudi, koja zahtijeva otvorenost i osjećaj solidarnosti. Štoviše, to može za sobom povlačiti stanovitu zasićenost koja čovjeka čini neosjetljivim i, u određenoj mjeri, umanjuje ozbiljnost problemâ. „Neki se jednostavno zadovoljavaju time da na siromahe i najsiromašnije zemlje svaljuju krivnju za njihove probleme; prepuštajući se nepravедnim generaliziranjima, drže da je rješenje u ‘odgoju’ koji će ih smiriti i učiniti ih pitomima i bezopasnim. To još više razdražuje isključene kada promatraju kako raste društveno zlo korupcije, koja se duboko ukorijenila u mnogim zemljama – u vladama, poduzetništvu i institucijama – neovisno o političkoj ideologiji vladajućih.”

U drugim slučajevima ravnodušnost se manifestira kao manjak pozornosti prema stvarnosti koja čovjeka okružuje, osobito ako ga se to izravno ne dotiče. Neki ne vole postavljati pitanja ili tražiti odgovore; žive u blagostanju i lagodnosti i gluhi su na vapaj boli trpećeg čo-

vječanstva. Malne neprimjetno, postali smo nesposobni osjećati samilost prema drugima i za njihove probleme; nismo zainteresirani brinuti se za njih, kao da je sve to pozvan netko drugi činiti i kao da je to nešto što se nas ne dotiče. „Kad nam je dobro i kad smo bez briga tada zaboravljamo druge (što Bog Otac nikada ne čini): ne zanimaju nas njihovi problemi, njihove patnje i nepravde koje podnose... Tada naše srce postaje hladno. Sve dok mi je relativno dobro i dok sam zadovoljan, ne mislim na one koji nisu dobro.”

Kao oni koji žive u zajedničkoj kući moramo se zanimati za nju, kao što sam ja to pokušao učiniti u Laudato si’. Onečišćenje vode i zraka, bezobzirno iskrčivanje šuma, uništavanje okoliša, često su plod čovjekove ravnodušnosti prema drugima, jer sve je povezano. Kao što, jednako tako, čovjekovo postupanje prema životinjama utječe na njegove odnose s drugima, a da ne govorimo o onima koji si dopuštaju drugdje činiti ono što se ne usude činiti u vlastitom domu.

U tim i u drugim slučajevima, ravnodušnost uzrokuje prije svega zatvorenost i nezalaganje, i tako na kraju pridonosi odsutnosti mira s Bogom, bližnjima i stvorenim svijetom.

Mir ugrožen globaliziranom ravnodušnošću

4. Ravnodušnost prema Bogu nadilazi okvire intimne i duhovne sfere osobe i pogađa javnu i društvenu sferu. Kao što je rekao Benedikt XVI. „postoji duboka povezanost između slavljenja Boga i mira među ljudima na zemlji”. Naime, „bez otvorenosti transcendentnom, čovjek lako postaje žrtvom relativizma i teško mu polazi za rukom djelovati po pravdi i zalagati se za mir”. Zaborav i nijekanje Boga, što ima za posljedicu da čovjek ne priznaje nijedan drugi zakon izvan samoga sebe i za mjerilo uzima jedino samoga sebe, urodili su neizrecivom okrutnošću i nasiljem.

I na individualnoj i na zajedničkoj razini ravnodušnost prema bližnjemu, koja je plod ravnodušnosti prema Bogu, izražava se u nezainteresiranosti i nezalaganju, koji samo pomažu produljivanju situacija nepravde i teške društvene neravnoteže. Ove pak mogu dovesti do sukoba ili, u svakom slučaju, stvoriti ozračje nezadovoljstva koje prijeti da, prije ili kasnije, naglo preraste u nasilje i nesigurnost.

U tome smislu ravnodušnost, i nezalaganje koje iz toga proizlazi, predstavljaju teško zanemarivanje dužnosti svake osobe da, u skladu sa svojim sposobnostima i ulozi koju ima u društvu, pridonosi općem dobru, napose miru, koji je jedan od najdragocjenijih ljudskih dobara. Na institucionalnoj razini, ravnodušnost prema

drugome i njegovu dostojanstvu, njegovim temeljnim pravima i njegovoj slobodi, povezana s kulturom koju karakterizira težnja za profitom i hedonizmom, potpomaže pa čak i opravdava djelovanja i politike koje u konačnici predstavljaju prijetnju miru. Takav stav ravnodušnosti može čak dovesti do opravdavanja nekih žalosnih ekonomskih politika koje rađaju nepravde, podjele i nasilja radi osiguranja blagostanja pojedinaca i naroda. Nerijetko, naime, ekonomski i politički projekti imaju za cilj osvajanje ili održavanje moći i bogatstva, pa i po cijenu gaženja temeljnih prava i potreba drugih. Kada ljudi vide da im se niječu njihova osnovna prava, kao što su hrana, voda, zdravstvena skrb ili rad, oni su u napasti silom ih se domoći.

Osim toga, ravnodušnost prema prirodnom okolišu, koja ne mari za deforestaciju, zagađenje i prirodne katastrofe koji iskorjenjuju čitave zajednice iz njihovih ekosistema i stvaraju duboku nesigurnost, na posljeticu stvara nova siromaštva i nove situacije nepravde, često s pogubnim posljedicama po sigurnost i socijalni mir. Koliki su se ratovi vodili i koliki će se još voditi zbog oskudice u dobrima ili da bi se odgovorilo na neutaživu žeđ za prirodnim dobrima?

Od ravnodušnosti do milosrđa: obraćenje srca

5. Prije godinu dana, u Poruci za Svjetski dan mira, pod naslovom „Ne više robovi, nego braća”, evocirao sam prvu biblijsku sliku ljudskog bratstva, onu Kajina i Abela (usp. Post 4, 1-16). Želio sam skrenuti pozornost na to kako je to izvorno bratstvo izdano od samih početaka. Kajin i Abel su bili braća. Ista ih je majka rodila, jednaki su u dostojanstvu i stvoreni na Božju sliku i priliku; ali taj odnos bratstva se prekida. „Ne samo da Kajin ne podnosi svoga brata Abela, već ga iz zavisti ubija.” Bratoubojstvo postaje oblik izdaje i Kajinovo odbijanje da Abela prizna bratom je prvi prekid u obiteljskim odnosima bratstva, solidarnosti i uzajamnog poštivanja.

Bog tada intervenira i poziva čovjeka na odgovornost prema svom bližnjemu, upravo kao što je to učinio kada su Adam i Eva, prvi roditelji, prekinuli zajedništvo sa Stvoriteljem. „Potom Jahve zapita Kajina: ‘Gdje ti je brat Abel?’ ‘Ne znam’, odgovori. ‘Zar sam ja čuvar brata svoga?’ Jahve nastavi: ‘Što si učinio? Slušaj! Krv brata tvoga iz zemlje k meni viče’” (Post 4, 9-10).

Kajin kaže da ne zna što se dogodilo njegovu bratu, da nije njegov čuvar. Ne osjeća se odgovornim za njegov život i udes. Ne osjeća se umiješanim. Ravnodušan je prema svome bratu, bez obzira na njihovo zajedničko porijeklo. Koje li žalosti! Koje li bratske, obiteljske i ljudske tragedije! Bilo je to prvo očitovanje ravnodušnosti

među braćom. Bog, međutim, nije ravnodušan: Abelova krv ima veliku vrijednost u njegovim očima i traži od Kajina da to shvati. Bog se, dakle, od samih početaka ljudskog roda objavljuje kao onaj koji se zanima za čovjekovo određenje. Kada se kasnije Izraelovi sinovi budu nalazili u ropstvu u Egiptu, Bog će iznova intervenirati. Kaže Mojsiju: „Vidio sam jade svoga naroda u Egiptu i čuo mu tužbu na tlačitelje njegove. Znale su mi muke njegove. Zato sam sišao da ga izbavim iz šaka egipatskih i odvedem ga iz te zemlje u dobru i prostranu zemlju – u zemlju kojom teče med i mlijeko” (Izl 3, 7-8). Važno je primijetiti glagole koji opisuju Božji zahvat: on gleda, sluša, poznaje, silazi, oslobađa. Bog nije ravnodušan. On je pažljiv i on djeluje.

Na isti način, u svome Sinu Isusu, Bog je sišao među ljude, utjelovio se i pokazao solidarnost s čovjekom u svemu osim u grijehu. Isus se poistovjećivao sa čovjekom: „prvorodenac među mnogom braćom” (Rim 8, 29). On se nije zadovoljio time da poučava mnoštvo, već se brinuo za nj, posebno kada je ljude vidio gladne (usp. Mk 6, 34-44) ili besposlene (usp. Mt 20, 3). No on se nije brinuo samo za ljude, već i za ribe morske, ptice nebeske, biljke i stabla, mala i velika. Gledao je i grlio sve stvorove. No on se ne zaustavlja samo na tome, već on dodiruje osobe, govori im, pomaže im i pokazuje dobrotu prema onima koji su u potrebi. Ali ne samo to, on dopušta da ga svlada ganuće i roni suze (usp. Iv 11, 33-44). I radi na tome da dokonča patnju, žalost, bijedu i smrt.

Isus nas uči da budemo milosrdni poput Oca (usp. Lk 6, 36). U prisposobi o dobrom Samarijancu (usp. Lk 10, 29-37) osuđuje one koji uskraćuju pomoć bližnjemu u potrebi: „vidje ga i zaobiđe” (usp. Lk 10, 31.32). Istodobno, tim primjerom on poziva svoje slušatelje, a napose svoje učenike, da se nauče zaustaviti i pomoći ublažiti patnje ovoga svijeta i boli naše braće i sestara, svim sredstvima koja su im na raspolaganju, počevši od njihova vremena, koliko god da zaposleni bili. Ravnodušnost, naime, često traži izlike: u obdržavanju obrednih propisa, u mnoštvu stvari koje treba učiniti, u predrasudama svake vrste koje nas priječe da budemo drugima uistinu bližnji.

Milosrđe je srce Boga. Zato ono mora biti također srce svih onih koji se priznaju članovima velike obitelji njegove djece; srce koje snažno kuca gdje god je u igri ljudsko dostojanstvo, taj odraz Božjeg lica u njegovim stvorenjima. Isus nas opominje da ljubav prema drugima – strancima, bolesnicima, zatvorenima, beskućnicima, pa čak i neprijateljima – je mjerilo kojim će Bog prosuđivati naša djela. O tome ovisi naše vječno određenje. Ne treba čuditi što apostol Pavao poziva rimske kršćane da se raduju s onima koji se raduju i plaču s oni-

ma koji su zaplakani (usp. Rim 12, 15), ili što onima iz Korinta preporučuje da organiziraju skupljanje milodara u znak solidarnosti sa članovima Crkve koji trpe (usp. 1 Kor 16, 2-3). A sveti Ivan piše: „Tko ima dobra ovoga svijeta i vidi brata svoga u potrebi pa zatvori pred njim srce – kako ljubav Božja ostaje u njemu?” (1 Iv 3, 17; usp. Jak 2, 15-16).

Eto zašto je „za Crkvu i za vjerodostojnost njezina navještaja od presudne važnosti da ona sama živi i svjedoči milosrđe. Vlastitim riječima i djelima mora prenositi milosrđe kako bi dotakla srca svih ljudi i potakla ih da se ponovno pronađu put koji vodi Ocu. Prva istina Crkve je Kristova ljubav. Crkva je služiteljica te ljubavi i posreduje tu ljubav ljudima: ljubav koja oprašta i izražava se kroz sebedarje. Zato, gdje god je Crkva prisutna ondje mora biti vidljivo Očevo milosrđe. U našim župama, zajednicama, udruženjima i pokretima, riječju, gdje god su kršćani, svatko mora naći oazu milosrđa”.

Tako smo i mi pozvani učiniti od ljubavi, suosjećanja, milosrđa i solidarnosti pravi program života, pravilo ponašanja u našim odnosima s drugima. To zahtijeva obraćenje srca: naime da Božja milost pretvori naše kameno srce u srce od mesa (usp. Ez 36, 26), kadro otvoriti se drugima s istinskom solidarnošću. Ova potonja, naime, je mnogo više od „osjećaja neke neodređene sućuti ili površnog ganuća zbog patnji tolikih ljudi, bliskih ili udaljenih”. Solidarnost je „čvrsta i postojana odlučnost zauzeti se za opće dobro, to jest za dobro svih i svakoga, jer svi smo uistinu za sve odgovorni”, jer je sućutnost plod bratstva. Shvaćena na taj način, solidarnost predstavlja moralni i društveni stav koji najbolje odgovara buđenju svijesti o pošastima našeg doba i neospornoj sve većoj međuovisnosti, osobito u globaliziranom svijetu, između života određenog pojedinca i njegove zajednice na određenom mjestu kao i između života muškaraca i žena u ostatku svijeta.

Promicati kulturu solidarnosti i milosrđa kako bi se pobijedilo ravnodušnost

6. Solidarnost kao moralna krepost i društveni stav, plod osobnog obraćenja, zahtijeva mnogostruki napor onih koji su odgovorni za odgoj i obrazovanje.

Tu u prvom redu mislim na obitelji, koje su pozvane na primarno i bitno odgojno poslanje. Obitelji su prva mjesta gdje se žive i prenose vrijednosti ljubavi i bratstva, suživota i dijeljenja. One su također povlašteni prostor za prenošenje vjere, počevši od onih prvih jednostavnih pobožnosti kojima majke uče svoju djecu.

Što se pak tiče nastavnika i odgojitelja koji, u školama ili raznim centrima, imaju zahtjevnju zadaću odgajati

djecu i mladež, trebali bi biti svjesni da se njihova odgovornost proširuje također na moralne, duhovne i socijalne aspekte života osobe. Vrijednosti slobode, uzajamnog poštivanja i solidarnosti mogu se prenositi još od najranije dobi. Obraćajući se voditeljima odgojnih ustanova, papa Benedikt XVI. je poručio: „Neka sve obrazovne sredine budu mjesta otvorenosti za nadnaravno i za druge, mjesto dijaloga, povezanosti i pažljivog slušanja, u kojem se mladi čovjek osjeća poštovanim zbog vlastitih sposobnosti i duhovnih bogatstava i gdje može naučiti cijeniti braću.

Neka se ondje nauči iskusiti radost koju donosi svakodnevno činjenje djela ljubavi i suosjećajnost prema bližnjemu i djelatno sudjelovanje u izgrađivanju društva koje će biti humanije i u kojem će biti više bratstva”.

I kulturni i medijski djelatnici imaju odgovornost na polju odgoja i izobrazbe, osobito u suvremenim društvima, u kojima je pristup sredstvima informiranja i komunikacije toliko raširen. Njihova je zadaća prije svega staviti se u službu istine a ne posebnih interesa. Komunikacijska sredstva, naime, „ne samo da informiraju, već također oblikuju duh svojih korisnika te stoga mogu dati značajan doprinos odgoju i obrazovanju mladih. Važno je imati na umu kako između obrazovanja i komunikacije postoji tijesna veza: obrazovanje se naime ostvaruje uz pomoć komunikacije, koja utječe, na pozitivan ili negativan način, na oblikovanje osobe”. Kulturni i medijski djelatnici moraju također budno paziti da način na koji se informaciju dobiva i objavljuje bude uvijek pravno i moralno dopušten.

Mir: plod kulture solidarnosti, milosrđa i suosjećanja

7. Iako svjesni prijetnje globalizacije ravnodušnosti, moramo prepoznati da, u upravo opisanom scenariju, postoje također brojne inicijative i pozitivna djelovanja koja svjedoče o suosjećanju, milosrđu i solidarnosti za koje je čovjek sposoban. Želim ovdje podsjetiti na neke primjere hvalevrijednih napora, koji pokazuju kako svatko može pobijediti ravnodušnost kada odluči ne odvrćati svoj pogled od svoga bližnjega i koji predstavljaju dobre prakse na putu prema humanijem društvu.

Postoje mnoge nevladine i dobrotvorne organizacije, unutar i izvan Crkve, čiji se članovi, za vrijeme epidemije, prirodnih nepogoda i oružanih sukoba, hrabro nose s teškoćama i opasnostima u skrbi za ranjene i bolesne i pokapanju mrtvih. Također bih spomenuo one pojedince i udruge koji pomažu migrante koji prelaze pustinje i mora u potrazi za boljim životom. Ovi naponi su duhovna i tjelesna djela milosrđa na temelju kojih ćemo biti suđeni na kraju našeg života.

Tu mislim također na novinare i fotografe koji informiraju javnost o teškim situacijama koje potresaju naše savjesti kao i na one koji se posvećuju obrani ljudskih prava, napose pravâ etničkih i vjerskih manjina, domorodačkih naroda, žena i djece, i najranjivije naše braće i sestara. Među njima je i mnogo svećenika i misionara koji, kao dobri pastiri, ostaju uz svoje stado te ih podupiru usprkos opasnostima i nevoljama, osobito za vrijeme oružanih sukoba.

Kolike se obitelji, zatim, usred profesionalnih i društvenih teškoća, trude, uz velike žrtve, odgajati djecu tako da nauče plivati protiv struje i poučiti ih vrijednostima solidarnosti, suosjećanja i bratstva! Koliko obitelji otvaraju svoja srca i domove onima u potrebi, kao što su izbjeglice i migranti! Želim zahvaliti na poseban način svim pojedincima, obiteljima, župama, redovničkim zajednicama, samostanima i svetištima koji su spremni odgovoriti na moj poziv za prihvaćanje jedne izbjegličke obitelji.

Na kraju, želim spomenuti mlade ljude koji se ujediniuju u ostvarivanju djela solidarnosti, i sve one koji velikodušno pomažu svojim bližnjima u potrebi u vlastitim gradovima i zemljama ili drugim krajevima svijeta. Zahvaljujem svima i ohrabrujem sve koji su uključeni u te napore, koji često prolaze nezapaženo. Njihova glad i žeđ za pravdom će biti utažena, zbog svoga milosrđa će zadobiti milosrđe i, kao mirotvorci, oni će se sinovima Božjim zvati (Mt 5, 6-9).

Mir u znaku Jubileja milosrđa

8. U duhu Jubileja milosrđa svi smo pozvani prepoznati na koji se način ravnodušnost očituje u našem životu i konkretno pridonijeti poboljšanju svijeta koji nas okružuje, počevši od naših obitelji, susjedstva i radne sredine.

Civilno društvo je također pozvano učiniti konkretne i hrabre geste u korist najranjivijih članova društva, poput zatvorenika, migranata, nezaposlenih i bolesnika.

Kada je riječ o zatvoreniciima u mnogim je slučajevima prijeko potrebno usvojiti konkretne mjere za poboljšanje uvjeta života u zatvorima, posvećujući posebnu brigu onima koji se nalaze u pritvoru gdje čekaju suđenje. Treba imati na umu da kaznene sankcije imaju za cilj rehabilitaciju te razmotriti mogućnost da se u nacionalnim zakonodavstvima uz zatvorsku predvide i druge, alternativne kazne. U tome kontekstu, želim ponoviti poziv državnim vlastima na ukidanje smrtno kazne, tamo gdje je ona na snazi, i da razmotre mogućnost pomilovanja.

Što se tiče migranata, želim uputiti poziv da se revidiraju zakoni o migracijama, tako da budu nadahnuti željom za prihvaćanjem, u poštivanju uzajamnih dužnosti i odgovornosti, te da mogu olakšati integraciju migranata. U vezi s tim posebnu pažnju treba posvetiti uvjetima boravka migranata imajući na umu da nezakoniti boravak za sobom povlači opasnost da se odaju kriminalu.

Želim, osim toga, u ovoj Jubilejskoj godini, uputiti hitni apel državnim vođama da učine konkretne geste u korist naše braće i sestara koji trpe zbog nedostatka posla, zemlje i krova nad glavom. Pozivam na stvaranje dostojanstvenih radnih mjesta kako bi se suzbilo društvenu pošast nezaposlenosti, koja pogađa veliki broj obitelji i mladih i ima veoma teške posljedice po društvo u cjelini. Nezaposlenost jako utječe na osjećaj dostojanstva i nade i može se tek djelomično kompenzirati socijalnom pomoći, ma koliko nužna bila, namijenjenoj nezaposlenima i njihovim obiteljima. Posebnu pozornost treba posvetiti ženama – koje su nažalost još uvijek diskriminirane na radnome mjestu – i nekim kategorijama radnika, čiji su uvjeti nesigurni ili opasni i čija primanja nisu razmjerna važnosti zadaće koju obavljaju u društvu.

Na kraju, želim pozvati da se poduzmu djelotvorni koraci za poboljšanje uvjeta života bolesnih, jamčeći svima pristup zdravstvenoj skrbi i lijekovima nužnim za život, kao i mogućnost kućne njege.

Uzdižući pogled izvan vlastitih granica, državnici su također pozvani obnoviti svoje odnose s drugim narodima, omogućujući svima stvarno sudjelovanje i uključivanje u život međunarodne zajednice, kako bi se ostvarilo bratstvo i unutar obitelji naroda.

U toj perspektivi želim uputiti vođama naroda tri poziva: pozivam ih ponajprije da se suzdrže od uvlačenja drugih naroda u sukobe i ratove koji uništavaju ne samo njihova materijalna, kulturna i društvena bogatstva, već – i to dugoročno – njihov moralni i duhovni integritet; pozivam ih, zatim, na brisanje ili održivo upravljanje međunarodnog duha najsiriomašnjih zemalja; i, na kraju, na usvajanje politikâ suradnje koje, namjesto da se priklanjaju diktaturi nekih ideologija, poštuju vrijednosti lokalnih stanovništava i, u svakom slučaju, ne krše temeljno i neotuđivo pravo nerođenih na život.

Povjeravam ova razmišljanja, zajedno sa svojim najboljim željama za Novu godinu, zagovoru Blažene Djevice Marije, naše brižne Majke koja se brine za potrebe naše ljudske obitelji, da nas zagovora kod svoga Sina Isusa, Kneza mira, da usliši naše ponizne prošnje i blagoslovi naše svakodnevne napore oko izgrađivanja bratskog i solidarnog svijeta.

Iz Vatikana, 8. prosinca 2015.

Poruka Svetog Oca za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2016.

Izazov selilaca i izbjeglica. Odgovor Evanđelja milosrđa

Draga braćo i sestre!

U buli najave izvanrednog Jubileja milosrđa podsjetio sam da „postoje trenuci u kojima smo pozvani još snažnije usmjeriti svoj pogled na milosrđe, kako bismo sami postali djelotvornim znakom Očeva djelovanja” (Misericordiae Vultus, 3). Bog u svojoj ljubavi želi doprijeti do svih i svakoga. Oni koji prihvaćaju Očev zagrljaj postaju raširene ruke i zagrljaj da svatko uzmožne spoznati da je ljubljen i da se osjeća kao „kod kuće” u jednoj ljudskoj obitelji. Bog svoju očinsku brigu proteže na sve, poput pastira koji brine za svoje stado, ali je posebno osjetljiv na potrebe ranjene, umorne ili bolesne ovce. Isus Krist nam je predstavio Oca kao onoga koji se priginje nad čovjekom pritisnutim tjelesnom ili duhovnom bijedom i, što se ovaj u težem stanju nalazi, to se Božje milosrđe pokazuje plodonosnijim.

U naše doba migracije su u cijelom svijetu u stalnom porastu. Izbjeglice i ljudi koji bježe iz svojih domova predstavljaju izazov za pojedince i zajednice, kao i njihov tradicionalni način života, i katkad uzdrmaju kulturni i društveni horizont s kojim se susreću. Oni su sve češće žrtve nasilja i siromaštva, napuštajući svoje domove postaju plijenom trgovaca ljudima na svom putovanju prema snu o boljoj budućnosti. Ako, zatim, prežive zloporabe i protivštine, suočavaju se sa stvarnošću u kojoj vlada prikrivena sumnja i strah. Na kraju, nerijetko se susreću s pomanjkanjem jasne i praktične politike koja regulira prihvata migranata i predviđa kratkoročne i dugoročne programe integracije, uz poštovanje prava i dužnosti svih. Danas, više no u prošlosti, Evanđelje milosrđa potresa naše savjesti, sprječava nas da se mirimo s patnjom drugih i ističe odgovore koji se temelje na bogoslovnim krepostima vjere, nade i ljubavi, koji svoj praktični izraz nalaze u duhovnim i tjelesnim djelima milosrđa.

U svjetlu tih činjenica, odlučio sam da Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2016. bude posvećen temi: „Izazov selilaca i izbjeglica. Odgovor Evanđelja milosrđa”. Migracijski valovi sada su postali duboko ukorijenjena stvarnost i prvi problem koji se nameće jest ponuditi rješenje za tu izvanrednu situaciju kroz programe koji će uzeti u obzir uzroke migracija, promjene koje one sa sobom nose i njihov utjecaj na strukturu i izgled društava i naroda. Svijet se svakodnevno suočava s tragičnom sudbinom milijuna muškaraca i žena kao posljedicom izbijanja neprihvatljive humanitarne krize u različitim dijelovima svijeta. Ravnodušnost i šutnja

postaju suučesništvo kada pasivno promatramo ljude koji umiru od gušenja, gladi, nasilja i brodoloma. Bile velike ili male, to su uvijek tragedije čak i kada je u njima izgubljen samo jedan ljudski život.

Migranti su naša braća i sestre u potrazi za boljim životom, daleko od siromaštva, gladi, izrabljivanja i nepravedne raspodjele dobara našeg planeta, koja bi svi trebali ravnopravno dijeliti. Nije li možda želja svakog čovjeka da živi bolje i uživa pristojno blagostanje koje će dijeliti sa svojim dragima?

U ovom povijesnom času, snažno obilježenom velikim migracijama, identitet nije sporedno pitanje. Oni koji se odluče emigrirati prisiljeni su promijeniti neke od svojih najosebujnijih karakteristika i, htjeli to oni ili ne, prisiljavaju na promjenu i one koji ih primaju. Kako te promjene ne doživljavati kao prepreku istinskom razvoju, već kao priliku za istinski ljudski, društveni i duhovni rast, poštujući i promičući one vrijednosti koje nam pomažu rasti u čovjekoljublju i izgraditi ispravan odnos s Bogom, drugima i stvorenim svijetom?

Prisutnost doseljenika i izbjeglica predstavlja ozbiljan izazov za razna društva koja ih prihvaćaju. Ta se društva suočavaju s novim situacijama koje bi mogle postati nepredvidljive ako ih se prikladno ne obrazloži, upravlja i regulira. Kako možemo osigurati da ta integracija postane međusobno obogaćivanje, da otvori pozitivne perspektive zajednicama, te spriječi opasnost diskriminacije, rasizma, ekstremnog nacionalizma ili ksenofobije?

Biblijska nas objava potiče primiti stranca; poručuje nam da na taj način otvaramo vrata Bogu i u licu drugoga vidimo lice samoga Isusa Krista. Mnoge institucije, udruženja, pokreti i grupe, dijecezanska, nacionalna i međunarodna tijela iskusili su divljenje i radost slavlja susreta, razmjene i solidarnosti. Oni su prepoznali glas Isusa Krista: „Evo, na vratima stojim i kućam” (Otk 3, 20). Ipak, ne prestaju se također voditi rasprave o uvjetima i granicama koje treba postaviti prihvaćanju migranata, ne samo na razini politika pojedinih država, već i u nekim župnim zajednicama u kojima je, čini se, ugrožen tradicionalni mir.

Suočena s tim pitanjima, Crkva se mora neizostavno nadahnjivati na primjeru i riječima Isusa Krista. Odgovor Evanđelja je milosrđe.

U prvom redu, milosrđe je dar Boga Oca koji se objavio u Sinu: milosrđe primljeno od Boga, naime, pobuđuje osjećaje radosne zahvalnosti za nadu koju

nam je otvorilo otajstvo otkupljenja po Kristovoj krvi. Ono, nadalje, hrani i jača solidarnost prema bližnjemu kao nužni odgovor na Božju besplatnu ljubav, koja „je... razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan!” (Rim 5, 5). Uostalom, svaki je od nas odgovoran za svoga bližnjega: mi smo čuvari naše braće i sestara, gdje god da oni živjeli. Briga za jačanje dobrih odnosa s drugima i sposobnost nadilaženja predrasuda i strahova bitni su sastojci za njegovanje kulture susreta, gdje je pojedinac ne samo spreman dati, već i primiti od drugih. Gostoprimstvo, naime, raste i davanjem i primanjem.

U toj perspektivi, važno je promatrati migrante ne samo na temelju njihova - regularnog ili neregularnog - statusa već nadasve kao osobe, zaštićene u njihovu dostojanstvu, koje mogu pridonijeti napretku i općem blagostanju, napose kada odgovorno preuzimaju dužnosti prema onima koji ih primaju i poštuju sa zahvalnošću materijalnu i duhovnu baštinu zemlje u koju su primljeni, pokoravajući se njezinim zakonima i pomažući joj u njezinim potrebama. Migracije se u svakom slučaju ne smiju svoditi isključivo na političke i zakonodavne aspekte, ekonomske implikacije i puki suživot različitih kultura na istom području. Svi su ti aspekti dopuna obrani i promicanju ljudske osobe, kulturi susreta naroda i jedinstvu, gdje Evanđelje milosrđa nadahnjuje i potiče putove obnove i preobrazbe svekolikog ljudskog roda.

Crkva je na strani onih koji se zalažu u obrani prava svake osobe da živi dostojanstveno, prije svega i nadasve ostvarivanjem prava da ne emigriraju i da daju svoj doprinos razvoju zemlje porijekla. Taj proces treba, od samog početka, uključivati potrebu za pružanjem pomoći zemljama iz koje migranti i izbjeglice dolaze. To će pokazati da su solidarnost, suradnja, globalna međuovisnost i pravedna raspodjela Zemljinih dobara neophodni za poduzimanje odlučnijih napora, poglavito

u područjima iz kojih migracijski valovi kreću, kako bi se uklonilo nejednakosti koje navode ljude da, pojedinačno ili kolektivno, napuštaju svoje prirodno i kulturno okruženje. U svakom slučaju, potrebno je spriječiti, po mogućnosti u najranijim fazama, egzodus izbjeglica uzrokovan siromaštvom, nasiljem i progonima.

Nužno je pravilno o tome informirati javnost kako bi se, među ostalim, spriječilo neopravdane strahove i spekulacije štetne po migrante.

Nitko se ne može praviti da je ravnodušan prema novim oblicima ropstva koje provode zločinačke organizacije koje kupuju i prodaju muškarce, žene i djecu kao prisilne radnike u građevini, zemljoradnji, ribarstvu i drugim područjima tržišta. Koliko je djece danas prisiljeno boriti se u vojskama kao djeca vojnici! Kolike su osobe žrtve trgovine organima, prisilnog prosjačenja i seksualnog izrabljivanja! Današnje izbjeglice bježe od tih nastranih zločina i apeliraju na Crkvu i svijet da osiguraju da, u pruženoj ruci onoga koji ih prima, mogu vidjeti lice Gospodina „Oca milosrđa i Boga svake utjehe!” (2 Kor 1, 3).

Draga braćo i sestre migranti i izbjeglice! U korijenu Evanđelja milosrđa susret i prihvaćanje se isprepliću sa susretom i prihvaćanjem samoga Boga: prihvatiti drugoga znači prihvatiti Boga osobno! Ne dopustite da vam ukradu nadu i radost življenja koji su plod iskustva Božjeg milosrđa, koje se očituje u osobama koje susrećete na svom putovanju! Povjeravam vas Djevici Mariji, Majci selilaca i izbjeglica, i svetom Josipu, koji su iskusili gorčinu emigracije u Egipat. Njihovu zalogoru povjeravam također one koji posvećuju snage, vrijeme i sredstva pastoralnoj i socijalnoj skrbi za migrante. Svima od srca udjeljujem apostolski blagoslov!

Iz Vatikana, 12. rujna 2015.

*Spomendan Presvetog Imena Bl. Djevice Marije
Papa Franjo*

Apel s Godišnjega pastoralnog skupa hrvatskih pastoralnih djelatnika iz Zapadne Europe

Hrvatski svećenici, pastoralne suradnice i suradnici iz hrvatskih katoličkih misija i zajednica u Zapadnoj Europi sa svoga Godišnjega pastoralnog skupa, održanog od 5. do 9. listopada 2015. u Kaštel Štafiliću o temi „Vjera i duševno zdravlje – kako pomažu vjera, psihologija i medicina”, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Majni, upućuju domovinskoj javnosti sljedeći apel:

Mi hrvatski pastoralni djelatnici, koji djelujemo u okviru hrvatskih katoličkih misija i zajednica u Zapadnoj Europi imamo kontakt s više od 600.000 iseljenih Hrvata katolika iz Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Već više desetljeća gotovo jedini organizirano skrbimo za njihov vjerski, nacionalni i kulturni identitet. Hrvatska migracija nije na žalost stvar prošlosti, nego se, naprotiv, u posljednje vrijeme zabrinjavajuće povećava, i to posebice sve većim brojem mladih

stručnjaka i intelektualaca i njihovih obitelji. S tugom i zabrinutošću svjedočimo da mnogi naši sunarodnjaci olako i nepripremljeni napuštaju domovinu. Zato se nerijetko nađu u nerješivim životnim teškoćama, tražeći od hrvatskih katoličkih misija i zajednica i njihova osoblja pomoć koju im oni nisu u mogućnosti pružiti.

Stoga od domovinske vlasti žurno očekujemo:

- pozitivni odnos prema hrvatskoj dijaspori i njezino puno uvažavanje;
- konkretne programe u zaustavljanju daljnjeg iseljavanja i poboljšanje katastrofalne demografske slike u domovini;

- zauzetiju skrb za iseljenike od hrvatskih i bosansko-hercegovačkih veleposlanstava i konzularnih predstavništava;
- omogućavanje dopisnog glasovanja te pronalaženje kvalitetnijeg načina predstavljanja dijas-pore u domovinskoj vlasti;
- uklanjanje birokratskih zapreka potencijalnim ulagačima u domovini te stvaranje strategije povratka s konkretnim programima.

U ime organizatora i sudionika Godišnjega pastoralnog skupa

*Vlč. Ivica Komadina, delegat za hrv. pastvu
U Kaštel Štafiliću, 9. listopada 2015.*

Poruka hrvatskih biskupa za parlamentarne izbore 2015.

Hrvatski biskupi uputili su 19. listopada poruku za predstojeće parlamentarne izbore koju prenosimo u cijelosti:

1. Izbori zastupnika za Hrvatski sabor događaj su koji utječe na našu osobnu, obiteljsku, društveno-političku i gospodarsku stvarnost. Stoga, povodom skorih parlamentarnih izbora, koji su raspisani za 8. studenoga i održavaju se prvi put nakon što je Republika Hrvatska postala punopravna članica Europske unije, mi – katolički biskupi – želimo podijeliti svoja promišljanja s članovima Božjega naroda, ali i s ljudima dobre volje, te pozvati sve da iziđu na izbore i tako osobno preuzmu odgovornost za općedruštveni boljitak i daljnji razvoj demokracije u hrvatskom društvu.

2. Uvijek se u takvoj prigodi pitamo koga od predloženih kandidata zaokružiti i birati! Već je u Starom zavjetu mudri kralj Salomon istaknuo da „gdje vodstva nema, narod propada” (Izr 11, 14). Mojsiju njegov tast Jitro savjetuje neka „izabere iz svega naroda ljude valjane, koji se Boga boje, koji su pouzdani i nesebični, i neka ih postavi za predstojnike” (Izl 18, 21). Na tragu toga povijesnoga iskustva zaključujemo da su društvu potrebni predstavnici koji će mu odano služiti. A društvo će moći rasti i napredovati samo ako su njegovi predstojnici (političari) „pouzdati i nesebični” te kao takvi svojim primjerom i druge potiču na poštenje i čestitost, radinost i iskrenost. Ništa, naime, ne može toliko nauditi državi koliko nepoštenje i dodvornništvo, te himba i licemjerje. Zato papa Franjo veli da se „politička veličina pokazuje kad se u teškim trenutcima držimo visokih načela i mislimo na dugoročno opće dobro” (Laudato si, br. 178.).

3. Istina, parlamentarni izbori održavaju se u vremenu kada se suočavamo s brojnim izazovima gospodarske krize i nezaposlenosti, iseljavanja većega broja mladih i cijelih obitelji, posebice visokoobrazovanih i onih na kojima počiva budućnost svakoga društva i države. Zabrinjava nas i demografska slika naroda koja se očituje u velikom padu nataliteta i porastu stanovništva staračke dobi. Uz to raste i broj siromašnih građana i onih koji su u dužničkom ropstvu, kao i problemi izbjegličke krize i gospodarske migracije. Unatoč svemu tomu ne smijemo dopustiti da nas zahvati ravnodušnost i napast malodušja. A posebice dojam i uvjerenje da se ništa ne može učiniti ni promijeniti.

4. Radi donošenja odgovorne i razborite odluke koga zaokružiti na ovim izborima važno je upoznati izborne programe onih koji se kandidiraju. Njihovim izborom daje se mogućnost da oni utječu na naš svakodnevni život u sljedeće četiri godine. Izborni programi pokazuju kako određena politička opcija, ako zadobije povjerenje građana, namjerava upravljati zemljom. Stoga je važno upoznati se s gospodarskim programima i mjerama koje namjeravaju provoditi na kopnu i moru kako bi se izišlo iz gospodarske krize. U tom smislu valja poduprijeti one programe i dati glas onim političarima koji ulijevaju najveće povjerenje da će ispuniti obećanja otvaranja novih radnih mjesta, zaustaviti daljnje socijalno raslojavanje i osiromašenje hrvatskih građana, a osobito iseljavanje mladih ljudi i obitelji iz Hrvatske. Kao vjernici dat ćemo povjerenje onima koji se zauzimaju za zaštitu braka kao zajednice muškarca i žene, koji promiču kulturu života dugoročnom pronatalitetnom politikom, štite i promiču dostojanstvo žene, kao i zaštitu siromašnih i obesprav-

ljenih, donošenjem dugoročne agrarne i pomorske politike štite mnogobrojna obiteljska gospodarstva i omogućuju poljoprivrednicima lakše se nositi s izazovima zahtjevnoga tržišta, kao i poticanjem obrtništva i maloga poduzetništva, dajući mogućnost svima koji svojim znanjem, radom i sredstvima mogu pridonijeti gospodarskom oporavku Hrvatske.

Isto tako važno je procijeniti namjeravaju li pojedine političke stranke, koalicije ili nezavisne liste provesti daljnju demokratizaciju društva i borbu protiv korupcije. Njeguju li kulturu dijaloga i pluralnosti, pravo na vjersku slobodu i slobodan izbor vjerskoga odgoja te pravo na priziv savjesti pred nepravednim građanskim zakonima koji prisiljavaju ljude da djeluju protivno vlastitim uvjerenjima u savjesti i zahtjevima moralnoga reda te naučavanja evanđelja. Nije bez značenja vidjeti kako se budući saborski zastupnici namjeravaju zauzimati za uravnotežen razvoj svih hrvatskih regija.

Kao novost ovih parlamentarnih izbora valja pozdraviti uvođenje preferencijalnoga glasa. Građanima se tako daje mogućnost izravno birati s izborne liste zastupnika za kojega su uvjereni da ima snage i sposobnosti suočiti se sa spomenutim izazovima te tražiti najprimjerenija rješenja u promicanju općega dobra. Mogućnost preferencijalnoga glasa pomak je u demokratizaciji našega društva. Neposredno izabrani zastupnik ima veću odgovornost prema biračima koji su mu poklonili svoje povjerenje.

5. Budući da je hrvatsko društvo zbog svoje kompleksne prošlosti i nedovoljno proučenih stradanja ideološki duboko podijeljeno, saborski zastupnici ne bi smjeli podleći takvim svrstavanjima. Oni moraju pružiti podršku stručnoj javnosti i omogućiti nesmetano povijesno istraživanje. Samo tako pridonijet će cjelovitoj istini o našoj prošlosti i uspostaviti kulturu dijaloga i nacionalnoga jedinstva. Posebice je važno da saborski zastupnici iznose punu istinu o Domovinskom ratu te njeguju poštovanje prema hrvatskim braniteljima i njihovim opravdanim zahtjevima. U duhu zdravoga domoljublja i nacionalnoga identiteta očekuje se da budući saborski zastupnici sprječavaju rasprodaje nacionalnoga bogatstva te provode ekološke standarde u zaštiti mora i prirodnih bogatstava. U provedbi vanj-

ske politike oni će štititi hrvatske nacionalne interese te u svom radu biti prepoznatljivi u međunarodnoj zajednici po svojoj europskoj orijentaciji, ali istodobno pridonijeti ostvarivanju političkih i kulturno-povijesnih prava Hrvata koji žive u drugim državama.

6. Na kraju pozivamo sve stranačke i nezavisne kandidate da u predizbornoj kampanji očuvaju osobno dostojanstvo i čast u svojim nastupima. Neka izbjegavaju neprimjereno postupanje prema političkim suparnicima te na najbolji način očituju svoju prikladnost za obnašanje odgovorne službe zastupnika u Hrvatskom saboru. Očekujemo da svojim nastupima pridonese povratku povjerenja građana u društvene i političke institucije koje je dobrano uzdržano. Posebice neka tragičnu sudbinu mnogih izbjeglica, koje ovih dana prolaze kroz našu domovinu, ne iskorištavaju u predizborne svrhe. Potičemo sredstva društvenoga priopćavanja neka svoje poslanje ispune s visokim standardima profesionalnosti te pruže dostatne i jasne informacije o izbornim programima i kandidatima za budući saziv Hrvatskoga sabora.

7. U duhu crkvenoga i duhovnoga poslanja pozivamo zaređene službenike Crkve da iskoriste predizborno vrijeme za stvaranje zajedništva među ljudima na evanđeoskim temeljima te skupa s vjernicima mole za našu domovinu. Neka crkvene prostore čuvaju od bilo kakve predizborne aktivnosti, neka jasno protumače svojim vjernicima da u duhu socijalnoga nauka Crkve imaju moralnu obvezu sudjelovati u političkom životu društva. Stoga, neka pozovu vjernike da, ne odričući se svoga prava, ispune svoju dužnost te aktivno na izborima odluče o vlastitoj budućnosti i napretku društva i svoje domovine.

Sve preporučujemo zagovoru Marijinu, koju vjekovima nazivamo odvjetnicom našom, kao i zagovoru sv. Josipa, zaštitnika hrvatskoga naroda i Hrvatskoga sabora. Posebice molimo zagovor i pomoć blaženoga Alojzija Stepinca koji je svoju službu i svoj život darovao Crkvi i svomu narodu. Uz njihovu pomoć pozivamo sve neka odgovorno i savjesno pristupe parlamentarnim izborima pa izaberu „valjane, pouzdane i nesebične predstojnike” koji će nas zastupati sljedeće četiri godine.

Sjednica Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog

Redovita sjednica Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog pod predsjedanjem predsjednika Vijeća sisačkog biskupa Vlade Košića održana je u utorak 27. listopada u zgradi Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu.

U pogledu predstojeće svjetske Molitvene osmine za jedinstvo kršćana u siječnju 2016., Vijeće je potvrdilo da će i ove godine kršćanima hrvatskoga govornog područja i sveukupnoj zainteresiranoj javnosti

biti dostupan priručnik s molitvenim i informativnim materijalima Papinskoga vijeća za jedinstvo kršćana i Ekumenskog Vijeća Crkava, kako u tiskanoj inačici, tako i na internetu. Njih su za 2016. godinu pripravili kršćani iz Letonije na temu „Pozvani naviještati silna djela Gospodnja” (usp. 1 Pt 2,9): „A vi ste rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod stečeni da naviještate silna djela Onoga koji vas iz tame pozva k divnom svjetlu svojem”.

Tiskani priručnik kojega svake godine objavljuje Vijeće HBK za ekumenizam i dijalog uz suradnju Ekumenskog koordinacijskog odbora Crkava u Hrvatskoj dostavlja se na oko 2000 adresa župa, samostana, zajednica i ustanova kršćanskih Crkava u Hrvatskoj, a može se kupiti i u svakoj knjižari Kršćanske sadašnjosti. Vijeće se nada da će se njegovanje prakse zajedničke molitve kršćanskih Crkava u Hrvatskoj nastaviti i nadalje na svim razinama, od laičke do hijerarhijske, „kako bismo svi nasljedovali Isusa Krista, molitelja za jedinstvo svojih učenika (Iv 17, 20-23)” i izražava radost kada pastiri kršćanskih Crkava vlastitom nazočnošću na molitvenim susretima tijekom Osmine daju primjer i svojim vjernicima.

U javnosti je često prisutna i tema kanonizacije blaženoga Alojzija Stepinca. Nakon proglašenja kardinala Stepinca blaženim i nakon što su u Hrvatskoj i u svijetu podignute crkve i oltari gdje su se vjernici utjecali njegovu zagovoru, Vijeće sa žaljenjem zaključuje da je među mnogim katoličkim vjernicima u Hrvatskoj, na svim razinama, od razine vjernika laika, preko razine svećenika, redovnica i redovnika, do hijerarhijske i znanstveno-teološke razine, prisutna određena zbunjenost, začuđenost, pa nerijetko i razočaranost. Stoga Vijeće sve one koji govore i pišu o toj temi poziva i moli da joj pristupaju odgovorno i kompetentno, sve temeljeći na provjerenim informacijama onih koji su najbolje upućeni u narav, metodu, intenciju, svrhu i dinamiku postupka kanonizacije. Istovremeno „Vijeće izražava zabrinutost, koju dijelimo s mnogim vjernicima katolicima, da ovaj slučaj odgode proglašenja svetim bl. Alojzija ne dovede do pogoršanja dobrih ekumenskih odnosa, prije svega između Katoličke Crkve u Hrvatskoj i Srpske pravoslavne Crkve”. Članovi Vijeća nadaju se da

će unatoč aktualnim senzibiliziranjima i uznemirenostima, svetost, humanost, veličina i hrabrost blaženoga Alojzija Stepinca još snažnije zablistati, te žarko mole da odgađanje kanonizacije, i sve drugo što se u tom pogledu eventualno poduzima, ne odmgone nego pomoćne ekumenskom zbližavanju dviju Kristovih Crkava.

S obzirom na aktualnu temu izbjeglica, koja ima i svoju ekumensku i međureligijsku dimenziju, Vijeće ukazuje na višeslojnost, široku kontekstualnost i dubinu toga pitanja te izražava iskrenu kršćansku solidarnost sa svima koji trpe ne vlastitom krivnjom, nego uslijed čimbenika koji ne ovise o njima. Krajnje je vrijeme da oni u čijim je rukama stvarna moć u što je moguće većoj mjeri usklade sva svoja djelovanja s načelima humanosti, pravednosti i solidarnosti. Za sve kršćane neopozivo vrijede riječi Isusa Krista u Matejevu evanđelju: „Zaista, kažem vam, što god ne učiniste jednomu od ovih najmanjih, ni meni ne učiniste” (Mt 25, 45).

Članovi Vijeća razmatrali su i druge međucrkvene i međureligijske aktivnosti i aktualnosti u svijetu i kod nas. Tajnik dr. Jure Zečević izvijestio je o Sinodi anglikanaca istočnoeuropskog arhiđakonata europske biskupije održanoj od 24. do 27. listopada u Duhovno-obrazovnom centru Marijin Dvor u Lužnici, u sklopu koje su 27. listopada u zgradi HBK mons. Enco Rodinis, generalni tajnik HBK, dr. Jure Zečević, tajnik Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog, te Marija Znidarčić, članica istoga Vijeća, primili 25 predstavnika iz anglikanskih zajednica u Beču, Pragu, Budimpešti, Bukureštu, Izmiru, Ankari, Istanbulu, Kreti, Krfu, Ateni, Varšavi, Kijevu, Moskvi, St. Petersburgu i Beogradu, predvođenih Janet Berković, laičkom voditeljicom anglikanske zajednice u Zagrebu. Anglikanski biskup europske biskupije, Robert Innes, arhiđakon Patrick Curran (Beč) i arhiđakon Colin Williams (Frankfurt) izrazili su u ime svih predstavnika oduševljenost boravkom u Hrvatskoj i zahvalili za prijem i gostoprimstvo. U pozdravima, govorima i u ugodnoj i neformalnoj komunikaciji istaknuta je korisnost uzajamnog upoznavanja kršćana različitih tradicija i potreba što dosljednijeg zajedničkog promicanja evanđeoskih vrijednosti, priopćilo je Vijeće HBK za ekumenizam i dijalog.

HBK

Sjednica Vijeća HBK za život i obitelj

Sjednica Vijeća HBK za život i obitelj pod predsjedanjem mons. Valtera Župana, krčkog biskupa u miru, održana je u prostorijama Hrvatske biskupske konferencije u četvrtak, 29. listopada 2015. Vijećnici

su prvo upoznati s okolnostima donošenja novoga Obiteljskog zakona koji je izglasan u Hrvatskom saboru 20. rujna 2015. pred samo njegovo raspuštanje, kao i s mogućim posljedicama njegovoga provođenja

s obzirom da stupa na snagu već 1. studenoga ove godine. U raspravi koja je uslijedila razmatralo se što je potrebno učiniti kako bi u Republici Hrvatskoj brak i obitelj, kao dvije stožerne institucije od presudne važnosti za dobrobit čitavog društva, uistinu bile zaštićene i podržane na svim razinama počevši od one zakonodavne.

Dr. Petar-Krešimir Hodžić, voditelj Ureda HBK za život i obitelj, dao je kratak prikaz Osmog svjetskog susreta obitelji održanog 22. - 27. rujna 2015. u Philadelphiji, SAD na kojemu je bio jedini sudionik iz Hrvatske. U tome kontekstu naglašena je važnost sudjelovanja na stručnim skupovima na kojima se produbljuju znanja, šire spoznaje i predstavljaju iskustva dobrih praksi u pastoralnoj i društvenoj skrbi za život, brak i obitelj. Zaključeno je kako bi na idući svjetski susret koji će se održati 2018. u irskom Dublinu svakako bilo bolje poslati brojniiju delegaciju, jer će

se tako moći pokriti veći broj usporednih kongresnih izlaganja i time, po povratku, omogućiti bolji prijenos znanja i iskustva među pastoralnim djelatnicima i suradnicima u Hrvatskoj.

Prof. dr. sc. Dražen Živić, član Vijeća, održao je izlaganje na temu „Migracijska i demografska kriza u Hrvatskoj: činjenice i moguća rješenja” koje je među vijećnicima izazvalo zabrinutost za budućnost Hrvatske. Vijećnici su se složili kako bi čim prije trebalo ostvariti ono na što su hrvatski biskupi potaknuli u svome apelu iz travnja ove godine.

Naposlijetku, vijećnici su biskupu Županu prigodnim darovima zahvalili za gotovo 18 godina predsjedanja Vijećem, a on ih je u svojim završnim riječima ohrabrio da, unatoč svim protivštinama, ne posustanu u zauzimanju za život, brak i obitelj.

HBK

Tajništvo HBK

Priopćenje s 51. plenarnog zasjedanja HBK

Plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije, 51. po redu, održano je pod predsjedanjem predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa mons. Želimira Puljića u Zagrebu od 10. do 12. studenoga 2015. Na zasjedanju su uz članove HBK-a sudjelovali apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj, nadbiskup Alessandro D'Errico, izaslanik Biskupske konferencija Bosne i Hercegovine pomoćni banjalučki biskup mons. Marko Semren te gosti subotički biskup mons. Ivan Penzeš i srijemski biskup mons. Đuro Gašparović.

Pozdravljajući na početku nazočne predsjednik HBK osvrnuo se na neke događaje koji su se dogodili od prošlog redovitog plenarnog zasjedanja te izdvojio neke teme o kojima će se na zasjedanju razgovarati. Posebno je istaknuo redovitu opću Biskupsku sinodu o "pozivu i poslanju obitelji u Crkvi i u suvremenom svijetu" za koju je papa Franjo rekao kako je to "bio milosni događaj" za Crkvu. Osvrnuvši se na netom održane parlamentarne izbore, nadbiskup Puljić je rekao kako su pokazali uobičajene prednosti i nedostatke, ustvrdivši kako se čini da nam društvo ipak napreduje u usvajanju pravila demokracije. Poželio je onima koje su birači izabrali puno snage, mudrosti i sloge u obnašanju časnog posla u Parlamentu i u Vladi RH.

Biskup Antun Škvorčević kao izaslanik HBK na redovitoj općoj Sinodi o obitelji koja je održa-

na u Rimu, upoznao je biskupe s tijekom Sinode, završnim dokumentom kao i ozračjem koje je vladalo među brojnim sudionicima iz cijeloga svijeta. Naglasio je kako je protekla u bratskom i mirnom ozračju umnogome različitom od onoga kakvo se u medijima željelo predstaviti. Upozorio je kako završni dokument Sinode sadrži vrijedne poticaje koje bi valjalo pretočiti i u našu pastoralnu praksu. U tome smislu istaknuo je važnost usklađivanja dosadašnjeg programa tečajeva pripreme za brak s potrebama koje očituju suvremeni problemi braka i obitelji te pri tom poseban naglasak staviti na pitanje vjere zaručnika koji žele ući u sakramentalni brak. Uz to podsjetio je na potrebu ozbiljnijeg pastora rastavljenih osoba na način kako usmjerava papa Franjo.

Na zasjedanju su biskupi zajednički razmotrili pojedine dijelove proslave Godine milosrđa koju će Papa svečano otvoriti 8. prosinca 2015. Papa je odredio da se treće nedjelje došašće u svakoj mjesnoj Crkvi otvore Vrata milosrđa. Posebno je istaknuta važnost Papinih smjernica za proslavu jubileja u vjerničkim zajednicama u kojima Papa potiče na hodočašća, djela tjelesnog i duhovnog milosrđa, župne duhovne obnove (misije), marijansku pobožnost, vrjednovanje slušanja Božje riječi i šutnje. Od sakramenata će u godini jubileja u središtu biti sakrament pomirenja.

U vezi s procesom kanonizacije blaženoga Alojzija Stepinca, biskupi HBK uputili su posebnu izjavu svjesni stanovite uznemirenosti u narodu kao i brojnih pitanja vjernika s kojima se susreću. Biskupi su posebno istaknuli kako u gesti pape Franje, koji je predložio osnivanje radne skupine stručnjaka Katoličke Crkve i Srpske pravoslavne Crkve, čitaju priliku da se istina o blaženome Alojziju čuje jasnije i na najvišoj razini, zaključujući kako će taj rad u okrilju Svete Stolice nedvojbeno imati odjeka u cijelome svijetu. Ujedno su izrazili i radost da je u više navrata naglašeno i potvrđeno da Sveti Otac nema nikakvih dvojba glede svetosti kardinala Stepinca te da je proces kanonizacije priveden završetku. S tim raspoloženjem, ističu biskupi, Hrvatska biskupska konferencija na raspolaganju je papi Franji i Svetoj Stolicu u svemu što će biti potrebno da bi se Srpskoj pravoslavnoj Crkvi objasnila pojedina pitanja glede života i djelovanja nadbiskupa Stepinca. U toj inicijativi Svetoga Oca biskupi vide istinsku mogućnost da, uz pomoć Svete Stolice, i u Hrvatskoj i u svijetu bude još vidljivija istina o blaženome Stepincu, a on sam dragocjenost koja ima značenje i šire od okvira Katoličke Crkve.

U svojoj brizi za što boljom organizacijom katoličkih osnovnih i srednjih škola biskupi su na ovom zasjedanju posebnu pozornost posvetili raspravi o ujednačavanju Statuta katoličkih škola kao i o trajnoj formaciji djelatnika u tim školama. Nacrt ogleđenog Statuta upućen je na daljnju doradu.

Biskupi su razmotrili i odobrili prijevod Papinih motuproprija „*Mitis Iudex Dominus Iesus*” i „*Mitis et misericors Iesus*” o reformi kanonskog postupka koji se odnosi na parnice za proglašenje ništavosti ženidbe i to ponajviše one dijelove koji se odnose na službu dijecezanskog biskupa u mjesnoj Crkvi i crkvenoj pokrajini. U raspravi je naglašeno kako je u Crkvi u Hrvatskoj uspostavljena zadovoljavajuća mreža crkvenih sudova koji u parnicama proglašavanja ništavosti ženidbe sude u sudskom vijeću, a što bi i nadalje trebala biti redovita praksa.

Članovi HBK posebnu su pozornost posvetili djelovanju Hrvatskoga Caritasa u rješavanju izbjegličke krize koja je u Hrvatskoj započela sredinom rujna i traje sve do danas, bez jasnih naznaka koliko bi dugo mogla potrajati. Hrvatski Caritas se od prvog dana krize aktivno uključio snažnim angažmanom kroz slanje pomoći u hrani, higijenskim

potrepštinama i drugim materijalnim dobrima kao i organiziranjem volontera. Na samom početku upućen je i apel za pomoć putem Međunarodnog Caritasa (Caritas Internationalis) na koji su odgovorili Caritasi iz raznih dijelova svijeta.

Na zasjedanju su članovi HBK odobrili obnovljeno izdanje Programa katoličkog vjerskog odgoja djece rane i predškolske dobi.

Raspravljalo se i o nacrtu Pravilnika HBK koji je poslan na daljnju doradu.

Biskupi su odlučivali o mandatima u pojedinim tijelima HBK-a. Nakon isteka mandata zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić ponovno je izabran za potpredsjednika HBK. Izabrani su novi članovi Stalnoga vijeća HBK: đakovačko osječki nadbiskup Đuro Hranić i porečko pulski biskup Dražen Kutleša. Biskupi su izrazili zahvalnost dosadašnjem dugogodišnjem predsjedniku Vijeća HBK za život i obitelj biskupu Valteru Županu na predanom radu i služenju te je za novog predsjednika toga Vijeća izabran dubrovački biskup Mate Uzinić.

Za novoga predsjednika Biskupske komisije HBK za odnose s državom izabran je porečko pulski biskup Dražen Kutleša nakon što je istekao mandat dosadašnjem predsjedniku te Komisije zagrebačkom nadbiskupu kardinalu Josipu Bozaniću.

Produženi su mandati predsjedniku Vijeća HBK za katehizaciju i novu evangelizaciju nadbiskupu Đuri Hraniću, predsjedniku Vijeća HBK za misije biskupu Slobodanu Štambuku, predsjedniku Odbora HBK za mlade biskupu Miji Gorskomu i predsjedniku Odbora HBK za pastoral osoba lišenih slobode biskupu Nikoli Kekiću.

Na zasjedanju su podnesena i izvješća o radu pojedinih tijela HBK-a.

Pastoralno-katehetski kolokvij za svećenike održat će se 24. i 25. veljače 2016. Za iduću godinu na jesen predviđeno je i održavanje Simpozija povodom 25 godina vjeronauka u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj. Izvanredno zasjedanje HBK održat će se 25. siječnja 2016. Iduće proljetno zasjedanje HBK-a održat će se od 5. do 7. travnja 2016., a jesensko od 11. do 13. listopada 2016. Redoviti godišnji susret članova HBK s redovničkim provincijalima, članovima Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica, koji imaju sjedište na području HBK održat će se 7. lipnja 2016.

Izjava biskupa HBK u vezi s procesom kanonizacije blaženoga Alojzija Stepinca

U vezi s procesom kanonizacije blaženoga Alojzija Stepinca biskupi HBK svjesni su stanovite uznemirenosti u narodu, a i sami se suočavaju s brojnim pitanjima vjernika, što ponajprije pokazuje kolika je važnost Blaženika za naš narod i kolika je privrženost vjernika.

U gesti pape Franje, koji je predložio osnivanje radne skupine stručnjaka Katoličke Crkve i Srpske pravoslavne Crkve čitamo priliku da se istina o blaženome Alojziju čuje jasnije i na najvišoj razini. Nedvojbeno je da će taj rad u okrilju Svete Stolice imati odjeka u cijelome svijetu.

Radosni smo da je u više navrata naglašeno i potvrđeno da Sveti Otac nema nikakvih dvojba glede svetosti kardinala Stepinca te da je proces kanonizacije priveden završetku. S tim raspoloženjem Hrvatska biskupska konferencija na raspolaganju je papi Franji i Svetoj Stolicu u svemu što će biti potrebno da bi se Srpskoj pravoslavnoj Crkvi objasnila pojedina pitanja glede života i djelovanja nadbiskupa Stepinca.

Nakon ranijih opetovanih pokušaja i konkretnih nastojanja Katoličke Crkve u Hrvatskoj da se u znanstvenim raspravama i u razgovorima sa Srpskom pravoslavnom Crkvom dođe do razjašnjava-

nja prijedora, sada je to uistinu prilika da se konačno spriječe novi napadi i podmetanja u odnosu na svijetli lik Blaženika.

Biskupi znaju da blaženoga Alojzija ne treba posebno braniti, jer to čini njegova svetost života, ali je na nama učiniti sve da ta činjenica zasja jače te da se uklone sve poteškoće koje opterećuju odnose među Crkvama i narodima.

Zato inicijativu Svetoga Oca vidimo kao istinsku mogućnost da, uz pomoć Svete Stolice, i u Hrvatskoj i u svijetu bude još vidljivija istina o našem Blaženiku, a on sam dragocjenost koja ima značenje i šire od okvira Katoličke Crkve.

Pozivamo vjernike da čuvaju evanđeoski mir, da daljnje procese prate svojom molitvom i pouzdanjem u Gospodina. Znamo da Božja providnost vodi i ova događanja, a mi se jačamo u jedinstvu Crkve, u vjernosti znajući da zagovor blaženoga Alojzija neće izostati. I dalje nosimo vrijednosti njegova svjedočanstva. On je podnio mučeništvo zbog vjernosti Crkvi, Svetomu Ocu, u zalaganju za svakoga čovjeka, u ljubavi prema svome hrvatskom narodu.

*Biskupi HBK
Zagreb, 12. studenoga 2015.*

(Dokumenti su preuzeti od Informativne katoličke agencije i HBK)

PRIGODNE PROPOVIJEDI

Nadbiskup metropolit splitsko-makarski mons. Marin Barišić

Svetkovina Svih Svetih – Lovrinac, Split - 2015.

Uvod: Slavlje Svih Svetih radosna je svetkovina Neba i zemlje. Radost ostvarene svetosti nebesnika i hodočasničke svetosti koja raste u svima nama, članovima Crkve Božje, prije svega u krštenicima, kao i u tolikim dobronamjernim ljudima drugih vjera i svjetonazora. Jer svijet je Božji! Bog je jedini svet i izvor svake svetosti. Zato u zajedništvu sa nebesnicima i sa našim dragim pokojnima, kao Njegova stvorenja, štoviše, kao djeca Božja, usuđujemo se već ovdje pjevati „Svet!”, himan svetosti Božjoj.

Ali, braćo i sestre, dobro smo svjesni svojih pogrešnih nota i glasova poremećenih mišlju, riječju, djelom i propustom. Na početku današnje svetkovine osjećamo iskrenu potrebu reći Bogu, svojim pokojnima i bližnjima: „Ispovijedam se Bogu svemogućemu, i vama braćo...” I zavapiti: „Gospodine, smiluj se!” Da bismo mogli u zajedništvu Neba i zemlje dostojno i radosno slaviti otajstvo naše nade, iskreno se pokajmo i zamolimo Gospodina, drage pokojne i jedni druge za oprostjenje.

1. Naš svakodnevni život zarobljen je tolikim informacijama, mnoštvom riječi, papira, drama, romana, brojeva, cijena, buke i stresa. Ovdje je mir. Na groblju je tišina, šutnja. Prostor razmišljanja, osluškivanja... I naslovi tolikih romana, biografija koje su ovdje pohranjene, vrlo su kratki: Ovdje počiva taj i taj, uokviren brojem godine rođenja i smrti, s pokojom mudrom izrekom i kratkom porukom.

I današnja čitanja Riječi Božje, blaženstva su kratka i sažeta. Blaženstva su duboka i visoka, povezuju Nebo i zemlju. Onaj koji ih izgovara, Isus Krist, sâm ih živi, nema loma između njih i njihova navjestitelja. Koliko god nas blaženstva iznenađuju i suprotstavljaju se našoj logici svakodnevlja, u šutnji, razmišljanju i iskustvu života, postaju nam uvjerljivija.

2. Doista, pravi blaženik jest On sâm. Isus Krist je pravi siromah u duhu, ožalošćen, blag, gladan i žedan pravednosti, milosrdan, čist srcem, mirotvorac, progonjen radi pravednosti. Blaženstva nam otkrivaju Isusov duhovni lik i očituju otajstvo njegove muke i smrti, ali i radost njegova uskrsnuća. Isus Krist svojim blaženstvima poziva nas i hrabri, na njegovom i našem putu. S Njime nejasno postaje

prihvatljivo, udaljeno blisko. S Njime nemoguće postaje ostvarivo.

Bez Isusa Krista blaženstva bi bila smiješna, tragična, promašena, bez cilja i smisla. On ih je posvetio kao put ostvarenja života i povijesti. Ako nam je stran ovaj put, to je zato što Njega ne poznamo. I ako nas svijet ne poznaje, to je zato što ne upozna Njega.

3. Oni koji Njega upознаše, postadoše prijatelji Božji i prijatelji ljudi. To su sveci. Sveci su bogatstvo Crkve i proroci društva. Svetost nas približava Bogu i ljudima. Svetost nije naša zasluga, plod naše askeze. Božji je to dar koji nam je darovan na krštenju i trajno se daruje našoj ljubavi i slobodi. Po Sinu smo oslobođeni i postali sinovi i kćeri Božje, na što nas podsjeća i današnje drugo čitanje: „Ljubljeni, sad smo djeca Božja i još se ne očitova što ćemo biti.” (1 Iv 3,2a) A što ćemo biti? Bit ćemo Njemu – Ocu slični. U ovoj našoj nadi slavimo univerzalnost svetosti braće i sestara, „velikog mnoštva... iz svakog naroda, i plemena, i puka, i jezika. Stoje pred prijestoljem i pred Jaganjcem odjeveni u bijele haljine; palme im u rukama.” (Otk 7,9) To su braća i sestre koji su uza svu grešnost i ograničenost imali hrabrosti svjedočiti u svom životu logiku blaženstava, slijedeći ga na putu Njegove smrti i uskrsnuća. S Njime su povezani kao što je danas i svetkovina Svih Svetih povezana sa nedjeljom, danom Kristova uskrsnuća.

Mnoštvo svetih, i naše braće i sestara, hrabri nas, koji smo u buci izgubljeni i često otuđeni od Boga, sebe i bližnjega. Oni nam poručuju: Nismo rezultat slučaja, kaosa i nekih bezličnih sila. Plod smo ljubavi Božje, spasiteljice svih ljudi. Naš života se mijenja, a ne oduzima. Bog je istina, dobrota i ljepota našega života. Božja obećanja su veća i od naših želja. Po milosrđu Božjem smo spašeni. Sjeme i zov vječnosti nosimo u našim njeđrima. Ne gasimo ovu čežnju Neba! Produženje života nije i njegovo ostvarenje. U uskrsnom Kristu – Jaganjcu je mjera i punina čovjekova života. U Njemu nam je spašenje!

4. Braćo i sestre, u ovoj nadi uskrsle punine života, u bolnom rastanku pratili smo i oprostili se od njih, naših dragih pokojnika. Premda nas još dijeli veo od tajne punine života, svoju uskrsnu nadu izra-

žavamo simbolom cvijeća i zapaljene svijeće na grobu naših milih. Cvijeće je novost, plod golog, raspadnutog sjemena sahranjenog u zemlju, svojevrstni „sakramenat sunca”. A svjetlo čini da tama nestane i dan se budi. No, daleko više izražavamo uskrсну vjeru i nadu, kao i povezanost s našim dragim pokojnima i s Ocem nebeskim, po našim molitvama, razmišljanjima o Riječi Božjoj, sakramentima, a osobito euharistijskim slavljem. Zato u ozračju slavlja Svih Svetih i nade našega spasenja, spomendan dragih pokojnih i pohod groblju ne ostavlja nas u granicama smrti. Otvara nas slavlju njihova, i u nadi našega uskrsnuća.

Stoga, danas ne idemo, nego na groblje hodočastimo. Ova humana gesta hodočasta na ovo sveto mjesto, na svetkovinu Svih Svetih, čini nas humanijim i zrelijim vjernicima u našoj sredini. Spomenimo i to: kad bi i naše stranke u svojoj izbornoj kampanji posjetile groblje i tu održale jedan svoj izborni skup, sigurno bi bilo manje lažnih obećanja, više odgovornosti; manje vrijeđanja, više uvažavanja; manje osobnog interesa, a više zauzetosti za opće dobro; manje moći, a više služenja; manje „protiv”, a više „za”. I politika bila bi ne sredstvo bogaćenja, već put posvećenja.

5. Braćo i sestre, mi koji još ne nosimo u rukama pobjedničke palme, već tolike križeve, poteškoće, razočaranosti, bolesti, starosti, osamljenosti, boli i praznine zbog prerane ili iznenadne smrti dragih nam osoba, osjećamo uskrslu nadu poput kvasca, koji nam širi i otvara nove horizonte života. Uskrсна nada nas hrani i daje nam svjetlo i snagu u našem svakodnevlju.

Neka nas današnje hodočasta na sveto mjesto počivališta naših dragih pokojnika, još više poveže u zajedništvu sa svima svetima, dragim pokojnima, i sa svima onima s kojima još dijelimo svoj komadić vremena i prostora. Kao djeca Božja, u duhu današnjeg slavlja i blaženstava, budimo humaniji i prepoznatljiviji svjedoci lica Božjega u svojoj sredini, u svojim ulogama i odgovornostima. Uza sve poteškoće, ograničenosti i grešnosti, pomozimo i hrabrimo jedni druge na našem životnom hodu. Dok čestitamo radost Neba svima svetima i našim dragim pokojnima, istu radost želimo nama, našima, i svim ljudima, jer smo svi djeca Božja na istom hodočastu prema konačnom svetištu – kući Oca nebeskoga. Amen.

Mons. Marin Barišić, nadbiskup metropolit splitsko-makarski

Svetkovina Rođenja Gospodinova – Misa Polnočka u Katedrali - 2015.

1. Braćo i sestre, ova sveta i osvijetljena noć jedinstvena je u povijesti ljudskog roda. Posvećena je događajem spasenja koji osvijetli sve naše noći i dane. Postala je svjedok radosne vijesti Spasiteljeva rođenja u Betlehemsom Djetetu. Nebeski glasnik objavi budnim pastirima: U Davidovom gradu Betlehemu rodio vam se Spasitelj, Krist Gospodin! I evo vam znaka: naći ćete novorođenče povijeno gdje leži u jaslama. Doista, pojavila se milost Božja - spasiteljica svih ljudi. Vječni Bog čovjekom posta. Slavimo radosni spomen Spasiteljeva rođenja i Boga nazivamo, kako to u deminutivu izriče naš jezik – Božić, mali Bog. Ovu radosnu istinu Boga koji čovjekom posta ispovijedamo u kršćanskom vjerovanju: „Koji je radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s nebesa. I utjelovio se po Duhu Svetom od Marije Djevice: i postao čovjekom.” Bog iz ljubavi prema nama postade jedan od nas. Svojim rođenjem na periferiji Betlehema prihvatio je sve naše vidljive periferije socijalno ugroženih i

sve one skrivene, egzistencijalne periferije duše i srca. Prihvatio je sve prostore i stanja gdje god je čovjek dospio svojom krivnjom ili neodgovornošću svojih bližnjih. Nebeski glasnik poziva budne pastire i sve nas da pođemo i poklonimo se otajstvu Bogočovjeka. Oči vide Betlehemsku idilu, a oči srca otajstvo Boga. Uho čuje riječ, a ljubav zamjećuje radosnu vijest.

2. Braćo i sestre, nama udaljenima Bog postade bliz i blizak. Otajstvo nevidljivog Boga, božanska daljina očitovale se u blizini Djeteta; u ovom djetetu na slami objavljuje se prisutna odsutnost Boga. Bog je tajna nad tajnama. „Ti si doista skriveni Bog,” ispovijeda starozavjetni prorok. (Iz 45,15) Otajstvo Boga skriva i otkriva se u znaku novorođenog Betlehemskeg Djeteta. Objavljena nadspoznatljiva istina, istina Božića, ne može se poput dragulja imati kao svoj posjed uma i srca. Bog je neizmjerni ocean milosrdne ljubavi u koju uranjamo stojeći pred Betlehemskeg Djetetom - licem Božjeg milosrđa

3. Neizrecivo otajstvo Boga očituje se u čovjeku - Njegovoj slici. Božić je radosna vijest za sve ljude i za sve periferije i središta života, blagi i nježni poziv svima nama koji smo se udaljili od Boga, sebe i bližnjega svoga; radosna vijest i ohrabrenje svima nama koji smo postali razočarani i indiferentni; radost svima nama koji ga tražimo otvorena uma i iskrena srca. K nama dođe u svetoj nazaretskoj obitelji, temeljnoj stanici naroda i društva. Stoga se obitelj i Božić najbolje razumiju. Svjesni smo da nema idealne obitelji nego samo realne, sa svojim radostima i žalostima, tjeskobama i nadanjima. Uza sve svoje ograničenosti i poteškoće, obitelj najbolje osjeća i prepoznaje otajstvo Božića - Lice milosrđa Božjega. Dok je u društvu riječ „milosrdna ljubav” nerazumljiva i strana, u obitelji se ona još uvijek prepoznaje kao izričaj materinskog jezika. Brzo se uči i iskustveno doživljava. Milosrdna ljubav nosi obitelj, a obitelj je unosi u društveno zajedništvo.

4. Braćo i sestre, slavimo otajstvo Božića u godini koju je papa Franjo proglasio godinom božanskog milosrđa. Što je Božić nego lice Božjeg milosrđa! U Betlehemsom Djetetu Božja ljubav dolazi i sagiba svoje srce – cor/cordis nad našom bijedom – mizერი-jom. Upravo latinska riječ misericordia znači: srcem se približiti nevoljama i potrebama drugih. Jer smo slika Božja, dimenzija milosrđa duboko je upisana u svako ljudsko srce. Betlehemsom Dijete želi pročistiti naš pogled da s iskrenim srcem prepoznamo Njega u potrebnima te da sami u svojoj sredini postanemo

prisutnost Njegova lica. Božić želi bez nasilja i povrede osvijetliti tame i zablude naše samodostatnosti, relativizma i sebičnosti. Želi biti radosna vijest koja nam u svojoj milosrdnoj ljubavi donosi istinu o nama i o našoj povijesti, istinu o Bogu i čovjeku.

5. U svjetlu milosrdne ljubavi nalazimo rješenje tolikih naših nevolja, osobnih i obiteljskih, pa i društvenih i svjetskih. Milosrdna ljubav sposobna je vratiti odbjegle, približiti udaljene, motivirati ravnodušne. Betlehemsom Dijete želi posvetiti naše obitelji da budu prostor milosrđa; prosvijetliti naše tame uma i srca; ojačati našu vjernost i solidarnost; uvećati radost i ljepotu obiteljskog zajedništva. Poštovani roditelji, iz božanskog izvora milosrdne ljubavi i uzora svete obitelji, jezik milosrđa i nježnosti riječju i gestom svjedočite i predajte kao materinski jezik vašim sinovima, kćerima, unucima. Jer dobro smo svjesni da u našem vremenu milosrdna ljubav nosi obitelj, a obitelj dimenziju milosrđa unosi u svako normalno društvo i zajedništvo.

6. Draga braćo i sestre, pođimo noćas Betlehemsom Djetetu i poklonimo se Licu Božjeg milosrđa! Pristupimo mu ove svete i osvijetljene noći otvorena i radosna srca! Otvorimo mu vrata svoje tame i svjetla dana. Recimo mu skrušeno i zahvalno, osobno i zajedno: Bože, naš Božiću, osvijetli svojom ljubavlju naša lica i srca! A sve nas, naše domove i domovinu, obitelji i društvo, sve narode i čitav svijet obdari svojim mirom i prosvijetli svojim milosrđem. Sretan Božić svima!

Mons. Marin Barišić, nadbiskup metropolit splitsko-makarski

Svetkovina Rođenja Gospodinova – Danja misa u Katedrali - 2015.

1. Draga braćo i sestre, Bog koji je više puta i na više načina govorio ocima po prorocima konačno nam progovori u svome Sinu. Božja Riječ, Logos, u punini vremena utjelovila se i inkardinirala u našu povijest - čovjekom posta. Betlehemsom Dijete, vidljivo lice Božjega otajstva, radi nas i radi našega spasenja postade povijest u betlehemske štali, zaogrnut plaštem poniznosti, jednostavnosti i siromaštva. Dometi Njegove ljubavi zahvaćaju sve društvene periferije, one najočitije materijalnog siromaštva kao i sve one egzistencijalne periferije, praznine duše i srca. S obala oceana vječnosti svjetlo istinsko dođe na svijet. On koji bijaše – koji jest, koji je uvijek, postade u Betlehemsom Djetetu -

Emanuel, Bog s nama. S ljubavlju k nama dolazi. Dođe za sva mjesta, središta i sve periferije prostora i stanja, gdje god je čovjek odlutao svojom krivnjom ili dospio neodgovornošću svojih bližnjih. Nitko i nikada nije van dometa Njegove ljubavi. Blago pristupa na naša vrata srca i doma poštivajući našu slobodu i vrednujući naše dostojanstvo.

2. Braćo i sestre, Njegovi smo, svojima dolazi! Zato slavimo Božić. Kako ga slavimo i čiji Božić slavimo? Božji ili naš; ili Božji i naš? Kad kažemo „naš Božić” mislimo prije svega na razinu Božića ukrasa, nakita, kupovine, stvari, tj. kulturološki i tradicionalni Božić gdje se stvarni sadržaj i razlog Božića udaljuje od vrata istine Božića. To je Božić

tzv. kršćanske civilizacije u kojoj nije bitna religija i vjera. Svojevrsni „naš” Božić može imati i neku religioznost, ali koja Božić vidi kao jedan problem kojega mi sami možemo srediti i riješiti, kontrolirati i njime dominirati. Na taj način Bog nam postaje jedan među tolikim današnjim idolima i božanstvima koje podređujemo svojim interesima putem moći, sile, nasilja, profita. Nikakvo čudo da smo toliko sebični i individualisti te u društvu podijeljeni i usitnjeni poput pijeska u vreći. Udomljenog „svog Boga” prilagođujemo svojim željama i interesima, a često takav „naš Bog” može postati opasni pokrovitelj svetih ratova i ideoloških sukoba. Na našu radost i sreću i takve sve nas Betlehemsko Dijete prepoznaje svojim – k nama dođe.

3. On koji „bijaše”, koji ne nastaje niti prestaje, On koji je uvijek iznenađujući i na svoj način nepoznati Bog, koji nadilazi našu kategoriju „problema rješivog Boga” i dominaciju „poznatog” Boga, u Betlehemskom Djetetu čovjekom posta. U Betlehemskom Djetetu ne susrećemo problem Boga, nego Otajstvo Boga. Otajstvo nevidljivog Boga koji postade blizak i blizina nama udaljenima, i Božja „prisutna odsutnost”. U Njegovoj blizini susrećemo ne samo Njega, nego nalazimo i sebe i svoje bližnje otkrivamo. Otajstvu Boga pristupamo ne dominacijom već prije svega adoracijom, poput svetih Mudraca. Bog - nadspoznatljiva objavljena istina, istina Božića, ne može se staviti u džep uma i srca. Neizmjerni je to ocean božanske milosrdne ljubavi u koju se uranja. U otvorenosti svoga uma i srca, poput Mudraca, rastemo u spoznaji i iskustvu Onoga koji je doista tajanstvena prisutna odsutnost. Prisutnost koja se skriva i otkriva u velikoj, tihoj knjizi Prirode i u svetoj knjizi Objave gdje nam Bog progovara u svome Sinu. (Heb 1,2)

4. Braćo i sestre, slaveći Božić, željeli bismo osobno, obiteljski i društveno slaviti Božji i naš Božić - radost Neba i zemlje, svetkovinu Boga i čovjeka. Slaviti ga kao Emanuela – Boga s nama. Zahvalno s vjerom slaviti događaj Njegova rođenja u Betlehemu; s ljubavlju otkriti Njegovu skrivenu prisutnost među nama; u nadi iščekivati ostvarenje našega života i povijesti.

U ovoj jubilarnoj godini Božjega milosrđa otvaramo Betlehemskom djetetu sveta vrata svoga srca i svoje obitelji. Njegova prisutnost u našim obiteljima čini da obitelj postane prostor zajedništva i svakodnevno svetište milosrđa. U snazi milosrđa naslućujemo rješenje tolikih poteškoća, osobnih i obiteljskih, pa i društvenih i svjetskih. Želimo da

On, Lice Božjeg milosrđa blagoslovi sve naše obitelji i uveća veselje i ljepotu obiteljskog zajedništva.

5. Slavlje otajstva Božića upućuje nas na Njegovu prisutnost u obitelji, društvu i svijetu. Nebeski Otac u Sinu i po Sinu daje nam dostojanstvo djece Božje i svijest da su svi ljudi naša braća i sestre. Stoga slavlje Božjeg i našeg Božića želi osvjetliti sredine i periferije nemirnih područja svijeta i neprijateljska stanja u našim srcima. Betlehemsko Dijete želi nas ohrabriti da mogujemo druge iskreno prihvatiti i svima reći: Braća ste nam! Pa i onima koji nam kažu: Ne, niste nam braća! I njima da mogujemo posvjedočiti: Da, braća smo! Braća smo, jer Bog našim bratom posta. Ovu kršćansku, univerzalnu poruku slavlja Božića, draga braćo i sestre, željeli bismo danas uputiti i posvjedočiti istinu o Bogu i istinu o našem Božiću svima onima koji su progonjeni, izgnani iz svoje sredine, zbog svoje vjere ili nacije.

Htjeli bismo to reći i svima onima koji u ime „svoga Boga” ugrožavaju život svojih bližnjih: Braća smo! Betlehemsko Dijete, koje prepoznaje sebe u svim prognanima i iskustvo svoga bijega pred Herodom u Egipat, svima onima koji se pokušavaju žicom ograditi od nevolja prognanih i izbjeglih, iz betlehemske štale upućuje svoju božićnu poruku: Braća su vam! Ako doista želite slaviti moj i vaš Božić, znajte - što njima činite, meni činite! I svima nama u hrvatskom društvu, našim podjelama ideološkim i stranačkim, kao i našim svakodnevnim odnosima u obitelji i društvu, Betlehemsko Dijete progovara: Braća ste! Podržite jedni druge, surađujte i zauzmite se za opće dobro!

6. Poštovana braćo i sestre, slaveći Božji i naš Božić uranjamo u otajstvo Boga koji radi nas ljudi i radi našega spasenja čovjekom posta. Koliko god smo zarobljeni neopoganskim mentalitetom sebičnosti i samodostatnosti, ipak u dubini svoga srca otkrivamo i nama samima nepoznati prostor dijaloga s otajstvom Boga očitovana u Betlehemskom Djetetu, dijaloga u koji ulazimo poklonom i adoracijom.

Betlehemsko Dijete, Lice i objavo Božje milosrdne ljubavi daj da radosno slavimo i živimo Tvoj i naš Božić, Božić mira i pomirenja, pravde i milosrđa, solidarnosti i zajedništva. Otvaramo ti vrata svoga srca i doma da novost Tvoga i našega rođenja zaživi još više u našim obiteljima i u našem društvu, među Tvojom braćom i sestrama Emanuele, Bože naš.

Neka nam je svima sretan Tvoj i naš Božić!

DOPISI IZ ORDINARIJATA

Adventska rekolekcija za svećenike

Br. 744/15

13. studenoga 2015.

Poštovana braćo svećenici,

Pred nama je vrijeme došašća i priprema za proslavu rođenja Isusa Krista, Sina Božjega i spasitelja svijeta. I dok za Božić i božićne blagdane želimo svoje župne zajednice duhovno potaknuti, pripremiti i otvoriti tom velikom otajstvu Božjeg dolaska k nama (zornice, božićna ispovijed, karitativni prilozi, pomoć potrebnima), znamo da smo kao svećenici za taj dragi i veliki blagdan naše vjere i sami potrebni obnove i čišćenja srca i života. Papa Franjo je proglasio Izvanredni jubilej milosrđa kao posebno vrijeme za Crkvu, kako bi svjedočenje vjernika bilo snažnije i plodonosnije. Razmotrit ćemo njegove poticaje te vidjeti što od toga možemo učiniti i provesti u našoj mjesnoj Crkvi.

Stoga Vas sve pozivam na adventsku duhovnu obnovu svećenika koja će se održati u srijedu, 2. prosinca 2015. u Marijanskom svetištu i duhovnom centru Vepric.

DNEVNI RED I PROGRAM

- 09,30 Pokorničko bogoslužje
Uvod i ispit savjesti, don Pavao Banić, mogućnost za sakrament pomirenja
- 10,00 Euharistijsko slavlje, predvodi i propovijeda nadbiskup mons. Marin Barišić
Liturgijsko pjevanje animiraju mo. Šime Marović.
- Stanka, osvježenje
- 11,00 Radni dio
- 11,15 Dr. Edvard Punda, *Misericordiae vultus – Lice milosrđa. Teološki naglasci i vidovi bule najave Godine milosrđa*
Mons. Miroslav Vidović, *Pastoralni prijedlozi i preporuke za Izvanredni jubilej milosrđa.*
Rasprava
- 12,15 Kratka obraćanja:
U povodu Nedjelje Caritasa
Obavijesti i napomene iz Ordinarijata, generalni vikar mons. Miroslav Vidović
Zaključne misli i preporuke, nadbiskup mons. Marin Barišić
- 13,00 Zajednički objed

Ako je netko zbog važnih razloga spriječen, molimo da nas o tome unaprijed obavijesti.
Radujem se Vašemu dolasku te Vam unaprijed zahvaljujem na suradnji.

mons. Marin Barišić, nadbiskup

Imenovanje Vojnog ordinarija u Republici Hrvatskoj

Br. 800/15

30. studenoga 2015.

Draga braćo svećenici, redovnici i redovnice,
braćo i sestre Kristovi vjernici u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji!

Radost mi je objaviti vam da je danas, na blagdan sv. Andrije apostola, Sveti Otac papa Franjo imenovao svećenika Splitsko-makarske nadbiskupije mons. dr. Juru Bogdana Vojnim ordinarijem u Republici Hrvatskoj.

Mons. Jure Bogdan, sin Ivana i Pere r. Pezelj, rođen je 9. studenoga 1955. u Donjem Docu u Poljicima. Osnovnu školu završio je u rodnome mjestu, a gimnaziju u Nadbiskupskom sjemeništu u Splitu. Filozofsko-teološki studij završio je također u Splitu. Za svećenika Splitsko-makarske nadbiskupije zaređen je 22. lipnja 1980. u splitskoj prvostolnici. Od 1980. do 1984. godine bio je na službi župnog vikara u župi sv. Nikole biskupa u Metkoviću. U jesen 1984. preuzeo je službu duhovnika u Nadbiskupskom sjemeništu u Splitu gdje je bio do 1992. kada je poslan na studij pastoralne teologije u Rim, a doktorirao je 1999. godine. Dana 2. prosinca 1996. imenovan je rektorom Papinskoga Hrvatskoga Zavoda svetoga Jeronima u Rimu gdje služi do danas. Sveti Otac papa Ivan Pavao II. imenovao ga je 28. veljače 1997. svojim kapelanom. Bio je član više vijeća u našoj Nadbiskupiji te u Rimu.

Dok u ime svih svećenika, redovnika, redovnica i vjernika Splitsko-makarske nadbiskupije čestitamo mons. Bogdanu na imenovanju vojnim biskupom te mu zahvaljujemo na služenju našoj Mjesnoj i sveopćoj Crkvi, koristim prigodu sve vas, braćo i sestre, pozvati na molitvu za novoimenovanog biskupa da ga Bog obdari svojim blagoslovom, a Blaženu Djevicu Mariju – Gospu Velikog hrvatskog krsnog zavjeta – molimo da mu bude pomoć i zaštita u vršenju nove odgovorne službe.

mons. Marin Barišić, nadbiskup

Okružno pismo svećenicima i svim vjernicima u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji o sprovednoj praksi i običajima

Poštovana braćo svećenici, dragi Kristovi vjernici,
braćo i sestre!

1. Na pragu izvanredne svete godine - Godine milosrđa - koju je za čitavu Crkvu proglasio Sveti Otac papa Franjo prigoda je progovoriti o sprovedima i sprovednim praksama i običajima u našoj Nadbiskupiji. Smrt i opraštanje od pokojnih je poseban trenutak kad upiremo svoj pogled prema nebu prošeci Božje milosrđe. O tome se više puta govorilo na zajedničkim i dekanatskim rekolekcijama kao i na Prezbiterskom vijeću te je zatraženo od dekana da izvijeste Ordinarijat o stanju na područjima pojedinih dekanata. Nakon što su prikupljena mišljenja te o svemu dobro odvučeno, došlo je vrijeme da ovom Okružnicom odredimo kako treba postupati u određenim slučajevima.

2. Tehnološka dostignuća vremena u kojem živimo omogućila su nam lakšu pokretljivost i komuni-

kaciju. Ljudi se lako premjeste i dođu s jednog mjesta na drugo, a glas leti i brže i lakše i dalje. Pogrebi naših pokojnika su nerijetko prigoda za koju mnogi ne štedimo ni vremena ni puta kako bismo nazočili molitvi i posljednjem ispraćaju. Lijepo je i dobro da se kao zajednica vjernika upravo tako, ljudski i kršćanski, opraštamo od braće i sestara koji su na ovaj ili onaj način obilježili i naš život.

3. Sveta majka Crkva sprovednim obredom zaziva duhovnu pomoć za preminule i odaje počast njihovim tijelima koja su hram Duha Svetoga. Istodobno, Crkva pruža utjehu nade živima te budi vjeru u uskrsnuće tijela i život vječni. Stoga je bitno da se u krilu Crkve pri crkvenom sprovedu ponašamo prema odredbi bogoslužnih zakona, (usp. kan. 1176 §2)

4. Sprovedna liturgija, svojom ljepotom, dubinom svojih molitava, homilijom... mora već sama po sebi biti znak vjere u uskrsnuće, ali i poštovanja prema

pokojnicima kao i brige za obitelji preminulih. Zato i čitamo u Prethodnim napomenama za Red sprovoda: Pripravljajući i uređujući sprovodno slavlje svećenici će se brižno i obazrivo osvrtni ne samo na osobu pokojnika i na okolnosti njegove smrti već i na bol ukućana i na potrebe njihova kršćanskog života (br. 18). Isto tako svećenik će pokojnikovu obitelj s pažnjom pridizati, blažiti joj bol i tjeskobu i po mogućnosti dobrohotno joj pomagati te skupa s njom pripremiti primjeren način sprovodnoga slavlja, služeći se pri tom mogućnostima što mu ih sam obred predlaže i dopušta te će zgodno uskladiti liturgiju za pokojne s cjelokupnim liturgijskim životom župe i pastoralnim djelovanjem (br. 25).

5. Uvijek i prije svega moramo biti svjesni vremena i mjesta u kojem živimo kako bismo izbjegli nepotrebne neugodnosti ili čak sablazan. Moramo biti svjesni i različitosti pastora u gradovima i na selima. Moramo biti svjesni i toga da su ljudi tradicionalno vezani uz mjesta svoga rođenja ili porijekla. Nerijetko naši vjernici, pa i sami svećenici, upravo u mjestima iz kojih potječu grade obiteljske grobnice te se žele u njima i ukopati. Čest je slučaj da vjernici gotovo cijeli život žive u gradu, a pokopaju se na selu. Zato se nekim svećenicima, tj. župnicima na selima, ponekad čini da je njihova služba vezana isključivo uz groblja i da je njihov pastoral jedino onaj sprovodni. Nije ugodno kad rodbina pokojnika žurno zove Ordinarijat s pritužbom da netko njihovim pokojnicima uskraćuje sprovod jer nisu živjeli u njihovoj župi ili zbog toga što nisu pridonosili materijalno za tu župu. To nije u skladu s kršćanskim milosrđem niti s humanošću. Pri tom neki župnici traže da rodbina dovede „svoga” svećenika ili čak da plati cijenu za sprovod u koju se uračunaju zaostanci za redovinu, štolarinu i si. Istina je da se, prema kanonskim propisima, sprovod za preminulog vjernika obavlja u crkvi njegove župe (usp. kan. 1177 §1) te da ako župa ima svoje groblje da se preminuli vjernici na njemu pokapaju (usp. kan. 1180 §1). No, isto tako ne smijemo zaboraviti da je rodbini, jednako u skladu sa kanonskim propisima, dopušteno za sprovod izabrati drugu crkvu kao i drugo groblje (usp. kann. 1177 §2; 1180 §2). Susret s obitelji prije sprovoda i samo sprovodno slavlje ni u kojem slučaju ne smije biti trenutak obračunavanja, već izljev milosrđa i razumijevanja, inače bi bilo u suprotnosti s duhom evanđelja. A mi smo, braćo svećenici, pozvani slijediti i propovijedati Radosnu vijest milosrdnog Krista koji nije došao da bude služen, nego da služi.

6. Budući da je sprovod vjernika liturgijsko slavlje onda je od neizmjerne važnosti paziti i na liturgijsko pjevanje. Kažemo liturgijsko pjevanje, a pod tim podrazumijevamo pjesme koje su prikladne za pjevanje u crkvi i na groblju kod sprovoda. Tu su u prvom redu psalmi, a onda i druge pjesme koje odišu vjerom u uskrsnuće, koje bude nadu u život vječni i susret s našim Stvoriteljem. Neprikladno je i nije dopušteno da netko pozove zbor, klapu ili pjevača da izvode pjesme koje nisu u duhu kršćanskog slavlja sprovoda. O ovoj stvari je potrebno prikladno i blago, ustrajno i strpljivo poučavati naše vjernike.

7. Već neko vrijeme je u Nadbiskupiji prisutna neujednačena, a ponegdje skroz nezakonita i nehumana praksa skupljanja novca kod sprovodnih slavlja. U više slučajeva su to, s čuđenjem, primijetili i naši vjernici koji odlaze na sprovode svojoj rodbini, prijateljima i kolegama te su izrazili svoju zbunjenost, a nerijetko i sablazan nad nekim postupcima. Uočljivo je to i u nekim župama kod sprovoda roditelja i rodbine svećenika gdje slavlju nazoči veći broj svećenika i redovnika s područja naše i drugih biskupija. Koliko god bilo pohvalno da se ljudi u trenutcima smrti solidariziraju, još više je potrebno paziti nad prikupljanjem novca kako se to ne bi pretvorilo u lošu praksu gdje je netko primoran davati ili gdje bi se možda manipuliralo, a osobito s misnim intencijama. Stoga je prevažno razlikovati novčane priloge i njihove namjene.

U nekim je našim krajevima uvriježeno da se kod sprovoda daju prilozima na sljedeće nakane: misne intencije, prilozima za crkvu, prilozima za groblje ili mrtvačnicu, prilozima za obitelj, prilozima za Caritas ili neku drugu humanitarnu udrugu ili zakladu. Nerijetko se zna dogoditi da se svi prilozima skupljaju na naslov misnih intencija, a netko, bilo župnik, bilo obitelj pokojnika ili netko treći, svojevolumno odredi samu raspodjelu toga novca. Napominjemo da u Taksovníku biskupija splitske metropolije stoji da je taksa za crkveni sprovod 200 kuna, da je misni stipendij za sprovodnu misu 50 kuna te da se i onima koji ne mogu ili čak ne žele platiti ne smije uskratiti niti sprovod niti misa.

Kako bismo ovu materiju bolje uredili onda se trebamo držati kako slijedi: ono što taksovník predviđa (prilog za sprovod i za svete mise) prima župnik, tj. od njega ovlaštena osoba, i to na doličnom mjestu. Ovdje se poglavito skreće pozornost na misne intencije koje nikome drugome nije dopušteno samovoljno primati ili njima samovoljno raspolagati

jer se uvijek i svugdje mora poštovati volja onoga koji traži prikazivanje svete mise na određenu nakanu te za istu daje i prilog. Osim misnih intencija župnik ili od njega ovlaštena osoba može skupljati i za potrebe crkve pri tom budno pazeći da se točno razlikuje ono što je misna nakana od onoga što je za druge namjene.

Često se zna vidjeti da obitelj, poštujući volju pokojnika, umjesto cvijeća traži od rodbine i prijatelja da svoj prilog dadnu za potrebe Crkve. Hvale je vrijedno gdje vjernici, i u trenutku boli zbog smrti i rastanka, osim misnih nakana daju i svoj prilog za Crkvu misleći pritom na raznolike i mnogobrojne potrebe župa. Isto tako ponavljamo da izričito nikome drugome nije dopušteno prikupljati misne priloge, a potom svojevorno odrediti sumu i broj koliko se misa ima slaviti. Tako prikupljene priloge svećenik i ne smije primiti. O priložima za misno slavlje govori se u Zakoniku kanonskog prava kann. 945-958.

8. Sancta sancte tractanda sunt! Draga braćo svećenici, sigurno smo više puta čuli izreku da se sa svetim sveto postupa. Liturgija je svetinja jer je bogoslužni čin kojim se daje hvala Svevišnjem Bogu za udijeljene milosti. Sveta misa je svetinja nad svetinja-

ma jer ju je ustanovio sam Gospodin naš Isus Krist kao vrhunac svih sakramenata i htio da se slavi njemu u spomen. Braća i sestre su nam također svetinja jer su slika Božja i jer nas je Gospodin od njih uzeo i postavio da njima budemo pastiri i učitelji, ali i sluge. Stoga postupajmo sveto, dapače sveto živimo. Budimo blagi i pravedni, milosrdni i vjerni svome pozivu.

9. Poštovana braćo i sestre u Kristu, poslani smo biti uz vas kao posvetitelji vas samih i vaši posrednici pred Gospodinom, kao učitelji vjere i blagovjesnici Radosne vijesti, kao oni koji će vas usmjeravati Gospodinu dok On ne dođe. Potrebne su nam vaše molitve kako bismo mogli biti svjedoci milosrdne ljubavi Dobrog Pastira među vama. Neka nas sve Gospodin blagoslovi i podrži na veću slavu Božju i naše spasenje.

10. Sve što je gore navedeno i određeno stupa na snagu odmah i bez iznimke. Molio bih župnike da o ovome upoznaju svoje suradnike, župno pastoralno i župno ekonomsko vijeće te sve župljane.

*mons. Marin Barišić,
splitsko-makarski nadbiskup i metropolit*

U Splitu, na blagdan sv. Andrije, 30. 11. 2015.

Otvaranje Vrata milosrđa - poziv

Poslano e-mailom svim svećenicima u SMN

8. prosinca 2015.

Svim svećenicima, redovnicima i redovnicama, svim vjerskim zajednicama i pokretima, svim vjernicima i ljudima dobre volje u gradu Splitu i u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji!

Braćo i sestre!

Poznato nam je svima da je Sveti Otac papa Franjo bulom Lice Milosrđa proglasio izvanrednu jubilarnu svetu godinu milosrđa za čitavu Crkvu koja započinje na svetkovinu Bezgrešne, 8. prosinca 2015. Prema običaju se u Svetoj godini otvaraju i sveta vrata četiri velike bazilike u gradu Rimu. Kako bi mogućnost jubilejskog oprosta i molitve približio vjernicima koji ne mogu hodočastiti u Rim, ove je godine Rimski Prvosvećenik dao privilegij mjesnim Crkvama da i one za svoje područje, u treću nedjelju došašća, na katedralnim i drugim crkvama otvore sveta vrata – Vrata milosrđa. Osim naše katedrale, u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji posebna mjesta milosrđa će biti i tri Gospina svetišta: Solin, Sinj i Vepric, te sve župne crkve u dan kad slave svoga zaštitnika.

Svečanost otvaranja jubilarne godine u našoj Nadbiskupiji započet će u crkvi sv. Dominika na Pazaru u nedjelju 13. prosinca u 16 sati. Odatle ćemo u procesiji krenuti prema katedrali gdje ćemo otvoriti Vrata milosrđa te, prošavši kroz njih, sjetiti se svoga krštenja – otajstvenog ulaska u zajednicu spašenih i zatim slaviti euharistijsko slavlje kao vrhunac ljubavi milosrdnog Krista prema Crkvi, svojoj zaručnici. Molim sve župnike u gradu Splitu da te nedjelje prilagode večernja misna slavlja

u svojim župama kako bi mogli sa svojim vjernicima nazočiti središnjem slavlju u našoj Katedrali. Poželjno je da svi koncelebriraju, a koji ne mogu neka sudjeluju u korskom/svećeničkom odijelu u procesiji i na prikladnom mjestu u katedrali.

Svečanost otvaranja Vrata milosrđa u svetištima će biti:

- * Vepric, četvrta nedjelja došašća, 20. prosinca u 10.30 sati;
- * Sinj, četvrta nedjelja došašća, 20. prosinca u 18 sati;
- * Solin, na blagdan Svete Obitelji, 27. prosinca u 9.30 sati.

Stoga pozivam u prvom redu braću svećenike, redovnike i sestre redovnice da svojom nazočnošću, sudjelovanjem i molitvama na ovom svetom slavlju dadnu svjedočanstvo vjere u Onoga kome su povjerovali. Braću župnike pozivam da pozovu i dođu sa svojim vjernicima na ovo slavlje te uđemo zajedno na Vrata milosrđa koja su Krist.

Dok svima zahvaljujem koristim prigodu zazvati na sve vas i na vaše najmilije obilje Božjeg blagoslova i milosti.

Mons. Marin Barišić, splitsko-makarski nadbiskup i metropolit

Naputci za blagoslov obitelji

Poslano e-mailom svim svećenicima u SMN

14. prosinca 2015.

Nakon blagdana Božića u našim se krajevima obavlja pohod i blagoslov obitelji. Župnici i župni vikari prema rasporedu obilaze vjernike svoje župe i mole zajedno s njima za mir, svjetlo i snagu u kršćanskom življenju.

Ti kratki susreti trebaju se odvijati u duhu zajedništva i ohrabrenja u vjeri te su prilika da se voditelji župa bolje upoznaju sa konkretnom životnom situacijom svojih vjernika i njihovim obiteljima, s radostima i nadama ali i žalostima i tjeskobama koje proživljavaju.

S obzirom na obavljanje blagoslova obitelji važe postojeće upute (Vjesnik Splitsko-makarske nadbiskupije 132 [2011], 305) koje ovdje ukratko iznosimo.

1. Blagoslov i pohod obiteljima obavlja se kako je već uobičajeno u božićnom vremenu. To je vrijeme ozračja mira, darivanja, zajedništva, snažnog duhovnog naboja kada su obitelji zajedno jer škole, fakulteti i mnoge druge ustanove imaju praznike.

Ako se zbog veličine župne zajednice blagoslov ne može obaviti u tih desetak dana, župnici mogu početi i ranije – kao što to neki i čine – i ako nisu završili blagoslov, mogu nastaviti i nakon završetka božićnog vremena, ili obići jedne godine samo jedan dio župe a sljedeće godine onaj drugi dio.

2. S obzirom na priloge važi naputak da se milodari ne uzimaju za vrijeme blagoslova osim u iznimnim pojedinačnim slučajevima. Time se u prvi plan želi staviti duhovnu dimenziju kratkog susreta i molitve sa obiteljima te izbjeći dojam da svećenik obilazi i skuplja novac.

Dakako, župnici će pravovremeno poučiti svoje vjernike da su oni dužni materijalno pomagati svojega svećenika i sudjelovati u uzdržavanju crkve i župnih objekata. Zato će im reći da svoje priloge mogu predati župniku u crkvi ili u župnom uredu, ili ako nisu u mogućnosti to učiniti kroz božićno vrijeme, neka to urade drugom zgodom.

3. Treći je naputak da blagoslov obavlja župnik i njegovi suradnici župni vikar i đakon, dakle oni koji su inače aktivni u župi i koje župljani poznaju, a ne neki treći nepoznati svećenici.

dr. Nediljko A. Ančić, pastoralni vikar

TEOLOŠKO-PASTORALNI PRILOZI

Ekološko obraćenje

dr. fra Anđelko Domazet

Najnovija enciklika pape Franje pod naslovom *LAUDATO SI'*, Enciklika o brizi za zajednički dom, datirana je 24. svibnja 2015., na svetkovinu Duhova, kada kršćani slave dar Duha Svetoga koji obnavlja lice zemlje. Ona je plod jednogodišnjeg rada zajedno s mnogim stručnjacima na tom području, a započinje riječima „Pjesme stvorenja” sv. Franje Asiškoga („Hvaljen budi, moj Gospodine”), zato što je Franjo svetac koji je pokazao „posebnu brigu za Božje stvaranje i za najsiromašnije i odbačene”. „U njemu se vidi u kojoj su mjeri neraskidivo povezani briga za prirodu, pravednost prema siromašnima, zauzimanje za društvo i unutarnji mir” (br. 10).

Papa Franjo obraća se „svim ljudima dobre volje”, ne samo kršćanima, i traži od svijeta „globalno ekološko obraćenje”. U pozivu pape Franje osjeća se hitnost zadaće da zaštitimo našu zajedničku kuću. Jer, kvaliteta života budućih naraštaja ovisit će o odlukama koje čovječanstvo sada donosi!

Prvo poglavlje enciklike stoga zorno opisuje ono što se trenutno događa u našem zajedničkom domu: onečišćenje i klimatske promjene, gubitak bioraznolikosti, pogoršavanje kvalitete ljudskoga života i srozavanje društvenosti, planetarna nepravda, slabost protivljenja itd. „Kad bi netko izvana promatrao naš svijet, čudio bi se takvom vladanju koje se katkada čini samoubilačkim” (br. 55). Nije pretjerano reći da čovječanstvo praktički vodi treći svjetski rat protiv prirode! (Dalaj Lama)

Kroz cijelu encikliku provlače se neke teme i preokupacije kao što su „najdublja povezanost siromašnih i krhkost planeta, zatim uvjerenje da je sve na svijetu duboko povezano, kritika novih paradigmi i oblika moći koji proizlaze iz tehnologije, poziv na traženje drugih načina razumijevanja gospodarenja i napretka; vlastita vrijednost svakog stvorenja, značenje ekologije za ljude, potreba za iskrenom i otvorenom raspravom, velika odgovornost međunarodne i mjesne politike, kultura odbacivanja i prijedlog novoga načina života (br.16)”.

Ova se enciklika „pridodaje socijalnom učenju Crkve” i uzima u obzir rezultate „danas dostupnog znanstvenog istraživanja” (br. 15). Naime, osim teoloških premisa i biblijskog učenja o stvaranju, Papa uvažava

svjetovne razloge i razumske dokaze, jer se enciklika bazira na argumentaciji prirodosnanstvenih istraživanja o klimatskim promjenama. Papa se priklanja većini stručnjaka koji tvrde da klimatske promjene nisu prirodni proces, nego su uzrokovane ljudskim neodgovornim ponašanjem. Tako on pokazuje da je Crkva spremna učiti od znanosti, poslušati znanstvenu argumentaciju.

Papa Franjo u trećem poglavlju enciklike otvoreno imenuje ljudske korijene ekološke krize: to su ponajprije vladajuća tehnokratska paradigma i oblik moći koji proizlazi iz tehnologije, kao i pretjerani suvremeni antropocentrizam. Ovdje je riječ o prevladavajućoj tehnokratskoj paradigmi koja se, uslijed globalizacije, proširila po cijelom svijetu. Ona doslovno uništava ne samo planet Zemlju, nego teži „zagospodariti i nad ekonomskim i političkim životom” (br. 109). Ta paradigma ustrajno opravdava aktualni svjetski poredak u kojemu glavnu riječ ima traženje financijske dobiti, ideja neograničenog rasta koja vjeruje da postoje beskonačne zalihe zemljinih dobara, te uopće ne vodi brigu o kontekstu i učincima na ljudsko dostojanstvo i na okoliš (usp. br. 106).

Enciklika priznaje da je čudesni napredak tehnologije u posljednja dva stoljeća plod ljudske kreativnosti, ali nas je moć tehnologije dovela do raskrižja i pitanja: „U čijim rukama jest i u čijim rukama ta moć može završiti?” (br. 104.)

Najveća opasnost koja leži u korijenu tehnološke paradigme jest moć lišena odgovornosti što dovodi do krajnje destrukcije svega ljudskog. To ima za posljedicu da čovjek, uslijed dominacije tehničko-utilitarnog, nije usmjeren na duhovnu dimenziju ljudske egzistencije. Tako iz života nestaje kontemplativni i holistički pristup stvarnosti, a u prvi plan stupa analitički i mehanicistički pristup, što kod čovjeka uzrokuje emocionalnu hladnoću i prazninu (usp. br. 119).

Prevladavajuća tehnokratska paradigma, kao i pogrešno poimanje moći, o čemu smo dosada govorili, plod je pretjeranog suvremenog antropocentrizma i praktičnog relativizma (usp. br. 115, 122). S pravom Papa kaže da „obnova našeg odnosa s prirodom nije moguće bez obnove samoga čovjeka. „Ne može biti ekologije bez odgovarajuće antropologije” (br. 118).

Zato enciklika donosi biblijsko učenje o stvaranju kao temelj svake istinske antropologije i cjelovite ekologije. Na taj se način uobičajeni svjetovni razlozi za ekološku zauzetost nadopunjuju i osnažuju teološkim motivacijama, ali i obratno. Za judeo-kršćansku tradiciju izraz „stvaranje” ima šire značenje od izraza „priroda”, jer je povezan s naumom Božje ljubavi, gdje svako stvorenje ima vrijednost i značenje (br. 76), Isto tako, „istinska briga za naše odnose s prirodom neodvojiva je od bratstva, pravednosti i vjernosti u odnosu prema drugima” (br. 70).

U ovom kontekstu, enciklika odbacuje optužbu nekih filozofa (primjerice, Maxa Webera, Martina Heideggera i mnogih drugih) koji tvrde da je judeo-kršćanska misao „potaknula neobuzdano iskorištavanje prirode” (br. 67.), da je odgovorna za desakralizaciju prirode, nalazeći u starozavjetnim riječima o podređenosti prirode i živih bića čovjeku onaj prvi uzor i ideološko opravdanje svim kasnijim zloporabama. Međutim, povijesno gledajući, takve tvrdnje nisu utemeljene zato što promijenjeno držanje prema prirodi započinje u novom vijeku, u filozofskom ozračju (F. Bacon, R. Descartes) koje se već distanciralo od izvorne kršćanske vizije odnosa između Boga i svijeta. Jednom riječju, Biblija ne daje povoda nekom despotskom antropocentrizmu kojega ne zanimaju druga stvorenja (br. 68).

Iz svega toga također slijedi da je ekološki problem zapravo moralne naravi, a ne tehničke prirode, pa ga najprije na tom području treba i rješavati. Enciklika poziva da se prepozna moralna dimenziju ekološkoga pitanja koje promatra na pozadini krize kulture, krize poimanja života uopće, krize čovjeka i njegova odnosa sa drugim živim i neživim oblicima života.

Lijek koji enciklika predlaže jest promicanje ekološke mudrosti, odnosno cjelovite ekologije i ekološke duhovnosti (usp. 5. i 6. poglavlje enciklike). Ta ekološka mudrost znači mnogo toga: primjerice, probu-

diti svijest o granicama jer zalihe (resursi) zemlje nisu bezgranične; zatim, bitno je da čovjek prvo nauči kako kontrolirati sebe da bi mogao na globalnom nivou kontrolirati stvari. Da bi se vratio istinskom humanizmu, prirodi i kulturi, važno je da čovjek razvija ekološke kreposti, koje će imati teonomno obilježje. Nadalje, papa Franjo poziva na preuzimanje odgovornosti jer čovjek mora biti svjestan da je duhovno biće, mora se okrenuti prema istini cjelokupnog života, zahtjevima svoje nutrine, odnosno Boga. Bez toga on postaje žrtva svoje vlastite moći i u tom slučaju slutnje globalne katastrofe ne čine se tako nerealne.

Zaključne misli

Enciklika poziva sve kršćane da preuzmu odgovornost za zemlju jer je skrb za sve stvoreno sastavni dio kršćanske vjere (usp. br. 64). Papa izričito ukazuje na stajališta među vjernicima koja su zapreka u preuzimanju odgovornosti za zemlju: nijekanje problema, ravnodušnost, nehajna rezignacija, slijepo povjerenje u tehnološka rješenja, i sl. (br. 14). Mnogi svećenici i vjernici u našoj zemlji još uvijek nisu dovoljno svjesni „ekološkog pitanja”, a neki su puni predrasuda prema „zelenima”, i raznim građanskim inicijativama koje se bave zaštitom okoliša.

Za završetak i sažetak ovoga razmišljanja želim podsjetiti na nekoliko ekoloških zapovijedi Đure Šušnjića koji su pravi mali biser ljudske mudrosti i himne prirodi:

„Priroda je beskrajno Božje disanje.”; „Ako prirodi ne ostaviš na miru, ni sam nećeš imati mira, jer je mir u tebi pozajmljen iz prirode.”; „Tko remeti prirodni poredak ne čini samo grešku, nego i grijeh.”; „Za spoznavu prirode ima uvijek vremena, a za očuvanje više nema, jer je to pitanje života.” (Citirano prema: Ž. Mardešić, Rascjep u svetom, str. 607.)

(predavanje održano na Studijskom danu u Vepricu 23. rujna 2015.)

Teološki vidovi bule *Misericordiae Vultus* s posebnim naglaskom na njihovo značenje za život svećenika

Edvard Punda

Bulu *Misericordiae Vultus*, kojom je papa Franjo najavio izvanredni jubilej milosrđa, neki su zgodno nazvali „mala enciklika”. Vjerujem da ta definicija nadilazi samo pitanje duljine teksta bule. Ona je to i svojim sadržajem: istodobno teološki duboka, duhovno poticajna i pastoralno usmjerujuća. To troje (barem to troje!) međusobno se prožima na način

da su najznačajniji teološki naglasci ujedno i duhovno štivo u formi poticaja za djelovanje. Papa govori o milosrđu otkrivajući doista njegovu ljepotu i važnost za život. Tko otvorena srca čita ovu bulu, uvjeren sam, već je uključen u ambijent milosrđa, u njemu se začinje potreba iznova primati i posredovati milosrđe.

Misericordiae Vultus specifičan je dokument i s obzirom na adresata. Čini mi se da je ovo prvi put u povijesti Crkve da je jedan dokument naslovljen „svima koji budu čitali ovo pismo”. Već u tome se daje naslutiti koja je narav Božjeg milosrđa: daje se svima koji ga žele primiti...

U ovom kratkom izlaganju najprije ću, u sintetičkoj formi, predstaviti neke teološke naglaske (iz) bule. Nakon toga ću pokušati iznijeti one misli koje osobno držim relevantnim i poticajnim za nas svećenike.

1. Neki teološki naglasci bule *Misericordiae Vultus*

• *Krist i milosrđe*

Već na početku bule, u prvoj rečenici, Božje milosrđe objavljeno u Isusu Kristu predstavljeno je kao kompendij kršćanstva, sinteza kršćanske vjere: „Lice milosrđa nebeskoga Oca jest Isus Krist. Otajstvo kršćanske vjere kao da je sadržano u tim riječima” (MV 1). U Isusu Kristu milosrđe je do kraja vidljivo, konkretizirano. U njemu je ono Božja spasenjska snaga, „uvjet spasenja, posljednji i najviši čin kojim nam Bog dolazi u susret” (MV 2). Stoga, ne primiti milosrđe znači ne primiti Boga.

Isus Krist objavljuje Boga koji je ljubav. Zato u njemu, u Isusu Kristu „sve govori o milosrđu” (MV 8). Milosrđe je organizirajuća točka Isusova djelovanja: „[milosrđem] je čitao ono što je u srcu njegovih sugovornika i odgovarao na njihovu najdublju potrebu” (MV 8). Isus milosrđem čita našu situaciju, naše stanje.

• *Milosrđe i Crkva: Crkva – milosrđem pokretana* (MV 4; usp. *Gaudet Mater Ecclesia*).

Papa Franjo voli koncilsku viziju Crkve kao Božjeg naroda na putu. Ono što pokreće i podržava narod na putu jest milosrđe: „Milosrđe je temelj na kojem počiva život Crkve”, tvrdi Papa (MV 10) i dodaje: „njezin je život vjerodostojan i uvjerljiv jedino kada uvjerenost naviješta milosrđe” (MV 25). Zato je milosrđe temelj evangelizacije, kako Crkve kao zajednice, tako i svakog pojedinoga člana.

„Kristova zaručnica mora se ugledati na Sina Božjega, koji ide ususret svima bez iznimke. U ovo vrijeme kada se Crkva posvećuje zadaći nove evangelizacije temu milosrđa treba uvijek iznova predlagati s novim zanosom i novim pastoralnim djelovanjem.” (MV 12)

Iz Franjina zahtjeva „gdje god je Crkva prisutna, ondje mora biti vidljivo Očevo milosrđe” (MV 12)¹, možemo izvesti jedan teološki aksiom: „Ubi Ecclesia, ibi misericordia.”

• *Milosrđe – Kraljevstvo Božje*

Posebno mi se važnom čini ova misao: „Milosrđe je znak Božjega kraljevstva, već prisutna među nama” (MV 5). Rijetko dobro tumačimo što znači da se kraljevstvo približilo. Redovito tu dramatičnu istinu podredimo zahtjevu – obratite se – koji iz nje proizlazi.

Kako bi se moglo istinski obratiti, potrebno je prethodno uočiti *znak* kraljevstva. A njegov znak je – jasan je Franjo – milosrđe! Tako u našim propovijedima zahtjev za obraćenjem, tj. poticaj ljudima, nikada ne bi smio biti odvojeni od prvotnog navještaja, kerygme, da je Božje kraljevstvo već tu, i to u milosrđu, u činjenici da Bog dolazi zvati grešnike! U ovom smislu treba reći da je milosrđe razlog, motiv, uvjet mogućnosti, pokretačka sila obraćenja...

Ako se Božje kraljevstvo teološki definira kao Božje gospodstvo, njegova vladavina u povijesti, onda je jasno čime Bog vlada: milosrđem! Tako nam postaje sasvim jasna definicija svetoga Tome, koju i Papa preuzima: „Svojstveno je Bogu činiti milosrđe i u tome se na poseban način očituje njegova svemoć” (Toma Akvinski). Odnosno, „Bog svoju svemoć najviše očituje praštanjem i milosrđem” (iz Zborne molitve 26. NKG) – MV 6.

• *Odnos milosrđa i povijesti: milosrđe kao tumač povijesti*

Milosrđe je znak Božje povijesno-spasenjske prisutnosti; „nije apstraktna ideja, već konkretna stvarnost kojom on objavljuje svoju ljubav [...] ta ljubav dolazi iz ‘utrobe’. Ona izvire iz dubine bića” (MV 6)².

„Milosrđe čini Božju povijest s Izraelom poviješću spasenja” (MV 7). Bez milosrđa naša povijest nije *historia salutis*, nego *bruta facta*. Odnosno, samo iz milosrđa možemo u događajima našega života vidjeti Božju spasonosnu prisutnost i djelovanje, i klicati „vječna je ljubav njegova”. Taj psalam milosrđa, koji je izraelski narod uvrstio „u najvaž-

¹ „Došlo je vrijeme da Crkva ponovno preuzme na se zadaću da s radošću poziva na opraštanje. Vrijeme je da se vratimo na bitno!” (MV 10).

² Čini mi se zgodno u ovom kontekstu spomenuti da se hebrejska riječ za milosrđe „rahamin” odnosi na maternicu. Milosrđe nas rađa, čini novim ljudima. Ono je Božja stvaralačka snaga.

nije liturgijske svetkovine”, pa ga je, ističe Franjo, „Isus molio prije svoje muke [i] u tom kontekstu milosrđa ušao u svoju muku i smrt” (MV 7), poticaj je kršćanima da u svemu, u svim događajima vlastitog života imaju sigurnost Božje milosrdne ljubavi.

- *Milosrđe i međureligijski dijalog*

Pri kraju bule Papa govori o milosrđu kao međureligijskoj sponi. „Milosrđe posjeduje vrijednost koja nadilazi granice Crkve. Ono nas povezuje sa židovstvom i islamom” i čini „otvorenijima za dijalog” (MV 24).

- *Marija – majka milosrđa*

U Mariji vidimo da je milosrđe više i od oprostjenja grijeha. Ono je Božja snaga koja nas štiti i koja pomaže u životnim borbama. Marija je *prva* koja je iskusila puninu milosrđa, jer je „sav njezin život oblikovan prisutnošću utjelovljenog milosrđa” i jer je „čuvala u svome srcu Božje milosrđe u potpunome skladu sa svojim Sinom Isusom” (MV 24). Uz Blaženu Djevicu Mariju Papa u buli spominje i svetu Faustinu Kowalsku koju naziva „velikim apostolom milosrđa” (MV 24). Svetci su znak da Božje milosrđe može i u svakom od nas biti djelotvorno.

2. Milosrđe, svećenik i pravednost

Riječima „Milosrđe nije samo djelo Oca, već postaje kriterijem za utvrđivanje tko su njegova prava djeca” (MV 9), papa Franjo poziva sve na življenje milosrđa. Bolno pitanje (ili tvrdnju) „možda smo odavno zaboravili pokazivati i živjeti put milosrđa” (MV 10), upravlja prvenstveno nama, svećenicima, ne isključujući ni samoga sebe. Pokušat ću u kratkim crtama iznijeti moje osobno viđenje značenja Papinih riječi.

- *Milosrdni svećenici*

Papa Franjo svojim primjerom pokazuje da Crkva, počevši od prvih – od Pape i biskupa – treba biti Crkva milosrđa. Ali ne tek načelno u smislu da se još jednom milosrđe uspostavi kao središnja tema, pa niti samo u tome da imamo dobre inicijative (ispovijedi, hodočašća...), nego da pastiri budu vidljivi znakovi milosrđa, da se ne stide i ne umaraju riječima i djelima svjedočiti da su prvi na kojima se očitovale Božje milosrde, da su grešnici kojima se Bog smilovao.

Naš poziv je uključen u obzor milosrđa. Poziv se događa iz milosrđa i u milosrđu. Bog zove (samo) onoga kome se smilovao. Poziv je uvijek Isusov mi-

losrdni čin; objava lica milosrdnog Oca koji ne prestaje zvati. Drugim riječima, milosrđe konstituira naš svećenički poziv.

Slijedom toga je jasno da mi svećenici nismo samo propovjednici Božjega milosrđa, pa niti samo djelatnici milosrđa u sakramentu. Svećenik utjelovljuje Božje milosrđe. On je *prvi* kojemu se Bog smilovao. Iskustvo milosrđa nije samo početno iskustvo – ono raste što smo bliže Bogu, što je naš odnos s njime intimniji! I duhovni rast je sav plod milosrđa... Milosrđe nije nešto čega se treba riješiti, nešto što prestaje kada dosegnemo neki duhovni stadij. Što smo bliže Bogu, njegovoj *miserikordiji*, sve više smo svjesni svoje slabosti, vlastite *miserije*. Iz milosrđa se rađa ona istinska snaga koja se u slabosti usavršava...

Zato će se svećenik uvijek iznova vraćati Božjem milosrđu, kroz molitvu, odnos s ljudima, strpljivost, opraštanje, djela milosrđa, tjelesna i duhovna,³ otvaranje srca „onima koji žive u najudaljenijim egzistencijalnim periferijama” (MV 15)⁴.

Mislim da se tu kao nigdje drugdje radi o autentičnoj Crkvi. Naime, nitko ne može odglumiti da stvarno razumije da je grešnik kojemu se Bog smilovao. Ljudi to osjete! I što više osjete u našim riječima i djelima, to više će se i otvarati Božjem milosrđu koje im budemo posredovali...

I konačno, svećenik svjedoči i živi milosrđe u redovitoj osobnoj ispovijedi i radosnom podjeljivanju toga sakramenta (na čemu Papa u buli dosta inzistira):

„Stavimo sakrament pomirenja ponovno u središte, jer omogućuje ljudima izravan doticaj s veličinom Božjega milosrđa” (MV 17). Ali „ispovjednikom se ne postaje automatski. To postajemo kada, prije svega, dopustimo da mi budemo prvi pokornici koji traže oprostjenje!” (MV 17). U svemu vezanom uz milosrđe – dakle, ne samo u davanju, nego i u primanju milosrđa (bez kojeg nema ni davanja) – Papa želi da mi budemo *prvi*... Naravno, ne kako bismo se smatrali privilegiranim, nego kako bismo

³ Iz činjenice da postoje tjelesna i duhovna djela milosrđa, a koja su odgovor na temeljne čovjekove potrebe, vidimo da milosrđe odgovara strukturi čovjeka u cjelini: duhovno i tjelesno! Samo iz poniznosti, iz vjere učinjena tjelesna i duhovna djela milosrđa, imaju ono značenje koje im se daje u evanđelju. Inače su humanizam i psihološka pomoć.

⁴ U istome broju Papa upozorava: „Nemojmo upasti u ravnodušnost koja ponižava ili jednolične rutine koje priječe otkriti ono što je novo! Klonimo se razornog cinizma” (MV 15).

bili znak za druge i kako bismo mogli autentično posredovati Božje milosrđe⁵.

Mislim da je ovo presudno ako želimo mijenjati mentalitet, iz svećenika koji čeka u svećenika koji traži izgubljenu ovцу: Uvjeran sam da samo onaj pastir koji zna da je izgubljena ovca koju je Krist pronašao, samo onaj pastir koji zna da „ako Bog digne ruku s njega, da će ga odmah izdati” (sv. Filip Neri), može biti pastir koji će neumorno tražiti ovce.

- *Odnos milosrđa i pravednosti*

Jedan od prvih prigovora vezanih uz *primat milosrđa* jest taj da će se „prenaglašavanjem” milosrđa relativizirati pitanje grijeha (a posljedično ga i odo-
bravati). Ili: kako pomiriti zahtjev za neumornim navještaj milosrđa i borbu protiv zla i grijeha, što također spada u prvotno poslanje Crkve?

Papa Franjo odgovor na ta i slična pitanja daje polazeći od odnosa između pravednosti i milosrđa. Po njemu, milosrđe i pravednost ne smiju se shvaćati kao alternative. „To nisu dvije oprečne stvarnosti, već dvije dimenzije jedne stvarnosti koja se postupno razvija, sve dok ne postigne svoj vrhunac u punini ljubavi” (MV 20). Pravednost se – onkraj legalističkih shvaćanja koja iskrivljuju njen izvorni smisao – u Svetome pismu poima „kao prepuštanje s pouzdanjem Božjoj volji” (MV 20).

Polazeći od Pavlove teologije, Papa ističe: „Spasenje ne dolazi po opsluživanju Zakona, već vjerom u Isusa Krista, koji svojom smrću i uskrsnućem donosi spasenje milosrđem koje opravdava” (MV 20). Bog svojim milosrđem uspostavlja pravdu! (To je opravdanje čovjeka. Nije uopće moguće bez milosrđa!!!) Do toga je shvaćanja Pavao došao iz svoje duboke nutarnje promjene. „Bog ne odbacuje pravednost, On je radije produbljuje i nadilazi jednim višim događajem u kojem kušamo ljubav kao temelj istinske pravednosti.” (MV 21).

U tome smislu papa Franjo može reći da „sve što pojedinac treba učiniti jest prihvatiti poziv na obraćenje i podvrgnuti se pravdi u ovome posebnom vremenu milosrđa koje Crkva nudi” (MV 19). Podvrci se pravdi oslonjen na Božje milosrđe! Ili

– riječima Ratzingera – „samo onaj koji vjeruje u oprostjenje, može priznati svoje grijeh”⁷.

Time dolazim do moje ključne teze vezane uz pitanje odnosa pravednosti i milosrđa, a koju izvlačim iz Papine bule: staviti milosrđe u središte ne znači relativizirati grijeh, nego znači preuzeti odgovornost za svoje čine!

U tome treba tražiti korelaciju između milosrđa i pravednosti. Uistinu, tko ne promatra svoje čine oslonjen na milosrđe Božje, upravo taj će (s vremenom) opravdavati svoje grijeh⁸. I tu se opet vraćamo važnosti redovite ispovijedi! Sakrament ispovijedi je događaj iz kojeg izvire iskustvo, ali i razumijevanje odnosa milosrđa i pravednosti. Povjerenje u Božju milosrdnu ljubav i priznanje težine grijeha ovdje su neodvojivi.

Za kraj, spomenut ću shvaćanje Očeva milosrđa objavljenog u prisposobi o milosrdnom Ocu i izgubljenim sinovima⁹. Milosrđe je ne samo snaga koja prima onoga koji se udaljio, nego liječi i onoga koji je unutra, ali nije sposoban za istinsko zajedništvo. Drugim riječima, isključen je iz zajedništva s Bogom i ljudima samo onaj tko ne prihvaća milosrđe kao polazište i konačno ispunjenje odnosa s Bogom i drugima: prvi zbog grijeha, drugi zbog kreposti zasnovanoj ne na daru, nego na radu i zasluži.

Moja je želja da se u ovoj *Godini milosrđa* odredimo grijeha, ali i kreposti koje bi nas vodile pravednosti koja bi drugima bila teret, i po kojima bismo se smatrali boljima i zaslužnijima od drugih.

(predavanje održano na Adventskoj rekolekciji
svećenika u Vepricu 2. prosinca 2015.)

⁵ Kao što Bog bira Izraela da svi drugi narodi prihvate objavu Jednoga Boga, tako je milosrdan s nama da bi svi ljudi mogli povjerovati u milosrđe i po nama ga primiti.

⁶ Hošea – milosrđe nadilazi pravednost. „Lakše će Bog suspregnuti srdžbu no milosrđe” – Božja srdžba traje samo trenutak, a njegovo milosrđe traje vječno! (MV 21). „Taj izvor neće nikada presušiti” (MV 25).

⁷ „Milosrđe će uvijek biti veće od svakoga grijeha, i nitko neće moći postaviti granicu ljubavi Boga koji oprašta” (MV 3).

⁸ Bez milosrđa ne možemo imati ni istinsko kajanje. Da, možemo biti razočarani spoznajom vlastite nesavršenosti, ali ne i žalosni jer smo uvrijedili Boga.

⁹ Posebno u trima evanđeoskim prisposobama, „o izgubljenoj ovci, o izgubljenoj drahmi, te o ocu i dvojici sinova [...] nalazimo srž evanđelja i naše vjere” (MV 9).

IZ ŽIVOTA SPLITSKO-MAKARSKE CRKVE

Hodočašće vjernika Splitsko-makarske nadbiskupije u Španjolsku – „Graditeljima ljepote Bog je dovoljan”

U povodu 500. obljetnice rođenja sv. Terezije Avilske stotinjak vjernika Splitsko-makarske nadbiskupije hodočastilo je od 27. rujna do 4. listopada u Španjolsku u kojoj su uz Avilu, kao središnje određište svog putovanja, posjetili i druga svetišta i znamenitosti u toj zemlji. Pod svetičinim geslom „Samo Bog je dosta” i predvođenim splitsko-makarskim nadbiskupom Marinom Barišićem, vjernici su tijekom hodočašća imali prigodu susresti i četiri Splitske karmelićanke u Avili koje su odlučile nasljedovati sv. Terezu i živjeti kao bosonoge karmelićanke. Riječ je o trima sestrama Mladineo, od kojih je najmlađa Estera 1. listopada položila svoje prve privremene zavjete, te o našoj poznatoj glumici Editi Majić. Splitsko-makarska nadbiskupija uz četiri karmelićanke u Avili ima još jednu nasljedovateljicu sv. Tereze u Španjolskoj – Mirtu Utrobičić iz Dugoga Rata koja se trenutno nalazi u karmelićanskom samostanu u mjestu Duruelo. Uz nadbiskupa su na put s vjernicima krenuli i generalni vikar mons. Miroslav Vidović, pastoralni vikar mons. Nediljko Ante Ančić, te još sedam svećenika Splitsko-makarske nadbiskupije, a iz Hvarsko-bračko-viške biskupije pridružio im se generalni vikar mons. Stanko Jerčić.

Prije napuštanja Hrvatske hodočasnici su posjetili Krašić, rodno mjesto velikana Crkve u Hrvata, blaženog Alojzija Stepinca. Predvođeni svetom misu u župnoj crkvi u Krašiću, nadbiskup je kazao kako je potrebno stalno raditi na sebi, izbjegavati podjele prema kojima smo mi dobri, a drugi zli, te radikalno i bez sustezanja živjeti svoju vjeru, baš poput blaženog Stepinca. Sa zagrebačkog aerodroma hodočasnici su avionom odletjeli u Barcelonu, a nakon toga autobusom krenuli u čuveni samostan Montserrat. Na 700 metara nadmorske visine taj drevni benediktinski samostan iz 8. stoljeća čuva poznati Gospin kip pod čije su noge Katalonci položili svoju povijest i budućnost, a sveti je Ignacije na tom mjestu ostavio svoj mač i odlučio, umjesto oružjem, Kristovom riječju osvajati svijet. U bazilici Gospe od Montserrat, drugog dana hodočašća, vjernici su sudjelovali na misnom slavlju koje je predvodio nadbiskup Barišić, a propovijedao pastoralni vikar mons. Nediljko Ante Ančić koji je tom prigodom istaknuo kako Isusa ispravno shvaćamo samo ako krenemo za njim i počnemo činiti ono što on traži od nas, te se stavimo u službu općega dobra.

Sutradan, katedrala Nostra Senora del Almudena, koja se nalazi uz samu kraljevsku palaču u Ma-

dridu, gradu koji je u srcu Španjolske i u kojem su se tijekom povijesti susretale različite religije i kulture, bila je mjesto na kojem su se vjernici Splitsko-makarske nadbiskupije okupili na misnom slavlju tijekom kojeg je propovijedao mons. Stanko Jerčić, generalni vikar Hvarsko-bračko-viške biskupije. „Izujmo obuću poput bosonogih karmelićanki”, kazao je on, „i obucimo se u novoga čovjeka koji će nakon hodočašća učiniti iskorak u svom životu i promijeniti ponašanje prema onima koje inače zanemaruje, podcjenjuje ili uopće ne priča s njima!” Četvrti su dan hodočasnici posjetili Alba de Tormes jedan od posljednjih samostana koje je osnovala sv. Tereza Avilska i u kojem se danas nalaze svetičin grob i relikvije. U samostanskoj je crkvi don Nikola Mikačić tijekom svete mise propovijedao o sijanju Božje riječi, istaknuvši da se Bog nikada ne umara sijati, a na nama je da se nikada ne umorimo obraćati i mekšati svoje srce kako bi bilo spremno odgovoriti na Božju ljubav. U poslijepodnevnim satima hodočasnici su stigli i do središnjega mjesta svoga putovanja – Avilu, viteški grad koji je pod zaštitom UNESCO-a i u kojem se nalazi prvi samostan koji je osnovala sv. Tereza. Okružen zidinama kao fizičkim štitom i s karmelskim samostanima kao duhovnom zaštitom, grad svojim jedinstvenim izgledom privlači rijeke vjernika i turista. U samostanu sv. Josipa koji je kao prvi u nizu od sedamnaest samostana osnovala sv. Tereza, i danas žive bosonoge karmelićanke među kojima su i četiri Splićanke: Gabriela, Mihaela i Estera Mladineo, te Edita Majić. Bila je to prigoda za kraći susret s njima nakon kojeg su gotovo svi vjernici pustili pokoju suzu, ganuti vedrinom djevojaka koje su mogli vidjeti samo kroz samostanske rešetke. „Molite za nas!” kazivali su hodočasnici, a sestre su odgovarale: „I vi za nas molite!” Splitske su karmelićanke u Avili tom prigodom prepoznale neke svoje sugrađane, što je njih posebno ganulo, a nadbiskup Barišić zadržao se s njima gotovo pola sata u razgovoru i zajedničkoj molitvi. Pred samostanom sv. Josipa bilo je toga poslijepodneva osobito živo jer obitelj i rodbina sestre Estere, koja je sutradan u samostanskoj crkvi polagala svoje prve zavjete, stigla je u velikom broju u čuveni rodni grad sv. Tereze. Njezina splitska nasljedateljica Estera Mladineo uz sestre karmelićanke Gabrielu i Mihaelu ima i dva brata svećenika, te petero braće od kojih se još jedan priprema za svećenički poziv. Peti dan hodočašća vjernici su započeli sv. misom u samostanskoj crkvi sv. Josipa koju je predvodio nadbiskup Barišić, pri tom zahvalivši Bogu na daru sestara koje

svesrdno mole i poste za cijelu Crkvu. Kasnije je uslijedilo svečano misno slavlje koje je u nazočnosti splitskih hodočasnika i u koncelecijaciji nadbiskupa Barišića i ostalih svećenika na hodočašću predvodio Esterin brat don Nikola Mladineo, a tijekom kojeg je sestra položila svoje prve privremene zavjete obvezavši se na poslušnost, čistoću i siromaštvo, te uzela ime Estera od Krista Kralja. Hodočasnici su nakon svečanosti čestitali sestri, a budući da su od nje bili odijeljeni rešetkama, trudili su se barem foroaparatima zabilježiti lik mlade karmelićanke u svečanom ruhu. Tog su jutra hodočasnici razgledali i monumentalnu avilsku katedralu, a nakon toga su krenuli u Segoviu, mjesto gdje su grob i crkva sv. Ivana od Križa u kojem je ovaj znameniti karmelićanin pred Kristovim raspelom vodio dijalog s Bogom.

Šesti dan hodočasnike Splitsko-makarske nadbiskupije put je odveo do još jednoga čuvenog marijanskog svetišta, onog u Zaragozi, nastalog na mjestu na kojem je prema tradiciji sv. Jakov apostol oko 40. godine poslije Krista doživio Gospino ukazanje i primio od nje štap od ebanovine i kip koji se i danas čuva u bazilici Nostra Signora del Pilar. Prema tradiciji bilo je to prvo Gospino ukazanje, i to još u vrijeme dok je ona bila živa, a u bazilici u kojoj je tijekom svete mise propovijedo don Stipe Šurlin, pozvavši vjernike da uklone u svojim životima prepreke zrakama Božje milosti, uz čuveni Gospin kip, izložen je i komad štapa koji je primio sv. Jakov i koji su vjernici imali prigodu poljubiti nakon mise. U subotu su hodočasnici boravili u Barceloni, te posjetili grandioznu baziliku La Sagrada Familia arhitekta Antonija Gaudija, Katalonca za kojeg je pokrenut postupak beatifikacije, budući da je živio vrlo skromno i pobožno, posve predan gradnji fascinantnog zdanja koja je započela 1926. i planira se dovršiti 2026. Gaudi nije htio da slikar oslika unutrašnjost crkve nego da to trajno čine zrake svjetlosti prolaskom kroz raznobojna stakla, jer prema Gaudijevoj zamisli to svjetlo predstavlja samoga Boga. U kripti sv. Josipa, koja se nalazi ispod bazilike i u kojoj je Gaudijev grob, hodočasnici su sudjelovali na misnom slavlju koje je predvodio nadbiskup Barišić. „Svatko je od nas ljepši od ove ljepote”, kazao je tijekom propovijedi nadbiskup, „jer čovjek je slika Božja, a mi smo svi pozvani biti arhitekti kao što je i Bog arhitekt, te graditi ljepotu koristeći se svojim talentima. Hramovi smo Božji koji se stalno izgrađuju i dovršavaju Božjom milošću”. Nadbiskup je podsjetio da ono što nas ništa ne košta ili što nam ne predstavlja nikakav problem, ne može nas izgraditi

kao osobe, te da su najljepša ona djela koja su nedovršena, a u ta djela spadaju i naši životi, brakovi, obitelji, župe, domovina, pa i cijeli svijet.

Na blagdan sv. Franje Asiškog, posljednjeg dana hodočašća, vjernici su u Barceloni posjetili baziliku svete Eulaliје, koja je uz sv. Juru zaštitnica Katalonije. Trinaest pataka u vrtu pred bazilikom simboliziraju trinaest godina koliko je imala sv. Eulaliја kada je mučeničkom smrću posvjedočila svoju vjeru u Krista. Njezina smrt dogodila se u vrijeme cara Dioklecijana dok kršćani još nisu uživali vjerske slobode, a slovila je kao djevojčica s izuzetnim darom govora. Njezini progonitelji mučili su je na trinaest okrutnih načina, a budući da je ona ustarajala u vjери, naposljetku su joj kao rimskoj građanki odrubili glavu. Čuvši za njezino hrabro svjedočenje, sveta je Helena, čim su kršćani dobili slobodu ispovijedanja vjere, poslala zajednici vjernika iz koje je potekla ova odvažna Katalonka komadić drveta Svetoga Križa iz Jeruzalema, pa je prvotna crkva na mjestu današnje bazilike nosila naziv Crkva Sv. Križa. U bazilici sv. Eulaliје danas se nalazi svetičin grob, a iznad glavnog oltara veliki je križ u kojem je komadić drveta Kristova križa. Grandiozna bazilika ima čak 50 postraničnih kapela, a na njezinim su zidovima ispisana imena 143 svetca. Tu se čuva i glasoviti križ iz bitke kod Lepanta kada je kršćanska vojska u 16. st.

po zagovoru Blažene Djevice Marije porazila vojsku Osmanskog Carstva. U obližnjoj crkvi sv. Severa hodočasnici su sudjelovali na misnom slavlju koje je predvodio nadbiskup Barišić. On je pri tom spomenuo važne događaje vezane uz datum posljednjega dana nadbiskupijskog hodočašća u Španjolsku: sedamnaestu obljetnicu pohoda sv. Ivana Pavla II. Splitu i Solinu, te početak rada Biskupske sinode o obitelji u Rimu. „Uz Krista, brak i obitelj temelj su života, Crkve i društva. Samoća je gotovo grijeh, jer živeći sam, čovjek kao da poručuje kako mu drugi ne treba. Od tog grijeha samoće čovjek umire, a kad govorimo o braku, možda je čak bolje umjesto onog 'njih dvoje bit će jedno' kazati 'svatko od njih bit će dvoje', jer smisao je braka ugraditi drugoga u sebe. Danas mediji, govoreći o Sinodi, obezvrjeđuju brak i obitelj, jer tom događaju pristupaju senzacionalistički, tražeći samo odgovore na pitanja što će biti dopušteno, a što ne. Međutim, značenje i vrijednost braka otkrio nam je Krist, i to je ono što se nikada ne će promijeniti i o čemu je potrebno stalno govoriti”, kazao je nadbiskup u propovijedi i pozvao sve hodočasnike da se u svoju svakodnevicu vrate s krisoforskim pogledom na život, po uzoru na glasovitog Kristofora Kolumba koji je u osvajanje novih svjetova krenuo hrabro i sa željom da donese Krista narodima koji ga još ne poznaju. (Danira Matijaca)

Početak nove akademske godine na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu

Na svetkovinu sv. Male Terezije iz Lisieuxa, naučiteljice Crkve, 1. listopada, studenti Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Splitu, u zajedništvu s profesorima, stručnim suradnicima i ostalim zaposlenicima fakulteta započeli su novu akademsku godinu. Svečano misno slavlje, u odsustvu velikoga kancelara KBF-a mons. Marina Barišića, koji je bio na hodočašću u Španjolskoj, predvodio je dubrovački biskup Mate Uzinić. Biskup Uzinić u pozdravnim je riječima zahvalio na radu, trudu i zalaganju dosadašnjoj upravi fakulteta: bivšem dekanu prof. dr. don Anti Mateljanu te bivšim prodekanima prof. dr. fra Anti Vučkoviću i prof. dr. Jadranki Garmaz. Također je poželio uspjeh i Božji blagoslov radu nove uprave: dekanu prof. dr. fra Anđelku Domazetu i prodekanima prof. dr. Ivici Žižiću i prof. dr. fra Domagoju Runji.

U prigodnoj je homiliji vicekancelar fakulteta i provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otku-

pitelja fra Joško Kodžoman potaknuo sve nazočne da se ugledaju u primjer svete Male Terezije i krenu putem „duhovnoga djetinjstva” koje čovjeku otvara sve dubine, visine, širine i dužine. „U životu i u zajednici, pa i onoj akademskoj, nema mjesta nadi-manju, oholosti, opterećenosti vlastitim probitkom i skučenim, sebičnim interesima, već je potrebna zauzetost za opće dobro: ljubav, jednostavnost i posluš-

nost, na koju upućuje najmlađa naučiteljica Crkve.” Fra Joško je potaknuo pri tom i na molitvu i brigu za članove fakultetskoga kolegija i sve članove ove akademske zajednice koji su zbog zdravstvenih problema onemogućeni sudjelovati na uobičajen način u životu i radu fakulteta.

Po završetku misnoga slavlja novi dekan prof. dr. fra Anđelko Domazet održao je u velikoj dvorani fakulteta *lectio brevis* na temu kršćanske krepости nade. Osvrćući se na misao o nadi, između ostalog, Ivana Pavla II., Vaclava Havela, Martina Seligmmana i Paula Tillicha, naglasio je da su osnovni neprijatelji nade suvremenoga društva i čovjeka depresija i oholost/preuzetnost, te ponudio smjerokaz osmišljavanja

nju života nadom ukazujući na činjenicu da ljudski život nije samo predmet i (ne)uspješan rezultat planiranja, već ima i duboko adventski karakter, nešto čovjeku nepredvidivo. „Nama, usred našega planiranja i njegova (ne)ostvarenja, nešto i netko ide u susret sa svojim planom i ponudom života, a to je Bog koji nas susreće u našoj depresiji ili preuzetnosti i uvijek nudi novi smjer, nove horizonte, nove mogućnosti.” Nazočnima se obratio i novi prodekan za nastavu prof. dr. fra Domagoj Runje iznoseći bitne informacije o proceduri upisa i načinu održavanja nastave, a potom je dekan proglasio novu akademsku godinu i službeno otvorenom. (Danko Kovačević)

Proslava sv. Franje u Franjevačkom klerikatu na Trsteniku

Na svetkovinu sv. Franje Asiškog, 4. listopada, u Franjevačkom klerikatu o. fra A. Antića na splitskom Trsteniku, središnje svečano euharistijsko slavlje predvodio je magistar bogoslova fra Ivica Jurić. U euharistijskom zajedništvu sudjelovali su i dijacezanski bogoslovi Centralnoga bogoslovnog sjemeništa u Splitu, predvođeni svojim odgojiteljima rektorom don Borisom Vidovićem, vicedirektorom don Marijom Buljevićem te duhovnikom don Edvardom Pundom. Na slavlju su sudjelovali i članovi Franjevačkoga svjetovnog reda (OFS) i Franjevačke mladeži (Frama) – vjernici laici privrženi karizmi svetoga Franje.

Na početku svečanoga misnog slavlja, fra Ivica Jurić, magistar bogoslova i profesor na KBF-u u Splitu, pozdravio je odgojitelje i bogoslove CBS-a u Splitu, fra Anđelka Domazeta, bivšega magistra bogoslova, a sada dekana i profesora na KBF-u u Splitu, gvardijana fra Petra Milanovića Trapu i svu prisutnu braću i sestre.

U prigodnoj homiliji fra Ivica je istaknuo da se u Isusovu pozivu „Učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca i naći ćete spokoj dušama svojim”

(Mt 11, 25 – 30) nalazi recept za sreću na zemlji i za spasenje u nebu. „Recept je jako jednostavan, ali i istovremeno jako zahtjevan: biti poput Isusa, biti ponizan, blag, skroman, Bogu zahvalan. U Svetom pismu na mnogo mjesta nalazimo kako se Bog protivi oholima, a više mu se sviđaju mali, ponizni i siromašni. U istom Matejevju evanđelju u Govoru na gori Isus kaže: ‘Blago siromasima duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko! Blago krotkima: oni će baštiniti zemlju!’ Nisu li možda te riječi, kao i one pret hodne, samo lažna utjeha za siromahe; lijepe fraze za njihovo smirenje jer stvarnost izgleda kudikamo drukčije, grublje, nepravednije? Vjerujem da nisu jer Bog drugačije gleda od nas. Naši siromasi nisu njegovi siromasi! No, nisu rijetki oni koji i samoga Boga krive za toliki jaz između bogatih i siromašnih ljudi i zemalja. Treba jasno reći: nije Bog kriv za nejednakost u svijetu koju su ljudi stvorili i koju, protivno Božjim zakonima, nažalost, uporno podržavaju”, istaknuo je propovjednik i zapitao se što je uopće poniznost, vrlina koja u kršćanstvu ima bogatu prošlost, a danas kao da se radi o problematičnoj krjeposti. „Predodžbe koje imamo o poniznosti često su krive. Skloni smo je gledati kao poniženje, pretvaranje, zatvorenost, nedostatak pouzdanja u sebe, ili čak kao podlost nemoćnih, lukavstvo samozatajnih koji samo glume poniznost dok se ne dočepaju statusa, funkcije, moći kojoj latentno teže. Što je zapravo poniznost? Za Hegela ona je priznanje vlastite ograničenosti. Za Nietzschea pak ona je izraz ropskoga mentaliteta. Za vjernike pak ona označava temeljni stav, ponašanje prema Bogu i ljudima. Drugim riječima, poniznost nije slabost nego jakost,

jasno, duhovna, a ne fizička jakost. Poniznost bi, dakle, mogli definirati, kao svijest o vlastitoj ograničenosti koja se, svjesna istine o sebi, oslanja na Božju svemogućnost. Prihvatiti sebe kakav jesi i druge u njihovoj realnosti bio bi izraz poniznosti.” Zaključio je da naša vrijednost nije u tome što mi mislimo o sebi, niti u tome što drugi misle o nama, već u tome

što Bog misli o nama jer veliki smo samo onoliko koliko smo veliki u Božjim očima.

Na kraju slavlja gvardijan fra Petar Milanović Trapa zahvalio je svima koji su sudjelovali u slavlju i u njegovoj organizaciji. Sve okupljene pozvao je na druženje i zakusku nakon mise. (Frano Doljanin)

Blagdan sv. Franje Asiškog na obali u Splitu

U samostanskoj crkvi sv. Frane na Obali u Splitu proslavljen je 4. listopada blagdan sv. Franje Asiškoga. Svečano misno slavlje predvodio je mostar-sko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski dr. Ratko Perić u koncelebraciji sa župnikom fra Žarkom Relotom i ostalim svećenicima. Na početku mise fra Žarko je uputio dobrodošlicu biskupu Ratku, svećenicima i svim nazočnim vjernicima i hodočasnici.

Mons. Perić je u propovijedi govorio o Franjinu životu i svetosti kao slici Kristova evanđelja. Opisujući životni put sv. Franje od 1202. do 1228. godine, kazao je kako u svetca nema nijednoga krivoga koraka ili samovoljna prekoračenja, već savršeno nasljedovanje svojega učitelja, Krista Gospodina. „Sveti se Franjo pojavio gotovo 12 stoljeća poslije nazaretskoga i galilejskoga Isusa, u Italiji. Nije ni važno je li netko tijelom išao za Isusom iz stope u stopu u galilejskoj prašini ili po tiberijadskoj morskoj površini, nego je bitno i spasonosno je li ga netko duhom slijedio u božanskom nauku, u savršenu ponašanje, u pokornu nošenju svakodnevna križa, u vršenju njegove zapovijedi ljubavi prema Bogu Ocu i bratu čovjeku, u stvaranju jedinstva Božjega naroda, Crkve koju je sam Krist krvlju svojom otkupio. Sveti ga je Franjo sve do smrti slijedio u stopu – onu evanđeosku, moralnu, onako kako je sam Gospodin želio, prema evanđeoskim uputama.” Spomenuvši papu Franju i njegovu encikliku „Laudato si/Hvaljen budi”, biskup je pojasnio da je Papa svoje papinsko ime izabrao upravo po sv. Franji Asiškom, a i ime enciklike preuzeo je iz svećeve pjesme. U svojoj pjesmi sv. Franjo piše da je Bog uzvišen, svemoguć, ali i dobrotiv prema svima, što znamo upravo po sestri kiši i po bratu suncu. Stoga svetac najprije poziva svakoga čovjeka da blagoslivlja Boga, da mu zahvaljuje i služi na zemlji, a na kraju Pohvala potiče sve ljude da to čine u ‘svoj poniznosti svojoj’. „Brat sunce, brat mjesec, sestre zvijezde i sve četiri kozmičke sastavnice – brat zrak, sestre voda i vatra i majka

zemlja, koja nas hrani, imaju svoju ljepotu, korist i sjaj. Franjo ističe samo onaj divni vid tih stvorenja dok su „dobre slugе”, a ne govori o njima kada postanu „loši gospodari” i kada izmaknu čovjekovu nadzoru i prometnu se u katastrofu kao što su: oluje, poplave, požari i potresi. Kritičari bez sustezanja kažu da je u svim ovim Pohvalama izostao bitan vid, a to je čovjekov rad u ovom Božjem djelu i plodovi rada ruku ljudskih. Bog je dao čovjeku pamet i slobodu da obrađuje zemlju, da iskorištava sunčevu energiju, da uređuje hidrocentrale na rijekama, da buši tunele kroz brda, da suši močvare i blata, a najviše da obrađuje svoju dušu po Božjem projektu. A Božji je projekt, Božja volja – naše posvećenje po održavanju Božjih zakona, po primanju Božjih sakramenata, po slušanju Božje riječi”, naglasio je biskup Ratko i nadodao kako ona duhovna milosna bujica sv. Franje teče već 800 godina u Crkvi, što je potkrijepio trenutnim stanjem franjevačkog reda: manja braća broje 14 046, manja braća kapucini 10 629, manja braća konventualci 4 294 te trećoredci 872 redovnika. Ukupno 29 841 brat i svećenik. Franjevac, koje se prizivaju na ime, duh i pravilo sv. Franje, ima 140 kongregacija i još petnaest dodatka. Razlika je uglavnom u nošnji i u specifičnoj karizmi. „Mi katolici zahvaljujemo Bogu za ovo veliko svetačko stvorenje koje se zove sv. Franjo, kojega je Bog

svojom milošću oblikovao i svetošću odlikovao, a on se dao obrađivati, sve mimo pravila ovoga izopačenog svijeta, i od maloga brata učinio silna sveca po poniznosti, poučljivosti, po služenju, po hvali i slavi

koju je Franjo vjerno i ponizno iskazivao Jedinomu dostojnomu”, zaključio je mons. Perić. (Ivica Luetić)

Godišnji skup hrvatskih pastoralnih djelatnika zapadne Europe održan u Kaštel Štafiliću

„Vjera i duševno zdravlje – kako pomažu vjera, psihologija i medicina” bila je tema godišnjega pastoralnog skupa hrvatskih svećenika, đakona, pastoralnih suradnika i suradnika iz zapadne Europe, koji je održan od 5. do 9. listopada, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Majni, u hotelu „Resnik” u Kaštel Štafiliću. Skup, na kojem se okupilo više od šezdeset sudionika, započeo je 6. listopada zazivom Duha Svetoga. U ime organizatora sve je pozdravio delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj Ivica Komadina. Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić izrazio je radost što je za skup izabran kutak Splitsko-makarske nadbiskupije te je zahvalio okupljenima na svemu što čine za naše ljude u inozemstvu. Predsjednik Vijeća HBK-a i BK-a BiH za hrvatsku inozemnu pastvu biskup Pero Sudar zahvalio je pastoralnim djelatnicima u ime biskupa obiju biskupskih konferencija za sav trud koji ulažu i koji je vidljiv u hrvatskoj inozemnoj pastvi. Sve su pozdravili i gradonačelnik Kaštela Ivica Udovičić i direktor hotela „Resnik” Draško Babić. Ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu dr. Tomislav Markić uz ostalo je podsjetio na izradu baze podataka o misijama i pastoralnom osoblju hrvatske inozemne pastve. Govorio je o ljetnoj školi hrvatskoga jezika, povijesti i kulture te formaciji animatora mladih te je sudionike pozvao neka se odazovu i pomognu u ostvarenju tih projekata. Osvrnuo se i na novi val iseljavanja te rekao da bi bilo dobro sa skupa uputiti izjavu ili apel javnosti u kojem bi se upozorilo na to i brojne opasnosti koje to u sebi krije. Ravnatelj dušobrižništva za katolike drugih materinskih jezika Njemačke biskupske konferencije

Stefan Schohe podsjetio je da se prema njemačkoj useljeničkoj statistici u 2014. godini u Njemačku uselilo 1,4 milijuna ljudi. U 2014. godini doselilo se 44 240 ljudi iz Hrvatske, od čega 30 185 muškaraca i 14 055 žena, a iz BiH 20 600 njih. Prema statističkom stanju od 30. lipnja 2015. u Njemačkoj je 210 074 Hrvata, 11 015 osoba iz BiH, 29 793 osobe koje imaju njemačko-hrvatsko državljanstvo, a 2794 njemačko-bosanskohercegovačko državljanstvo. Katolicima se deklariralo više od 250 000 ljudi hrvatskoga jezika.

Uvod u skup dao je dr. Adolf Polegubić, a prvo predavanje „Oblikovanje zdravlja kroz duhovnost” održao je dr. Miro Jakovljević. „Vjera i duševno zdravlje (kako vjerom nadvladati strah)” bio je naslov predavanja dr. o. Mije Nikića. Predavanje „Kako rasti u vjeri” preko Skypea iz Zagreba održao je dr. Tomislav Ivančić. Dr. Jakovljević održao je i četvrto predavanje „Ličnost i zdravlje (poremećaji ličnosti)”. Svečano misno slavlje toga dana u crkvi bl. Majke Terezije u Kaštel Štafiliću predvodio je biskup Sudar u koncelecijaciji s delegatom mons. Stjepanom Biletićem i dr. o. Nikićem, koji je održao homiliju.

U večernjim satima toga dana održana je duhovno-kulturna večer tijekom koje je predstavljen 16. zbornik radova s prošlogodišnjega skupa održanoga u Vierzeheheiligen u Njemačkoj o temi „Zapadna civilizacija u raskoraku između vjere i razuma” pod nazivom „Zapad, vjera i razum”. O zborniku je govorio dr. Polegubić, koji ga je uredio zajedno s dr. Borisom Vulićem. Ravnatelj Hrvatskoga katoličkoga sveučilišta dr. Željko Tanjić upoznao je sudionike s tim sveučilištem, a predstavljen je i roman dr. fra Šimuna Šite Ćorića pod nazivom „Izgleda, drugog puta nije bilo” – roman iz novije europske povijesti objavljen u nakladi Glasa Koncila u biblioteci „Romani”. O romanu je u ime Glasa Koncila iscrpno govorila Silvana Dragun.

Drugoga dana skupa, 7. listopada, predavanje o principima biblijske psihoterapije održao je dr. o. Nikić, a dr. Ivančić preko Skypea je održao predavanje

vanje pod nazivom „Moderni čovjek u potrazi za smislom života”.

U popodnevnom satima toga dana organizirano je duhovno-studijsko putovanje u Solin i Sinj. Sudionici su se pobliže upoznali s drevnom Salonom, o čemu im je govorio dr. Josip Dukić ml. s Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta u Splitu. U Sinju su posjetili Muzej Sinjske alke. Sa samostanskim muzejom upoznao ih je prof. fra Hrvatinić Gabrijel Jurišić. U svetištu Čudotvorne Gospe Sinjske sudjelovali su u misnom slavlju koje je predvodio i propovijedao mons. Sudar u zajedništvu s gvardijanom i čuvarom svetišta fra Petrom Klapežom, ravnateljem dr. Markićem, delegatom Komadinom, svećenicima koji djeluju u hrvatskoj pastvi u zapadnoj Europi i drugim svećenicima. Sve je na početku pozdravio o. Klapež, podsjetivši da je 15. kolovoza u Sinju proslavljena 300. obljetnica slavne pobjede pod Sinjem uz Gospin zagovor. Nakon misnoga slavlja prof. o. Jurišić upoznao je okupljene s bitkom pod Sinjem i

svetištem Čudotvorne Gospe Sinjske. Za sve je priređena večera u samostanu.

Trećega dana skupa, 8. listopada prijedpodne, predavanje o depresiji i duhovnosti održao je dr. Jakovljević, a dr. o. Nikić govorio je o terapijskim učincima pokore i euharistije. U popodnevnom satima toga dana predavanje pod naslovom „Kako danas voditi duše (moderno dušobrižništvo)” održao je telefonski dr. Ivančić. Priređen je i okrugli stol tijekom kojega su sudionici razmišljali o zadanoj temi i tražili odgovore na aktualna i kompleksna pitanja povezana s temom skupa.

Na kraju su prigodnu riječ i zahvalu sudionicima uputili mons. Sudar i delegat Komadina te su pozvali pastoralne djelatnike da i nadalje zdušno pastoralno djeluju na dobro svojih sunarodnjaka Hrvata katolika u zapadnoj Europi. Pritom je posebno upozoreno na novi val iseljavanja Hrvata iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Mons. Sudar je ujedno zahvalio na izboru teme i predavača. (Adolf Polegubić)

Susret voditelja predbračnih pouka

U prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata održan je 6. listopada 2015. susret voditelja predbračnih pouka u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji.

Pod vodstvom predstojnika Ureda za pastoral obitelji don Tomislava Čubelića i pastoralnog vikara don Nediljka Ante Ančića voditelji predbračnih pouka, župnici Sv. Duje (katedrala), Sv. Petra (konkatedrala), Gospe od Otoka u Solinu, Gospe Sinjske u Sinju, Sv. Marka u Makarskoj i Sv. Ilije u Metkoviću razmijenili su iskustva o sadašnjoj praksi predbračnih pouka u našoj nadbiskupiji i o tome kako daljnje i bliže pripreme za sakramentalni brak poboljšati i unaprijediti. Na početku su pogledali power point prezentaciju o tome s ovogodišnjeg IV. Pastoralno-katehetskog kolokvija u Zagrebu (Zrinka i Zlatko Gregov). Zatim je don Tomislav izvijestio o iskustvima i radu predbračnih tečajeva u drugim hrvatskim nadbiskupijama (Zagreb, Rijeka, Đakovo). Nakon

rasprave je između ostalog zaključeno da se Uredu za pastoral obitelj dostave popisi predavača na tečajevima, da će voditeljima biti dostavljen obrazac prijave za sudionike predbračnih pouka, da će biti obrađeno pet tema koje ćemo dostaviti voditeljima tečaja te da se od početka iduće godine planira produljiti tečaj pripreme za još jednu večer. (N. A. Ančić)

Predstavljena knjiga dr. De Micheli Vitturi „Obitelj svetište i radost života”

Knjiga dr. Danijele De Micheli Vitturi „Obitelj svetište i radost života” predstavljena je u Nadbiskupskom sjemeništu u Splitu 5. listopada i u dvorcu Vitturi u Kaštel Lukšiću 7. listopada 2015. godine.

Knjigu je izdala zaklada „Biskup Josip Lang” i veći dio prihoda od njene prodaje ide u fond Zaklade koja se brine za stare, siromašne i nemoćne osobe. Knjiga je zbirka vrijednih i zanimljivih, a prije svega

poučnih članaka objavljenih u listu Marija od 2010. do 2014. godine o temama iz obiteljskog i bračnog života, poput: „Mijenjati navike“, „Ljubav je odluka“, „Starost nije bolest“, „Sukob – temelj dijaloga ili uzrok razdora?“, „I ja sam bio embrij“, „Majčina ljubav“, „Preko trnja do zvijezda“ i dr.

Na splitskoj su promociji uz autoricu sudjelovali i p. Mijo Nikić, SJ i don Ante Mateljan, a izabrane tekstove iz knjige čitali su Danijelin suprug i gospođa Anđa Veža. Promociju je pjesmom obogatio zbor Nadbiskupijske klasične gimnazije iz Splita pod ravnanjem s. Lidije Matijević.

Predstavljajući knjigu, isusovac prof. p. Mijo Nikić kazao je kako ona donosi stručnu analizu složenih odnosa unutar braka i obitelji. „Autorica jasno uočava probleme i konflikte, ali ne biva njima zarobljena, nego donosi prihvatljiva rješenja služeći se interdisciplinarnom metodom koja uzima u obzir pomoć medicine, psihologije, sociologije, a iznad svega teologije, odnosno duhovnosti. Zato se ova knjiga može čitati i kao zanimljivo i korisno duhovno štivo koje donosi puno praktičnih savjeta za zdrav i osmišljen bračni i obiteljski život. Čitajući ovu knjigu, lako se uviđa da je autorica kompeten-

tna na svome području, što i ne čudi jer ima dugogodišnje iskustvo na području bračnog i obiteljskog savjetovanja.“ Istaknuo je kako autorica ima kršćansku viziju čovjeka te da kroz nju progovara o četiri dimenzije čovjeka, tjelesnu, emocionalnu, društvenu i duhovnu. Knjiga je puna optimizma jer svjedoči da nas u svakom obiteljskom koraku prati Gospodin koji pomaže obitelji da zajednički dođe do konačnog cilja – spasenja.

Don Ante Mateljan kazao je kako nas knjiga potiče na molitvu za temeljne vrijednosti za koje se zalaže kršćanska vjera i Katolička Crkva, a koje su danas u krizi. „U želji da dopre do čitatelja autorica se u knjizi služi jednako biblijskim slikama kao i poetskim govorom, a sve to oblikuje u molitve, zahvale i prošnje. Ne ustručava se otvoreno poticati na zauzimanje za život i obitelj, jasno prokazati lažne vrijednote i istaknuti temeljne ljudske vrijednosti, uzvišenost majčinstva i očinstva i nužnosti oblikovanja obitelji u skladu s Božjim naukom o čovjeku“, istaknuo je. Izrazio je radost što je promocija knjige upriličena neposredno nakon početka sinode o obitelji te nadu da će nas ova razmišljanja o ljudskom životu, majčinstvu obitelji i crkvenom zajedništvu, koja su znak i svjedočanstvo ljudske i kršćanske odvažnosti, potaknuti na zauzimanje za život i obiteljske vrijednosti u društvu, ali i na vlastitu duhovnu izgradnju. Zahvalivši svima koji su pripomogli da knjiga ugleda svjetlo dana, posebno svojoj obitelji, Danijela De Micheli Vitturi ispričala je kako su nastajali članci te odakle nalazi inspiraciju. (Kristina Bitanga)

Susret nadbiskupa Barišića s profesorima i članovima Povjerenstva za preustroj Pastoralne godine

Splitsko-makarski nadbiskup i Veliki kancelar KBF-a mons. Marin Barišić sazvaio je 9. listopada 2015. godine članove Povjerenstva za preustroj Pastoralne godine (PG) i predavače na toj godini na zajednički susret i posljednje pripreme kako bi mogla s radom početi preustrojena šesta godina teološko-pastoralne izobrazbe kandidata za svećeničko ređenje. Spomenuto povjerenstvo od šest članova na svojim je sjednicama tijekom protekle godine razmatralo mogućnosti i načine kako poboljšati program da se u njemu poveća udio vježbi, umjesto postojećih uvedu neki novi predmeti te da se sadržaji predmeta osuvremeni i više prilagode neposrednim

pastoralnim zadaćama s kojima će se budući ređenici uskoro susreti u svećeničkoj praksi. Biskupi Splitske metropolije uz konzultacije s provincijalom

Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja odlučili su da će od ove godine nositelj programa PG biti Splitsko-makarska nadbiskupija, a izvoditelji profesori KBF-a u Splitu i drugi predavači.

Na spomenutom susretu nadbiskup je imenovao voditelja PG-a u osobi pastoralnog vikara dr. Nediljka A. Ančića, predstavio i pozdravio sve okupljene predavače te naglasio da je pohađanje i uspješni završetak preustrojenog programa PG-a uvjet ređenja za svećeništvo. Ove godine pet je polaznika PG-a koji u zimskom semestru imaju osam nastav-

nih predmeta. Utvrđen je raspored predavanja za zimski semestar u trajanju od 8 tjedana (12. 10 – 4. 12. 2015). Razmatrani su i neke pojedinosti u svezi izvođenja nastave i vježbi, zatim smjernica za mentore župnike kod kojih će đakoni imati svoj praktikum kao i neka administrativna pitanja. Predavanja pastoralne godine bit će tri dana u tjednu (utorak, srijeda i četvrtak), počinju u 13. listopada i održavat će se dijelom na KBF-u (teoretski dio), a dijelom u drugim ustanovama: Ordinarijat, bolnica, Caritas, župe (praktični dio). (NAA)

U Splitu održana tribina „Molitvom za prestanak pobačaja”

U sklopu jesenskog molitvenog bdjenja „40 dana za život” u Splitu 9. listopada u velikoj dvorani Nadbiskupskoga sjemeništa, svjetski voditelj i pokretač inicijative David Bereit održao je tribinu „Molitvom za prestanak pobačaja”.

Jedan od najpoznatijih američkih pro-life aktivista govorio je o nebrojenim plodovima inicijative, njezinome širenju, značenju i planovima za budućnost. Podijelio je i osobno iskustvo sa živim Bogom te kako se jedan sat molitve pretvorio u veliki međunarodni pokret. Putuje svijetom nadahnjujući ljude da se uključe u apostolat za život, dajući pri tome rješenje kako zaustaviti problem pobačaja, tu najveću nepravdu nanесenu majkama i njihovoj djeci.

Tribina je započela molitvom zaziva Duha Svetoga koju je predvodio bolnički kapelan KBC-a Firule don Tomislav Topčić. Uz pozdravne govore Marije Šošić, voditeljice inicijative u Splitu, i Ante Čaljkusića, nacionalnog voditelja inicijative, okupljene su pozdravili i članovi Davidove obitelji, supruga Margaret i djeca Claire i Patric.

Neprestano prekidan pljeskom publike, David je dao snažno svjedočanstvo vjere i ustrajne borbe za nerođenu djecu, koja je urodila velikim plodovima te je istakao kako je zadivljen inicijativom u Hrvatskoj za koju kaže da je najbrže rastuća inicijativa u svijetu. Od korizme prošle godine kada je inicijativa počela u Zagrebu, sada se, za vrijeme jesenskog bdjenja inicijativa odvija u čak 20 hrvatskih gradova.

„Vi ste, Hrvati, svjetlo Europe, svaki petnaesti grad sudionik inicijative je iz Hrvatske. Zadivljen

sam koliko vaš narod vjeruje. Rijetko se susreće takva predanost mladih i to mi daje veliku nadu u bolju budućnost”, rekao je Bereit.

Na završetku tribine David je upoznao i uzeo u naručje malog Roka, koji je prva spašena beba od pobačaja u Splitu zahvaljujući molitvenoj inicijativi. Također, na tribini su bili prisutni organizacijski timovi iz cijele Dalmacije i prestavnici inicijative u BiH iz Mostara, tako da je tribina, uz prigodne pjesme glazbnih gostiju, bila pravo zajedničko slavlje života.

Sutradan je obitelj Bereit provela u razgledavanju Splita s organizacijskim timom 40 dana za život iz Splita, a najviše ih je oduševio pogled s vrha zvonika sv. Duje te tradicionalna klapska pjesma koju su imali prilike čuti na Peristilu za vrijeme obilaska grada. Vrhunac dana bila je zajednička molitva ispred novoga rodilišta. Zajedno s nacionalnim voditeljem i splitskom voditeljicom inicijative Bereitovi su posjetili mjesto bdjenja za nerođene u Splitu te s prisutnim moliteljima imali sat bdjenja za nerođene. (Marija Šošić)

Blagoslov novoizgrađenog zvonika i mozaika u Biteliću

Splitsko-makarski nadbiskup i metropolit Marin Barišić predvodio je svečano euharistijsko slavlje 11. listopada u Župi Male Gospe u mjestu Bitelić nedaleko od Sinja. Za vrijeme slavlja nadbiskup je blagoslovio novoizgrađeni zvonik, koji je projektirao Ivan Ćurlin, i mozaik, djelo prof. Josipa Bosnića.

Okupljene vjernike, predstavnike državne i lokalne vlasti te sve goste pozdravio je župnik don Ante Bekavac. Istaknuo je kako je župna crkva kroz povijest nekoliko puta bila uništavana, no da je pitomi i marljivi puk Bitelića uvijek nanovo otkidao od sebe, čak i u oskudnim i teškim vremenima, te ugrađivao svoj rad i svoje molitve u obnavljanje crkve. Dokaz tome je i potpuno obnovljena crkva i novoizgrađeni zvonik. Riječi zahvale uputo je stoga svim župljanima, posebno g. Mili Buljanu, potom bivšim župnicima, od kojih su za obnovu crkve najzaslužniji pok. don Zdravko Šarić i prethodni župnik don Jozo Gojsalić, te svima koji su obnovu i izgradnju financijski pripomogli. „Zvonik je nadaleko vidljiv simbol Crkve, no on ima i drugo značenje. Simbolizira prisutstvo Boga na zemlji, a zvona pozivaju nas vjernike da podignemo pogled k nebu i svoje srce usmjerimo Bogu”, naglasio je župnik.

Uvodeći u slavlje, koje je pjesmom obogatio župni zbor pod ravnanjem Ane Kelave, nadbiskup Barišić kazao je kako zvonici doista povezuju božansko sa zemaljskim te da se ovom događaju raduju i nebo i zemlja, a u nebu posebno preminuli Bitelićani. U svojoj homiliji osvrnuo se na evanđelje dana u kojem Isus od bogata mladića koji obdržava zapovijedi traži da proda imanje, podijeli ga siromasima i pođe za njim. Nadbiskup je primijetio kako je mladić Isusu pristupio s pitanjem koje zasigurno često postavlja svaki vjernik: „Što mi je činiti da baštinim život vječni?” Mladić je imao puno, a nije bio sretan. Izvršavao je zapovijedi, a nije bio ispunjen. Stoga je tražio da mu Isus otkrije istinu o njegovu životu. „Isus je pokušao otvoriti horizonte njegova srca i on je znao da je ono što Isus od njega traži ispravno, ali nije imao hrabrosti zakoračiti u te dubine, već se žalostan vraća u sigurnost svoje svakodnevne. Vjerujem da ovo dotiče svakoga od nas. Trudimo se živjeti pošteno, izvršavamo zapovijedi i nadamo se nebu. No istina je da nas zapovijedi i dužnosti ne mogu ostvariti, to je samo temelj našega života. Radost i ispunjenost je upravo u onome što nam nedostaje, a što je to što nam nedostaje zna samo Gospodin koji poznaje srce svakog od nas, sve naše čežnje,

grijehe i propuste. Jedno nam ih On može otkriti i donijeti nam život u punini”, istaknuo je nadbiskup. Pojasnio je i da mladić nije slobodan, već je navezan za posjed što ga udaljava od Gospodina koji je pravo bogatstvo, ali i od svojih bližnjih. „Ne želi Isus ni nas ni njega osiromašiti, već od materijalnih dobara ostvariti zajedništvo. Ovaj mladić nije ni mogao biti sretan i zadovoljan u svom izobilju kada u njegovoj sredini ima onih koji nemaju ni najosnovnije. Stavio je stvari prije osoba i dobio nemir u srcu.” Pred kraj homilije nadbiskup je ukazao na još jednu važnu istinu koju trebamo ugraditi u svoju svijest – ne spašavamo se mi, već nam je spasenje darovao po Isusu Kristu. Zaželio je da svatko od nas u svom životu posluša odgovor koji nam Isus daje na naša životna pitanja i hrabrosti da taj odgovor možemo živjeti. „Neka vam zagovor vaše zaštitnice Male Gospe pomogne da uvijek dajete prednost čovjeku i zajedništvu pred stvarima te da u srcu i životu stvorimo prostor za najveće bogatstvo – Boga”, zaključio je nadbiskup Barišić.

Proslava u Biteliću započela je 10. listopada predstavljanjem dviju knjiga povijesne tematike: „Dosje 240271” mr. Vice Vukojevića i „Kvirin Klement Bonefačić – biskup splitski i makarski za vrijeme komunističkog režima 1944. – 1954.” dr. Mile Vidovića. Knjige su uz autore predstavili i dr. Bruna Esih, izaslanica Predsjednice Republike Hrvatske i predsjednica udruge „Hrvatski križni put”, prof. Bože Vukušić tajnik „Bleiburškog počasnog vođa” te Smiljan Mustapić, načelnik Općine Slivno. (KB)

Susret nadbiskupa Barišića i kaldejskog pomoćnog biskupa Bagdada Shlemona Wardunija

Mons. Shlemon Warduni, pomoćni biskup Bagdada kaldejske katoličke zajednice Mezopotamije sa sjedištem u Bagdadu, posjetio je 15. listopada Split i susreo se sa splitsko-makarskim nadbiskupom mons. Marinom Barišićem u zgradi Nadbiskupskog ordinarijata. Susretu su prisustvovali i prvi veleposlanik Republike Hrvatske u Iraku Jerko Vukas s tajnikom, dva iračka svećenika te pastoralni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Nediljko Ante Ančić. Biskup Warduni predvodi skupinu od četrdesetak vjernika s područja babilonske patrijaršije na hodočašću Hrvatskom na kojem su uz Split posjetili i Zagreb, svetište Čudotvorne Gospe Sinjske te Međugorje. Cilj hodočašća je molitva za mir u svome narodu.

Mons. Warduni upoznao je nadbiskupa Barišića s teškom stanjem u svojoj zemlji i masovnom iseljavanju stanovnika, posebno kršćana koji su u Iraku neprestano izloženi nasilju i nesigurnosti. Kazao je kako su bombaši samoubojice, ubojstva, otmice, mučenja, trgovina ženama i djecom, pljačka i uništavanje crkava svakodnevica iračkih kršćana te da vjernici masovno napuštaju svoje domove pokušavajući spasiti živote svoje obitelji što rezultira ozbiljnim smanjenjem kršćanske nazočnosti na tom području. Naglasio je kako pomoć i zaštitu, posebno od militantata ISIL-a, ne trebaju samo kršćani te da cijela zemlja vapi za mirom, a kritizirao je i svjetsku politiku kojoj je interes ispred čovjeka. Zamolio je nadbiskupa i sve vjernike u Hrvatskoj da mole za sve stanovnike Iraka, posebno kršćane, te za prestanak rata.

Nadbiskup Barišić je izrazio žaljenje zbog aktualne situacije u Iraku. Kazao je kako nije lako biti kršćanin u tim sredinama te da vjeruje da vjernici koji tamo imaju duboke korijene žele ostati i doprinijeti rastu i napretku svoje domovine. Naglasio je

kako ih hrvatski narod može razumjeti zbog naših povijesnih iskustava neslobode i progona iz vremena komunističke i ateističke vladavine, ali i iz novijih vremena Domovinskog rata i agresije na Hrvatsku kada je dio stanovništva bilo primorano napustiti svoja ognjišta. „Vaš posjet Hrvatskoj je dar za sve nas. Vjerujem da će nas potaknuti da još više otvorimo naša srca i, uz molitve, pružimo konkretniju ljudsku i vjerničku pomoć“, istaknuo je nadbiskup.

Biskup Warduni donio je nadbiskupu manu koja na njihovu zemlju, u malim količinama, pada na prijelazu iz lipnja u srpanj, a nadbiskup Barišić uručio je bagdadskom biskupu jubilarni srebrni medaljon sv. Dujma, zaštitnika grada Splita i Splitsko-makarske nadbiskupije

Kaldejska kršćanska zajednica među najstarijima je u svijetu, a utemeljio ju je još u 1. st. apostol Toma u Mezopotamiji, na području današnjeg Iraka. Zajedno sa Asirskom crkvom nasljednica je drevne Crkve istoka. Najbrojnija je kršćanska zajednica među Katoličkim istočnim crkvama koja je trajno ujedinjena s Katoličkom crkvom od 1830., a privremeno već 1553. godine. (KB)

Stručni skup o preventivnom odgojnom sustavu

U Zdravstvenoj školi u Splitu održan je 17. listopada izuzetno posjećen i kreativni stručni skup o preventivnom odgojnom sustavu pod naslovom „Odgoj – (u)pomoć!“ Skup s ciljem profesionalnoga usavršavanja prosvjetnih djelatnika u osnovnim i srednjim školama, športskih trenera i predškolskih odgajatelja organiziralo je Udruženje salezijanaca suradnika i Salezijanci Split uz podršku Agencije za

odgoj i obrazovanje, koja je prepoznala njegovu vrijednost i uvrstila ga na popis svojih službenih stručnih skupova.

Preventivni odgojni sustav životno je djelo svetoga Ivana Bosca, a on ga nije kreirao za stolom na temelju pedagoške literature, nego svoj izvor ima u svečevom predanom odgojnom radu s mladima u njihovim konkretnim životnim uvjetima. Don Bos-

co je već u 19. stoljeću anticipirao ono što naš odgojno-obrazovni sustav pokušava primijeniti već desetak godina od uvođenja Hrvatskoga nacionalnoga obrazovnoga standarda stavljajući učenika u središte svoga rada. Njegove dragocjene uvide i iskustva o važnosti poznavanja egzistencijalne situacije odgajnika i njihovih afiniteta kao polazišta uspješnoga pedagoškoga rada brojnim je polaznicima prenio ovaj skup u čiju su se organizaciju aktivno uključili srednjoškolski vjeroučitelji Mirjana Vučica i Dušan Vuletić, salezijanci suradnici iz Splita.

Da bi se došlo do širih neophodnih spoznaja o svijetu današnjih učenika potrebno je poznavati društveno stanje i izazove mladih u suvremenom svijetu pri čemu su svoja saznanja i iskustva ovom prilikom prenijela dvojica sveučilišnih profesora dr. sc. Ivica Šola i dr. sc. Božo Skoko.

Zanimljivu je antropološku podjelu razvoja naše civilizacije ponudio doc. dr. sc. Ivica Šola obilježenu s četiri odrednice čovjeka: homo sapiens, homo religiosus, homo faber i homo videns.

O stanju mladih danas u našem društvu govorio je prof. dr. sc. Božo Skoko. U Hrvatskoj ima oko 800 tisuća mladih, od kojih je većina rođena u samostalnoj i neovisnoj hrvatskoj državi. Njihov život obilježile su razne krize: u djetinstvu su preživjeli ratnu i poratnu krizu te tranziciju, a od 2008. godine proživljavaju ekonomsku krizu. Pod velikim su utjecajem masovnih medija, globalizacije, obrata vrijednosti u društvu te im se nude mnogi novi uzori.

Poznavanje društvene klime i utjecaja na oblikovanje osobnosti djece i mladih potreba je svakog odgojitelja i učitelja te je pretpostavka za uspješno odgajanje cjelovite osobe. To je također ishodište preventivnog odgojnoga sustava. O povijesnim okvirima života i djelovanja sv. Ivana Bosca govorio je salezijanac mr. sc. don Ivan Marijanović. Sustav preventivnoga odgoja počiva na tri stupa: razumu – razboritosti, vjeri – povjerenju i ljubavi – ljubaznosti.

O odgoju djece u školi danas, o obilježjima salezijanca kao odgojitelja, o značenju „salezijanskog dvorišta“, o posebnosti salezijanskog obiteljskog ozračja te kakvu ulogu ima sport u odgoju djece i mladih, razgovaralo se sa sudionicima tzv. okruglog stola Agnes Jelačić, pedagoginjom u Osnovnoj školi Gripe, Kristinom Bašić, odgojiteljicom u vrtiću i aktivnom župljankom na Kmanu, don Mihovило Kurkutom, bivšim župnikom na Kmanu i idejnim začetnikom ovoga skupa te Ivicom Marašem, sportskim rukometnim trenerom koji je, kao dijete, zavoлио salezijance i otkrio ljubav prema sportu na „salezijanskom dvorištu“. (Anton Budimir)

Obiteljska duhovna obnova za članove HKLD-a podružnice Split

Blagdan sv. Luke, svog nebeskog zaštitnika, članovi HKLD-a podružnice Split obilježili su dvodnevnom duhovnom obnovom u Franjevačkom samostanu sv. Marije u Zaostrogu 17. i 18. listopada 2015. Duhovnu obnovu predvodio je duhovnik podružnice dr. don Ante Mateljan.

U uvodnom predavanju sudionici su imali prilike razmišljati s papom Franjom o odgovornosti za stvoreni svijet, na temelju enciklike „Laudato si“, koja poziva na zauzetost i brigu za zajednički dom te na ekološko obraćenje. Svojim nemarom i neracionalnim trošenjem materijalnih dobara čovjek ugrožava prirodu i svoj vlastiti život. Stoga je nužno

razvijati ekološku etiku koja nije moguća bez poštivanja naravnoga moralnog zakona ni bez Boga. Čovjek nije sam sebi zakon, a za kršćanina sklad s Kristom mjera je ispravnoga čovjštva. Papa upozorava na opasnosti koje dolaze iz ravnodušnosti, nijekanja problema, slijepog vjerovanja u tehnički napredak i predrasuda oko različitih inicijativa za očuvanje prirode. Cjelovit pogled na prirodu traži ispravni humanizam i zauzimanje za opće dobro po načelu pravednosti. U drugom predavanju u subotu razmišljalo se nad tekstom pape Franje „Od čega boluju strukture?“, koji govori o 15 duhovnih bolesti koje ne zahvaćaju samo strukture nego mogu zaraziti i svakog čovjeka i vjernika, a to su: bolest umišljaja da smo besmrtni; pretjerana zauzetost (Martina bolest); duhovna i duševna okamenjenost; pretjerano planiranje; gubitak koordinacije i suradnje; duhovni Alzheimer; suparništvo i slavohlepnost; egzistencijalna šizofrenija; Gundanje, naklapanje, ogovaranje i brbljanje; obožavanje vođa; ravnodušnost prema drugima; smrknuto lice i bahato postupanje s podređenima; zgrtanje materijalnih dobara; bolest zatvorenih krugova; bolest stjecanja moći i isticanja. Kao lijek za zdrav i osmišljen život, pročitao je recepte za život sv. pape Ivana XXIII.

Zajedno sa župljanima sudionici su sudjelovali u listopadskoj pobožnosti i na svetoj misi, u kojoj su prošli i slikovito meditativno hodočašće Gospi Sinjskoj, povodom 300. obljetnice čudesne obrane Sinja od Turaka. Večernje druženje proteklo je uz razgo-

vor o aktualnim temama povezanim uz samo djelovanje HKLD-a, i općenito vjernika u Crkvi, društvu i u posebnim situacijama.

Na sam blagdan sv. Luke, nakon jutarnje molitve, govorilo se o svetom Luki kao liječniku i navjesticu Isusove radosne vijesti spasenja, kao i o vlastitom pozivu na kršćanski život, djelovanje i aktivno svjedočenje u vremenu koje je izrazito obilježeno manipulacijom. Don Ante se posebno zadržao na slici Boga koju nam donosi Evanđelje po Luki, u kojoj se osobito prepoznaje Božje očinstvo i milosrdna ljubav. Nedjeljnu svetu misu članovi HKLD-a i njihovih obitelji slavili su zajedno s vjernicima župe Zaostrog. U homiliji na nedjeljno evanđelje zaustavili smo se na pitanju „što mi to od Boga tražimo“ i koliko na ispred vlastitih potreba i želja stavljamo i u molitvi potrebe i želje drugih, svojih bližnjih i osobito potrebnih Božje pomoći. Tko to prakticira zna da to donosi radost. Na kraju je don Ante pozvao vjernike da mole za svoje liječnike, po kojima im dolazi blagoslov i pomoć.

Nakon zajedničkog objeda, sudionici su pod vodstvom fra Nike Glavinića razgledali vrijednu samostansku knjižnicu sa zbirkom inkunabula i dragocjenih rukopisa, zatim samostanski muzej te crkvu u kojoj je grob Starca Milovana - fra Andrije Kašića Miošića. Zahvalni Bogu, voditelju don Anti i domaćinima u samostanu, sudionici su se radosni uputili svojim kućama sa željom da se ovakva druženja nastave. (Danijela De Micheli Vitturi)

Misnim slavljem u Splitu završena volonterska akcija „72 sata bez kompromisa“

Svečanim euharistijskim slavljem u konkatedrali sv. Petra 18. listopada u Splitu je završena volonterska akcija „72 sata bez kompromisa“. Međunarodni je to projekt koji promiče solidarnost, zajedništvo, kreativnost i volonterstvo, a u kojem Hrvatska sudjeluje po drugi put. Srednjoškolci, studenti i radnička mladež su od 15. do 18. listopada stavili na raspolaganje sebe, svoje vrijeme i sposobnosti za konkretne volonterske akcije za siromašne, potrebite i marginalizirane sugrađane u Splitu, Zagrebu i Dubrovniku. U organizaciji Studentskoga katoličkog centra Split (Skac_St) u Splitu je ove godine više od 400 volontera sudjelovalo na gotovo 60 humanitarnih projekata i radionica kulturnog, ekološkog, socijalnog, humanitarnog, umjetničkog i medijskog karaktera.

Slavlje je predvodio splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić koji je u uvodu kazao kako se završetak ove volonterske akcije uklapa u slavlje misijske nedjelje jer je pomaganje najbližima u svojoj sredini

konkretno misijsko djelovanje koje sadrži ljudsku i humanu te evangelizatorsku i božansku dimenziju. U homiliji je nadbiskup mladima progovorio o 'virusu' koji u sebi nosi svaki čovjek, pa i apostoli Ivan i Jakov, i kojim je zaraženo cijelo čovječanstvo, a to je težnja za moći, vlasti, ugledom i bogatstvom. „Ova logika današnjeg svijeta opasan je virus koji narušava našu autentičnost, slobodu i zadovoljstvo. Isus nas želi osloboditi tog ropstva i traži od nas da slijedimo njegovu logiku služenja i ljubavi. To nije lako, ali ovaj iskorak pozvan je učiniti svatko od nas”, istaknuo je nadbiskup i nadodao: „Vi ste se, dragi mladi, volontirajući u ovoj akciji vodili Isusovom logikom blizine, solidarnosti, zajedništva, ljubavi i služenja. Zauzvrat ste, uz radost i ispunjenost, dobili osmijehe i poglede velikog broja ljudi ispunjene divljenjem, čuđenjem, zahvalnošću i nadom. Dobili ste ono što nikada ne ćete dobiti vlašću ni bogatstvom.” Kazao je kako u broju 72 vidi dublje značenje od samog broja sati provedenih volontirajući. „Isus je poslao upravo sedamdeset i dvojicu učenika tamo gdje je sam htio poći. Vi ste poslani od Krista kao njegova produžena ruka. Sve što ste radili i gdje god ste išli, On je bio s vama”. Spomenuo je kako, nažalost, velik broj mladih napušta Hrvatsku, no da postoji i još jedna opasnost, da mladi koji ostaju svoje vrijeme provode 'na zidiću' i budu pasivni, razočarani, bez nade i ideala, ostarjeli i umirovljeni. Naglasio je kako su volonteri okupljeni oko ove akcije poput lokomotive za ostale mlade i za cijelo društvo. „Ljudi koji su kroz ova tri volonterska dana osjetili vašu blizinu više nisu isti, naš grad više nije isti. Osvojili ste nas sve, svi smo zahvaćeni ovom dobrotom. Vi vladate služenjem. Znak ste ohrabrenja i nade, pravi antivirus potreban današnjem društvu. Nije dobro

što društvo gleda samo dobrobit. Društvo je potrebno 'dobro biti', a to uključuje puno onoga što vi svjedočite. Draga mladosti, neka vas i u vašim daljnjim inicijativama prati Božji blagoslov. Hvala vam i ne posustajte”, zaključio je nadbiskup.

Na samom kraju okupljenima se obratio Pero Mihaljević koji je u ime organizatora zahvalio Bogu koji je okupio mlade i nadahnuo ovaj projekt, Ocu nadbiskupu na podršci, svim volonterima koji su marljivo i strpljivo odradili svoj posao, voditeljima skupina i koordinacijskom timu, gostima iz Bosne i Hercegovine te svima koji su pomagali molitvom i moralnom podrškom. Posebnu zahvalu uputio je suradnicima Gradu Splitu, Splitsko-dalmatinskoj županiji, Studentskom centru, Sveučilištu, Caritasu Splitsko-makarske nadbiskupije, Uredu za mlade Splitsko-makarske nadbiskupije, Park-šumi Marjan, Crvenom križu, Centru za socijalnu skrb, NK Hajduk, Domu za nezbrinutu djecu Maestral, Domu za odgoj djece i mladeži Split, Domu za starije i nemoćne, dječjim vrtićima Mimoza, Popaj, Montesori, udrugama Most, Lovret, Down 21, Lastavice, Zdenac, Zvono, Volonterskom klubu Otvari srce, Društvu Marjan, prodajnim centrima Kaufland, Velpo i Konzum, prodavaonicama Disa, Feniks, Bauhaus i Pevec, konobi Dalmatino, pizzeriji Velo misto no.1, restoranu Le Monde te župama na Sućidru, Pujan-kama, Žnjanu, Škrapama, Kmanu, Kocunaru, Pojišanu, Ninčevićima, Dobrom, Spinutu i Lokvama.

Po završetku misnoga slavlja volonteri su nastavili druženje uz domjenak i pjesmu. Volonterski projekt „72 sata bez kompromisa” započeo je 15. listopada misnim slavljem u crkvi sv. Dominika koje je predvodio pater Jozo Ćirko te duhovnim koncertom. (KB)

Misno slavlje u povodu 27. obljetnice smrti sluge Božjega o. Ante Gabrića

U bazilici Srca Isusova u Zagrebu 20. listopada svečano je obilježena 27. obljetnica smrti sluge Božjega o. Ante Gabrića. Misno slavlje predvodio je u koncelecijaciji s vicepostulatorom o. Antunom Volenikom i jedanaestoricom svećenika, splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić, ordinarij nadbiskupije u kojoj je prije 100 godina rođen o. Gabrić. „Danas, u ozračju misijske nedjelje, sjećamo se najvećeg hrvatskog misionara o. Ante Gabrića koji nas povezuje s univerzalnom crkvom i cijelim svijetom, ali i s

izvorom misija, prvim i pravim misionarom Isusom Kristom”, kazao je u uvodu mons. Barišić.

U propovijedi je nadbiskup Barišić progovorio o gorljivom naviještanju evanđelja o. Gabrića u domovini i u dalekoj Indiji. Kazao je kako je iz doline Neretve krenuo na dalek put jer je cijelim svojim bićem povjerovao Gospodinu, jer je htio braći i sestrama donositi Radosnu vijest, jer je dozvolio Gospodinu da ga vodi. „On nije bio čovjek zakona, sustava, površnosti i tradicije, već je prihvatio Gospodinov savjet da krene za njim ako hoće biti do kraja radostan i ispunjen. On je zaista bio opasanih bokova i upaljene svjetiljke, ali ne one čije svjetlo vjetar može ugasi, već je bio baklja koju poteškoće još više raspiruju. On je evanđelje svjedočio svojim životom. Ono je bilo utjelovljeno u njemu.” Nadbiskup se prisjetio i dolazaka o. Ante Gabrića u domovinu koji su u teškom vremenu za Crkvu i Hrvatsku bili pravi blagoslov. „On je bio kao začim u našim bljutavim vremenima, toplina u onoj hladnoći, svjetlo u tami, prorok u beznađu. On je život pretvarao u slavlje, u svečanost. On je čovjeka prihvaćao u njegovim cjelovitim potrebama i ono njegovo autentično življenje evanđelja djelovalo je na duše i u domovini i u Indiji. Zahvaćao je svakog čovjeka, davao mu nadu i dovodio ga do Gospodina, a to je veliko djelo. Nikad se nije umarao jer je sve radio s ljubavlju. Bio

je prijatelj čovjeku i Bogu, baš poput svetaca”, istaknuo je nadbiskup primjetivši da se o. Gabrić toliko suobličavao Kristu da je i po vanjštini bio kristolik. Kazao je kako mu puno ljudi ima na čemu zahvaliti, no kako mu posebnu zahvalu upućuju mladi među kojima je bio u Solinu 1976. godine povodom proslave 13 stoljeća kršćanstva u Hrvata. Među brojnim svećenicima i biskupima mladi su uočili i na svoje ruke i leđa dignuli baš njega o. Gabrića čiji je život ostavio traga i na njihovim životima. Nadbiskup Barišić na kraju je izrazio želju i nadu da će se ispuniti riječi blagopokojnog slugu Božjega kardinala Franje Kuharića koji je za o. Gabrića rekao da je „bio na čast Crkvi i domovini Hrvatskoj i neka ga Gospodin uzdigne na čast oltara”.

Pjevački zbor sv. Josipa iz Velike Gorice izveo je više skladbi maestra don Šime Marovića, među kojima su „Divici Mariji” i himnu o. Ante Gabrića „Od Neretve do Bengala”. Na kraju mise izložena je nova slika oca Ante Gabrića, ulje na platnu, zagrebačke slikarice Blaženke Pleše. Predstavljena je i udruga „Anđeosko srce”, za pomoć najsiromašnjoj djeci u Beninu u Africi, koja je osnovana prije pet godina, a zaštitnici su joj sluga Božji o. Ante Gabrić i bl. Majka Terezija. (KB)

Provincijali franjevačkog reda OFM iz Europe u Sinju

Provincijali franjevačkog reda OFM iz Europe, predvođeni predsjednikom UFME fra Miljenkom Štekom i provincijalom fra Joškom Kodžomanom, hodočastili su 21. listopada 2015. iz Dubrovnika u svetište Gospe Sinjske. Hodočasnike je, uz svečano slavlje zvona, dočekaio sinjski gvardijan fra Petar Klapež i franjevci Provincije Presvetog Otkupitelja među kojima su bili vikar provincije fra Ante Udo-

vičić, definatori fra Petar Klarić, fra Vinko Prlić i fra Nedjeljko Šabić, franjevci iz sinjskog samostana kao iz drugih samostana i župnici koji su im izrazili dobrodošlicu i ponudili osvježanje uz bratski razgovor o svetištu Gospe Sinjske.

Euharistijsko slavlje u crkvi Gospe Sinjske predvodio je mons. Marin Barišić, splitsko-makarski nadbiskup i metropolita, a u koncelecijaciji su bili generalni

definitori fra Lóránt Orosz i fra Antonio Scabio, predsjednik UFME i provincijal hercegovačke provincije fra Miljenko Šteko, provincijal fra Joško Kodžoman, sinjski gvardijan fra Petar Klapež, provincijali iz UFME te ostali svećenici-franjevci. U koncelebraciji je ukupno bilo 89 svećenika, a u slavlju su sudjelovali sjemeništari, bogoslovi, drugi svećenici-franjevci, članovi Franjevačkog svjetovnog reda, Frame i drugih zajednica u Župi Gospe Sinjske, učenici Franjevačke klasične gimnazije i župljani. Za vrijeme euharistijskog slavlja pjevanje su predvodili franjevački bogoslovi pod ravnanjem fra Frane Bosnića, a za orguljanje je svirao mo. fra Jure Župić. Franjevački bogoslovi također su služili oko oltara. Liturgijsko slavlje animirao je fra Domagoj Volarević. Molitvu vjernika čitali su provincijali na različitim europskim jezicima. Na kraju boravka u Sinju o. nadbiskup i provincijali posjetili su Muzej Alke.

Uoči euharistijskog slavlja provincijalima hodočasnicima riječi pozdrava uputio je domaći provincijal fra Joško Kodžoman koji je nazočne pozdravio na engleskom jeziku, a istovremeno je magistar bogoslova fra Ivica Jurić prevodio na talijanski jezik. Provincijal fra Joško upoznao je goste i sve okupljene s jedinstvenom poviješću Sinja i značajem Svetišća za cijeli hrvatski narod, kao i s djelovanjem fratarata na ovom području. Pozdrave je uputio i fra Miljenko Šteko, predsjednik UFME i provincijal hercegovačke provincije.

Uvodeći u euharistijsko slavlje, mons. Marin Barišić naglasio je kako je veliki događaj za našu nadbiskupiju, provinciju i Crkvu pa i hrvatski narod jer su s nama provincijali Europe. Na početku propovijedi mons. Barišić, koji je propovijedao na hrvatskom, a na talijanski prevodio fra Nikola Vukoja, obratio se Franjinim pozdravom 'Pax et bounum – mir i dobro', naglasivši kako je druga domovina sv. Franje upravo Hrvatska jer su prvi samostani, izvan Italije, osnovani upravo u Hrvatskoj. Sjeme koje je zasijao sv. Franjo izraslo je u plodno stablo i stoga smo zahvalni sv. Franji koji je preko franjevaca mnogo prisutan u hrvatskoj kulturi, pismenosti, književnosti.

Franjevci su kroz povijest živjeli svoju vjeru kroz molitvu i rad, a neki su zbog svoje vjere i mučenički završili svoje živote. Franjevci su na ovim prostorima osvježeni i željeli bismo da to budu i u budućnosti. Potom je o. nadbiskup istaknuo veliku povezanost franjevaca u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini s nad/biskupima. Ta povezanost je posebna jer, kao nigdje u svijetu, franjevci služe u mnogim župama i na tom služenju im je zahvalio o. nadbiskup.

Pri završetku euharistijskoga slavlja, nakon poručesne molitve, fra Miljenko Šteko, pogledavši blago i ponizno u sliku Gospe Sinjske, započeo je posvetnu molitvu Gospi Sinjskoj. Potom je sinjski gvardijan fra Petar Klapež zahvalio sudionicima i generalnom ministru fra M. A. Perryju uručio na dar jubilarni zlatnik Čudotvorne Gospe Sinjske koji je u njegovo ime primio predsjednik UFME fra Miljenko Šteko. Slavlje je u crkvi završilo himnom Gospi Sinjskoj i blagoslovom sv. Franje.

Nakon euharistijskog slavlja bilo je zajedničko fotografiranje ispred kipa Gospe Sinjske u samostanskom dvorištu, a potom zajednički ručak u samostanu. Svim hodočasnicima o. gvardijan uručio je prigodni dar. Nakon ručka mons. Marin Barišić, provincijali i drugi franjevci posjetili su Muzej Alke gdje im je domaćin bio voditelj muzeja g. Boris Filipović Grčić. Na povratku u Dubrovnik, gdje članovi UFME nastavljaju radni dio sastanka, hodočasnici su se kratko zadržali u razgledavanju Splita.

Generalni ministar fra Michael A. Perry uputio je poruku braći franjevcima u svetišću Gospe Sinjske i Franjevačkoj provinciji Presvetog Otkupitelja. Poruku je predao fra Miljenko Šteko, a generalni je ministar u poruci između ostalog napisao: „Hvala braći franjevcima, koji su generacijama, zajedno sa svojim narodom, gajili pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji, Čudotvornoj Gospi Sinjskoj, te kroz to ljubav i povezanost sa sveopćom Crkvom. Neka nad svima vama i nadalje bdije moćni zagovor majke Marije, Čudotvorne Gospe Sinjske, koja je kršćanskim vjernicima najveća učiteljica i uzor u poslušnosti Bogu i vršenju njegovih svetih zapovijedi.” (FD)

Hrvatsko nadzemlje započelo sa susretima za mlade u Splitu

Hrvatsko nadzemlje, u novom sastavu, započelo je u srijedu, 21. listopada, novu šestu sezonu susreta mladih grada Splita koji se održavaju svaku treću srijedu u mjesecu u Nadbiskupskom sjemeništu u Splitu. Ususret jubilarom 50. susretu kročili su

intrigantnim naslovom „Sebeljublje ili voljeti sebe?”. Dvorana, prepunjenja kao i uvijek, odzvanjala je mladenačkim smijehom koji su na poseban način poticali skečevi i film humorističnog, ali poucnog karaktera, a cijeli susret svojim je pjesmama popra-

tio glazbeni sastav mladih Aurora iz Ninčevića u Splinu.

Gost večeri, prof. dr. sc. Goran Kardum, glavni i odgovorni za detaljnu analizu teme, svima je razjasnio razliku između sebi ljubljiva – gdje slabi pojedinac, u većini slučajeva pun anksioznosti i zabrinu-

tosti te u strahu od gubitka kontrole nad vlastitim životom, gleda isključivo svoju korist i nastoji ostvariti zacrtane ciljeve, te one druge stvarnosti – voljeti sebe – koja se ispunjava kroz tri karike, a to su odnos prema sebi, drugome i prema Bogu. Kada su sve dimenzije uključene, osoba može biti zadovoljna sa samim sobom, a ujedno i svojom okolinom. Ključ u ostvarenju toga leži u poniznosti, oprost, pomirenju i naravno ispovijedi. „Niti jedna duhovna borba nije dovoljno velika ako se ne pomaže drugome” – misao je s kojom je profesor Kardum završio svoje izlaganje, zaslužio veliki pljesak nazočnih te uveo sve da dublje razmisle o svome životu te da postanu središte svemira, ali ne ono koje će tražiti pažnju okoline već biti pažnja drugima koja će oplemenjujući druge oplemeniti sebe.

Pred sam kraj susreta mladima se obratio povjerenik za pastoral mladih don Mihael Prović, a dvoje sudionika koji su u nagradnoj igri imali najviše sreće, dobili su prigodne poklone. (Marija Vuković)

XXI. međunarodni teološki simpozij KBF-a u Splitu

U organizaciji Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Splitu 22. i 23. listopada 2015. održan je XXI. međunarodni teološki simpozij na temu „Stid. Više značnost jednog osjećaja”. Održavanje simpozija pripomogli su Splitsko-makarska nadbiskupija, Franjevačka provincija Presvetog Otkupitelja i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. U dva dana, šest domaćih i četiri inozemna predavača iz Italije, Njemačke i Austrije održala su svoja izlaganja.

U prigodi otvaranja simpozija, u ime organizatora, uvodnu riječ uputio je izv. prof. dr. sc. Ivica Žižić koji je kazao kako je stid praiskustvo u kojem se ogleda rascjep koji je od čovjeka slike stvorio čovjeka ranjivo biće te da ukazuje na razliku koju čovjek osjeća između onoga što jest i onoga što bi trebao biti. „To jest rascjep u čovjeku, ali za kršćansku vjeru on može biti prilika da se ta čovjekova ogoljenost obznanjena u stidu milosno zaodjene, a pomračeni predjeli čovjekova bića da ponovno zadobiju svoj integritet”, istaknuo je dr. Žižić i svima zaželio uspješan i dobar rad na simpoziju.

Sve okupljene pozdravio je i Veliki kancelar KBF-a u Splitu mons. dr. sc. Marin Barišić koji je zahvalio svima koji već dvadeset godina ulažu trud u organizaciju ovog velikog i važnog projekta. Osvrćući se na ovogodišnju temu, kazao je kako mu se čini da je naše vrijeme više obilježeno strahom, a stidom i sramom sve manje. „Ne bi bilo dobro ako bi se stid udaljio od čovjeka. Najgore je

za naše društvo ukoliko nam obraz postanu debeli. To je opasnost da se čovjek degradira jer stid i sram valoriziraju čovjeka u njegovu dostojanstvu i svjedoče da je čovjek moralno i odgovorno biće. Potpuni izostanak stida ne bi bio znak zrelosti nego prezrelosti ili gnijilosti.”

Simpozij je otvorio dekan KBF-a izv. prof. dr. sc. Anđelko Domazet naglasivši da je skup pred zadatkom da pojasni semantičko bogatstvo pojma i osjećaja stida, da kroz optiku raznih humanističkih disciplina sagleda kontekste i upotrebu te da raskrinka zlouporabu ili zaborav onoga što se pod osobno i privatno često skriva kao neugodan i nepoželjan osjećaj. „Želio bih da skup reflektira ono što se sam jezik pobrinuo da iskaže, a mi su svojoj praksi često zaboravljamo: na odgojna upozorenja koja prizivaju na čestit put, humaniziranje samih sebe, na stid kao pedagoško sredstvo odnosno kao čudo-ređe za nezaobilazi put ljudskosti.” Zaključio je da bismo bezuvjetno trebali vratiti stid u mišljenje, suvremenu

komunikaciju, odgoj i poslovanje te da izostanak stida ukazuje da je u krizi vjera u Boga. Svima je zaželio dobrodošlicu i plodan rad.

Nakon pozdravnih govora uslijedilo je predstavljanje zbornika radova XX. međunarodnog znanstvenog simpozija „Laička država-religija-crkva: od ideologizirane neutralnosti do prostora dijaloškog suživota” o kojem je govorio prof. dr. sc. Nikola Bižaca. Potom je uslijedilo izlaganje prof. dr. sc. Gordana Črpića (Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb) na temu „(Be)Sramna kultura”. Dr. Črpić prikazao je povijesnu perspektivu stida koji se, kao i sram, pokazao promjenjivom kategorijom čije se granice mijenjaju kako se mijenja vrijeme i društvo. Prvi dan Simpozija završio je raspravom koju su moderirali prof. dr. sc. Nikola Bižaca i izv. prof. dr. sc. Ivica Žižić.

Drugoga dana, ujedno i posljednjeg, program je započeo predavanjem Carmela Dotola (Pontificia Università Gregoriana, Rim) naslovljeno „Teološko-antropološki vid srama”. U svom izlaganju predavač je progovorio o ljudskoj naravi kao dugu, o teološkom promišljanju koje izdvaja pitanje stida (srama) i njegovog značenja u priči iz Knjige Postanka, o stidu i sramu kao znakovima podijeljenosti ljudskoga stanja, o teologiji stida i iskustvu re-humaniziranja te o etosu stida između ograničenja, vjernosti i siromaštva. Potom je o temi „Ontologija stida u Miltonovom Izgubljenom raju” govorio doc. dr. sc. Daniel Miščin (Filozofski fakultet Družbe Isusove, Zagreb). Predavač smatra da autor u ovom spjevu iz 17. st. razvija ozbiljnu metafiziku ljudi i ontologiju stida. Milton povezuje stid sa grijehom i krivnjom te navodi istočni grijeh kao ontologiju čija je glavna popratna pojava stid. Smatra da temeljni problem nije plod koji je samo vanjski znak, već dvostruki prekid odnosa Adama i Eve: prekid odnosa s Bogom i odnosa među njima dvoje.

Nakon rasprave koju je moderirao izv. prof. dr. sc. Ivica Žižić i kratke stanke, prof. dr. sc. Stefano Tognacci (Pontificia Università Salesiana, Rim) održao je izlaganje na temu „Stid i sram u psihologiji”. U svom izlaganju osvrnuo se na osjećaj srama u evolutivnom razdoblju i na manje ili više vidljive vanjske elemente srama. Progovorio je i o odnosu srama i krivnje, o odnosu srama i psihopatologije te o vezi između depresije i srama. Dr. sc. Stipe Buzar (Filozofski fakultet Družbe Isusove, Zagreb) izlagao je na temu „Prekršeni ugovor. Etičko istraživanje stida”. Cilj predavanja bio je pojasniti kada je moralno prigodno osjetiti stid. Zaključio je da je odgovor pozitivan kada je prisutna krivnja, a ona se pak pojavljuje samo u slučaju kada je prekršen neki etičko-društveni ugovor. Također se skicirao anatomiju stida te približio razlike između kulture srama i stida i kulture krivnje.

Kroz predavanje „Moralno-teološki pristupi osjećaju stida” doc. dr. sc. Šimun Bilokapić (Katolički bogoslovni fakultet, Split) progovorio je o određenju i funkciji spolnog stida u ljudskim odnosima i u konstruiranju osobnosti pojedinca te o povredama tog stida. Jutarnji dio završio je raspravom koju je moderirao mr. sc. Boris Vidović.

Popodnevni program započeo je predavanjem dr. sc. Jasminke Domaš (Hrvatski radio, Zagreb) na temu „Židovstvo i pojam stida u tradicionalnom učenju Tore i Talmuda” u kojem je izlagačica navodila mjesta u Tori i Talmudu u kojima se spominje stid te pojašnjavala kontekst. Publici je približila ulogu stida u judaizmu danas, a dala je i kritički osvrt na društvo u kojem živimo. O temi „Stid i sram: biblijski vidovi” govorio je doc. dr. sc. Domagoj Runje (Katolički bogoslovni fakultet, Split) koji je pojasnio razliku između značenja i upotrebe pojma stida. Iznio je pregled hebrejskih pojmova za stid i sram u Starom zavjetu, s posebnim osvrtom na pojavu stida kod prvih ljudi u Knjizi Postanka.

Izlaganje „Stid i sram u islamu” održao je prof. dr. sc. Zekirija Sejdini (Institut za didaktiku, Sveučilište u Innsbrucku) koji je naglasio kako je stid u islamu bitan dio vjere te ga smatraju u potpunosti korisnim, a proroku Muhamedu pripisuju osjećaj stida u velikoj mjeri. Razlikuju stid koji se odnosi na bližnje i koji se odnosi na Boga. Osvrnuo se i na životnu praksu muslimana i muslimanki u kontekstu stida, posebno tjelesnog. Po završetku rasprave koju je moderirao prof. dr. sc. Marinko Vidović i stanke uslijedilo je predavanje „Emotivno zlostavljanje u kršćanskom kontekstu na primjeru osjećaja stida i krivnje” dr. sc. Hannah Anite Schulz (Malteški duhovni centar, Köln) koja je pojasnila pojmove i vrste zlostavljanja uz nekoliko konkretnih primjera. Progovorila je o ulozi srama i stida kao sredstvima zlostavljanja i kao posljedicama zlostavljanja, a problematiku je smjestila i u kršćanski kontekst. Završnu raspravu moderirao je prof. dr. sc. Marinko Vidović.

Simpozij je zatvorio dekan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Splitu izv. prof. dr. sc. Anđelko Domazet koji je izrazio zadovoljstvo što se iz zanimljivih predavanja dalo zaključiti da još uvijek postoji zdravi stid kao temeljna metafizička granica za čovjeka i izvor ljudskosti i duhovnosti. Spomenuo je češkog teologa Tomaša Halika koji je upozorio na bestidno ophođenje s tajnom, odnosno s Bogom. Dekan je to proširio na nekoliko područja: bestidnu psovku, preuzetno nagomilavanje svetih riječi i bestidnu šutnju o Bogu. Na samom kraju zahvalio je svima koji su sudjelovali u organizaciji i provedbi Simpozija. (KB)

Misa za početak nove akademske godine

Nekoliko se stotina mladih okupilo 23. listopada u velikoj sportskoj dvorani Studentskog doma na Kampusu u Splitu, kako bi primili Božji blagoslov i zazvali Duha Svetoga za uspješan početak nove akademske godine 2015./2016. Euharistijsko slavlje predvodio je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić, u koncelebraciji s povjerenikom za mlade don Mihaelom Provićem, dekanom Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Splitu don Anđelkom Domazetom i zagrebačkim studentskim kapelanom don Damirom Stojićem koji na Kampusu od 23. do 25 listopada predvodi duhovnu obnovu „Pokaži mi, Gospodine, putove svoje, nauči me svojim stazama”. Slavlje je pjesmom uzveličao VIS „Darovi Duha” iz splitske Župe sv. Dominika.

Nakon što je pozdravio svećenike, predstavnike županijskih i gradskih vlasti, profesore, dekane, sve djelatnike Sveučilišta u Splitu i studente, nadbiskup je kazao kako je u današnjem vremenu važno obrazovanje, ali kako je još važnije u središte akademskih programa staviti čovjeka i njegovo dostojanstvo. Istaknuo je kako Isus u evanđelju uviđa da ljudi dobro poznaju meteorologiju, da znaju rasuditi lice zemlje i neba, ali da ne znaju čitati vrijeme, da su zaboravili na sebe, bližnjega i Boga te da se trebamo i mi danas zapitati činimo li isto. „Što znači čitati znakove vremena? Znači uviđati da sam moralno i odgovorno biće, da nisam sam i da me moji bližnji trebaju, te u košmaru ovoga svijeta prepoznati i slijediti Krista. Ovo znanje te ostvaruje kao osobu i daje ti mogućnost da osmisliš svoj život.” Nadbiskup je spomenuo i poveznicu između htjeti i činiti, naglasivši kako naše želje često ne postanu naša djela te da je potrebno pročitati želje kako bismo svoje putove usmjerili Gospodinu. Obraćajući se mladima, naglasio je kako gledajući njih i njihov trud koji ulažu u brojne humanitarne inicijative na svim razinama, vidi da oni znaju čitati znakove vremena i da svojim sebedarjem ispisuju našu sadašnjost i budućnost. „Uz sve dobro i korisno što ćete kroz svoj

studij i mladenaštvo naučiti i otkriti, najvažnije je da spoznate odgovore na ova pitanja: jesam li otkrio dostojanstvo sebe i drugih, jesam li otkrio izvor svog postojanja i spasenja, jesam li pročitao događaje i pojave današnjice i bio aktivan u izgradnji vremena u kojem živim?”, zaključio je nadbiskup i svima zaželio uspješnu i blagoslovljenu novu akademsku godinu.

U ime organizatora, Ureda za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije, pred sam kraj misnog slavlja okupljenima se obratio i povjerenik za mlade don Mihael Prović koji je zahvalio na velikom odazivu te se pridružio nadbiskupovim dobrim željama. Riječi pozdrava uputio je rektor Sveučilišta u Splitu prof. dr. Šimun Anđelinović koji kazao kako vjeruje u mlade i kako će osoblje sveučilišta dati sve od sebe da se osjećaju prihvaćeno i dobrodošlo. Ravnateljica Studentskog centra u Splitu Gordana Raos kazala je da je ponosna i radosna što je dom domaćin brojnih događaja duhovnog karaktera i što je u funkciji i nova studentska kapelica te na taj način studentima mogu, osim smještaja i hrane, ponuditi i puno više. Izrazila je nadu i da će dobra suradnja potrajati i narednih godina. Uspješnu akademsku godinu studentima su zaželjeli i gradonačelnik Splita Ivo Baldasar, gradonačelnik Solina Blaženko Boban te župan Zlatko Ževrnja. Nakon misnoga slavlja održan je koncert duhovne glazbe. (KB)

Susret štovatelja Božjega milosrđa

Susret štovatelja Božjega milosrđa Splitsko-makarske nadbiskupije održan je 24. listopada u Franjevačkom klerikatu u Splitu, u organizaciji zajednica, pokreta i udruga štovatelja Božjega milosrđa. Nadbiskupije te Molitvenog saveza legije Srca Isuso-

va i Marijina, a uz potporu Koordinacije štovatelja Božjega milosrđa.

Na početku susreta pred više od 200 štovatelja Božjeg milosrđa okupljenima se obratio fra Petar Milanović, gvardijan franjevačkog samostana na

Trsteniku, prigodnom katehezom o odnosu sv. Franje Asiškog prema Božjem milosrđu. Okupljenima se zatim obratio župnik Gospe Fatimske don Pavao Piplica, koji je predavanje posvetio odnosu sv. Ivana Pavla II. prema Božjoj milosti. Koordinator Koordinacije štovatelja Božjega milosrđa o. Andrzej Wosko govorio je o sv. Faustini Kowalskoj i njenom Dnevniku, istaknuvši kako je kad ga je sv. Faustina počela pisati u Poljskoj zapaljena iskra koja se proširila na cijeli svijet.

Uslijedila je dvosatna procesija sa slikom Božjega milosrđa od Franjevačkoga klerikata preko Rive i Marmontove ulice do Kliničkoga bolničkog centra Split na Firulama, gdje su se sudionici sjedinili u molitvi s moliteljima inicijative „40 dana za život”. Procesija je završila na klerikatu, ukupno prešavši 12 kilometara.

Nakon pobožnosti u čast Božjega milosrđa u 15 sati, svečano euharistijsko slavlje u samostanskoj crkvi Presvetog Otkupitelja na Trsteniku predvodio je mons. Miroslav Vidović, generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije, u konceleciji

sa šestoricom braćom svećenika. U homiliji mons. Vidović među ostalim je istaknuo ljepotu i beskrajnost Božjega milosrđa u odnosu na Božji gnjev koji traje kratko, nadovezujući se na Lukino evanđelje od dana u kojem Bog iskazuje svoje milosrđe smokvi koja je zaslužila da ju se odsječe jer „samo iscrpljuje zemlju”. Ma koliko je Zakon koji Bog daje konkretan, toliko je konkretnije i milosrđe koje dolazi od Boga, rekao je propovjednik, nastavljajući kako Božje milosrđe ima svoje Lice, pozivajući se na bulu pape Franje za izvanrednu Godinu milosrđa koja započinje riječima: „Lice milosrđa nebeskoga Oca je Isus Krist”. Božje je milosrđe „melem” našim ranama i ne može ga se pojmiti kao „jednosmjernu cestu”, nego ga primivši trebamo dalje pružati drugima, svojim bližnjima, kako bi se ono moglo ostvariti u zajedništvu i očitovati u „praštanju, suosjećanju, nježnosti, blagosti - u konkretnom Licu Isusa Krista”.

Na završetku euharistijskoga slavlja riječi zahvale Bogu, svim prisutnim vjernicima i svećenicima, napose mons. Vidoviću, uputio je o. Wosko u ime Koordinacije štovatelja Božjega milosrđa i istaknuo prisutnost dvoje svetaca milosrđa u relikvijama – sv. Faustine i sv. Ivana Pavla II., pozivajući na molitvu po zagovoru ovih svetaca, napose sv. Ivana Pavla II., za kanonizaciju „najsajajnijeg lika Crkve u Hrvata” bl. Alojzija Stepinca.

Subotnjem susretu prethodila je devetodnevna duhovna priprava koju su u katedrali sv. Duje predvodili molitelji devet župa Splitsko-makarske nadbiskupije (Presveto Srce Isusovo – Visoka, Sv. Ivan Krstitelj – Trstenik, Sv. Josip – Mertojak, Porodenje BDM – Srinjine, Sv. Trojica – Poljud, Sv. Pavao, ap. – Pujanke, Sv. Andrija, ap. – Sućidar i Sv. Matej – Ravne njive. (IL)

Posveta oltara i crkve u Studencima

Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić pohodio je Župu sv. Ilije proroka u Studencima 25. listopada. Za vrijeme svečanog euharistijskog slavlja posvetio je župnu crkvu i oltar.

Dobrodošlicu nadbiskupu zaželio je privremeni upravitelj župe fra Zoran Jonjić, a riječi pozdrava, u ime cijele župne zajednice, nadbiskupu je iskazao župljanin Ante Šakić, otac osmero djece. Posvjedočio je kako je pored svih teškoća u domovini, a posebno u malim mjestima kao što su Studenci, uz Božju pomoć moguće živjeti i raditi kao ljudi nade. „Živjeti u obitelji zahtjeva trud i služenje, no zahvaljujući Bogu

nalazimo snagu, vjeru i ljubav u svim životnim teškoćama. U našoj obitelji vjera i solidarnost pomaže da odgajamo djecu na predanije i odgovornije življenje.”

U homiliji je nadbiskup kazao da je susret Isusa sa slijepcem i prosjakom Bartimejem prispodoba o svakom od nas. „Ima li većeg brodoloma u životu od ovoga da je čovjek prosjak, slijep i da stoji kraj puta? Putovi nisu napravljeni da se stoji pokraj njih već da se hodi njima do cilja, do bližnjega. Slijepac biti znači biti prosjak Svjetla. Mi vidimo, ali što vidimo i dokle vidimo? Hodamo li ili stojimo pored puta? Jesmo li ušutkani ili imamo hrabrosti, poput Bartimeja, krikom potražiti ozdravljenje?“, zapitao se nadbiskup i kazao kako, iako postoji rizik, da se naš vapaj izgubi u galami svijeta i nametnutog mentaliteta, temelj nade da će naš krik biti uslišan je u Isusu Kristu koji nas čuje, koji se zaustavlja i koji nas ozdravlja.

„Bartimej je vjerovao da njegov krik čuje onaj koji ga prihvaća s ljubavlju, kao čovjeka i koji ga ozdravlja u ljudskosti. Naša vjera je upravo ovo hodanje prema Kristu s povjerenjem, jer znamo da nas ljubi, da mu je stalo do nas i da mu se možemo predati. Koliko je stalo nama i drugima da se zaustavimo ili da se zaustave do nas da nam pokažu pažnju, primijete nas, vrte nam dostojanstvo i svijest da vrijedimo? Ovih ozdravljenja smo potrebni“, istaknuo je i pojasnio kako se Isus zaustavlja na krik Bartimeja jer vidi njegovu potrebu za susretom i za ozdravljenjem. „Zar i mi nismo slijepi za pojave, za događaje i vičemo poput Bartimeja? Nije li i nama potrebno svaki dan čuti

‘Ustani, vjera te tvoja spasila!’ kako bismo mogli zakoračiti u novi početak?’ Nadbiskup je naglasio kako se Krist prilikom svakog euharistijskog slavlja zauzima na oltaru i želi nam reći iste riječi koje je uputio Bartimeju: ‘Ustani, vjera te tvoja spasila!’ Tim nas susretom poziva na obraćenje, povratak Bogu, sebi i bližnjima, a naše obraćenje trebalo bi zahvatiti i naš obiteljski i društveni život.

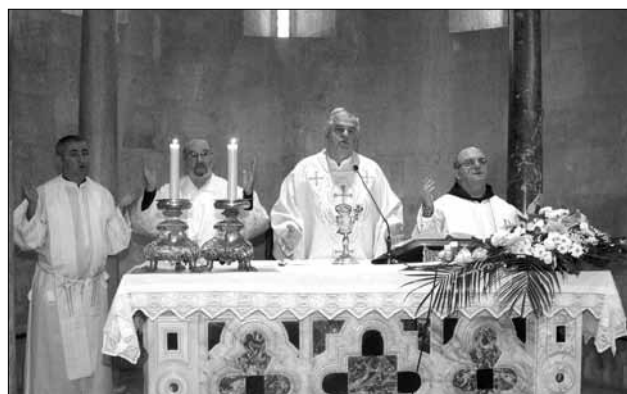
„Na sreću, ovdje ima jedan temelj, ognjište ljubavi, pažnje i brige za čovjeka. koji su gradili djedovi, bake, majke i očevi koji su u svom životu poput Bartimeja kriknuli: ‘Sine Davidov, smiluj mi se’, hitili ste mu ususret i dovođili mu svoju djecu i unučad. Majke su i bake svaki dan pazile da se žar ne ugasi i grijale ne samo prostor, nego dušu i srce.“ Na kraju misnoga slavlja, koje je pjesmom obogatio župni zbor pod vodstvom Ante Babića i Marija Cikojevića, nadbiskup je zaželio da s ovoga oltara ljubav Božja svakog dana pali srce i grije domove.

Župna crkva sv. Ilije građena je od 1872. do 1879. godine na mjestu stare crkve iz 1758. godine za župnika fra Kleme Šarića. Crkva je više puta obnavljana: 1950., 1962., 1978., 1987. i 1998. godine. Uz pročelje je crkve 1965. god., prema nacrtu Ante Barača, podignut zvonik od armiranog betona s dva zvona, koji je naknadno (1997.) obložen kamenom i u koji su tom prilikom iz preslice prenesena još tri zvona. Župa Studenci je samostalna župna zajednica od 1733. godine. (Zdravka Andrijašević)

Obilježena 180. obljetnica hrvatske himne u Trogiru

U organizaciji Grada Trogira, Muzeja grada Trogira, ogranaka Matice hrvatske u Trogiru i „Radovan – Društva za zaštitu kulturnih dobara“, a pod pokroviteljstvom predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović, proslavljene su 27. listopada 2015. četiri vrijedne obljetnice pod nazivom „Lijepa naša“: 180. obljetnica hrvatske himne, 80. obljetnica prvoga postavljanja spomen-ploče sa stihovima hrvatske himne na komunalnu zgradu – knežev dvor – današnja vijećnica, 44. obljetnica drugog postavljanja iste spomen-ploče koja je bila skinuta i 25. obljetnica trećeg postavljanja iste spomen-ploče 1990. godine, nakon uspostave višestranačja u Hrvatskoj.

Tom je povodom u katedrali sv. Lovre održana svečana sveta misa za domovinu koju je predvodio dekan i katedralni župnik don Vinko Sanader, a na kojoj se molilo za mir i pravednost u domovini, za

sve pokojne koji su dali svoje živote na oltar domovine i za sve žive da sačuvaju za buduća pokoljenja teško ostvarenu slobodu. U koncelebraciji su bili fra Nediljka Jerkana, don Dražena Balića i fra Šimuna Škibole. Slavlje je pjesmom obogatio VIS „Sv. Lovre“ pod ravnanjem maestra Vinka Buble. Misnom

slavlju nazočili su brojni trogirski domoljubi, među kojima su bili gradonačelnik Ante Stipčić sa suradnicima, članovi organizacijskog odbora, župan Zlatko Ževrnja, gradonačelnici Kaštela i Trilja te brojni uzvanici s Državnog nivoa kulturno – domoljubnog resora.

U propovijedi je don Vinko napomenuo da ovom svetom misom zahvalno slavimo Boga za dar lijepe naše domovine Hrvatske, obilježavamo veliku obljetnicu hrvatske himne i slavimo upornost trogirskih domoljuba koji su postavljali spomen-ploče hrvatske himne te ih štitili, branili i obranili. Naglasio je da 14 stoljeća prisutnosti na ovom tlu svjedoči o snazi našeg naroda čija je povijest obilježena stalnom borbom za očuvanjem nacionalnog i kršćanskog identiteta. Kazao je da su simboli tog višestoljetnog identiteta bili, a i danas su, Kristov križ i Gospina krunica, hrvatska zastava i hrvatska himna, te da tako treba i ostati. „Zbijmo redove u domoljublju i vjeri, u zajedništvu i prijateljstvu. Stvorimo bedem ljubavi pred kojim će padati svi neprijatelji hrvatskoga naroda koji jest mali, ali je Bogu drag”, zaključio je don Vinko Sanader.

Nakon završetka misnog slavlja na Trgu Ivana Pavla II. nastavljen je kulturni program te je otpjevana hrvatska himna u zajedničkoj izvedbi NG Trogir,

zborova, pjevačkih društava, klapa, KUD-ova pod vodstvom maestra Duška Hrnjaka. Potom je postavljen lovorov vijenac na spomen ploču hrvatske himne ispred koje su izaslanici upalili svijeće.

U Gradskoj vijećnici održan je simpozij uz nazočnost brojnih uzvanika, a uz predsjednika organizacijskog odbora Radovana Slade Šilovića, pozdravne govore održali su gradonačelnik Trogira Ante Stipčić, župan Splitsko-dalmatinske županije Zlatko Ževrnja, prof. dr. sc. Goran Dodig, osobni izaslanik predsjednika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti akademik Radoslav Tomić, predsjednik Matice hrvatske akademik Stjepan Damjanović i izaslanik predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović Andro Krstulović Opara. Predavanje pod naslovom „Između troplemenog naroda i hrvatske samobitnosti: Hrvatski nacionalni simboli od 1918. do 1941.” održao je dr. sc. Mario Jareb. Dr. sc. Fani Celio Cega govorio je na temu „Trogir u vremenu stvaranja hrvatske himne”. Potom je predavanje „Lijepa naša” održala dr. sc. Danka Radić, a Radovan Slade Šilović „Kada zašutimo, kamenje govori”.

Nakon simpozija u Muzeju grada Trogira otvorena je dokumentacijska izložba „Lijepa naša” 1835. - 2015. (Ivan Marjanica)

Predstavljena knjiga „Rivellijeva zavjera laži. Blaženi Alojzije Stepinac i Srpska Pravoslavna Crkva”

U prepunoj dvorani Nadbiskupskoga sjemeništa u Splitu predstavljena je 27. listopada 2015. knjiga „Rivellijeva zavjera laži. Blaženi Alojzije Stepinac i Srpska Pravoslavna Crkva” postulatora mons. Jurja Batelje, u organizaciji Postulature blaženog Alojzija Stepinca. Uz autora su o knjizi govorili prof. dr. sc. Ante Mateljan i doc. dr. sc. Josip Dukić.

Okupljene je najprije pozdravio splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. Marin Barišić koji je zahvalio autoru što je uložio svoje vrijeme i talente u osvjetljavanje najsvjetlije osobe u hrvatskoj povijesti bl. Alojzija Stepinca. „Bilo je vrijeme kada se njegovo ime nije smjelo ni spominjati, a o njemu su mogli pisati samo oni koji su ga blatili. Institucije, osobe, vlast i ideologija razaslala je u svijet potpuno negativnu sliku. Posljedica takve zavjere i laži je i Rivellijeva knjiga. Vjerujem da je taj preminuli autor sada bliže istini, ali i da će istina pobijediti ne samo u vječnosti, nego i u našoj sadašnjosti”, kazao je nadbiskup Barišić i zaželio da nas sve ova knjiga ohrabri

da budemo svjedoci najvećega svjedoka u našoj Crkvi i povijesti.

Prof. dr. sc. Ante Mateljan kritički se osvrnuo na presedan u stoljetnoj praksi proglašenja svetim u Katoličkoj Crkvi, da se neka druga crkva i država miješa u kanonizaciju blaženika kao što Srbija i Srpska pravoslavna Crkva opstruira kanonizaciju bl. Alojzija Stepinca. Smatra da ovo nije samo proceduralni korak nakon kojeg će se sve nastaviti kao da se ništa nije ni dogodilo, već kao da je netko prešutno priznao da postoje argumenti koji se trebaju ponovno promotriti. „Meni se ovo čini podrugivanje istini. Nije li u pozadini nekakav politički kompromis u smjeru traženja puta za prisutnost katolika u budućem vaseljenskom saboru pod očitim rukovodstvom Ruske Pravoslavne Crkve. Je li bl. Alojzije Stepinac žrtveno janje koje će poslužiti za otvaranje vrata prema Moskvi?” Osvrćući se na uspostavljanje zajedničke komisije Katoličke Crkve i Srpske Pravoslavne Crkve kazao je kako ekumenski dijalog

smatra nužnim, no da je bitno razjasniti radi li se o dijalogu ili o farsu i podmetanju jer „dijalog se ne može voditi s onim tko se pravi gluh jer ne želi čuti i pravi se slijep jer ne želi vidjeti istinu”. Zaključio je da nam jedino ostaje pouzdanje u Boga te da je duboko uvjeren da će Gospodin i ovo okrenuti, na paradoksalan, ali zato još dojmljiviji način, u pobje-

du istine te da će se dogoditi čudo i iz Srpske Pravoslavne Crkve ipak doći priznanje svetosti kardinala Stepinca. Okupljene je pozvao da knjigu pročitaju, nad njom razmišljaju i da o tome govore. „Nemojte dozvoliti da glas istine umukne. Ne dopustite da laž, ma koliko mračna i podla bila, ugasi svjetlo istine.”

Povjesničar doc. dr. sc. Josip Dukić zahvalio je mons. Batelji što je objavio knjigu u trenutku kada se ne smije mudro šutjeti, nego mudro govoriti. Spominjući prijašnje autorove knjige i znanstvene radove o bl. Stepincu kao i mnoštvo dokumenata koji svjedoče o nevinosti blaženika, kazao je kako nitko nije ni slutio ovakav razvoj situacije, no kako je važno slušati glas dokumenata i povijesnih izvora, a ne glas politike. „Nismo došli braniti bl. Stepinca zato što se on obranio za svoga života. Mi samo otkrivamo i pokušavamo u javnosti širiti istinu koja je neupitna i nepobitna bez obzira na sve komisije osnovane sada i prije. Istina se ne može sakriti. Povijesna istina iznad je pravne ili institucionalne istine. Povijesna istina su činjenice.” Knjigu talijanskog autora Marca Aurelia Rivellia koji ocrnjuje lik bl. Stepinca, ali i hrvatskog naroda u cjelini, dr. Dukić naziva tvornicom laži i slaže se s mons. Bateljom da se radi o zločinu, a ne samo krivotvorini. Predstavio je sadržaj knjige u kojoj autor pobija Rivellijeve laži, a posebno se osvrnuo na neka poglavlja u kojima se

govori o aktivnost kardinala Stepinca prije II. svjetskog rata, o njegovu odnosu prema Srbima, Židovima i Romima, ali i o odnosu Srpske Pravoslavne Crkve prema istima, o Stepinčevu odnosu prema NDH i Nijemcima, o njegovim intervencijama za ljude po zatvorima i logorima te o vjerskim prijelazima za vrijeme rata.

Autor knjige mons. Juraj Batelja na početku svojega govora naglasio je kako je bl. Stepinac bio najveći u protivnostima te da je uvijek izašao kao pobjednik, stoga da vjeruje da će se i ova oluja, koja se sada čini snažnom, skršiti pred istinom i njegovom svetošću. Izrazio je uvjerenje da je Rivelli samo bio pijun koji je poslužio u svrhu politikanstva i kojemu je tekst dan, te da se njegova knjiga ne može smatrati znanstvenim djelom zbog toga što je puna netočnosti, krivotvorina i kleveta.

Pojasnio je kako Rivelli kardinala Stepinca smatra nedostojnim oltara jer je svojim stavom podržavao vlast NDH, šutnjom podržavao ustaške zločine nad srpskim, židovskim i drugim narodima, da je poticao vjerske prijelaze i nije osudio rasnu ideologiju, da je osobno sudjelovao u zločinima nad nevinim ljudima te s Pavelićem dogovarao njegov povratak nakon izlaska iz zemlje, da je sakrivao ustaško blago i pomagao raznim zločincima izmaći sudu pravde. „Laž se izgoni istinom. Rivelli se poslužio povijesnim falsifikatima, no mi imamo dokumente koji su sabrani u ovoj knjizi i koji dokazuju da je bl. Alojzije Stepinac pravovremeno, hrabro i razgovijetno osudio svaki zločin i svaku nepravdu, ali po moralnom i međunarodnom pravu nije smio ni mogao ignorirati zakonitu vlast koju nije postavljao on nego svjetski moćnici, a čežnja hrvatskog naroda za vlastitom državom sigurno nije zločin.” Istaknuo je kako ne moramo biti uznemireni jer papa Franjo ne dovodi u pitanje proglašenje svetim bl. Alojzija Stepinca te da naslućuje da je njegova želja da srpsku stranu suoči s činjenicama s kojima se oni ne žele suočiti te da svi ljudi, ako je to moguće, o njemu stvore objektivan, istinit i pravedan sud. „Knjigu sam počeo pisati potaknut vjerničkim polazištem, a njezin je cilj da čitatelj još više zavoli i uzvjeruje u Onoga koji je za nas visio i umro na križu, Krista Gospodi-

na, te da još više uzljubi Crkvu, Kristovu zaručnicu. To je poslanje Crkve bez obzira na njenu denominaciju. Ako je povijest učiteljica života, onda je na ovim prostorima doista potrebno ići u školu ljubavi ući u školu istine, pravde i ljubavi.” Čitateljima je zaželio da dođu do spoznaja koje će im omogućiti pravu prosudbu povijesnih događaja povezanih uz II. svjetski rat i odnos Hrvata i Srba u njemu, te osobu bl. Alojzija Stepinca koji je te odnose oplemenila

kršćanskim zazivom mira i darom kršćanske ljubavi. Zahvalio je svima koji su dali doprinos u pripremi i objavi knjige te svim okupljenima na pozornosti i ljubavi prema bl. Alojziju Stepincu.

Promociju je pjevanjem obogatio mješoviti zbor Nadbiskupijske klasične gimnazije iz Splita pod ravnanjem s. Lidije Matijević, a program je vodila Ivana Župa. (KB)

Sjednica Upravnog vijeća Caritasa Splitsko-makarske nadbiskupije

Dana 28. listopada 2015. održana je sjednica Upravnoga vijeća Caritasa Nadbiskupije Split u prostorijama Caritasa Nadbiskupije Split.

Prisutni članovi vijeća bili su: mons. Miroslav Vidović, don Nediljko A. Ančić, don Jozo Gojsalić, Gordana Cavicchi, Mladenka Tomaš, Ines Klarić, Petar Bulić, Ines Klarić, Mate Prnjak, te Željana Franjga, zapisničarka i Tea Šimundža, djelatnica socijalne službe. Svoj izostanak su ispričali Josip Čaljkusić i Diana Ivanović.

Sjednica Upravnog vijeća započela je molitvenim uvodom koji je predvodio mons. Miroslav Vidović. Uslijedilo je izvješće o pristiglim zamolbama za dodjelu stipendija. Natječaj za stipendiranje studenata u akademskoj godini 2015./16. raspisan je od 22. rujna do 16. listopada 2015. Studenti su trebali priložiti preporuku župnika, ispunjen obrazac prijave za natječaj, izjavu o volontiranju, potvrdu o statusu redovitog studenta, te potvrdu o obiteljskim primanjima. Utvrđeno je da visina stipendije za akademsku godinu 2015./16. za studente iznosi 700 kuna, dok za srednjoškolce iznosi 500 kn. Dokumentaciju za nastavak stipendije za 2015./16. godinu predalo je 36 stipendista, 34 stipendista dokumentaciju su predali u roku dok ih je 2 donijelo dokumentaciju nakon završetka raspisanog Natječaja. Od 36 stipendista koji su predali dokumentaciju 8 stipendista po-

hađaju srednju školu, dok su 28 stipendista upisanih na fakultet. Pristiglo je 36 novih prijava za stipendiranje studenata s područja Splitsko-makarske nadbiskupije, od kojih je 24 studenata, dok ih 12 pohađa srednju i osnovnu školu. Nakon pregleda pristiglih zamolbi utvrđena je lista prioriteta. Upravno vijeće je suglasno odobrilo 71 stipendiju od 72 prijavljene za 2015./16. godinu. Predloženo je i prihvaćeno da studenti koji nisu donijeli potpunu dokumentaciju trebaju je upotpuniti do 6. studenog 2015. godine. Sljedeći sastanak Upravnog vijeća održat će se u travnju sljedeće godine te će se na njemu precizirati neki od uvjeta za dodjelu stipendija. (Tea Šimundža)

U Splitu proslavljena 125. obljetnica utemeljenja Družbe sestara Služavki Malog Isusa

Splitska provincija sv. Josipa Družbe sestara Služavki Malog Isusa obilježila je 125. obljetnicu osnutka Družbe koju je 24. listopada 1890. godine u Sarajevu ustanovio prvi vrhbosanski nadbiskup sluga Božji Josip Stadler. Tom prigodom, 29. listopada u kapeli Nadbiskupskoga sjemeništa u Splitu zahvalno

euharistijsko slavlje predvodio je splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić u koncelebraciji s pastoralnim vikarom mons. Nedjeljkom Antom Ančićem, dekanom Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Splitu prof. dr. fra Anđelkom Domazetom, rektorom Centralnoga bogoslovnog sjemeništa don

Borisom Vidovićem, ravnateljem Nadbiskupskog sjemeništa don Jurom Bjelišem i 30 svećenika. Na slavlju se okupio veliki broj sestara Služavki Maloga Isusa predvođene vrhovnom glavaricom s. Radoslavom Radek i provincijskom glavaricom splitske provincije sv. Josipa s. Anemarie Radan, sestre drugih redovničkih zajednica, redovnici, bogoslovi, sjemeništarici, članovi Društva prijatelja Maloga Isusa i brojni gosti.

Na početku misnoga slavlja riječi pozdrava i dobrodošlice, kao i čestitku sestrama za 125 godina života i služenja u Crkvi, uputio je ravnatelj Nadbiskupskoga sjemeništa don Jure Bjeliš. Uvodeći u slavlje, nadbiskup Barišić istaknuo je kako smo došli zahvaliti Gospodinu u ime tolikih sestra kroz ovih 125 godina, ali i moliti za današnje sestre da budu znak Božje prisutnosti u našoj sredini i vremenu. U homiliji je okupljenima približio život i rad služge Božjega Josipa Stadlera, a posebno se osvrnuo na njegovu ljubav prema siromašnima i prema Bosni u kojoj je sve radio pod naslovom Srca Isusova, stoga ga je nazvao „anđelom Bosne“.

Naglasio je kako su i druge sredine bile potrebne njihove prisutnosti pa je tadašnji splitski biskup Filip Franjo Nakić pisao: „Promotrivši pravila Kongregacije pod naslovom ‘Ubožnica Maloga Isusa’ i uvjete utemeljenja i opstanka iste Kongregacije, uvidio sam kako ona spasonosno djeluje već u više mjesta gdje je utemeljena, te se uvjerio da bi ista spasonosno mogla djelovati i u ovoj Biskupiji Splitsko-Makarskoj na utjehu i spas nevoljnika i bijednika.” Tako su sestre došle u Split 1905. godine i 1910. otvorile prvi samostan sv. Ane u Velom Varošu i otada se njihovo djelovanje po nadbiskupiji širi. Danas djeluju na 30 mjesta, u samostanima, ustanovama i na župama i čine najbrojniju žensku redovničku zajednicu u nadbiskupiji. Biskup Nakić napisao je: „Radujem

se još više i mojoj biskupiji, koja je sretna, te i ona može da oćuti korist i upliv požrtvovnog rada časnihi sestara iste Kongregacije koje u ovom gradu čedno, ali uspješno djeluju na korist vremenitu i vječnu.” Nadbiskup Barišić kazao je da se ovoj radosti pridružuje i on sam, 125 godina poslije, kao i cijela nadbiskupija u čiji su život sestre duboko urezane. „Vaše skromno i blago, sestrinsko i majčinsko djelovanje osjetili su mnogi, a na poseban način mi svećenici. Prisutne ste u našem sjemeništu, na bogosloviji, u kući Nadbiskupije i u svećeničkom domu. Vaša ljubav, briga i žrtva prati nas od naše formacije preko župa na kojima djelujemo i u našoj starosti. Za nas, kao i mnoge potrebite koji su željni pogleda, tople riječi, ispružene ruke i utjehe, vi ste anđeli. Sv. Augustin reče da je anđeo naziv za službu, a ne narav, stoga vas s pravom zovemo anđelima jer služite s ljubavlju i u svima vidite sliku Malog Isusa. Zato vam u ime tolikih župnika, živih i pokojnih, želimo zahvaliti za sve što ste dale i dajete našoj mjesnoj Crkvi”, istaknuo je nadbiskup. Pred sam kraj spomenuo je da su sestre Služavke Malog Isusa imale čast služiti bl. Alojziju Stepincu u zatočeništvu u Krašiću do njegove smrti. Kazao je kako vjeruje da je nad njima i njegov blagoslov, kao i blagoslov njihova utemeljitelja. „Poštovane sestre, uz jubilej 125 godina djelovanja vaše redovničke zajednice, u Godini posvećenoga života, čestitam vam jubilej s pozivom i ohrabrenjem riječima pape Franje: ‘Sa zahvalnošću gledajte svoju prošlost, s velikom ljubavlju živite sadašnjost, a s nadom prigrлите budućnost’. Živio Mali Isus!”, zaključio je mons. Barišić.

Pred kraj misnog slavlja, predvođene vrhovnom glavaricom s. Radoslavom Radek, sestre su obnovile svoje redovničke zavjete. Nakon toga s. Radoslava zahvalila je Trojedinom Bogu na darovanom danu kako bi zajedno mogli reći Bogu hvala za 125 godi-

na služenja Družbe Crkvi, hrvatskom narodu i šire, osobito onim najpotrebnijima u misijskim krajevima. Zahvalila je nadbiskupu na riječima ohrabrenja i preporučila Družbu u njegove molitve kako bi hrabro nastavile put služenja Malom Isusu u bližnjima. Don Jure Bjeliš pročitao je čestitku vrhbosanskog nadbiskupa mons. Vinka Puljića s kojim su sestre ovu obljetnicu svečano proslavile 25. listopada u sarajevskoj katedrali Srca Isusova, uz grob sluga Božjega Josipa Stadlera.

Po završetku mise u velikoj dvorani Nadbiskupskog sjemeništa upriličena je svečana akademija. Pozdravne govore uputile su časna majka s. Radoslava Radek i provincijalka s. Anemarie Radan. Pozdravivši sve okupljene, provincijalka je zahvalila splitskim (nad)biskupima i svećenicima za sve dobro koje su učinili za njihova utemeljitelja i za sestre Služavke Malog Isusa. „Bili ste istinski Stadlerovi prijatelji i na vašu molbu mi već 110 godina živimo i djelujemo u Splitu. Vjerujemo da je to milosni Božji dar. Mi smo pozvane biti ljubav u srcu ove nadbiskupije, s njom živjeti i osjećati i u njoj evanđeoski služiti.” Zahvalivši svima koji su na bilo koji način pomogli ovoj proslavi, s. Anamarie kazala je kako je ovaj jubilej prigoda za ocjenjivanje prijedena puta i preispitivanje za daljnje korake u suradnji s Božjom milošću i u poticajima Duha. „Molimo Gospodina za daljnu vjernost vlastitoj karizmi, da budemo proročki znak u ovome svijetu i vremenu u kojem živimo. Potrebno je da obnovimo svijest da možemo imati život darujući život, da ćemo naći i imati nadu dajući nadu, da ćemo imati i živjeti ljubav nesebično ljubeći Boga i bližnjega”, istaknula je. S. Anamarie. Potom se pozdravima i zahvalama pridružila s. Radoslava. Naglasila je kako njihova Družba, zajedno s pokojnim sestrama, broji 835 zavjetovanih sestara, četiri sestre novakinje i devet pripravnica. „Drage sestre, neka ovaj jubilej svakoj dozove u srce ohrabu-

brujuće riječi našeg utemeljitelja: ‘Ne bojte se, Mali Isus je jači od svih vaših neprijatelja. Pristupite malom Isusu.’ Svoju budućnost stavimo u Božje ruke, oslonimo se na sigurni zagovor Majke Marije i zaštitu naših nebeskih zaštitnika sv. Rafaela, sv. Josipa i s. Ane te svijetli primjer našeg utemeljitelja.” Potom je pročitana čestitka dubrovačkog biskupa i predsjednika Hrvatske biskupske konferencije za sjemeništa i duhovna zvanja, mons. Mate Uzinića.

Na akademiji je predstavljena knjiga dr. Agneze Szabo „Josip Stadler prvi vrhbosanski nadbiskup i utemeljitelj Družbe sestara Služavki Maloga Isusa” o kojoj su uz autoricu govorili i mons. Mile Vidović i s. Vesna Mateljan. Mons. Mile Vidović, prijatelj Malog Isusa, u svom izlaganju je govorio o Josipu Stadleru, njegovu teškom djetinjstvu i školovanju, o njegovu djelovanju u Zagrebačkoj nadbiskupiji, a posebno u Vrhbosanskoj nadbiskupiji. S. Vesna Mateljan detaljno je izložila povijest Družbe i probleme s kojima su se sestre susretale, posebno za vrijeme rata. Govorila je i o osnutku Društva Prijatelja Malog Isusa i o njihovu djelovanju. Autorica knjige dr. Agneza Szabo progovorila je o sadržaju knjige i o nakani s kojom je krenula pisati knjigu. Zahvalila je svima koji su joj pomogli u njenom nastajanju. Završnu riječ uputio je mons. Marin Barišić koji je sestrama rekao da svaka od njih nosi ime Marije, najveće služiteljice Malog Isusa koji je prisutan u svakom čovjeku. Ovaj jubilej nazvao je jubilejom cijele Crkve.

Program su vodile s. Martina Grmoja i s. Petra Šakić, a za uređenje kapele i dvorane pobrinula se s. Dolores Brkić, provincijska pročelnica Društva prijatelja Malog Isusa. Proslavu jubileja pjesmom je obogatio zbor sestara pod vodstvom s. Dulceline Plavša uz orguljašku pratnju prof. Mirka Jankova, a glazbenu točku „Stadlerova koračnica” na klaviru je odsvirao prijatelj Malog Isusa prof. Ivan Bošnjak. (KB)

Kolaudacija orgulja u kapeli Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu

Nadbiskupijska klasična gimnazija „Don Frane Bulić” u Splitu upriličila je duhovno-pedagoški dan za učenike, profesore i djelatnike škole 30. listopada. Tom prilikom održana je i svečana kolaudacija orgulja u kapeli Nadbiskupskog sjemeništa.

Voditelj duhovno-pedagoškog dana bio je don Jure Bjeliš, ravnatelj Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu, koji je okupljenima održao predavanje na temu „Odgoj za izbor životnog poziva”. Mladima je predstavio krizu poziva danas te izložio razloge zbog

kojih je sve teže izabrati cjeloživotni poziv. Don Jure Bjeliš je potom predvodio pokorničko bogoslužje i svetu misu za vrijeme koje je blagoslovio nove orgulje.

Orgulje je Nadbiskupskom sjemeništu donirao don Stjepan Vrdoljak, svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije u mirovini, koji je svoje pastoralno djelovanje obavljao u misiji u Njemačkoj. Osim donatoru, za vrijeme svečane kolaudacije, zahvala je upućena i don Juri Vrdoljaku, bivšem duhovniku u Sjemeništu koji je inicijator ideje da se kapela obo-

gati orguljama, te bivšem ravnatelju don Jenku Buliću za vrijeme kojeg je počela impostacija orgulja. Orgulje su proizvedene u radionici Wolfgang Braun, a postavila ih je orguljarska radionica „Mihaljević” iz Varaždina.

Pod svetom misom pjevao je zbor Nadbiskupijska klasična gimnazija pod ravnanjem s. Lidije Matijević, prof., koja je nakon blagoslova orgulja na njima svečano izvela Fugu u D-duru BWV 850, J. S. Bacha. (KB)

Svetkovina Svih svetih na splitskom groblju Lovrinac

„Slavlje Svih Svetih radosna je svetkovina neba i zemlje. Radost ostvarene svetosti nebesnika i hođočasničke svetosti koja raste u svima nama, članovima Crkve Božje, prije svega u krštenicima, kao i u tolikim dobronamjernim ljudima drugih vjera i svjetonazora. Jer svijet je Božji!”, kazao je splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić predvodeći euharistijsko slavlje na svetkovinu Svih svetih, 1. studenog, na splitskom groblju Lovrinac. U konceleciji su bili generalni vikar mons. Miroslav Vidović, pastoralni vikar mons. Nedjeljko Ante Ančić, dekani katedralnog i konkatedralnog dekanata don Tomislav Ćubelić i don Ivan Čotić te dvadesetak svećenika.

(Homilija na str. 312)

Nakon misnoga slavlja brojni vjernici, ministranti, redovnice, bogoslovi, zbor pod vodstvom

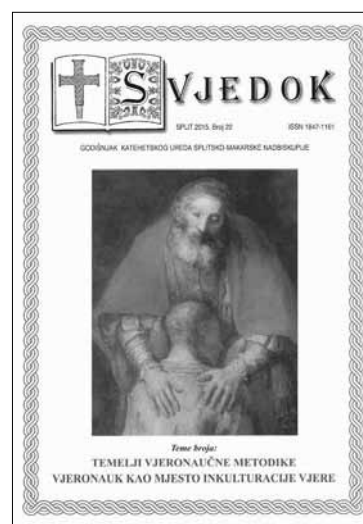
mo. don Šime Marovića i svećenici, išli su za križem u procesiji do središnjega križa gdje je nadbiskup izmolio blagoslovnu molitvu za sve vjerne mrtve. (KB)

Novi broj „Svjedoka” Katehetskog ureda Splitsko-makarske nadbiskupije

Iz tiska je izašao novi, 22. broj „Svjedoka” – godišnjaka Katehetskog ureda Splitsko-makarske nadbiskupije. I ovaj najnoviji broj donosi mnoštvo korisnih materijala na 140 stranica. „Svjedok” je prepoznatljiv po svojoj strukturi, ali uvijek nov po svojim sadržajima koji imaju svoju znanstvenu, dokumentarnu i praktičnu vrijednost. Na taj se način „Svjedok” iz godine u godinu nameće kao snažno komunikacijsko sredstvo prema unutra, među samim splitskim vjeroučiteljima, pa i šire, ali i prema vani, u našim zbornicama i knjižnicama. On je javna iskaznica djelovanja i života Katehetskog ureda i vjeroučitelja Splitsko-makarske nadbiskupije. Između ostaloga, dvije su glavne teme koje obilježavaju ovaj

novi broj: „Temelji vjeronaučne metodike” i „Vjeronauk kao mjesto inkulturacije vjere”.

U uvodniku, nadahnutom naslovnom reprodukcijom Rembrandtova „Povratka izgubljenog sina” i u prigodi nadolazećeg izvanrednog jubileja milosrđa, govori

se o vjeronauku kao trajnoj školi milosrđa i vjeroučiteljima kao istinskim svjedocima i navjestiteljima Božjega milosrđa.

Nakon uvodnika uobičajeno slijedi nadbiskupova poruka koju on upućuje svima onima koji se bave odgojem i obrazovanjem prigodom početka nove školske i vjeronaučne godine. U ovogodišnjoj nas poruci nadbiskup poziva na hrabro življenje kršćanske nade nasuprot tolikim društvenim krizama među kojima posebno ističe veliku migrantsku krizu i odlazak mladih iz Hrvatske.

U rubrici „Stručno usavršavanje” nalaze se radovi s nadbiskupijskih stručnih skupova za vjeroučitelje. Prvi stručni skup bio je posvećen temeljima vjeronaučne metodike, a drugi vjeronauku kao mjestu inkulturacije vjere. Objavljena su cjelovita predavanja te sažetci i glavni naglasci iz pedagoških radionica.

U rubrici „Statistika” objavljeni su statistički podaci o pohađanju vjeronauka na području Splitsko-makarske nadbiskupije u osnovnim i srednjim školama, te u Centrima za učenike s teškoćama u razvoju. U ovoj tekućoj 2015./2016. školskoj godini nastavu vjeronauka u osnovnim školama pohađa 95,68 %, a u srednjim školama 95,28 % učenika. U istoj rubrici donesen je i popis vjeroučitelja pripravnika te popis vjeroučitelja koji su kroz proteklu školsku godinu položili stručni ispit. Potom slijedi pregledan raspored vjeroučitelja u osnovnim i srednjim školama te u centrima za učenike s teškoćama. Radi se o podacima koji imaju vrijednu dokumentarnu i arhivsku vrijednost.

U rubrici „Kateheze” osobita je pozornost posvećena objavi oglednih vjeronaučnih modela za osnovnu i srednju školu. U ovom broju objavljena su četiri vjeronaučna modela za osnovnu školu (III. nastavna cjelina VII. razreda: Židovski narod i vjera) i dva vjeronaučna modela o braku i obitelji za III. razred srednje škole. Slijedi potom posebni prilog o primjeni elemenata Kateheze Dobrog pastira u integraciji učenika s teškoćama u razvoju.

U rubrici „Događaji” nalaze se širi osvrti na neka važnija događanja u organizaciji Katehetskog ureda, a u rubrici „Razmišljanja” niz edukativnih i kritičkih priloga samih vjeroučitelja o suvremenim temama, te osobna iskustva i promišljanja koja odišu poetskim, meditativnim i nadasve iskustvenim izričajem.

U posljednjoj rubrici nalazi se kronika rada Katehetskog ureda kroz prošlu školsku godinu te kalendar rada za tekuću godinu. Svi su tekstovi popraćeni i obogaćeni brojnim fotografijama i ilustracijama.

„Svjedok” se na ovaj način doista pokazuje kao vrijedno i korisno sredstvo u promicanju vjeronauka u školi. Dijeli se besplatno svim vjeroučiteljima Splitske metropolije, školama i župnim uredima na području Splitsko-makarske nadbiskupije, te svim katehetskim uredima i visokom crkvenim učilištima u Republici Hrvatskoj. A svi zainteresirani čitatelji, a osobito vjeroučitelji iz drugih nad/biskupija, moći će u dogledno vrijeme preuzeti cjeloviti primjerak u PDF formatu na mrežnim stranicama Katehetskog ureda. (Josip Periš)

Misa zahvalnica za jesensku inicijativu „40 dana za život” i premijera filma „40”

Organizacijski tim inicijative „40 dana za život” Split organizirao je misu zahvalnicu za ovogodišnju jesensku inicijativu 4. studenog u kapeli Nadbiskupskog sjemeništa. Misa je prikazana za nerođene, liječnike i medicinsko osoblje, izlječenje rana svih

majki i očeva koji su ranjeni grijehom pobačaja kao i za sve one koji na bilo koji način pobačaj zagovaraju. Misu je predvodio bolnički kapelan don Tomislav Topčić, zajedno s fra Lazarom Pericom, koji je od prve kampanje u Splitu aktivan u inicijativi.

Don Tomislav je na početku istakao važnost molitve za nerođene i kako molitva ispred rodilišta nije znak osuđivanja ili neprijateljstva, već znak milosrdne ljubavi molitelja prema majkama koje možda razmišljaju o pobačaju. Budući da Crkva na dan kad je održana misa zahvalnica slavi spomendan sv. Karla Boromejskog, don Tomislav je u propovijedi ohrabrio njegovim primjerom predanog života Kristu i humanitarnim djelovanjem, sve prisutne, one koji su molili ispred rodilišta, koji su molili iz

svojih domova ili na bilo koji način promiču život, i potakao na ustrajnost u apostolatu na život, u molitvi od kuće do sljedeće kampanje, jer „nerođeni nisu potrebni naše molitve samo tijekom ovih 40 dana, već 365 dana u godini”. Također je pozvao da prepreke, kušnje i napore kroz koje molitelji zasigurno prolaze sagledaju u svjetlu Božje želje za brušenjem njih samih, o čemu su mnogi molitelji svjedočili na zatvaranju jesenskog bdijenja 1. studenog na blagdan Svih svetih. Taj dan slavimo i nerođenu djecu jer i oni su sveti, zato je taj dan bio najprikladniji za svečani program zatvaranja bdijenja.

Razloga za slavlje i radost bilo je i više nego dovoljno, o čemu je na koncu svete mise izvijestila Marija Šošić, voditeljica inicijative „40 dana za život” u Splitu. Najveću radost predstavlja 14 spašenih života u Hrvatskoj u ovih 40 dana bdijenja, za kojih su majke posvjedočile da su zbog prisutnosti molitelja ispred bolnice odustale od pobačaja. Nadalje, četiri

bolnice u Hrvatskoj imale su u tom razdoblju smanjenu stopu pobačaja, a naša domovina će u narednoj korizmenoj kampanji, koja započinje 10. veljače, brojiti i više od 20 gradova u kojima će se moliti za nerođene, jer se javljaju novi gradovi zainteresirani za inicijativu. U svijetu u molitvi je sudjelovalo 30 država, te iako se još sakupljaju svjedočanstva, za sada se zna za 543 spašene bebe u svijetu, a 4 klinike za pobačaje su zatvorene tijekom ovih 40 dana molitve. Svi ovi plodovi urodili su zahvaljujući više od 650000 molitelja diljem svijeta koji su ispred bolnica i rodilišta u svojim gradovima bili glas za nerođene i dali svoje vrijeme, žrtve, molili i postili na te nakane.

Nakon svete mise u punoj je dvorani Nadbiskupskog sjemeništa premijerno prikazan film „40” koji je na 40. obljetnicu legalizacije pobačaja u Americi snimila obitelj Morales. Dokumentarni film u trajanju od 60 minuta prikazuje brojna svjedočanstva majki koje su imale pobačaj. (MŠ)

Biskup Bonefačić za vrijeme komunističkog režima 1944. – 1954.

U organizaciji Katedre za crkvenu povijest Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Splitu predstavljana je 5. studenoga knjiga dr. Mile Vidovića „Kvirin Klement Bonefačić – biskup splitski i makarski za vrijeme komunističkog režima 1944. – 1954.”. Predstavljanje je upriličeno u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu, a o knjizi su, uz autora, govorili i povjesničari prof. Tomislav Đonlić i prof. dr. Josip Dukić.

Okupljene je na samom početku pozdravio splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. Marin Barišić koji je kazao da svako vrijeme ima svoje breme, no da ne zna je li bilo težih i hladnijih vremena od ovog vremena o kojem progovara knjiga. Istaknuo je da se tada nije bilo lako postaviti i nositi sa svim

teškoćama i izazovima, no da se Božji čovjek, domoljub i čovjekoljub, biskup Bonefačić, s njima nosio nadahnut evanđeoskim duhom. „Neka mu Gospodin udijeli radost neba i hvala mu na svemu što je učinio za našu mjesnu Crkvu, a uz velike napore i ljubav učinio je mnogo”, zaključio je nadbiskup.

Prof. Tomislav Đonlić kazao je kako ova knjiga ponovno aktualizira i otvara pitanje položaja Katoličke Crkve i sudbinu biskupa i svećenika

u komunističkoj Jugoslaviji. Istaknuo je da je povod knjizi bio dosje Udbe o biskupu Bonefačiću koji sadrži mnoštvo lažnih dokumenata kojim ga se htjelo oblatiti i optužiti, a don Mile Vidović, kao znanstvenik i povjesničar, dokumentima, argumentima i protuargumentima znanstveno i stručno odgovara na te konstrukcije i laži, opovrgava ih i raskrinkava. „Komunistička vlast označila je Katoličku Crkvu narodnim neprijateljem od samoga početka. Sustavno praćenje i progoni biskupa, svećenika i redovnika bio je dio ukupne politike Partije koja je htjela sebi podrediti Katoličku Crkvu u Hrvatskoj i odvojiti je od Vatikana. No, pomno planiranim ratnim i poslijeratnim zastrašivanjima, zatvaranjima i likvidacijama

nisu postigli svoj cilj, već su još više homogenizirali vjernike laike, a hrvatska sjemeništa i bogoslovije i nakon toga bile su pune.” Ukazao je i na činjenicu da je stupanj represije u Jugoslaviji bio puno veći nego u drugim komunističkim državama koje su, glede Crkve, provodile istu politiku. Tako je iznio podatak da je broj ubijenih svećenika u Hrvatskoj, od 1944. do 1989. godine, prešao 500, dok Poljska broji oko 187, Slovačka 14, a Mađarska nešto više od 10. „Je li represija prema Katoličkoj Crkvi nasljeđe opće prihvaćenih civilizacijskih vrijednosti i antifašizma, ili nasljeđe najgoreg i najbrutalnijeg totalitarnoga tipa vladavine kakav je bio sovjetski staljinistički tip koji je u svojoj izvedbi u mnogočemu bio gori od fašizma?” Govoreći o biskupu Bonefačiću, kojeg su optuživali da je „narodni neprijatelj” i „suradnik okupatora”, prof. Đonlić naglasio je da se nije puno osvrtao na optužbe, već je neumorno radio i ukazivao na težak položaj vjernika, osobito na nasilje nad svećenicima i redovnicima, oduzimanje sjemeništa, otimanje crkvene imovine i matičnih knjiga.

„Ova knjiga u kojoj se nalazi toliko vrijednih podataka koji se ne mogu osporiti, potvrđuje da je biskup Bonefačić bio čovjek koji je svjedočio istinu u ratu i poraću, a to ga je stajalo fizičkog, duhovnog i psihičkog zdravlja”, naglasio je, na početku svog izlaganja, prof. dr. Josip Dukić. Pojasnio je da se o naporima biskupa Bonefačića od 1944. do 1990. godine s jedne strane šutjelo iz straha, a s druge se o njemu govorilo i pisalo pod izravnim kontrolom komunističke partije, kako bi ga se izvrnulo sramoti i pomoću laži prikazalo kao suradnika narodnih neprijatelja nacista i fašista i kao protivnika narodnooslobodilačkog pokreta. Tek s demokratskim promjenama u Hrvatskoj postalo je moguće pristupiti arhivima i iz dokumenata koji nisu uništeni, dobiti uvid u stvarno povijesno stanje u Jugoslaviji, pa tako i o biskupu Bonefačiću i njegovom djelovanju za vrijeme i poslije rata. Dr. Dukić je zahvalio i don Slavku Kovačiću, fra Petru Bezini i Miroslavu Akmađi koji su svojim djelima dali veliki doprinos ovoj temi, a knjiga dr. Vidovića vrijedan je nastavak u tom nizu. Potom je predstavio sadržaj knjige koja, uz predgovor i pogovor te tri slikovna priloga, sadrži pet poglavlja. U prvom pod naslovom „Biskup Bonefačić u dokumentima Udbe” nalaze se dokumenti koje je Udba prikupila o djelovanju biskupa, posebno o njegovoj zabrani ulaska u tzv. svećenička udruženja pod kontrolom Udbe i Partije, njegov lažni i iskrivljeni životopis i zapisi s njegovih saslušanja. Drugo poglavlje „Optužbe Udbe protiv biskupa Bonefačića” donosi lažne dokaze o suradnji

biskupa s Talijanima, a u trećem se nalaze „Izvjješća Udbinih agenata o Bonefačiću i nekim svećenicima”. Četvrto poglavlje donosi uvid u dopisivanje biskupa Bonefačića s državnim vlastima. Posljednje, peto poglavlje „Biskup Bonefačić: ‘Splitska i makarska dieceza i diecezanski biskup Bonefačić u Splitu od travnja 1941. do konca 1944.’” donosi biskupov dnevnik u kojem je on tajno bilježio svoja sjećanja na II. svjetski rat. Pred kraj izlaganja prikazao je nekoliko dokumenata iz arhiva Nadbiskupije koji dokazuju da je biskup Bonefačić pravovremeno intervenirao za sve koji su od njega tražili pomoć, bez obzira na vjeru i nacionalnost. Dr. Dukić je zaključio da je biskup Bonefačić bio u raljama ideologija i nacizma i fašizma i komunizma, ali da je ostao svjedok vjere koji se ovom knjigom vratio u Split.

Autor knjige, dr. Mile Vidović, pojasnio je kako je nastala knjiga. Prva saznanja o biskupu Bonefačiću posvjedočio mu je, kao mladomisniku u Sigetu, Bonefačićev tajnik trogirski opat Urban Crisomali koji mu je pričao o biskupovu svakodnevnu zauzimanju za zatvorenike i optuženike, bez obzira na nacionalnu i vjersku pripadnost. Kasnije je naišao na knjigu tj. komunistički pamflet autora Jože Horvata i Zdenka Štambuka „Dokumenti o protunarodnom radu jednog dijela katoličkog klera”, u kojoj se biskupa Bonefačića predstavlja kao suradnika fašista i okupatora te neprijatelja svoga naroda. Tek oko 1996. godine dr. Vidović dobiva uvid u Udbine dokumente o biskupu. Kada je usporedio njihove dokumente pod konkretnim brojevima protokola, datumima, pečatom i potpisom, s dokumentima iz Nadbiskupskog arhiva u Splitu, vidio je da isti uopće ne postoje već da se radi o krivotvorinama. Takvih falsifikata ima na desetke, stoga je odlučio javnosti iznijeti istinu. „Radi se o najtežim optužbama zbog kojih je biskup Bonefačić bio praćen, špijuniran i sedam puta privođen. Nije mi bilo jasno zašto nije pokrenut sudski proces da se zatvori takav zločinac i neprijatelj naroda kakvim su ga pokušali prikazati. Crisomali mi je na to rekao veliku i važnu stvar. Biskup Bonefačić nije bio zatvoren zato što Udba nije mogla dozvoliti da, pokraj kardinala Štepinca, Hrvatska ima još jednog biskupa pravdnika i mučenika”, istaknuo je autor i nadodao da su se biskupu osvetili na način da su pokrenuli procese za iste optužbe protiv njegovih suradnika, svećenika koji su radili u njegovoj biskupskoj kuriji. „Sretan sam i miran jer sam našeg dobrog biskupa Bonefačića, hrabrog junaka vjere kojeg je biskup Frane Franić nazvao ‘starim lavom’, oprao i očistio od svih laži koje su mu se pripisale”, zaključio je dr. Vidović. (KB)

Održana tribina o hodočašću Splitsko-makarske nadbiskupije u Španjolsku

Nakon što je prošlo mjesec dana od povratka s nadbiskupijskog hodočašća u Španjolsku povodom 500 godina rođenja sv. Tereze Avilske, stotinjak hodočasnika koji su 27. rujna na put krenuli s nadbiskupom, pastoralnim i generalnim vikarima, te još desetak svećenika, okupili su se u velikoj dvorani Nadbiskupskog sjemeništa 6. studenog na prigodnoj tribini o hodočašću. Tom prigodom imali su priliku vidjeti fotografije i video zapise s putovanja koje su komentirali splitsko makarski nadbiskup mons. Marin Barišić i Nataša Bulić, dipl. teolog i vlasnica agencije „ICHTIS” koja je organizirala hodočašće.

Još jednom prisjetili su se svetišta Krašić u kojem su započeli putovanje, zatim čuvenoga benediktinskog samostana Monserrat u kojem se čuva kip Gospe od Monserrata, zaštitnice Katalonije, te Madrida, Avile, mjesta Alba de Tormes, Segovie, Saragoze i Barcelone u kojoj su završili hodočašće na blagdan sv. Franje Asiškog, 4. listopada. Tribini su nazočili i roditelji Estere Mladineo koja je 1. listopada položila prve privremene zavjete u samostanu sv. Josipa u Avili, čemu su svjedočili i sami hodočasnici. Estera je uz Gabrielu i Mihaela jedna od tri sestre iz obitelji Mladineo koja se odlučila na život bosonoge karmelićanke, i to baš u prvom samostanu koji je osnovala sv. Tereza u Avili. S njima je i Edita Majić, tako da je splitsko-makarska nadbiskupija Avili podarila čak četiri žene koje nasljeđuju sv. Terezu. Nedavno im se pridružila i Mirta Utrobičić koja je trenutačno u po-

sljednem samostanu koji je osnovala ova velika svetica i crkvena naučiteljica, u mjestu Alba de Tormes.

Sjećanja na putovanje izmamile su osmijeh na licima hodočasnika, a nadbiskup je još jednom podsjetio na svetičino geslo „Samo Bog je dosta” i pozvao okupljene da jačaju u vjeri kako je Bogu sve moguće. Reportaža s hodočašća bit će objavljena u tri dijela u sklopu emisije „Vidljivi tragovi” koja se u produkciji Splitsko-makarske nadbiskupije emitira na TV Jadran utorkom u 20 sati, te reprizno srijedom i nedjeljom u 13 sati. Prvi će dio biti emitiran 24. studenoga, a sljedeći dijelovi 1. i 8. prosinca. (DM)

Početak 13. sezone ministrantske malonogometne lige „Ivan Merz”

Nova, 13. sezona ministrantske malonogometne lige „Ivan Merz” Splitsko-makarske nadbiskupije započela je 7. studenoga 2015. godine misnim slavljem koje je u kapeli Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu predvodio splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić.

Ministrante, voditelje malonogometnih ekipa, njihove župnike i kapelane pozdravio je novi povjerenik Ureda za pastoral duhovnih zvanja Splitsko-makarske nadbiskupije don Jure Bjeliš. On je, u ime organizatora, zahvalio Ocu nadbiskupu što svake godine prati ministrante na ovim susretima. „Nadbiskup zna da ste vi mlada snaga Crkve koja

tek dolazi, stoga vas on, i mi svećenici, želimo kao Crkva pratiti na vašem putu ljudskog i vjerničkog sazrijevanja”, kazao je don Bjeliš. Posebnu zahvalu uputio je osnivaču lige i bivšem voditelju don Juri Vrdoljaku na 12 godina truda i zalaganja.

Nadbiskup je ministrantima govorio o važnosti i odgovornosti njihove uloge u župnoj zajednici. Usporedivši život s nogometom, kazao je kako je bitan rezultat, no da ima nešto puno važnije, prijateljstvo, zajedništvo, odgovornost, praštanje i pomaganje koje je na terenu, kao i u životu svima potrebno. „Nogomet nas uči da je svaki pojedinac bitan, da ne možemo sami, da nam je potreban bližnji da bismo ostvarili dobar rezultat i bili radosni. Najvažnija svjetska utakmica, prvenstvo na prvenstvima o kojoj ovisi puno toga i čiji rezultat je najvažniji, odvija se na oltaru. U toj utakmici i vi sudjelujete i na to budite ponosni.” Okupljenima je pričao o nedavnom hodočašću Splitsko-makarske nadbiskupije u Španjolsku gdje je, za vrijeme posjeta Madridu i Barceloni, posjetio njihove stadione Santiago Bernabéu i Camp Nou. Opisujući njihovu unutrašnjost, istaknuo je kako u Camp Nou, neposredno pred tunel kojim igrači izlaze na teren, postoji kapela s kipom Gospa od Montserrata kojoj se igrači dola-

ze moliti pred utakmicu. „I vi ste danas, na početku ove lige prije izlaska na teren, svratili u kapelu po Božji blagoslov, Gospin zagovor i zagovor vašeg zaštitnika Ivana Merza. Molimo da možemo biti vrijedni članovi svoje ekipe, da ne budemo sebični i ne gledamo rezultat već plodove, da rastemo u prijateljstvu i odgovornosti te da ne budemo samo igrači, nego i svjedoci”, naglasio je nadbiskup i nadodao kako vjeruje da će i ova sezona doprinijeti njihovom ljudskom i vjerskom odrastanju, zajedništvu i prijateljstvu koje ćete s terena prenijeti na još veće ekipa kojima pripadaju, svoje župe, nadbiskupiju, univerzalnu Crkvu, društvo i cijeli svijet. Proglasio je 13. sezonu otvorenom.

Pred sam kraj, s pravilima igre i sistemom natjecanja, ministrante je upoznao voditelj lige Duje Gale koji je svima zaželio uspješno natjecanje. Ove godine u natjecanju sudjeluje 15 župnih ekipa: splitske župe Brda, Sućidar, Ravne njive, Pujanke, Sv. Duje, Kman, Veli varoš, Trstenik i Kamen, solinske župe Sv. Kajo i Gospa od Otoka, župe Strožanac i Kaštel Gomilica, župa Srijane/Dolac Gornji/Trnbusi i župu sv. Jakova iz Šibenske katedrale. Po završetku misnoga slavlja uslijedio je prvi krug natjecanja na igralištu Nadbiskupskog sjemeništa. (KB)

Misa za poginule branitelje na Sućidru

U Župi sv. Andrije na Sućidru u Splitu slavljen je sveta misa za poginule i umrle branitelje župe 9. studenog. Vjernici se tako, već tradicionalno, sjećaju i daju počast onima koji su se izborili za slobodu u kojoj mi danas živimo svoji na svome. Euharistijsko slavlje predvodio je generalni vikar splitsko-makarske nadbiskupije mons. Miroslav Vidović uz koncelebraciju župnika don Ivan Čotića.

Na početku euharistijskoga slavlja, uz zvuk zvonu 68 mladih ušlo je u crkvu, na kojoj je svijetlio nat-

pis Vukovar. Dio mladih nosio je zapaljenu svijeću u ruci, a dio uokvirene fotografije poginulih i umrlih branitelja župe. Sa svijećama i fotografijama čitavo euharistijsko slavlje stajali su ispred oltara. „Večeras smo ovdje zbog dvostruke zahvalnosti. To je najprije sveta misa – euharistija, čin zahvale Bogu koji nam je Isus ostavio da činimo njemu na spomen. Potom zahvala za trideset i četiri naša sina, supruga i brata, trideset i četiri junaka koji nisu oklijevali stati na branik domovine i braniti ono što mi danas živimo”, rekao je u uvodu mons. Vidović. Ističući u homiliji važnost i ulogu hrvatskog branitelja, kazao je kako su „trideset i četiri naša brata toliko radikalno svjedočili ljubav da su iz ljubavi dali svoj život. Kao što pšenično zrno pavši u zemlju donosi plod, oni su nam darujući svoj život donijeli slobodu koju mi danas uživamo.” Istaknuo je da, dok gledamo upaljene svijeće, trebamo imati na umu da je svaki branitelj zapalio jednu svijeću, jedno svjetlo u našem društvu, u našoj domovini, svjetlo koje u mraku u kojem živimo budi nadu u bolje sutra. „Radimo na tome da žrtva, život i smrt naših branitelja ne budu uzaludni.

Nastavimo graditi što bolje i sretnije društvo, državu i Crkvu”, zaključio je na kraju mons. Vidović.

Pri završetku euharistijskoga slavlja župnik don Čotić svakog je branitelja prozvao imenom i prezimenom spomenuvši i postrojbu u kojoj je ratovao. Prozivku su posebno emocionalno doživjeli članovi obitelji branitelja koji su dolazili ispred oltara i kojima je mons. Vidović uručio zapaljenu svijeću koja je gorjela tijekom mise i ružu kao znak zahvale za

heroja iz njihove obitelji. Misa zadušnica završila je pjesmom „Bože, čuvaj Hrvatsku”.

Na misi su, uz obitelji poginulih i preminulih branitelja i ostale vjernike, bili i splitski gradonačelnik Ivo Baldasar, predsjednik vijeća Gradskog kotara Sućidar Damir Ćosić Roda te predsjednik Odbora za hrvatske branitelje kotara Miljenko Modrić – Miki. Misno slavlje pjesmom je uvećao VIS Izidor. (KB)

Čakula s duhovnikom: Mir u biblijskim spisima

Druga ovogodišnja „Čakula s duhovnikom” održana je 10. studenog. Susret je održan u Studentskom pastoralnom centru „Bl. Ivan Merz” na Kampusu. Na temu „Mir u biblijskim spisima” pre-

davanje je održao prof.dr.sc. Marinko Vidović, profesor na Katoličko bogoslovnom fakultetu u Splitu pri katedri Svetog pisma. Prof. Vidović započeo je predavanje objašnjavajući etimologiju riječi mir, a zatim njeno značenje kroz različite biblijske spise dotičući se teme povijesnog konteksta mira u odnosu s pravdom i mira u individualnom i socijalnom kontekstu. Predavanje je zaključio mišlju: „Što je više čovjek strpljiviji sa sobom i s drugima, to su veće mogućnosti ostvariti mir.” Predavanje je animirao VIS „Darovi duha” iz Župe sv. Dominika. (Ante Marević)

Rekolekcija za svećenike katedralnog i konkatedralnog dekanata

U prostorima župnog ureda Uznesenja BDM u Splitu, 11. studenog, održana je rekolekcija za svećenike katedralnog i konkatedralnog dekanata. Okupilo se dvadesetak župnika i župnih vikara iz oba splitska dekanata pod vodstvom svojih dekana don Tomislava Čubelića i don Ivana Čotića. Predavači su bili prof. Kristina Pavlović i prof. Ladislav Ilić iz Zagreba, oboje angažiranih katoličkih laika koji su već godina-ma aktivni u Udruzi GROZD i Udruzi „Teen Star”.

Njihova izlaganja o sadržaju, značenju i programu cjelovitoga spolnog odgoja mladih bila su izuzetno zanimljiva i vrlo korisna. Nakon rasprave je zaključeno da svaki župnik u svojoj župnoj zajednici po mogućnosti pronade nekoliko mladih ljudi ili bračnih parova koji bi se tijekom proljeća iduće godine educirali za izvođenje „TEEN STAR” programa. Edukacija će se izvoditi u Splitu tijekom nekoliko vikenda (40 sati), a Splitsko-makarska nadbiskupija će, kako je naglasio pastoralni vikar dr. Nediljko Ante Ančić, sa svoje strane i novčano poduprijeti izvođenje tečaja. Tako osposobljeni voditelji zacijelo će dobro doći u odgoju mladih za općeljudske i kr-

šćanske vrijednosti, da svoju spolnost žive u skladu s katoličkim naukom, odnosno biblijskom istinom o čovjekovu pozivu i poslanju. Bilo bi poželjno da tako educirani voditelji pripomažu na susretima i pripremama mladih za sakrament potvrde. Kroz predavanja dalo se zaključiti da, ako mladi ljudi ne dobiju informaciju i formaciju iz čistog izvora, svakako će je primiti i usvojiti iz izvora koji je mutan, prljav i problematičan. Na mlade danas izravno utječe okruženje, liberalni svjetonazori, rodna ideologi-

ja, sumnjivi sadržaji u različitim medijima. Stječe se dojam da su rijetki roditelji koji uspijevaju komunicirati sa svojom djecom i mladima o pitanju cjelovitoga spolnog odgoja. Zar nije čudno da neki roditelji sa svojom djecom mogu gledati filmove negativnih sadržaja, ali ne „mogu” od „neugode” s njima razgovarati o spolnosti.

Profesorica Pavlović i profesor Ilić su u svom predavanju naglasili kako će kvalitetan spolni odgoj, ako se mladima ponudi u njihovoj razvojnoj dobi kada je utjecaj medija i vršnjaka na njih najjače djeluje, pozitivno utjecati na njihovo ponašanje i osposobiti ih da svoju spolnost u svjetlu Evanđelja i

nauka Crkve integriraju i oplemene te rastu u pravoj ljubavi i otvorenosti prema životu.

„TEEN STAR” je cjelovit program, povezuje sve aspekte osobe i njene spolnosti: tjelesni, emotivni, intelektualni, društveni i duhovni. Daje stručne informacije, ali u kontekstu odgoja za općeljudske, kršćanske vrijednosti, sukladan je učenju Katoličke Crkve o ljudskoj spolnosti. Edukacija je podržana od HBK-a. Roditelje mladih valja upoznati s ovim programom cjelovite spolnosti na susretima i u radionicama. Zanimljivo je da je udruga „Teen Star” poslala nedavno održanoj Sinodi biskupa u Rimu svoje prijedloge o cjelovitom spolnom odgoju. (Tomislav Čubelić)

Studentsko hodočašće u Vukovar i Vinkovce

Ured za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije i Studentski centar Sveučilišta u Splitu organizirali su studentsko hodočašće u Vukovar i Vinkovce od 13. do 15. Studenog 2015. U petak navečer, 13. Studenog, studenti splitskog sveučilišta pod vodstvom ravnateljice Studentskog centra Gordane Raos i don Mihaela Provića, povjerenika za studente splitskog sveučilišta, krenuli su na hodočašće u Vukovar. U ranim jutarnjim satima stigli su u Učenički dom u Vukovaru koji je primio jedan autobus za smještaj i svima ponudio doručak. Nakon doručka uslijedilo je razgledavanje Vukovara uz pratnju branitelja Marija iz Vukovara kao stručnoga vodiča.

Najprije su mladi posjetili Trpinjsku cestu i spomen-dom, a zatim Mjesto sjećanja – Vukovarsku bolnicu, Memorijalno groblje, Ovčaru i spomen-dom na Ovčari, Vodotoranj, Križ na Dunavu i sa-

mostan sv. Filipa i Jakova. Ondje su mladi hodočasnici imali sv. misu u spomen na poginule branitelje. Navečer se drugi autobus mladih zaputio u Župu bl. Alojzija Stepinca u Vinkovcima (Mirkovcima). Dočekao ih je župnik don Krešimir Arečić koji ih je zajedno sa svojim župljanima primio na večeru i smjestio u obitelji. U nedjelju ujutro bila je svečana sv. misa koju je predvodio don Mihael Prović uz koncelebraciju župnika i don Jenka Bulića, duhovnika studenata KBF-a u Splitu. Nakon sv. mise nekoliko predstavnika Hrvatskoga nadzemlja izvelo je prigodan skeč i pozvali mlade da se uključe u svoju župnu zajednicu. Poslije sv. mise, druženja i oproštaja s obiteljima domaćinima mladi su se vratili u Učenički dom u Vukovaru gdje su imali ručak i nakon toga se uputili u Split. (AM)

Proslava sv. Ivana Trogirskog

U trogirskoj katedrali sv. Lovre proslavljen je 14. studenoga sv. Ivan Trogirski, zaštitnik grada Trogira. Procesiju i svečano euharistijsko slavlje predvodio je sisački biskup mons. Vlado Košić uz koncelebraciju katedralnoga župnika don Vinka Sanadera, župnika splitske prvostolnice sv. Dujma don Tomislava Čubelića i dvadesetak svećenika. Slavlje, koje je započelo procesijom oko stare gradske jezgre, pjesmom je obogatilo mješoviti katedralni zbor.

U procesiji u kojoj su se vijorili župni barjaci, a u čijem je središtu bio baldekin s poprsjem sv. Ivana Trogirskog, sudjelovali su svećenici, gradska vlast na čelu s gradonačelnikom Antom Stipčićem, predstavnici županije, općine i okolnih gradova, djeca trogirskih vrtića, skauti, limena glazba Trogir, zbor, vatrogasci i policajci te mnogobrojni hodočasnici i štovatelji sv. Ivana Trogirskog.

Na početku slavlja mons. Vlado Košić pozdravio je Trogirane i sve hodočasnike čestitajući im dan njihova nebeskoga zaštitnika i Dan grada, a u homiliji je progovorio o tri važne poruke koje nam daje proslava sv. Ivana Trogirskoga. Prvo je istaknuo važnost redovnika, Bogu posvećenih osoba, koje su velik Božji dar Crkvi. Kazao je kako je sv. Ivan bio bendiktinac te da njihovo geslo „ora et labora” treba svima biti poticaj jer u autetičnom kršćanskom životu molitva i rad čine nerazdjeljivo jedinstvo. Drugo, okupljene je podsjetio kako je trogirski biskup u povijesti poznat kao pastir koji je svojim zauzimanjem i autoritetom ishodio mir i spriječio da ugarsko-hrvatski kralj Koloman 1105. godine razori Zadar i Trogir. U njegovu primjeru vidi odgovor na sve primjedbe da se Crkva ne bi smjela miješati u politiku. Smatra da je dobrobit naroda dužnost svih, pa i pripadnika Crkve koja se zalaže za poštivanje etičkih principa u politici, za moralnost u obnašanju javnih službi, za zaštitu obespravljenih i za mir i napredak svoga naroda i svih ljudi. Kao primjer naveo je zalaganja i bl. Alojzija Stepinca. Treće, mirotvorstvo kao Božji dar koji smo svi pozvani živjeti i širiti. Naglasio je kako se za Kristov mir treba izboriti ljubavlju i žrtvom, što nam najviše pokazuje

Vukovar, hrvatski simbol za hrabrost, ljubav i mir. „Ugledajmo se na sv. Ivana Trogirskog koji je znao da bez molitve nema ni djela, ali ni bez djela molitve, koji se ni kralja nije bojao, koji je služio s ljubavlju i siromaha, koji se brinuo za dobro drugih i čitave zajednice. Neka nas sve zagovara da se ne umorimo činiti dobro, širiti mir i svima naviještati – više životom nego riječima – da je mir djelo pravde i da smo se svi dužni brinuti za svoj narod voleći ga radom, molitvom, mirom i ljubavlju”, rekao je biskup Košić na kraju svoje homilije.

Na kraju misnog slavlja župnik don Vinko Sanader zahvalio je biskupu Košiću na poticajnoj propovijedi kao i braći svećenicima, zboru i svima koji su doprinijeli dostojanstvenoj proslavi. „Nakon proslave današnjega dana svatko će se od nas vratiti u svoje svakodnevno okruženje u kojem smo dužni biti poput sv. Ivana Trogirskog kojeg je krasilo milosrdno i pomirljivo srce, duboka vjera u Boga i poslušnost Božjoj riječi”, naglasio je don Sanader i nadodao da u ovim ozbiljnim vremenima u kojima vlada terorizam, ali i otvorena borba protiv Crkve, moramo biti graditelji mira i svjedoci svoje vjere. „Hrvatski narod čuva vjeru već 14. stoljeća. Čuvajmo je i dalje, i ne dopustimo da nam suvremeni režiseri neopoganstva iskrive kršćanskoga Boga i maknu nas s puta spasenja.” Čestitavši svim Trogiranima Dan grada i blagdan njihova zaštitnika, zaključio je da nam sv. Ivan svima poručuje da se ne bojimo biti vjernici, da čuvamo svoj kršćanski identitet i budemo ponosni što smo Kristovi vjernici. (KB)

Susret hrvatskih rimskih studenata

Jesenski susret hrvatskih rimskih studenata održan je 15. studenoga 2015. u Papinskom hrvatskom zavodu sv. Jeronima u Rimu. Susret se tradicionalno veže uz proslavu blagdana prvoga hrvatskog kanoniziranog svetca šibenskoga franjevca mučenika Nikole Tavelića. Svečano koncelebrirano euharistijsko slavlje u Hrvatskoj crkvi sv. Jeronima predvodio je i propovijedao msgr. Marin Barišić, splitsko-makarski nadbiskup. U koncelebraciji je sudjelovalo uz poglavare Zavoda sv. Jeronima rektora msgr. Juru Bogdana, vicerektora vlč. Marka Đurina duhovnika o. Mihály Szentmártonija SJ 45 svećenika studenata ili djelatnika u raznim crkvenim ustanovama u Rimu.

Na početku svete mise rektor Bogdan pozdravio je predvoditelja slavlja nadbiskupa Barišića prisjetivši se poveznica crkve sv. Jeronima i Splitsko-makarske nadbiskupije: tako su na freskama u crkvi prikazani sveti Dujam, solinski biskup i mučenik, i sveti Arnir, splitski nadbiskup, a u crkvi su pokopani mnogi članovi splitske Crkve, među kojima Ivan i Jeronim Paštrić te Juraj i Franjo Jurjević iz Kaštel Sućurca i drugi. Rektor je također pozdravio veleposlanike Republike Hrvatske prof. Damira Grubišu i Bosne i Hercegovine Željana Zovko te druge diplomatske djelatnike pri Svetoj Stolici i u Italiji. Osobit je pozdrav uputio hrvatskim studentima i studenticama u Rimu zaželjevši im dobro snalaženje u novoj sredini i dobar uspjeh u studijskome životu i radu.

Nadbiskup Marin Barišić je na početku homilije ukazao na kontekst u kojem se treba shvatiti evanđeoski odlomak koji ove nedjelje donosi Gospodinove riječi iz eshatološkoga govora u Mk 13. Čini se da ove riječi nisu usmjerene nama jer govore o kraju, o budućnosti. Međutim, zapravo su upućene i nama jer Gospodnja riječ obuhvaća cijelu stvarnost.

Nadbiskup je to objasnio pomoću jedne gramatičke nijanse talijanskoga jezika: imenica „fine” može biti i ženskoga i muškoga roda – „la fine” odnosno „il fine” – ali značenje je različito. „La fine” znači „kraj, konac”, a „il fine” „svršetak, svrha”. Tako i u hrvatskome jeziku moramo razlikovati „kraj” i „svršetak”. Nadbiskup je ovako nastavio svoje tumačenje: „Il fine – svršetak, savršenstvo: zapravo se radi o radosnom trenutku. Gospodin upotrebljava slikovit rječnik, apokaliptički, ali razumljivi. I mi u svome životu imamo svoje sunce koje nas grije, svoj mjesec koji nam svijetli, svoju zvijezdu koja nas vodi. Ali doživimo da sunce pomrča, mjesec ne svijetli, da zvijezda pada. Sve se nekako urušava. Spomenimo samo Pariz nekidan, pa i druge događaje. Odjednom se sve uruši što je izgledalo savršeno. Što onda? Može li se ići dalje? Ima li nade? Evo, Gospodin nas želi ohrabriti da bez obzira na sve što nas može zahvatiti, sve to nadilazi njegov pogled ljubavi. On je sunce koje nam sjaji, sigurna zvijezda vodilja, na njega se možemo osloniti”, rekao je msgr. Barišić. U nastavku se osvrnuo na Isusovu sliku smokve koja produbljuje već spomenuti motiv svršetka-dovršenja. Naime, zimi smokva izgleda mrtva, bez znaka života. Ali kada se pojavi prvi pupoljak, smokva nam donosi nagovještaj ljeta, ploda, dovršenja. Na to smjera Isus koristeći ovu sliku: On je zapravo temelj toga pupoljka, „pupoljka nade i vjere, otvorenosti prema ostvarenju savršenosti”, kako je to formulirao nadbiskup Barišić. Na tome tragu nadbiskup vidi i ulogu vjernika: „Naše je srce dublji prostor u kojem shvaćamo logiku pupoljka. Naša vjera ima nadu. Gospodin nas želi vidjeti kao suradnike na tome putu. Postajemo po Duhu Svetomu Božja rodbina, već sada na putu ostvarivanja Kraljevstva Božjega.”

U nastavku je homilije nadbiskup Barišić istaknuo kako je i sveti Nikola Tavelić bio svjedok takve logike pupoljka. Naime, u stoljećima čekanja njegove kanonizacije bilo je za hrvatski narod mnogih razdoblja teške zime. To potvrđuje i drugi hrvatski mučenik čiji blagdan slavimo zimi: „Blaženi Alojzije Stepinac baš je u zimi, kada nismo ni vidjeli pupoljka, bio svjedok svršetka-otvorenosti koja nas čeka. Ova dvojica, sveti Nikola Tavelić i blaženi Alojzije Stepinac, pomagali su nam da strah nadiđemo nadom, a ravnodušnost ljubavlju.”

U zaključku homilije msgr. Barišić izrazio je radost što unutar okupljene hrvatske rimske zajednice vidi toliko mladosti, toliko studenata i studentica. „Dobro da je da ste tu u Rimu. Ovdje ste da biste sutra domovinu pokrenuli. Unosite u našu stvarnost logiku pupoljka kako bismo nadišli 'la fine' i prihva-

tili 'il fine'. Neka nam sveti Nikola Tavelić i blaženi Alojzije Stepinac koji su potpuno ušli u svršetak-savršenstvo, pomognu u ostvarenju toga cilja”, zaključio je splitsko-makarski nadbiskup.

Na završetku euharistijskoga slavlja rektor Bogdan zahvalio je nadbiskupu na nazočnosti i upućenim riječima. Također je zahvalio svima koji su doprinijeli proslavi i studentskome susretu, pjevačkome zboru pod ravnanjem vlč. Josipa Vidasa i bogoslovima koji su posluživali kod oltara.

Nakon svete mise uslijedilo je u crkvi predstavljanje dviju knjiga: Pier Luigi Guiducci, „Oltre la legenda nera. Il Vaticano e la fuga dei criminali nazisti”, predgovor napisao p. Peter Gumpel SJ, Mursia 2015.; „Hrvatski rimski adresar 2015./2016.” Kroz predstavljanje je vodio vlč. Borna Puškarić. (Franjo Frankopan Velić)

Misa za sve poginule branitelje u samostanu na Lovretu

Na kraju ovogodišnje kulturno-društvene manifestacije „Tjedna sjećanja na Vukovar i Škabrnju”, koja se održavala pod pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar Kitarović, 16. studenog je u organizaciji Hrvatske udruge Benedikt u prepunoj kapeli samostana Školskih sestara franjevki na Lovretu u Splitu održana misa za sve poginule branitelje koji su svoj život dali za slobodu domovine.

Euharistijsko slavlje, kojemu su uz predsjednika Hrvatske udruge Benedikt dr. Vide Popovića nazočili i brojni članovi Udruge, branitelji i članovi udruga proizašlih iz Domovinskoga rata, predvodio je prof. dr. sc. don Mladen Parlov. U kratkoj je propovijedi don Parlov kazao kako su ovih dana oči cijele zemlje uperene u mjesta najvećeg hrvatskog stradanja Vukovar i Škabrnju, ali i u brojna druga, te kako je potrebno da svako od nas posveti svoje vrijeme u molitvi za sve one koji su nas braneći svoju domovinu napustili, ali i za sve one koji su stradali tijekom Domovinskoga rata. Govoreći o žrtvama hrvatskih branitelja koji su stvorili hrvatsku državu, dr. Parlov je kazao kako će Vukovar i Škabrnja trajno ostati simbol naše novije povijesti. „Suprotstavljajući se daleko nadmoćnijem neprijatelju u obrani svoje zemlje, nisu gledali na sebe, na svoje male sitne interese. Nisu čuvali svoj život, već su s krunicom oko vrata i iz ljubavi stvorili hrvatsku državu u našem slavnom vremenu nakon devetsto godina, pod vodstvom prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana”, rekao je dr. Parlov. (IL)

Počast žrtvama terorističkog napada u Parizu

Zastavama na pola koplja, sirenama, minutom šutnje, paljenjem svijeća i polaganjem cvijeća ispred počasnoga konzulata Republike Francuske na Rivi u Splitu odana je 16. studenog počast svim žrtvama terorističkog napada u Parizu.

Točno se u podne pred konzulatom okupio velik broj građana te splitski gradonačelnik Ivo Baldasar, konzuli sa sjedištem u Splitu predvođeni doajenom konzularnog zbora Silvanom Kondić i počasnim francuskim konzulom Gerardom Denegrijem te

predstavnici vjerskih zajednica među kojima i glavni imam Medžlisa islamske zajednice Split Vahid ef. Hadžić u pratnji supruge i pastoralni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije dr. don Nediljko Ante Ančić i kancelar don Ratomir Vukorepa.

„Ovim želimo izraziti sućut prema svim žrtvama terorističkoga čina u Parizu. Split ovim pokazuje svoje pravo lice koje je tolerantno, multikonfesionalno i multikulturalno. Tu živimo svi zajedno i želimo živjeti i dalje u miru i suradnji. Strašno nas pogađa ovo što se dogodilo u Parizu, posebno stoga jer mi znamo što znače te žrtve i iz naše nedavne povijesti pa zbog toga imamo još više osjećaja prema žrtvama koje su se dogodile u Parizu. Naša poruka je jednostavna, poruka multikonfesionalnosti i multikulturalizma i normalnog ljudskog suživota i zajedničkog rada na dobrobit svih nas koji živimo tu zajedno, ali naravno i cijele Europe i cijelog svijeta”, kazao je gradonačelnik Baldasar.

U ime odsutnog nadbiskupa mons. Marina Barišića sućut je izrazio don Nediljko Ante Ančić, pastoralni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije. „Duboko smo potreseni terorističkim činom islamskih ekstremista. Želim izraziti duboku sućut svim obiteljima stradalih, njihovoj rodbini i prijateljima. Neka Gospodin bude živima snaga i utjeha, a poginule neka primi k sebi. U ovoj prigodi podsjećam na riječi papa Franje: ‘Ubijati nevine ljude samo zato što pripadaju drugoj vjeri ili drugoj kulturi, zločin je protiv Boga’. Pozivam sve ljude dobre volje da se,

gdje je to god moguće, zauzimamo za mir, pravdu, toleranciju i suživot, a da se borimo protiv nepravde mržnje i nasilja”, rekao je mons. Ančić.

„Došli smo danas iskazati duboko suosjećanje s Francuskom, sa obiteljima poginulih u ružnim i strašnim napadima onih koji govore da to rade u ime Boga, u ime islama, u ime svih muslimana. Mi muslimani se nikada ne ćemo složiti da ti ljudi čine to u ime nas, da je to od islama i da tako muslimani razmišljaju i tako postupaju. Većina muslimana sigurno na takav način ne poima svoju vjeru. Islam je vjera mira. U Kur'anu se jasno kaže da onaj tko ubije i jednog nevinog čovjeka kao da je pobio cijeli svijet, a onaj tko spasi jednog nevinog čovjeka kao da je spasio cijeli svijet. Zato se ova djela ne mogu opravdati ni na kakav način. Terorizam nema osnove u islamu i nema opravdanja za ove ljude”, kazao je Vahid ef. Hadžić, glavni imam Medžlisa Islamske zajednice u Splitu.

Počasni konzul Republike Francuske Gerard Denegri je prenio zahvalnost francuske veleposlanice na razumijevanju i na sućuti i solidarnosti koju su izrazili građani Hrvatske u ovim danima koji su teško pogodili Pariz i Francusku. „Posebno mi je drago da među Splićanima nalazim toliko ljudi koji su se okupili ovdje i sve ove dane razmišljaju o onome što se dogodilo, o teroru nametnutom našoj civilizaciji. Francuska je pogođena jer je ona i simbol slobodarskog duha, koji je i u načelima Francuske revolucije te jednakosti i slobode i solidarnosti kroz bratstvo. Stoga mi je drago da se Split na ovaj način iskazao kao grad uvijek otvoren za mnoge nadajući se da se ovakav čin neće više dogoditi nigdje, na čemu trebaju poraditi mnogi”, rekao je konzul Denegri.

Doajenka konzularnog zbora i počasna konzulica Kraljevine Nizozemske Silvana Kondić je kazala kako je ovo okupljanje odavanje počasti nevinim žrtvama u Parizu sa željom izražavanja suosjećanja i solidarnosti s francuskim narodom. „Ujedno, želimo osuditi ovaj bezumni teroristički akt, koji predstavlja napad na temeljne ljudske vrijednosti i cijelo čovječanstvo”, kazala je konzulica Kondić. (Grad Split)

U Splitu održana spomen-akcija: „I u mom gradu Vukovar svijetli”

Povodom 24. obljetnice pada herojskog hrvatskog grada Vukovara, 18. studenoga, u najdužoj splitskoj ulici koja nosi ime grada Vukovara, u kojoj se već 17 godina u Splitu održava spomen akcija „I u mom gradu Vukovar svijetli”, i ove se godine glasno molilo za vukovarske mučenike i time iskazali svo-

je domoljublje, čovjekoljublje i mirotvorstvo. Idejna začetnica akcije je dr. sc. Vini Rakić, a u organizaciji ogranka Matice hrvatske Split nekoliko tisuće građana palilo je svijeće duž pločnika s obje strane Vukovarske ulice te su se potom u tihoj povorci uputili

prema konkatedrali sv. Petra u Splitu gdje su nastavili moliti krunicu.

Nakon toga je don Ante Bitunjac, župni vikar, predvodio misno slavlje u koncelecijaciji s župnikom don Radojkom Vidovićem. Govoreći o žrtvama Vukovara i Škabrnje, don Bitunjac je rekao kako nam je poznata poslovice „Historia est magistra vitae – Povijest je učiteljica života.” „Ovih dana sjećamo se povijesnih događaja koji su, ne tako davno, obilježili našu prošlost, sadašnjost i budućnost. Upravo to sjećanje u nama budi razne osjećaje koji nas preplavljaju, tugu, žalost, ponos. Miješaju se ti osjećaji, emocije se izmjenjuju, na poseban način kod onih koji su bili izravno uključeni u te događaje Vukovara i Škabrnje. Preko raznih sadržaja,

videozapisa, govora, kako usmenih tako i pisanih, osvježavamo svoje pamćenje dok barem one mlađe generacije preko tih stvari pokušavaju stvoriti sliku tog vremena”, kazao je don Ante. „Upravo i žrtve kojih se mi danas sjećamo Vukovarci, Škabrnjani, a i drugi, preko svoje boli, muke, smrti, pozivaju nas, koji uživamo plodove njihova stradanja, žrtve, da ne ostanemo zarobljeni u sjeni njihovih grobova i spomenika, nego da upravo zbog njih idemo dalje. Idemo dalje, ali na način na koji su oni položili svoje živote, a to je način ljubavi. Upravo to je ono što mi možemo i trebamo naučiti iz povijesti njihove i naše, kako mržnja izjeda, ona je najjači čovjekov neprijatelj. Protiv nje ne pomaže ni oružje ni zakoni, jedino ljubav, a itekako Kristova ljubav. Ljubav koji smo mi kao kršćani dužni svjedočiti i živjeti. Dok mržnja, razjedinjenost, podijeljenost, posvađanost u nama vodi mirnodopski rat. Otvara onu bol koja je bila prisutna prije 24 godine u Vukovaru i Škabrnji, bol onog najmlađeg djeteta i one starice dok čekaju osudu. Vjerujem da niti jedna nevina žrtva koja je željela i sanjala slobodu ne bi voljela slobodu koja je zasnovana na mržnji i razdijeljenosti, kakva se može u nas osjetiti, a što u konačnici i nije sloboda”, kazao je don Ante. (IL)

Jubilarni 50. susret Hrvatskog nadzemlja

Jubilarni 50. susret Hrvatskog nadzemlja, na čijim se tribinama svake treće srijede u mjesecu okuplja velik broj mladih, održan je 18. studenog u Nadbiskupskom sjemeništu u Splitu. Tema susreta bila je „Splitsko stanje uma”, a predavač o. Jozo Čirko iz Župe Gospa od Ružarija (sv. Dominika).

Pred oko 700 mladih u dvorani o. Čirko je započeo predavanje citatom velikog hrvatskog pjesnika Tina Ujevića da „Split ima jednu takvu boju duše o kojoj je opasno i govoriti” te nazočnim Splićanima na humorističan način okarakterizirao mane i vrline grada postavljajući pitanje je li Split grad slučaj ili fenomen. Tako je naveo probleme nasilja, nezaposlenosti, socijalne ugroženosti, krize kulturnog života i ovisnosti, a kao fenomene sportski život, glazbu, Torcidu te humanitarni rad. Zaključio je da smo svi mi i slučajevi i fenomeni kao i ovaj naš grad te da molimo Boga da progledamo kao slijepac iz Jerihona i da ga molimo za mudrost na našem hodu kroz život.

Susret je kao i uvijek zabavljalo Hrvatsko nadzemlje svojim filmovima i skečevima, a pjesmom ga je obogatio glazbeni sastav mladih „Izidor” iz Župe sv. Andrije sa splitskog Sućidra.

Kako je 18. studenog Dan sjećanja na pad i žrtve Vukovara, povjerenik za mlade Splitsko-makarske nadbiskupije i studentski kapelan don Mihael Prović blagoslovio je svijeće i izmolio nagovor za mrtve, a mladi su u procesiji krenuli u Vukovarsku ulicu pomoliti se za stradale branitelje i u znak zahvale zapaliti im svijeću. (MV)

Predstavljena knjiga „Franjevci žrtve Drugog svjetskog rata i poraća u Cetinskoj krajini”

Knjiga o tragediji Drugog svjetskog rata, njegovim žrtvama i ratnim posljedicama dr. fra Stjepana Čove (78), umirovljenog nastavnika izašla je u nakladi Franjevačkog samostana u Sinju prigodom ovogodišnjeg svečanog obilježavanja 300. jubileja slavne obrane Sinja i Cetinske krajine od osmanlijskog neprijatelja uz zagovor Majke od milosti, Čudotvorne Gospe Sinjske te ponukan riječima sv. Ivana Pavla II. „da popunimo martirologij žrtava 20. stoljeća”.

Knjiga sadrži 260 stranica podijeljenih u tri djela u kojima se govori o Franjevačkoj provinciji Presvetog Otkupitelja koja je kroz svoju povijest prolazila teška iskušenja, progone i stradanja. U tom teškom vremenu ubijena su ili posljedično stradala 44 njezina člana - fratra. Autor je naumio obraditi samo one franjevce koji su rodom iz Cetinske krajine ili su u njoj djelovali u razdoblju Drugog svjetskog rata i njegova poraća (1942.-1948.) U knjizi su pojedinačno obrađena 20 fratra, koja su često završavala bez suđenja ili, ako je bilo formirano neko prividno suđenje, na njemu nisu doneseni dokazi njihove osobne krivnje kojom bi zasluživali nasilnu smrt. Svi fratri, njih dvadeset, koji su u knjizi opisni žrtve

su partizanskoga i komunističkoga progona, odnosno diktature proleterijata, osim o. fra Rafe Kalinića, kojeg su ubile njemačke okupacijske vojne postrojbe. Dvojica fratra: o. fra Nikola Šabića i o. Bože Vugdelija žrtve su Križnoga

puta, a druge dvojica žrtve su ljubavi i posljedica ratnih operacija, a to su o. fra Krsto Bazo i o. fra Anselmo Kovačić.” Fra Stjepan je također naveo podatke, na 25. stranici, kako je u Kažnjeničko-popravnom domu Stara Gradiška (KPD) iz Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja čamilo 25 njezinih članova s raznim vremenskim zatvorskim kaznama sveukupno 170 godina i 8 mjeseci. (IL)

Obilježen Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama

Caritas Splitsko-makarske nadbiskupije organizirao je 19. studenog tribinu povodom obilježavanja četvrte godišnjice rada svoga Skloništa za žene i djecu žrtve obiteljskoga nasilja i Međunarodnoga dana borbe protiv nasilja nad ženama. U prostorijama Bračnog i obiteljskog savjetovišta održana je tribina „Jer dragocijen si u mojim očima, vrijedan si i ja te ljubim” (Izaija 43,3).

Na samom početku susreta okupljene je pozdravio ravnatelj Caritasa prof. Slavko Jerončić naglašivši važnost rada Skloništa i odgovornost prema institucijama Ministarstva socijalne politike i mladih, Grada Splita i Splitsko-dalmatinske županije, koji financiraju ovaj projekt. „Svaka od naših 35 žena i 27 djece koje su do sada boravili u Skloništu su dragocijeni i razlog za nastavak uspješnog rada koji se temelji ponajprije na evanđeoskim načelima, u trajnom nastojanju da se tim osobama pruži istinska i prava kršćanska ljubav”, kazao je Jerončić.

Socijalna radnica Tani Balas i psihologinja Marta Grbić prikazale su rad Skloništa u protekle četiri godine. Naglašen je rad kojem je osnova da se svakoj osobi pristupa s poštovanjem i uvažavanjem njenih potreba, nastoji se osigurati obiteljska atmosfera među korisnicama, potiče se stvaranje dobrih međusobnih odnosa, te razvijanje pozitivne slike o sebi i svih potencijala koje osoba ima. Ukazano je i na nedostatak kapaciteta smještaja, s obzirom da je Ca-

ritasovo Sklonište jedino na području od Šibenika do Dubrovnika, te je samo u ovoj godini odbijeno čak 35 zahtjeva za hitan smještaj zbog popunjenosti.

Psihologinja Jelena Burazin u svom predavanju „U potrazi za srećom” istaknula je rad stručnih radnika u osvještavanju individualne vrijednosti svake korisnice i svakog djeteta Skloništa, kao i klijenata koji dolaze u Savjetovalište u potrazi za pomoć u situacijama gdje se poteškoće u braku nagomilaju. Naglasila je kako je potrebno osvještavanje problema u braku dok još nije kasno. „Dugotrajan individualan rad s nasilnikom i žrtvom može pomoći obitelji da pronađe drugačije načine ponašanja u međusobnim odnosima. Važno je raditi na poboljšanju komunikacije na svim razinama, osvijestiti činjenicu da djecu odgajamo vlastitim primjerom. Važno je slušanje, međusobno poštovanje, uvažavanje i povjerenje, zauzimanje za opće dobro svakog člana obitelji, jer čovjek je biće odnosa”, kazala je Burazin i nadodala

da u obitelji gdje se nasilje događa važno je ohrabriti žrtvu da napravi prvi i najvažniji korak ako se želi izvući iz takvog života, a to je da sama sebi prizna da je žrtva i da je nitko nema pravo zlostavljati nju i njenu djecu, jer su djeca u takvim obiteljima također žrtve psihičkog zlostavljanja. „Ta spoznaja da ima pravo na život bez nasilja važna je karika u procesu nalaženja rješenja i u procesu promjene”.

Nakon izlaganja uslijedila su brojna pitanja i komentari vezani za problematiku nasilja. Zaključeno je da se treba preventivno raditi na spječavanju nasilja, još od vrtićke dobi. Bilo bi potrebno u pripremi zaručnika na brak raditi na prevenciji zlostavljanja i osvještavanja vrijednosti supružnika, jer nitko nema pravo gaziti dostojanstvo čovjeka, nitko nije zaslužio nasilje. Dužnost svih je pomoći žrtvama da shvate da postoji i drugačiji način života. Dužnost svih je da vratimo žrtvama obiteljskog nasilja dostojanstvo čovjeka kakvog ga je Bog zamislio. (KB)

Susret nadbiskupa Barišića s kandidatima za đakonat

Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić primio je 19. studenog trojicu bogoslova, ovogodišnjih kandidata za red đakonata na naslov Splitsko-makarske nadbiskupije: Antu Gabrila (Župa sv. Jakova, Dicmo), Josipa Hrgovića (Župa sv. Jurja mučenika, Kaštel Sućurac) i Antu Kelavu (Župa Gospe od Anđela, Trogir).

Nadbiskup im je progovorio o važnosti uloge đakona danas. Kazao je kako su đakoni pozvani biti služitelji te svojim služenjem unositi novu logiku u ljudske odnose i u društvo kapitala, osvajanja i dominacije. Iako se u Djelima apostolskim spominju sedmorica muževa prikladnih za brigu o milostinji i zbrinjavanju siromašnih u zajednici, nadbiskup je naglasio da je u đakonskoj službi humanitarna dimenzija važna, no da je prvotno poslanje Crkve

evangelizacija, širenje Radosne vijesti. „Služenje zahvaća sve čovjekove potrebe, duhovnu i materijalnu dimenziju življenja. Stoga ste, uz pomaganje, pozvani svakodnevno darivati ljubav bližnjima, kao produžetak Kristove ljubavi, njegova pogleda, ruke i srca. Vi ste odgovor Crkve na današnji mentalitet sebičnosti i zatvorenosti.”

Podsjetio je kako su đakoni kroz povijest imali važno mjesto u Crkvi te su dali jako svjedočanstvo, a kao primjer naveo je sv. Franju Asiškog i mučenike sv. Stjepana i sv. Lovru. Nazvao ih je svjedocima ljubavi, blagom Crkve i prorocima novosti te pozvao buduće đakone da slijede njihov primjer. „Ja bih volio da Crkva u vama dobije nove znakove ohrabrenja i nade da ovaj svijet ipak shvaća temeljnu bit ostvarenja čovjeka kroz humanizam otvoren većim domovima koje otvara Krist.”

Spomenuo je kako se iz godine u godinu daje sve veća važnost ovom koraku u svećeničkoj formaciji u bogosloviji i na studiju gdje je formirana i nova struktura Pastoralne godine, te na župama gdje đakoni vrše praktikum. Nadbiskup je đakonima posvijestio da đakonsko ređenje koje je pred njima nije samo njihova osobna stvar, već povezuje i njihovu obitelj, župne zajednice iz kojih dolaze, župe na kojim vrše praktikum, nadbiskupiju i univerzalnu Crkvu. (KB)

Ispovijest vjere i obećanja kandidata za đakonat

Za vrijeme svečanog euharistijskog slavlja u kapeli Centralnoga bogoslovnog sjemeništa u Splitu 19. studenoga svoja obećanja i ispovijest vjere, kako zahtijevaju kanonski propisi, položila su trojica kandidata za đakonat Splitsko-makarske nadbiskupije.

Kandidati Ante Gabrilo (Župa sv. Jakova, Dicmo), Josip Hrgović (Župa sv. Jurja mučenika, Kaštel Sućurac) i Ante Kelava (Župa Gospe od Anđela, Trogir) polaganjem ruke na Sveto evanđelje potvrdili su da bez ikakve izvanjske prisile i straha, svjesno i slobodno žele primiti sveti red

đakonata vjerujući da ih je Bog zaista pozvao, da su svjesni svih prava, dužnosti i poteškoća koji su pred njima, da dobro shvaćaju smisao i značenje zakona celibata koji će do kraja života vjerno obdržavati. Također su obećali poslušnost zakonitoj crkvenoj vlasti u svemu što naredi u skladu sa Zakonikom kanonskoga prava i drugim crkvenim zakonima i propisima.

Misno slavlje predvodio je splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić u koncelecijaciji s odgojiteljima bogoslova. Nadbiskup je kazao kako je ovaj dan posebno svečan jer je, uz obećanja i ispovijest vjere kandidata za đakonat, i obljetnica posvete prvostolne crkve, splitske katedrale sv. Dujma. „Ponosni smo na našu katedralu koja je najstarija katedrala na svijetu, i kao građevina i po blagoslovu. Ona kao majka okuplja sve crkve u našoj nadbiskupiji. Još smo ponosniji jer iz tog dubokog korijena

vjere niču nove mladice Crkve, naši budući đakoni.” Istaknuo je kako ova dva događaja predstavljaju rast Crkve, ne materijalno, već duhovno jer se ona neprestano izgrađuje preko svojih vjernika, preko svakog pojedinca. „Katedrale i crkve su veličanstvene i lijepe, ali samo su simbol hrama Božjega koji je svatko od nas. Taj hram u sebi dužni smo graditi s ljubavlju, slobodom, talentima, odricanjima i žrtvom te sve to ugrađivati u zajedništvo Crkve”, naglasio je nadbiskup i nadodao kako nikada nismo dovršeni kao ljudi i vjernici, već da svakodnevno trebamo raditi na vlastitoj izgradnji kako bismo mi sami, naše obitelji i Crkva bili bolji, ljepši, kristolikiji. „Naša mjesna Crkva ove godine je, s novim đakonima, još veća i bogatija. Neka, uz pomoć Kristovu, neprestano raste i sa svakim od nas.”

Kandidatima za đakonat nadbiskup je poklonio četiri sveska Božanskoga časoslova. (KB)

Nadbiskupijski stručni skup za vjeroučitelje u Splitu

U organizaciji Katehetskog ureda Splitsko-makarske nadbiskupije i Agencije za odgoj i obrazovanje – podružnica Split održan je 21. studenog prvi ovogodišnji nadbiskupijski stručni skup za vjeroučitelje u školi. U velikoj dvorani splitskog Nadbiskupskog sjemeništa okupilo se 240 vjeroučitelja iz Splitsko-makarske nadbiskupije i Hvarske biskupije kako

bi kroz dva tematska predavanja i jednu prezentaciju sudjelovali u stručnom usavršavanju na temu „Uloga medija u odgoju i obrazovanju djece i mladih”.

Nakon uvodne molitve koju su pripremile i predvodile vjeroučiteljice Monika Čopo i Tereza Vučinić iz Osnovne škole „Ivo Dugandžić Mišić” u Kominu, u rad stručnog skupa sudionike uveo je don Josip

Periš, predstojnik Katehetskog ureda. Govoreći o fenomenu komunikacijske umreženosti koja je zahvatila sveukupnu stvarnost, predstojnik je istaknuo kako suvremeni mediji danas preuzimaju ključnu ulogu socijalizacije i odgoja i time uvelike potiskuju u drugi plan utjecaj tradicionalnih odgojnih faktora poput obitelji, škole i Crkve. Pri tome su mediji, kako je kazao don Josip, nositelji jedne nove kulture i mentaliteta koji manipulativno iskrivljuju stvarnost te najčešće, služeći komercijalnim zahtjevima isforsirane ponude i potražnje, potiču globalnu tendenciju zadovoljavanja čovjekovih niskih strasti. Stoga je, između ostaloga, temeljna zadaća školskoga vjeronauka iskoristiti suvremeni način prijenosa informacija koji će biti u službi evangelizacije i produbljenja otajstva vjere te svojom formom neće zasjeniti sadržaj.

Prvo predavanje pod naslovom „Mediji naši svagdanji: utjecaj na školsku populaciju” održala je dr. sc. Snježana Rađa, vjeroučiteljica u Osnovnoj školi don Lovre Katića u Solinu. Definirajući učeničku populaciju kao generaciju stasalu u medijskom vremenu, predavačica je naglasila višedimenzionalni utjecaj medija na odgojnu svijest djece i mladih. Naglasila je da mediji na poseban način oblikuju svijest današnjeg čovjeka kojeg zbog njegove ovisnosti o umreženosti i mobilnosti s pravom možemo nazvati tehnofilom.

Upravo taj segment medijskog odgoja i obrazovanja djece i mladih tematiziran je u drugom predavanju pod nazivom „Uloga medija na formiranje vrijednosti” koje je održala mr. sc. Vedrana Balić, vjeroučiteljica u Osnovnoj školi Petra Kružića u Klisu. U svom izlaganju predavačica je same vrijednosti definirala kao temeljna i stabilna ljudska vjerovanja

u službi realizacije određenih životnih ciljeva. Prema njezinim riječima, čovjek usvaja vrijednosti na biološkoj, duhovnoj, psihološkoj i intelektualnoj razini, a vrijednosni sustav služi mu, između ostaloga, i kao opći plan za rješavanje konflikata temeljen na afektivnim, konativnim i kognitivnim odrednicama. Suvremeno društvo obilježeno je krizom vrijednosti gdje su iste izvrnute naopako uslijed suvremenih odrednica poput globalizacije, pluralizma, individualizacije te tehnološkog i znanstvenog napretka.

Na koji način medijske sadržaje približiti vjeroučenicima i kreativno koristiti suvremene medije u nastavi vjeronauka sudionicima skupa približila je Marina Šimić, vjeroučiteljica u Osnovnoj školi Tučepi, kroz prezentaciju odnosno zajedničku radionicu pod nazivom „Uporaba digitalnih medijskih materijala u nastavi vjeronauka”. Mediji su

nesumnjivo korisni u nastavi vjeronauka, no potrebno ih je koristiti na pravi način i u pravi mjeri, naglasila je Marina Šimić, dokazujući to kroz didaktičku primjenu digitalnih medija u analitičko-interpretativnom, predavačko-prikazivačkom i problemsko-stvaračkom sustavu. Način uporabe medijskog materijala kroz svaki od ovih sustava potkri-

jepljen je konkretnim primjerima u formi izrađenog videoisječka, stripa, filmskih ulomaka, autentične fotografije i preuzetih prezentacija, a dio prezentacije bio je posvećen uporabi glazbe te interaktivnih sadržaja i igara. Važno je spomenuti kako je svaki od ovih postupaka prilagođen određenom dijelu sata, ali i cijeloj nastavnoj jedinici, a sve je to moguće izraditi uz pomoć specijaliziranih kompjuterskih programa i aplikacija. Na tragu poruke pape Benedikta XVI. vjeroučiteljima je poslana poruka hrabrog zaplovljavanja u more digitalnih medija, ne zaboravljajući kako su oni ipak samo posrednici dubljem poniranju u otajstvo vjere. Dio stručnog skupa i ovog je puta ostavljen za redovite informacije iz Katehetskog ureda, a sve je završeno kraćim radnim susretom vjeroučitelja mentora i savjetnika. (Petar Kelvišer)

Psihološko-duhovni seminar „Ne boj se! Samo vjeruj!”

U organizaciji Zaklade biskup Josip Lang u Splitu je 21. i 22. studenog održan psihološko-duhovni seminar „Ne boj se! Samo vjeruj!” (Mk 5,36).

Seminar je započeo u subotu, 21. studenoga, predavanjem p. Mije Nikića „Obratite se i vjerujte Evanđelju” (Mk 1, 15). Potom je predavanje „Obitelj – svetište i radost života” održala Danijele De Micheli Vitturi, dr. med. Uslijedila su još tri izlaganja p. Nikića „Jahve, proničeš me svega i poznaješ (Ps 139) - Upoznaj, prihvati i zavoli sebe”, „Tko je za mene Isus Krist?” i „Interpsihički i interpersonalni konflikti: dijagnoza i terapija”. Prijepodnevnim radom završio je njegovom meditacijom „Pozvani na svetost”.

U poslijepodnevnom dijelu p. Nikić održao je predavanja „Načela biblijske psihoterapije. Kako vjerom nadvladati strah?” i psihološka meditacija „Susret sa svojim potisnutim emocijama i konfliktima u podsvijesti”. Predavanje „Kako nadvladati stres, krizu i psihotraumu – interdisciplinarni pristup” održala je Marina Jurčić, dr. med., p. Stipo Batinac je govorio o temi „Duhovne vježbe sv. Ignacija Lojolskog”. Uslijedilo je razmatranje o grijehu i ispit savjesti p. Nikića. Potom su sudionici imali prigodu za ispovijed, te su sudjelovali na misi koju je

predvodio p. Nikić. Nakon mise predavanje „Sakramenti ozdravljenja” održao je dr. sc. Ante Mateljan, a potom je uslijedilo klanjanje pred Presvetim s molitvama za iscjeljenje duševnih i duhovnih rana. Prvi dan seminara zaključen je filmom o bl. kardinalu Alojziju Stepincu „Moja je savjest čista”.

U nedjelju, 22. studenoga, seminar je započeo predavanjima p. Mije Nikića „Psihopatologija: Normalno i neurotično ponašanje, duhovne i psiho-somatske bolesti. Kako pomaže psihoterapija, a kako milost Božja” i „Stvoreni ste za vječnost”. Potom je Marina Jurčić, dr. med., održala predavanje „Depresija-dijagnoza i integralna (medicinska i duhovna) terapija”. U nastavku programa sudionici su ispunjavali testove ličnosti, a potom je uslijedilo predavanje p. Nikića „Eshatološke stvarnosti: što Biblija i Crkva naučavaju o smrti, posljednjem i općem sudu, čistilištu, paklu i raju”. Sudionicima seminara prikazan je kraći dokumentarni film o životu u „Langovu domu”. Posljednje predavanje „Savjeti za zdrav i osmišljen život (pomoć medicine, psihologije i duhovnosti)” održala je Marina Jurčić, dr. med. Seminar je završio misom koju je predvodio p. Mijo Nikić. (KB)

Proslava Gospe od Zdravlja u Splitu

Župa i samostan Gospe od Zdravlja na Dobrome u Splitu proslavili su svečano svoju nebesku zaštitnicu 21. studenoga 2015. godine. Euharistijsko slavlje u crkvi Gospe od Zdravlja, u „ispovjedaonici grada Splita i okolice”, predvodio je mons. Marin Barišić, nadbiskup splitsko-makarski, u koncelecijaciji s provincijalom fra Joškom Kodžomanom, gvardijanom fra Jakovom Begonjom, župnikom fra Antom Udovičićem, dekanom don Tomislavom Čubelićem, te župnicima okolnih župa.

Na početku misnoga slavlja župnik i vikar provincije fra Ante Udovičić pozdravio je sve okupljene, mons. Barišića, provincijala Kodžomana, svećenike, predstavnike gradske i županijske vlasti, te sve hodočasnike i štovatelje Majke na Dobrome – Gospe od Zdravlja.

pe od Zdravlja. „Crkva, kao građevina, ima i eshatonsko značenje. Da bismo ušli u kuću Božju, treba prijeći prag, znamen prijelaza iz svijeta ranjenog grijehom u svijet novoga života u koji su pozvani svi ljudi. Vidljiva crkva simbol je očinske kuće prema kojoj Božji narod putuje i gdje će Otac otrti „svaku suzu s očiju” (Otk 21,4). Ona je i kuća svekolike djece Božje, koja je otvorena i spremna primiti ih. U ovom prijelazu iz svijeta ranjenog grijehom u svijet novog života potrebna je poslušnost vjere – biti podložen Božjoj riječi. Djevica Marija najsavršenije je ostvarenje poslušnosti vjere. Stoga, dok je častimo kao Gospu od Zdravlja, molimo je da nam bude i odgajateljica u poslušnosti vjere”.

Pridruživši se pozdravima, nadbiskup Barišić u uvodu je kazao kako dolazimo k našoj Majci sa zahvalnošću, teškoćama i problemima, ali i s povjerenjem te je zaželio da naše molitve budu naše hodočašće prema kući Očevoj. U homiliji je nadbiskup naglasio kako svakom čovjeku zdravlje puno znači te ga je važno promatrati u svojoj cjelini jer, iako govoreći o zdravlju često razmišljamo o dimenziji tjelesnoga zdravlja, imamo i duhovnih oboljenja s kojima se suočavamo. Upitao je koje su to duhovne bolesti s kojima se suočavamo. „Mentalitet individualizma, tj. sebičnosti, vrlo je opasan virus koji vrjednuje druge koliko su nam korisni, a ‘nekorisne’, kao što su djeca, stari, bolesni, odbacuje. Lijek tom virusu jest obitelj koja je temeljna stanica društva. Ako nema obitelji, stvara se više kaotičnosti. S druge strane, obitelj je temelj budućnosti i obitelj rađa život. Međutim, i obitelj je ranjena i ima svojih bolesti. Uz obitelj se vežu posao i zaposlenje, gradnja doma i kuće, a osobito ugrožava obitelj kada su pred izborom rad ili rod, tj. raditi ili roditi”. Istaknuo je kako je obitelj ugrožena iznutra sa svojim poteškoćama, ali i izvana mentalitetom koji obezvrjeđuje i minira obitelj jer živimo u ograničenostima i planovima, stvarnost nas prisiljava na promjene i čovjek traži sreću negdje drugdje, a kao posljedica traženja sreće dovodi do rastave braka, a to stvara još veće probleme i prazninu. „Imajući sve to u vidu”, naglasio je nadbiskup, „važno je prihvatiti svoju situaciju, korigirati svoje mišljenje i pokušati napuniti posudu do vrha. Tada se otvaraju novi horizonti koji će nas povezati i promijeniti ukoliko se uvuče milosrđe koje potrebno i Crkvi i obitelji. Poteškoće u braku ne ćemo riješiti bez milosrđa i vjernosti. Ostati vjeran znači dijeliti dar koji nas utvrđuje i oslobađa od straha. Ta vjernost je kreativnost koja nas čini zdravima, a milosrđe je lijek koji nam pomaže u toj kreativno-

sti”. Mons. Barišić nadodao je kako je uz to potrebno i ugraditi solidarnost koja uključuje i zahvalnost kao lijek za zdravu obitelj jer povlačenje i šutnja nisu lijek i rješenje. Tu terapiju, koja uključuje vjernost, solidarnost i zahvalnost, treba započeti prvo sa sobom, a zatim će to postati antitijelo mentalitetu svijeta. Onaj tko živi solidarnosti i ljubav može pristupiti odbačenima i ‘nekorisnima’ jer je i sam to proživio i na ovaj način unosi novi pogled koji donosi blagoslov. „Brate i sestro, prihvati, svjedoči i liječi stvarnost u kojoj živiš. Učini koliko možeš i dogodit će se da se i nama ‘voda’ pretvori u ‘vino’. Svoju nedovršenost gradimo s Majkom Marijom i Gospodinom jer je moguće tu našu ‘vodu’ učiniti da postane kvalitetnije ‘vino’”, zaključio je nadbiskup Barišić.

Na kraju misnog slavlja okupljenima se obratio gvardijan samostana Gospe od Zdravlja fra Jakov Begonja i riječi zahvale uputio nadbiskupu, provincijalu, ministrantima i bogoslovima, propovjednicima kroz devetnicu, predstavnicima županijske i gradske vlasti te drugih institucija, te svima koji su pridonijeli ljepoti slavlja i brojnom hodočasničkom puku. Proslavu je pjesmom obogatio mješoviti župni zbor Gospe od Zdravlja kojim je ravnao mo. fra Stipica Grgat i za orguljama s. Zorislava Radić.

Tijekom cijeloga su dana brojni hodočasnici posjećivali omiljenu crkvu i molili Gospu za zdravlje duše i tijela ne samo za sebe, nego i za svoje najbliže, upalili svijeću, pomirili se s Bogom u sakramentu pomirenja te se osnažili u euharistiji Tijelom Kristovim. Za sakrament pomirenja braća franjevci s Dobroga kao i braća s Trstenika i Sinja te nekoliko dijecezanskih svećenika bili su na raspolaganju vjernicima od 5:30 do 21:30. Bogoslovi, članovi Frame i Vijeća roditelja te neokatekumeni na raspolaganju su za svečano slavlje blagdana Gospe od Zdravlja.

Za svetkovinu župa se pripremila devetnicom bogatom duhovnim i kulturnim sadržajem. Kroz devetnicu misna slavlja predvodili su redovnici s područja grada Splita fra Ilica Martinović, p. Jozo Čirko, p. Iko Mateljan, p. Luka Prcela i p. Stipo Balatinac. Svaku večer župno osoblje predvodilo je molitvu krunice i molitvu Gospi od Zdravlja. U kulturnom programu nastupili su dječji zborovi osnovnih škola Dobri, Špinut, Skalice, Marjan te dječji zbor Župe Gospe od Zdravlja; klape Gospi od Zdravlja - Orca, Ventula, Mriža, Skradinke i Sinj; klavirski duo - Robert Žburin i Tina Cvitanić; s. Zorislava Radić i mješoviti zbor mladih; Boris Doliner i Zbor Umjetničke akademije u Splitu. (FD)

Proslava sv. Klementa zaštitnika Makarske

Sv. Klement mučenik, zaštitnik grada Makarske i nekadašnje Makarske biskupije, koji se u ovom gradu pod Biokovom štuje još od početka 18. st., svečano je proslavljen 21. studenoga u katedrali sv. Marka. Euharistijsko slavlje predvodio je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić u koncelebraciji sa župnikom don Pavom Banićem, kapelanom don Antom Žderićem, župnikom makarske župe Kraljice mira don Ivanom Čubelićem i sedmoricom svećenika.

Čestitajući Makaranima dan njihova zaštitnika, nadbiskup je kazao kako o životu sv. Klementa ne znamo puno, ni što je radio, je li bio redovnik ili je imao obitelj. On nije anonimniji za Gospodina, no ta njegova anonimnost za nas daje nam mogućnost da se svaki od nas prepozna u njegovu životu. Podsjetio je na trenutak kada su 1725. godine kosti nepoznatog svetca mučenika iz rimskih katakombi donesene u Makarsku, gdje ih je na gradskoj rivi dočekaio biskup Bjanković dajući ime svecu Clemens, danas Klement, što znači 'milostiv, milosrdan, blag'. Istaknuo je da je sv. Klement živio u teškim vremenima, pogođenim raznim nevoljama i bolestima, kao i mi danas, jer nema idealnih vremena, svako vrijeme ima svoje breme. No, Gospodin svakome dodijeli najprikladnije vrijeme za njegovo spasenje. „I naše vrijeme ima puno tjelesnih i duhovnih bolesti. Naš mentalitet boluje od sebičnosti, individualizma i od odbacivanja svih onih koji se smatraju nekorisnima – djeca, siromašni, stari i bolesni. Kao što virus napadne jednu stanicu pa zarazi cijeli organizam, tako se razbolijevaju i pojedini dijelovi našega društva. Ima li zdravih stanica i antitijela koje će se suprostaviti ovim bolestima?“ Iako je obitelj ugrožena svim unutrašnjim problemima i vanjskim napadima, nadbiskup upravo lijek vidi u obitelji, temeljnoj stanici društva, koja u sebi nosi otvorenost životu, budućnost. Da bi naše obitelji ostale zdrave i jake i bile lijek društvu, potrebno je da kao njezini članovi ne bježimo od odgovornosti i poteškoća i da negdje drugo tražimo sreću, već da slušamo jedni druge, da se uvažavamo, gradimo zajedništvo, opraštamo, ljubimo, dajemo podršku, budemo solidarni i zahvalni, milostivi i blagi, da budemo Klement. Citirajući francuskog katoličkog filozofa Jacquesa Maritena, nadbiskup je kazao da ono što su prije bili samostani, žarišta vjere i evangelizacijski centri molitve, to je danas obitelji, novo svjetlo, novi kvasac. „Koje je to bogatstvo u svojoj blizini imati ovakvih svjedoka koji ne žive samo za sebe, nego su besplatni liječni-

ci za društvo. Kad bismo svi protjerali Krista, on bi uvijek našao mjesto među ovim svjedocima bračne ljubavi i obiteljskog zajedništva koji na najznakovitiji način svjedoče prisutnost Boga u svijetu”, naglasio je nadbiskup i pojasnio kako se ovo odnosi na svaku obitelj jer nema dovršene i savršene obitelji. Svaka je obitelj gradilište, a ono što nije dovršeno to je najljepše jer svojim svakodnevnim zalaganjem možemo je učiniti još boljom. „Sv. Klemente, daj nam snage da možemo biti zdrave stanice u organizmu svoga grada, Crkve i naroda”, zaključio je nadbiskup Barišić.

Župnik don Pavo Banić zahvalio je mons. Barišiću na prisutnosti, svim svećenicima, predstavnicima gradske i županijske vlasti, zboru, svima koji su pomogli u organizaciji proslave te svim vjernicima i hodočasnici. „Nadam se da će se hrvatske obitelji, po zagovoru sv. Klementa, obnoviti i kao mnogo puta u povijesti, hrabro koračati dalje”, kazao je župnik.

Svečanost je završila pjevanjem himne u čast makarskog svetca zaštitnika te ljubljenjem svećevih moći koje su, prema stoljetnoj tradiciji, na uočnicu blagdana otvaranjem oltarske rake izložene puku na štovanje.

Makarani su se za proslavu pripremali trodnevnicom od 18. do 21. studenoga. Misu prvog dana trodnevnice predvodio je don Alojzije Čondić, profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu, potom njegov kolega profesor don Ante Mateljan te don Stipe Ljubas, dekan Cetinskoga dekanata i župnik Trilja. Prvog dana nakon mise, koju su pjesmom uzveličali franjevci, dr. Mile Vidović predstavio je svoju knjigu „Kvirin Klement Bonafčić, biskup splitski i makarski za vrijeme komunističkog režima 1944. – 1954.”. Ostala dva dana trodnevnice i na sam blagdan, pjevao je katedralni zbor. (KB)

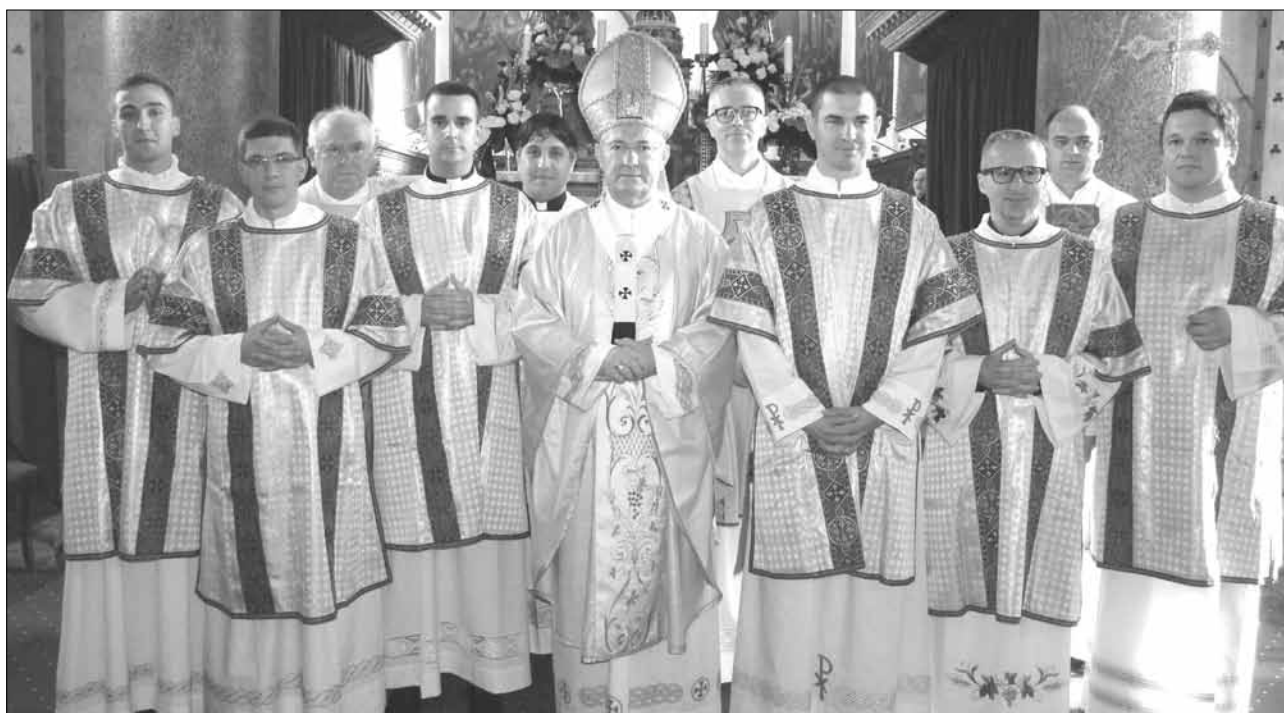
Đakonsko ređenje u splitskoj prvosolnici

Na svetkovinu Krista Kralja, 22. studenoga, predvodeći euharistijsko slavlje u prepunoj katedrali sv. Dujma u Splitu, splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić zaredio je za đakone šestoricu bogoslova, trojicu na naslov Splitsko-makarske nadbiskupije: Antu Gabrila (Dicmo), Josipa Hrgovića (Kaštel Sućurac) i Antu Kelavu (Trogir), te trojicu na naslov Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja: Antu Bešlića (Sinj), Duju Jukića (Otok) i Petra Komljenovića (Sindelfingen, Njemačka). „Okuplja nas svetkovina Krista Kralja svega stvorenoga i naše misli danas su usmjerene prema njemu. No, danas je i susret neba s nama. Krist Kralj dolazi među nas i želi podijeliti našoj braći red đakonata, znak kraljevstva Božjega među nama”, kazao je nadbiskup na početku slavlja te pozdravio braću svećenike, odgojitelje i profesore, župnike rodničkih župa ređenika i župa gdje su vršili pastoralni praktikum, bogoslove, sjemeništarce i časne sestre, a posebno roditelje, obitelji i prijatelje ređenika, kao i sav vjernički puk.

U slavlju je sudjelovalo tridesetak svećenika na čelu s nadbiskupom Barišićem, provincijalom Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Joškom Kodžomanom, generalnim vikarom Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Miroslavom Vidovićem te rektorom Centralnog bogoslovnog sjemeništa u Splitu mr. sc. don Borisom Vidovićem i domagistrom bogoslova u Franjevačkom klerikatu prof. dr. Stipom Nimcem koji su pred nadbiskupom

zajamčili da su kandidati prema sudu Crkve prikladni za đakonsku službu.

„Nedavno smo proslavili obljetnicu posvete naše prvosolne crkve, katedrale sv. Dujma. Ona je majka svim našim župnim crkvama koje su s njom povezane ne samo stoljetnom tradicijom, nego i blagoslovom koje nosi u sebi. Danas je pred nama šest mladića koji su kao mladice izrasli iz ovog dubokoga korijena vjere i s pomoću kojih će Gospodin širiti svoje kraljevstvo među nama”, kazao je nadbiskup u homiliji te pojasnio da Isusovo kraljevstvo, koje nije od ovoga svijeta, u sebi nosi konačnu istinu o ljubavi Božjoj i vječnom životu. Ta istina se ne brani argumentima već je, kao suradnici Kristovi, moramo svjedočiti i živjeti, a da bismo to mogli, potrebno je slušati Božju riječ. „Naši kandidati za đakonat na putu su postati svjedocima ove istine, no da bi je mogli naviještati, potrebno je imati mudro srce koje zna slušati. Njihov poziv je u služenju potrebitima i uzor mogu pronaći u samom Kristu, prvom đakonu koji nije došao da bude služen, nego da služi. Samo će tako biti svjedoci istine”, istaknuo je nadbiskup i nadodao da će đakoni svoje služenje započeti u Godini milosrđa u kojoj smo svi pozvani činiti duhovna i tjelesna djela milosrđa. Naše vrijeme, prostor i ljudi potrebni su takvih svjedoka koji tolikim usamljenima, odbačenima, poniženima, siromašnima i bolesnima donose nadu. „Po Božjoj milosti postali ste đakoni, zbog njegove ljubavi koja mijenja srce i

otvara ga za služenje. Želim vama i svima nama kojima je već podijeljen dar đakonata da ga prepoznamo, oživimo i zaživimo. Budite njegov glas za slavu njegovu i za spas duša”, zaključio je nadbiskup.

Nakon homilije nadbiskup je polaganjem ruku i posvetnom molitvom kandidatima podijelio sakrament svetoga reda đakonata. Potom su novozaređeni đakoni obukli službenu liturgijsku odjeću: štolu, koja je znak dostojanstva i vlasti, i dalmatiku, simbol spasenja, radosti i pravednosti. Na kraju su obreda đakoni primili evanđelistar iz nadbiskupovih ruku te s njim izmijenili cjelov mira, a potom su pristupili služenju kod oltara.

Na samom kraju misnoga slavlja okupljenima se obratio provincijal fra Joško Kodžoman koji je đakonima kazao kako vjeruje da će nastojati biti iskreni i savjesni služitelji i slavitelji sakramenata i svih drugih otajstva naše vjere, uvijek odani Crkvi i njenom naučavanju u svim pitanjima vjere i morala. „Neka vas Krist Kralj pouči i nadahne kako biti vjeran i vjeronostojan naviještanju radosne vijeti, neka vam pomogne u nastojanjima da svojim osobnim, ljudskim i profesionalnim karizmama i vještinama obogatite zajednice vjernika koje vam budu povjerene. Bog se preko vas želi proslaviti i preko vas širiti istinu koju nam je objavio. Neka vas blagoslovi svojim mirom, prati savjetom i mudrošću koju ćete crpsti kroz molitvu, neka vam udijeli hrabrost i sve potrebne darove i milosti da ostanete njegovi.” Prigodne riječi uputio je i katedralni župnik don Tomislav Čubelić koji je kazao kako su đakoni imali hrabrosti odazvati se Kristovu pozivu koji sa sobom nosi zadatak ljudima donositi nadu i svjedočiti istinu. Zaključio je

da to nije lako i da, ako već ne mogu biti potpuno poput Krista, moraju biti u njegovoj blizini.

Misno slavlje, koje je završilo himnom „Tebe Boga hvalimo” i nadbiskupovim blagoslovom, svojim je pjevanjem uvećao mješoviti prvostolni zbor sv. Dujma pod ravnanjem maestra don Šime Marovića.

Ante Gabrilo sin je Lovre i Ane r. Grčić, rođen 14. srpnja 1989. u Splitu. Rodna župa je sv. Jakov u Dicmu. Pastoralni praktikum obavlja u Župi sv. Pavla apostola na Pujankama u Splitu. Ante Kelava sin je Ivana i Jele r. Šimić, rođen 27. rujna 1976. u Tomislavgradu. Rodna župa je Roško polje. Nastanjen je u Župi Gospa od Anđela, Trogir. Pastoralni praktikum obavlja u katedrali sv. Dujma u Splitu. Josip Hrgović sin je Stipana i Šime r. Hrgović, rođen 16. listopada 1990. u Splitu. Rodna župa je Marija Pomoćnica kršćana na Kmanu u Splitu. Nastanjen je u Župi sv. Jurja u Kaštel Sućurcu, a pastoralni praktikum obavlja u Župi sv. Petra apostola u Splitu.

Ante Bešlić sin je Filipa i Jasne rođ. Jerončić, rođen 11. kolovoza 1987. u Splitu. Rodna župa je Gospe Sinjske u Sinju. Pastoralni praktikum vrši u Župi sv. Ante Padovanskog na Šubićevcu u Šibeniku. Dujo Jukić sin je Frane i Slavke rođ. Govorušić, rođen 4. travnja 1986. u Sinju. Rodna župa je sv. Luke u Otoku kod Sinja. Pastoralni praktikum vrši u Župi Gospe Sinjske u Sinju. Fra Petar Komljenović sin je pok. Ivana i Marije rođ. Kaurinović, rođen 26. siječnja 1980. u Sindelfingenu (Njemačka). Rodna župa je Presvetog Trojstva, u Hrvatskoj katoličkoj zajednici, Sindelfingen (Njemačka). Pastoralni praktikum vrši u Župi Gospe od Zdravlja na Dobrom u Splitu. (KB)

Susret crkvenih pjevačkih zborova u čast sv. Cecilije

U ispunjenoj crkvi sv. Dominka u Splitu održan je 22. studenoga na blagdan Krista Kralja i spomendan sv. Cecilije tradicionalni 4. susret crkvenih pjevačkih zborova Splitsko-makarske nadbiskupije u čast sv. Cecilije, djevice i mučenice, nebeske zaštitnice svih glazbenika i crkvene glazbe. Prije početka koncerta pred slikom nebeske zaštitnice upućena je molitva Svevišnjem Bogu da uz njezin zagovor uzmognemo u ovom vremenu, na zemlji, a poslije i

u vječnosti dati dostojnu hvalu Trojedinom Bogu. Program je bio ispunjen pjesmama posvećenim Kristu Kralju, a autori su hrvatski pjesnici. Program je vodila Jelena Hrgović.

U glazbenom cjelovečernjem koncertu program je bio ispunjen nastupom devet zborova: zbor Župe sv. Stjepana pod borovima sa Sustipan u Splitu, zbor franjevačke crkve u Makarskoj, zbor Župe sv. Roka, Manuš – Split, katedralni zbor crkve svetog Marka, Makarska, zbor Župe Bezgrešnog začeca BDM – Kućine, zbor Župe sv. Josipa, Mertojak-Split, zbor Župe sv. Pavla, Pujanke – Split, zbor Župe sv. Roka, Jesenice, zbor Prečistoga Srca Marijina iz Župe Gospe

Fatimske, Škrabe – Split. Ljubitelji zborske glazbe, koji su ispunili crkvu sv. Dominika, mogli su ovom prigodom uživati u slušanju po dvije domaće i strane skladbe koje je svaki zbor izveo.

U ime organizatora Frano Bilić Prčić podijelio je na kraju glazbene večeri svim zborovima zahvalnice za sudjelovanje na četvrtom susretu crkvenih pjevačkih zborova Splita i okolice. Posebna zahvalnost upućena je ocima dominikancima kojima je ujedno upućena čestitka za veliki jubilej – 800. obljetnicu osnivanja reda dominikanaca. Večer je završila prigodnom molitvom don Ivana Urlića sv. Ceciliji. (IL)

Osvrt na proteklu pastirsku vizitaciju Imotskoga dekanata

Tijekom korizme 2015. godine splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić izvršio je vizitaciju župa Imotskoga dekanata. Sazvao je 25. studenoga sve župnike i župne vikare toga dekanata u franjevački samostan u Imotskom na završni susret i zajednički osvrt na pastoralno stanje i vjernički život u župnim zajednicama. Dekanat ima 22 župe, a četiri župnika poslužuju po dvije župe. Došli su gotovo svi pozvani svećenici osim dvojice koji su se ispričali zbog bolesti. U pratnji nadbiskupa Barišića bili su generalni vikar mons. Miroslav Vidović i pastoralni vikar mons. Nedeljko Ante Ančić. Njih su dvojica također sudjelovali u vizitaciji toga dekanata.

Nakon zajedničke molitve trećeg časa imotski dekan i gvardijan fra Kristijan Stipanović pozdravio je nadbiskupa, njegove suradnike i sve nazočne kolege svećenike te izrazio zadovoljstvo što može biti domaćin završnoga susreta nakon izvršene vizitacije. Fra Zoran Kutleša pročitao je zapisnik s prošle sjednice dekanatskoga sastanka. Zatim je nadbiskup Barišić, koji je i predsjedao ovom susretu, uputio svoje pozdrave i iznio niz svojih pozitivnih dojmova tijekom susreta sa župnicima i s vjernicima u pojedinim župnim zajednicama koje je pohađao. To su zaista bili pravi duhovni događaji i neka vrsta evangelizacije za vjernike koji su se u velikom broju odazivali te na po-

ziv svojih župnika dolazili da bi se susreli s pastirom naše mjesne Crkve. Iznio je i neke prijedloge kako poboljšati pastoralni rad i komunikaciju s nadbiskupijom, osvrnuo se na urednost u bogoštovnim prostorima te zahvalio svim svećenicima na zauzetosti i pastoralnom svjedočenju.

Zatim se na vizitaciju osvrnuo pastoralni vikar dr. Nediljko A. Ančić. Između ostalog naveo je da se broj žitelja i vjernika u većini župa Imotskog dekanata, osobito njegova zapadnog dijela i rubnih područja, zbog iseljavanja i odlaska mladih uvelike smanjio što cjelokupni pastoralni rad stavlja pred nove ozbiljne probleme. Osvrnuo se na stanje crkava i župnih objekata, vođenje župnih knjiga, razne vrste pobožnosti, pouke djece i mladih te pripremu za sakramente. Spomenuo je neke poteškoće s obzirom

na župno financiranje, vođenje kućanstva te zahvalio župnicima na susretljivosti i gostoprimstvu.

Generalni vikar mons. Miroslav Vidović između ostalog je istaknuo dobro sudjelovanje vjernika na misnim slavljinama i drugim pobožnostima u župama. Zamijetio je da vjernici poštuju svoje svećenike te da se rado odazivaju na suradnju i pomažu u različitim prigodama. Naveo je kao poteškoću okupljanje djece na pouku u raštrkanim župama, iseljavanje i odlazak mladih te veliki broj crkava i kapela koje treba održavati. Osobito je preporučio da se posveti dostojna briga uređenju liturgijskog prostora, ruha i posuđa.

Zatim su se u raspravu uključili svi prisutni župnici, svaki je iz svoje župničke perspektive iznio svoje viđenje župnoga rada i stanja u njegovoj zajed-

nici. Bilo je i nekih prijedloga kako unaprijediti pastoralni rad (obiteljske zajednice, kateheza odraslih, odnos župe i nadbiskupije, staračke župe, potreba češćih susreta i dr.). Na kraju se nazočnim svećenicima još jednom obratio nadbiskup stavljajući na srce svim župnicima i župnim vikarima da budu na raspolaganje svojim vjernicima, da budu s njima i za njih te da svoje vjernike što više uključuju u različite pastoralne aktivnosti svojih zajednica te da nedjeljno misno slavlje uistinu stave u središte cjelokupnog župnoga života. Pohvalio je skladnost, međusobno ispomaganje te povezanost i dobru suradnju svih svećenika u dekanatu. Po završetku je susreta imotski dekan sve nazočne pozvao na zajednički objed u samostanskoj blagovaonici. (NAA)

Duhovna obnova za studente

U studentskom pastoralnom centru „Bl. Ivan Merz” na Kampusu održana je 25. studenog duhovna obnova pod nazivom „Svojom ćete se postojanošću spasiti” (Iv 21,19). Duhovnu obnovu predvodio je dr. sc. Marijo Volarević, profesor na katedri moralnoga bogoslovlja na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu.

Duhovna obnova započela je pripravom za sv. misu, ispitom savjesti i sv. ispovijedi. Uslijedila je sv. misa koje je predvodio don Marijo uz koncelebraciju don Mihaela Provića, studentskoga kapelana. U propovijedi je don Mario naglasio važnost „postojanosti” u duhovnom životu.

Pokorničko bogoslužje i euharistijsko slavlje glazbeno je animirao studentski bend studentsko-

ga pastoralnog centra „Bl. Ivan Merz” na Kampusu. (AM)

Susret nadbiskupa Barišića sa župnicima mentorima

Splitsko-makarski nadbiskup i veliki kancelar Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Splitu mons. Marin Barišić susreo se 26. studenog sa župnicima mentorima ovogodišnjih ređenika u čijim će župama kao đakoni vršiti praktikum: don Tomislavom Čubelićem (katedrala sv. Dujma), don Radojkom Vidovićem (konkatedrala sv. Petra), don Božom Renjićem (Župa sv. Pavla apostola), fra Antom Udovičićem (Župa Gospe od Zdravlja) i fra Antom Bilokapićem (Župa Gospe Sinjske). Na sastanku su uz nadbiskupa i župnike mentore prisustvovali i generalni vikar mons. Miroslav Vidović i pastoralni vikar mons. Nedjeljko Ante Ančić.

Pozdravivši okupljene svećenike, mons. Barišić je podsjetio da je, u dogovoru s biskupima Splitske metropolije i provincijalom Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, donesena odluka da se pastoralna (šesta) godina (PG) kandidata za svećeništvo sadržajno preustroji, isključi iz sustava Katoličkoga bogoslovnog fakulteta te organizira pod pokroviteljstvom Splitsko-makarske nadbiskupije. Kazao je da je povjerenstvo za preustroj šeste godine, kojim predsjedava mons. Ančić, izradilo novi nastavni plan i program, da su predmeti PG-a dijelom preoblikovani i prilagođeni sadašnjim potrebama, a sveukupna nastava i vježbe usmjerene su na praktičnu pripremu kandidata za pastoralni rad u mjesnim Crkvama. Istaknuo je da su izvoditelji nastavnog dijela programa, uz profesore s KBF-a i drugi nastavnici, laici koji su stručnjaci u područjima prava, medicine, kulture, medija i sl., a kako su oni kao župnici izabrani biti mentori u čijoj će župnoj zajednici đakoni obavljati svoj praktični dio Pastoralne godine. „Vjerujem da je ovaj preustroj iskorak prema boljem uvođenju đakona u budući svećenički rad. S vremenom će se i ovaj program unaprijediti i poboljšati, no cilj je formirati đakone za naše vrijeme i polako mijenjati klasični način razmišljanja i pastoralnoga djelovanja. Na vama mentorima je velika odgovornost. Đakoni moraju uvidjeti da, iako su dobili diplomu, njihovo školovanje nije završeno. Kroz praksu i uz vašu pomoć oni neprestano moraju učiti i rasti”, kazao je nadbiskup i mentore pozvao da sa svojim đakonima žive sinodalnost u odnosima, da ih uvažavaju kao osobe i otvore im nove horizonte.

Mons. Ančić župnicima je iznio smjernice i prijedloge za rad s đakonima. Predložio je da ih promatraju kao mlađeg kolegu, svećeničkog pripravnika

kojeg trebaju postupno uvoditi u buduću pastoralnu službu, da nastoje prije svake zadaće koju mu povjere objasniti i ukratko ga podsjetiti kako se koja zadaća ili obred obavlja te da na početku đakoni budu prisutni i uče od mentora o radu na poukama iz vjeronauka ili o podjeli sakramenata i vođenju obreda. Pozvao je mentore da đakone uvedu u dostojno đakoniranje kod slavlja euharistije i dijeljenja sv. pričesti, da im daju konkretne naputke za spremanje pojedinih pobožnosti, čitanje Evanđelja i za spremanje propovijedi, da ih se uvede u vođenje župnih knjiga, osobito matica i župne blagajne te da ih se upozna s radom drugih župnih tijela i ureda i sa obvezama koje će kao župnik imati prema biskupiji. Mons. Vidović je nadodao da je uz brigu o pastoralu đakone važno podučiti i brizi za funkcioniranje cijelog kućanstva. Potom je mentorima predstavio kolegije i predavače u zimskom i ljetnom semestru.

Župnici su pozdravili novi ustroj Pastoralne godine te podijelili svoja iskustva o dosadašnjem radu s đakonima. Osvrćući se na predložene smjernice, složili su se da je đakone potrebno postupno učiti svim župnim aktivnostima i sakramentima te im davati primjer, ali jednako tako i uvažiti njihove želje i mogućnosti. Osim obveza koje će im biti povjerene, potrebno ih je poticati i na nove inicijative, vrjednovati njihovo zalaganje i graditi odnos na povjerenju. Također, istaknuta je važnost zajedničke molitve.

Na samom kraju, nadbiskup Barišić pozvao je župnike da međusobno surađuju. Zaključio je da su đakoni na župama kratko, svakoga vikenda i osobito za vrijeme trajanja božićnog praktikuma (od 18. prosinca 2015. do 6. siječnja 2016.) i uskrsnog praktikuma (od 19. ožujka do 3. travnja 2016.), stoga je to vrijeme potrebno kvalitetno iskoristiti. (KB)

Dodijeljene stipendije Caritasa Splitsko-makarske nadbiskupije

Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić podijelio je 26. studenoga u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata u Splitu rješenja o dodjeli Caritasove stipendije za 51 studenata i za 22 učenika osnovnih i srednjih škola. Stipendiranje studenata i učenika redoviti je program Caritasa Splitsko-makarske nadbiskupije. Visina stipendije za studente je 700 kuna, a za učenike 500 kuna, a glavni kriteriji dodjele su socijalni status obitelji odnosno studenta, redovito upisana godina studija te aktivnosti u župnoj zajednici i volontiranje.

Sve okupljene pozdravio je v.d. ravnatelj Caritasa don Jozo Gojsalić, ekonom Splitsko-makarske nadbiskupije, a riječi zahvale nadbiskupu na financijskoj i pastirskoj potpori, u ime svih stipendista uputio je student prve godine Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Splitu, stipendist Ivan Kolak. Kazao je kao će im ova potpora pomoći da svoje obveze i dužnosti izvršavaju lakše i bolje. „Hvala Vam i što ste ovom potporom pokazali da se uz rad i trud koji ulažemo u svoje obrazovanje, cijene i naše župne i volonterske aktivnosti. Vjerujem da će ova Vaša briga za nas biti poticaj da budemo još aktivniji u svojim župnim zajednicama i Caritasu”. Na kraju govora stipendist je istaknuo kako će dano im povjerenje opravdati marljivim radom i požrtvovnošću.

Nakon što su se stipendisti osobno predstavili, nadbiskup Barišić im je zahvalio na njihovu trudu

i zalaganju koje ulažu, ne samo u svoje obrazovanje, nego i u život svojih župnih zajednica i za opće dobro. Kazao je kako se nalazimo pred došašćem, vremenom u kojem budućnost dolazi u našu stvarnost. Pozvani smo biti dionicima adventa u kojem Gospodin želi osvijetliti život, naše vrijeme, studij, odgovornost, ljudskost i solidarnost. „Svatko od nas je važan u svojoj stvarnosti, imamo talente i darove koje moramo razvijati. Ne posustajete, jer trud koji ulažete u svoje talente i obrazovanje, dat će dobre plodove ne samo za vas, već i za cijelo društvo”, istaknuo je nadbiskup i zaželio da ih ova simbolična gesta motivira da radosno i odgovorno koriste darovano im vrijeme i sposobnosti. Druženje se potom nastavilo u prijateljskom razgovoru uz sok i kolače. (KB)

Duhovna obnova za roditelje sjemeništara

U Nadbiskupskom sjemeništu u Splitu održana je 28. studenog duhovna obnova za roditelje sjemeništara. U prvom dijelu susreta ravnatelj Sjemeništa don Jure Bjeliš upoznao je roditelje s ciljevima sjemeništa te uložio koju ono ima u životu mladića koji razmišljaju o svećeničkom pozivu. Kao najvažniji cilj istaknuo je pomoć sjemeništarcu da postigne odgovornu samostalnost, tj. da izgradi ispravnu savjest koja će mu biti vodič u njegovu slobodnom odlučivanju i odgovornom djelovanju. Vodeći se izgradnjom cjelovite osobe, sjemenišni se odgoj ostvaruje kroz četiri temeljne dimenzije koje su međusobno nadopunjuju i jedna bez druge su neodvojive: ljudski odgoj, duhovni odgoj, intelektualni odgoj i odgoj za zajedništvo. Ravnatelj Bjeliš potanko je progovorio o svim četirima dimenzijama zaključivši kako je prvi odgojitelj sam Krist koji nas poziva i koji svojim Duhom postojano djeluje u životu svakoga čovjeka. „Svi mi, i odgojitelji i sjemeništarcu, jesmo njegovi učenici koji nastojimo otkriti i prihvatiti Božju volju u svom i životu drugih”, rekao je don Jure. Važnim i neizostavnim ocijenio je ulogu roditelja koji, usprkos nužnom odvajanju, nastavljaju utjecati na formaciju svoga djeteta. „Aktivno sudjelovanje roditelja u životu sjemenišne zajednice ne da je potrebno, ono je i nužno jer mi nikada ne možemo zamijeniti onu naravnu obitelj gdje je svaki od njih odrastao. A naša je zadaća da i mi, sjemenišni odgojitelji, pomognemo vama roditeljima u onom čemu možemo jer njihov odgoj nije sada samo naša povlastica, a niti

vaša zamjena, već nadopuna u ljubavi i suradnji na njihovo dobro”, zaključio je svoje izlaganje don Jure.

Poslije predavanja uslijedila je sveta misa kojoj je prethodilo pokorničko bogoslužje i prilika za svetu ispovijed. Svetu misu predvodio je ravnatelj Sjemeništa don Jure Bjeliš uz koncelebraciju duhovnika don Mate Brečića i prefekta don Vedrana Torića. U svojoj propovijedi don Jure je, u svjetlu svetopisamskih tekstova, govorio o važnosti susreta, na poseban način o važnosti susreta čovjeka s Bogom „koji nas traži i kad mi njega ne tražimo i ljubi prije nego smo mi njega ljubili”. Taj je susret ostvariv jedino u osluškivanju Božje poruke jer u protivnom „tiskam svoje prospekte, lijepim svoje plakate, dijelim svoje misli i riječi. Ako prvo Njega ne osluškujem, onda iz mene izvirem samo ja”, rekao je don Jure te potaknuo na predanije življenje adventskog hoda i nove liturgijske godine kao „jednog novog zaokreta” i prilike za suret s Gospodinom u molitvi, euharistiji i bližnjima. Nakon svete mise, tijekom koje su liturgijsko pjevanje i sviranje animirali sjemeništarcu pod ravnanjem s. Lidije Matijević, uslijedilo je druženje za obiteljskim stolom u blagovaonici sjemeništa. Poslije ručka roditelji su se susreli s odgojiteljima te se informirali o njihovu odnosu prema radu i postavljenim obvezama u školi i sjemenišnom zavodu. Sljedeća duhovna obnova za roditelje sjemeništara predviđana je u korizmenom vremenu. (Vedran Torić)

U Splitu upaljena prva adventska svijeća

Na splitskoj rivi 28. studenog, u nazočnosti velikog broja građana, prvi put na otvorenom upaljena je prva svijeća na velikom adventskom vijencu oko fontane kraj crkve sv. Frane. Zajednički su je upalili gradonačelnik Splita Ivo Baldasar, direktorica Turističke zajednice Splita Alijana Vukšić i generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Miroslav

Vidović koji je održao kratki nagovor i blagoslovio svijeću.

Paljenje adventske svijeće na Rivi zajednički su organizirali Gradska uprava Splita i Turistička zajednica Splita u suradnji sa Splitsko-makarskom nadbiskupijom i uz pomoć gradske tvrtke „Parkovi i nasadi”.

„Advent je vrijeme radosnog čekanja”, rekao je nakon paljenja svijeće mons. Vidović, te naglasio kako time dajemo znak građanima Splita i cijelom svijetu da je rođenje Isusa Krista blizu. Zatim je podsjetio kako je paljenje adventske svijeće tradicija koja živi u Crkvi već stoljećima, ali sada se s time izašlo i na ulice grada. „Drago mi je zbog ovog paljenja adventske svijeće na otvorenom jer zadnjih godina Božić je izgubio humanu dimenziju i pretvorio se u utrku za potrošnjom i trgovinom. A sada smo, evo, iz Crkve iznijeli jedan simbol koji je znak nade i htjeli bismo ono što se događa na ulicama oplemeniti nečim duhovnim”, kazao je mons. Vidović. Paljenje svijeća uvećao je pjesmom zbor mladih s Kamena „Sv. Mihovil”. (IL)

Prva nedjelja došašća u splitskom Sjemeništu

Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić predvodio je euharistijsko slavlje na prvu nedjelju došašća, 29. studenog, u kapeli Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu. U koncelecijaciji su bili ravnatelj sjemeništa don Jure Bjeliš i duhovnik don Mato Brečić. „Prigodno je da početak svetog vremena došašća obilježimo upravo u sjemeništu koje predstavlja početak, sjeme i nadu. Ovo došašće bit će obilježeno i početkom Godine milosrđa koja je doista izraz Božjeg

milosrđa prema nama. Htio bih da danas, ne kalendarski, nego životno i srcem, osobno i u zajedništvu, započnemo došašće”, kazao je nadbiskup u uvodu.

„Došašće koje danas živimo podsjeća nas na povijesno došašće, prvi Kristov dolazak na ovaj svijet. Zato u danima koji su pred nama želimo zahvaliti Gospodinu na toj neizmjerljivoj i milosrdnoj ljubavi radi koje je postao čovjekom”, naglasio je nadbiskup u homiliji. Okupljenim sjemeništarcima je kazao kako nas došašće uvodi u tajnu našega života i naše stvarnosti i usmjerava nas prema budućnosti na koju, zbog ljubavi Božje, gledamo s povjerenjem. Pojasnio je kako naše vrijeme i naš život ne završava krajem, nego ima svoj svršetak koji uključuje savršenost, ostvarenost, smisao i cilj, a Gospodin svojim drugim došašćem našem životu želi dati upravo svršetak. Nadbiskup je pozvao da u ovo vrijeme zavirimo u sebe i svoje srce te ne dozvolimo da nas

glazba, ukrasi i svijeće odvuku od pravog smisla došašća. „Došašće se ne živi u stvarima, nego u srcu, ne na trgovima i ulicama, nego u zajedništvu i obitelji. Ovo blještavilo i svjetlo će se izgubiti, a samo svjetlo u našem srcu može otjerati tamu našega života. Gospodin želi da svatko od nas u ovom došašću, srcem i djelima ljubavi i milosrđa, osvijetli svoj život, svoje bližnje, svoju stvarnost. Da bismo to mogli ostvariti, potrebno je usklađivati svoju volju, slobodu, srce i um s Božjom ljubavlju.” Istaknuo je da o raspoloživosti našeg srca ovisi hoćemo li se prepustiti čarima nekog izmišljenog, ispraznog i materijalnog Božića koji s pravim Božićem nema ništa, ili ćemo se svakog dana truditi biti vidljivi znak došašća.

Na kraju misnoga slavlja nadbiskup Barišić je svim sjemeništarcima poklonio medaljon sa slikom Milosrdnoga Isusa. (KB)

Čestitka nadbiskupa Barišića novoizabranom vojnom ordinariju mons. Juri Bogdanu

Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić na blagdan sv. Andrije apostola, 30. studenog 2015., u podne objavio je u Nadbiskupskom ordinarijatu u Splitu da je sveti otac papa Franjo imenovao svećenika Splitsko-makarske nadbiskupije mons. dr. Juru Bogdana vojnim ordinarijem u Republici Hrvatskoj. Tu radosnu vijest za cijelu Splitsko-makarsku nadbiskupiju, domovinsku i univerzalnu Crkvu mons. Barišić podijelio je sa svim djelatnicima Ordinarijata, svećenicima centralnih ustanova nadbiskupije i dekanima katedralnog i makarskog dekanata.

Okupljeni svećenici i djelatnici prisjetili su se pastoralnoga rada mons. Bogdana u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji, prvo na službi župnoga vikara u Župi sv. Nikole biskupa u Metkoviću, a potom i na službi duhovnika u Nadbiskupskom sjemeništu u Splitu. Izrazili su ponos i radost što je časna i odgovorna služba biskupa Vojnog ordinarijata u Hrvatskoj pripala upravo svećeniku Splitsko-makarske nadbiskupije.

Mons. Barišić uputio je i svoju osobnu čestitku novoizabranom vojnom ordinariju u kojoj je napisao: „Dragi don Jure, s Vašim svećeničkim djelovanjem, najprije u našoj Splitsko-makarskoj nadbiskupiji, potom dugogodišnjom službom rektora Papinskoga hrvatskog zavoda sv. Jeronima, a sada biskupskim imenovanjem, osjećamo ponos, te izražavamo zahvalnost Bogu i svetom ocu papi Franji

za Vaše imenovanje. U Vašoj novoj i odgovornoj biskupskoj službi želim da s blagoslovom Dobrog Pastira Vaše služenje bude Bogu na čast, na rast Crkve i za opće dobro naše domovine. Neka Vaš nebeski zaštitnik sv. Jure, čije ime nosite, koji je ujedno i zaštitnik Vaših Poljica, a na svoj način i Vojnog Ordinarijata, hrabri i vodi Vas, sve časnike, vojnike, mornare i policajce u zajedničkom savezu dobra i širenja Kraljevstva Božjega u našem društvu i današnjem svijetu. Don Jure, u radosti biskupskog i molitvenog zajedništva, zazivam Božji blagoslov na Vaše novo pastirsko služenje, koje Vam je Gospodin udijelio u svojoj Crkvi”. (KB)

Proslava sv. Andrije apostola na splitskom Sućidru

Župa sv. Andrije apostola na Sućidru u Splitu svečano je proslavila blagdan svoga nebeskog zaštitnika 30. studenog. Središnje svečano euharistijsko slavlje predvodio je generalni vikar splitsko-makarske nadbiskupije mons. Miroslav Vidović. U koncelebraciji su bili župnik don Ivan Čotić, don Franko Prnjak i don Jure

Vrdoljak, a sverčanost je pjesmom uzveličao župni mješoviti zbor.

Okupljene župljane i njihove goste pozdravio je župnik don Ivan Čotić koji je istaknuo da proslavom župnog blagdana započinje i proslava velikog jubileja, 25. godišnjice Župe sv. Andrije na Sućidru koja je osnovana 1. siječnja 1991. godine. Pozvao je sve vjernike da se u molitvama prisjete prvoga župnika pok. don Petra Đonlića. „Neka naši životi budu ispunjeni ljubavlju i dobrotom Isusa Krista, a naše misli, riječi i djela pod zaštitom sv. Andrije”, kazao je župnik čestitavši svima dan župe.

Mons. Miroslav Vidović kazao je u uvodu kako je ovo doista sveta godina u župi sv. Andrije jer, uz proslavu 25 godina župe, slavi se u cijeloj Crkvi još jedan važan izvanredan jubilej - Godina milosrđa koju će papa Franjo započeti svečanim otvaranjem Svetih vrata na Svetom Petru u Rimu na svetkovinu Bezgrešnog začeća. „Puno je u ovoj župi napravljeno u proteklih 25 godina, izgradila se crkva, ali i živa zajednica vjernika koja je dala obilje plodova. Na sve to treba biti ponosan i zahvalan. Stoga smo danas došli reći Gospodinu hvala za sve što je učinio za nas i za povijest spasenja kojoj smo i mi dionici.” U homiliji je mons. Vidović naglasio kako evanđelje svjedoči da je Andrija, čim je čuo Kristov poziv, brzo ustao, ostavio ribarsku mrežu koja mu je donosila kruh za život, i pošao za njim, što o Andriji govori da je bio pošten čovjek koji ne kalkulira, već beskompromisno i s povjerenjem slijedi Isusa. Ka-

zao je da se Andrija nije dao zaplesti u ono u što se mi često zaplicemo, u vlastite računicu u kojima tražimo korist za sebe. „On je ostavio svoj stari život i pošao za Kristom samo na njegovu riječ. Riječi su jako bitne, one su sredstvo komunikacije. Krist je upotrijebio riječi i jezik onoga vremena da pozove njega sebi. No prije toga Bog Otac je progovorio i ‘Riječ tijelom postade i utjelovi se među nama’. Krist je utjelovljena i prepoznatljiva Božja riječ. Krist je svojom ljubavlju i križem progovorio Bogu za nas. Na temelju utjelovljene Riječi i svaka naša riječ dobiva drugačije značenje”, istaknuo je mons. Vidović i nadodao da je svatko od nas pozvan biti Andrija danas. Čuli smo spasonosnu Spasiteljevu riječ ne da je sebično držimo za sebe, nego da je i nosimo drugima. „Mi smo pozvani biti drugima ono što je bio Andrija nama, biti drugima ono što je bio Andriji Isus Krist. Biti oni koji će privlačiti, oduševljavati, dati ploda. To možemo samo ako umremo sebi, svojoj oholosti, sebičnosti, neumjerenosti, zavisti i grijehu. To je jako teško, ali neophodno, bez toga ostajemo jalovi i beskorisni.” Pozvao je sve vjernike da u Godini milosrđa budemo milosrdni prema drugima, izidemo iz svojega svakodnevnog govora i osluškujemo i učimo riječi Kristove.

Župa sv. Andrije za proslavu blagdana pripremala se trodnevnicom, od 27. do 29. studenog, a misna slavlja predvodili su don Ivo Bezina, don Jure Vrdoljak i don Pavao Piplica. (KB)

Adventska rekolekcija svećenika u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji

Na početku došašća, 2. prosinca, prema već ustaljenom pastoralnom programu u Vepricu je održana duhovna obnova za sve svećenike u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji. Glavna tema kako u molitvenom dijelu, tako i na predavanjima i raspravama bila je Godina milosrđa koju je papa Franjo otvorio na blagdan Bezgrešnog začeća B. D. Marije.

Dok su neki od svećenika još pristizali na ovaj susret, u 9:30 počelo je pokorničko bogoslužje što ga je predvodio župnik i dekan Makarskoga dekanata don Pavao Banić. Polazeći od Jakovljeve poslanice „Doista, svi mnogo grijeshimo“, don Pave je posvijestio naše različite životne situacije, naše svećeničke sklonosti, loše navike i neurednosti gdje grijeshimo pa se valja kajati, primati od Boga oprost i popravljati se. Po završetku toga obreda bila je mogućnost za ispovijed.

U koncelebraciji sa svojim svećenicima euharistijsko slavlje je predvodio pastir naše mjesne Crkve nadbiskup Marin Barišić i održao prigodnu homiliju. Na kraju misnoga slavlja svećenicima je predstavio pet đakona, tri dijecezanska i dva člana Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja koji su na blagdan Krista Kralja primili red đakonata te sada pohađaju završna predavanja pastoralne godine i obavljaju praktikum na župama gdje su dodijeljeni.

Nakon osvježenja i kratke stanke u dvorani svetišta započeo je drugi dio svećeničkoga susreta. Dr. don Edvard Punda, duhovnik u Centralnom bogoslovnom sjemeništu i profesor na KBF-u u Splitu, predstavio je glavne misli i temeljna nadahnuća bule pape Franje „Misericordiae vultus“ – „Lice Milosrđa“ kojom je najavio izvanredni jubilej milosrđa. Lice milosrdnog Oca je Isus Krist. Uvijek imamo potrebu razmatrati otajstvo Božjeg milosrđa, a postoje trenutci u kojima smo pozvani još snažnije usmjeriti svoj pogled na milosrđe, veli papa Franjo i najavljuje na blagdan Bezgrešne otvaranje vrata milosrđa.

Zatim je generalni vikar mons. Miroslav Vidović prezentirao brojne pastoralne prijedloge, aktivnosti i preporuke koje predviđa i preporuča Papa u svom pismu da se, koliko je moguće, prihvate i provedu na razini biskupija i župnih zajednica. U našoj nadbiskupiji nadbiskup Barišić otvorit će vrata

milosrđa u katedrali sv. Dujma u Splitu, zatim u crkvama svetišta Majke Božje u Solinu, Sinju i Vepricu. Osim u tim crkvama oprost će se moći dobivati pod određenim uvjetima i u župnim crkvama na dan proslave župnoga zaštitnika. Priređen je i logo Godine milosrđa u obliku slike ili postera koji će se dostaviti svim župama. U raspravi su postavljena neka pitanja o detaljima proslave spomenute godine i eventualnim materijalima koje bi trebalo prirediti.

Zatim su slijedila kraća obraćanja. Najprije je don Jozo Gojsalić (iz ekonomata Nadbiskupije), koji zamjenjuje bolesnog voditelja Caritas nadbiskupije mr. Slavka Jerončića, ukratko prikazao dinamiku prikupljanja priloga za nedjelju Caritasa u nekoliko proteklih godina te naveo tekuće projekte te ustanove. Voditelj ureda za pastoral obitelji don Tomislav Čubelić dao je kolegama kratke informacije o izradi tema za rad s krizmanicima i za susrete s roditeljima. Na kraju se svećenicima obratio i nadbiskup mons. Marin Barišić pozivajući ih da u svojem osobnom svećeničkom životu i u svojem pastoralnom radu iskoriste milosne trenutke u nadolazećoj godini sukladno pismu pape Franje. Spomenuo je Okružnicu o sprovodnoj praksi koju je uputio svim svećenicima, hodočašće u Rim koje je planirano tijekom rujna iduće godine, svoje pismo koje će uputiti svim svećenicima i vjernicima o Godini milosrđa te pozvao na svečano otvaranje vrata milosrđa u našoj katedrali u treću nedjelju došašća.

Rad susreta, koji je završio oko 14:15 sati i na kojemu se okupilo oko 120 sudionika, animirao je pastoralni vikar dr. Nediljko A. Ančić. Na kraju su svećenici nastavili svoje druženje na zajedničkom objedu u blagovaonici svetišta. (NAA)

U splitskoj Lori proslavljen sv. Nikola, zaštitnik Hrvatske ratne mornarice

Vojna kapelanija „Sv. Nikola biskup“ Hrvatske ratne mornarice proslavila je blagdan svog zaštitnika sv. Nikole, 4. prosinca, u splitskoj vojnoj luci Lora. Proslava je započela molitvom kod kipa sv. Nikole u luci pred ratnim brodovima nakon koje su se mornari noseći kip sv. Nikole uputili prema crkvi sv. Ante na Poljudu. U procesiji su, uz pratnju orkestra Hrvatske vojske, sudjelovali mornari, dočasnici i časnici predvođeni zapovjednikom HRM-a, komodorom Predragom Stipanovićem. Euharistijsko slavlje predvodio je vojni ordinarij na odlasku, mons. Juraj Jezerinac, u konelebraciji s vojnim kapelanima HRM-a don Branimirom Projićem i o. Jozom Mravkom te četvoricom svećenika.

Čestitavši svim mornarima njihov dan, mons. Jezerinac podsjetio je kako je sv. Nikola neprestano pomagao bližnjima i naviještao evanđelje te ih je pozvao da i oni u svoj život utkaju te dvije vrline. Istaknuo je kako je Godina milosrđa, koja je pred njima, prilika još snažnije činiti djela milosrđa i tako iskazivati ljubav prema Kristu, svome narodu i domovini. Pred kraj homilije osvrnuo se na imenovanje svećenika Splitsko-makarske nadbiskupije mons. dr. Juru Bogdana njegovim nasljednikom, vojnim ordinarijem u Republici Hrvatskoj. „Drago mi je da je papa Franjo upravo njega imenovao mojim nasljednikom. On je godinama revno vodio najvažniju obrazovnu crkvenu instituciju Zavod sv.

Jeronima u Rimu. Mons. Jure Bogdan vas ne će iznevjeriti. U vrijeme Domovinskog rata bio je istinski tumač naših neprilika u Rimu. U srcu si mu bile uvijek, i danas su, Bog, Crkva, narod i domovina. Zalagao se, ne samo za slobodu hrvatskog naroda, nego i slobodu ispovijedanja riječi Božje”, kazao je mons. Jezerinac i zahvalio svima na svim godinama koje su povelj zajedno.

Na kraju misnog slavlja riječi zahvale biskupu i mornarima uputio je kapelan o. Jozo Mravak. Pozvao je mons. Jezerinca, prvog vojnog biskupa u Hrvatskoj, da nastavi moliti za mornare i cijeli hrvatski narod. (KB)

Blagdan sv. Nikole u crkvi na Marjanu

Blagdan sv. Nikole biskupa, 6. prosinca, svečano je proslavljen u svečevoj crkvi na Marjanu. Euharistijsko slavlje za sve sjemeništarce i hodočasnike

predvodio je ravnatelj Nadbiskupskoga sjemeništa u Splitu don Jure Bjeliš uz koncelebraciju duhovnika don Mate Brečića. Već tradicionalno, slavlje na blagdan sv. Nikole animiraju splitski sjemeništarci s odgojiteljima, a ove godine svoju prvu propovijed održao je sjemeništarac maturant Josip Kozina.

Kozina je kazao kako sv. Ivan Krstitelj i nama danas više da pripravimo put Gospodinu u svojim srcima, kako bi u njih mogao doći i ondje se roditi. „Potrebno je da se svaka dolina naše duše, mlakosti i malodušja ispuni te da se svaki brežuljak i gora oholosti poravna kako bi On mogao doći što brže do nas”, istaknuo je sjemeništarac i pojasnio da, kako bismo to mogli učiniti, trebamo stati pred ogledalo duše i sagledati kakvi smo zaista, a ne kakvi bismo trebali biti. „To zahtjeva žrtvu i nije lako, no ne boj-

te se jer Gospodin vidi svaku našu žrvu, koliko god u našim očima bila neznatna, Gospodinu je velika." Pozvao je vjernike da poput sv. Nikole pomažemo bližnjima, a to možemo jedino ako siđemo u vlastitu pustinju i ondje čujemo riječ koja znači život.

Pred kraj misnoga slavlja don Bjeliš je blagoslovio okupljenu djecu, a sjemeništarcu su im podijelili bombone. Slavlje je pjesmom obogatio sjemenišni

tamburaški orkestar i zborom pod ravnanjem prof. s. Lidiye Matijević.

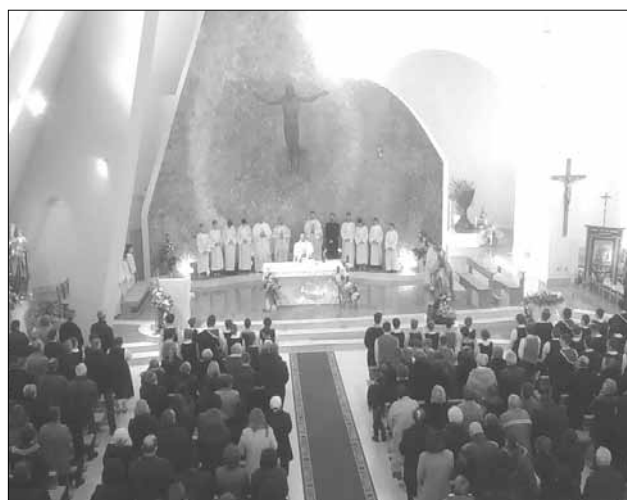
Nakon mise, u organizaciji Javne ustanove za upravljanje park-šumom Marjan, upriličen je koncert klasične glazbe, duet mandolina i gitara, koje su održale studentica Glazbene akademije Marija Magdalena Grgin i maturantica Srednje glazbene škole Zrinka Bakić. (KB)

Župa sv. Nikole u Metkoviću proslavila svoga zaštitnika

Župa sv. Nikole biskupa u Metkoviću proslavila je 6. prosinca nebeskoga zaštitnika – sv. Nikolu. Slavljene su tri mise, a središnju, kojoj je prethodila procesija, predvodio je mons. Miroslav Vidović, generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije.

„Gospodnja Riječ bira tebe i mene, poziva svako-ga od nas na obraćenje, poziva nas na vjernost nje-govu savezu, ne odustaje lako od nas, poziva, da gledajući u Njega, učimo od Njega, da ga nasljedujemo i slijedimo; za to je potrebna angažiranost, hitrost, angažiranost koja je pokretala i svetog Nikolu; da se ne uljuljamo u neke svoje ugođaje, nego da izađemo iz sebe, da produhovljeni počnemo gledati druge Isusovim očima. Zato vrijeme došašća, koje je pred nama, iskoristimo za svoje osobno obraćenje. Nemojmo gledati svoga bližnjega i misliti da je njemu obraćenje potrebno!” poručio je vjernicima mons. Vidović čestitajući im blagdan nebeskoga zaštitnika.

Nakon mise vjernici su mogli uzeti adventske vijence u izradi PMI-a (Prijatelji Malog Isusa), članovi KUD-a Metković održali su prigodan program.

U vrijeme trodnevne priprave za svetkovinu, nakon pobožnosti i misnih slavlja, priređena je dobrotvorna tombola uz ugodno druženje i nagrade sponzora, a prihod je dodijeljen za Caritas župe. Na uočnicu blagdana obilježena je i obljetnica posvete nove crkve sv. Nikole. (Antonia Menalo)

Svetkovina Bezgrešnog začetca B. D. Marije, zaštitnice Centralnoga bogoslovnog sjemeništa

„Danas slavimo svetkovinu Bezgrešnoga začetca Blažene Djevice Marije, zaštitnicu našega Centralnog bogoslovnog sjemeništa. Ovaj dan daleko nadvisuje domete naše radosti i sposobnost našega ulaska u dubinu i značenje ovoga važnog događaja za naš život i za našu povijest. Ovogodišnje slavlje obogaćeno je i otvaranjem izvanrednog jubileja Godine milosrđa, a ova dva događaja duboko su povezana. Bezgrešno zaćeće označava početak Božjega milosrđa prema nama”, kazao je splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. Marin Barišić predvodeći svečano euharistijsko slavlje na svetkovinu Bezgrešnog začetca Blažene Djevice Marije, 8. pro-

sinca, u kapeli Centralnoga bogoslovnog sjemeništa u Splitu.

U suslavlju je sudjelovalo 25 svećenika među kojima su bili dubrovački biskup mons. Mate Uzinić i vicedirektor CBS-a u Splitu don Mario Buljević, odgojitelji bogoslova i profesori. Svima je njima nadbiskup Barišić na početku misnoga slavlja čestitao njihovu nebesku zaštitnicu, a potom je svoje pozdrave uputio i đakonima, franjevačkim bogoslovima, isusovačkim novacima, sjemeništarima, studentima Katoličkoga bogoslovnog fakulteta i svim podupirateljima CBS-a.

Prigodnu homiliju održao je đakon Ante Kelava na koji se osvrnuo na Evanđelje po Luki i „protoevanđelje” iz Knjige Postanka. Kazao je kako se u prvom razrađuje ljudsko stanje i opisuje situaciju svakoga čovjeka, a druga je izvještaj o povijesnim trenucima jedne konkretne žene. Nas se tiču obje priče. Prva, jer je izričaj jedne antropološke konstante, a druga, jer nam konkretni život jedne žene pomaže dublje otkriti istinu o nama opisanu u prvome čitanju. „U Knjizi Postanka uočavamo egzistencijalnu dramu. Čovjekov odnos prema Bogu biva narušen time što čovjek u darovanoj mu slobodi ne prihvaća svoju ograničenost, već vlastitim snagama želi biti Bog i ni ne sluti da time gubi sebe. Kao odgovor Bog daje Mariju koja svoju ograničenost doživljava kao mogućnost otvorenosti Bogu kojemu je sve moguće.” Đakon je istaknuo kako su prvi i suvremeni čovjek isti jer suvremeni čovjek ne želi govoriti o grijehu, makar su njegove posljedice i više nego očite. Grijeh tako biva samo plod jedne zastarjele ideologije, krivih psiholoških postavki, krivog poimanja Boga odnosno krivog nauka teologije, nametnute krivnje od manipulatora, lošeg odgoja, i slično tome. „Tako razmišljajući, čovjek sam sebi tepa da je bez grijeha, da je pravedan kao Bog. Tako, oslanjajući se na sebe, u svojim očima postaje bog. Takav čovjek, iako svjestan da je smrtni i ograničen, odbija iz svega stvorenoga promišljati o Stvoritelju, odbija poticaje i milosti. Radije se uvjerava da je sve plod puke slučajnosti i tako je on bog koji razlučuje što je istina,

koji je rod i spol, što je brak. On razlučuje što je čovjek i kad mu život počinje i kad ga može abortirati ili kasnije eutanazirati. Takav čovjek – bog, ne samo da nema potrebu za Bogom, nego mu On i smeta. Ako želi biti bog, mora ubiti Boga. To je upravo soton podmetnuo prvim ljudima – neposluhom Bogu i vi ćete biti kao bogovi koji razlučuju dobro i zlo.” Naglasio je da Bog nije ostavio čovjeka u tom bezdanu, nego je, bezuvjetnom suradnjom Blažene Djevice Marije, poslao svoga jedinorođenog Sina Isusa Krista, da nas svojom mukom i smrću izbavi. „To su jedina vrata kroz koja možemo doći Bogu. Ta vrata nisu vrata pravde, nego vrata milosrđa kroz koja može ući svaki onaj koji želi prihvatiti milosrđe Božje. Priznati grijeh i primiti milosrđe može samo onaj tko vjeruje u milosrdno Srce Isusovo i oproštenje grijeha.” U nastavku homilije, osvrćući se na početak Godine milosrđa, đakon je kazao kako Papa poziva sve, a posebno one koji izbliza slijede Krista, da budu navjestitelji Božjeg milosrđa i da budemo prvi koji će se otvoriti milosrđu, kao Božjoj snazi koja nas želi mijenjati. „Ne bojmo se otvoriti vrata svoga srca milosrđu, kako bismo mogli biti milosrdni i primiti milosrđe”, zaključio je.

Na kraju slavlja, koje je pjevanjem obogatio zbor pod ravnanjem maestra don Šime Marovića, okupljenima se, u ime rektora CBS-a u Splitu mr. don Borisa Vidovića koji zbog bolesti nije mogao prisustvovati slavlju, obratio vicedirektor don Mario Buljević. On je na prisutnosti zahvalio biskupima, svećenicima i svim dionicima slavlja te kazao kako na ovu svetkovinu Marija upućuje poziv svima koji je nose u srcu, a odazvati se na taj poziv znači činiti zajedništvo.

Nakon zajedničkoga blagovanja održana je tradicionalna nogometna utakmica između bogoslova i sjemeništaraca. Popodnevnom dijelu proslave, svečanoj akademiji za bogoslove, sjemeništarce i goste, pridružio se i šibenski biskup mons. Ante Ivas. U prvom dijelu bogoslovska klapa izvela je nekoliko pjesama, a potom je uslijedio scenski prikaz „Ti unatoč meni” koji su izveli bogoslovi. (KB)

Bezgrešno začće BDM u Kaštel Štafiliću

Župa Bezgrešnoga začća BDM 8. prosinca proslavila je svoju nebesku zaštitnicu. Proslavi svetkovine prethodila je devetnica na misama zornicama u župnoj crkvi.

Središnje euharistijsko slavlje predvodio je don Lovre Šola, župnik Kaštel Starog, uz koncelebraciju ostalih svećenika Kaštelanskoga dekanata. Don Lovre je u svojoj homiliji naglasio važnost novog otkrića Blažene Djevice Marije kao znaka ufanja i nade za

današnje čovječanstvo u ponovnoj i izvornoj pobožnosti, a osobito u svakodnevnom predanju molitvi krunice koja postaje centar obiteljskoga blagoslova. Također je naglasio da je ona obnoviteljska snaga milosti utočišta u svim životnim potrebama.

Svečano euharistijsko slavlje završilo je ophodom s čudotvornim likom BDM, koja se u Kaštel Štafiliću štuje od XVI. stoljeća, a dar je poljskoga kralja Zigmunda I., koji ju je poklonio šibenskom biskupu Ivanu Stafileu, koji je bio poklisar pape Klementa V. na dvoru Zigmunda I.

Nakon procesije župnik don Damir Bistrić pozvao je sve vjernike na otvaranje izložbe dječjih radova pod nazivom „Marija”. Bogatu zbirku radova crtala su i oslikavala djeca iz Osnovne škole „Bijaći” u Kaštel Novom. Ova izložba plod je međusobne suradnje škole i Župe Bezgrešnog začeca BDM u Kaštel Štafiliću. (Mario Žuvela)

Svetkovina Bezgrešnog začeca B. D. Marije u samostanu sv. Frane na obali

Splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić predvodio je koncelebrirano euharistijsko slavlje u samostanu sv. Frane na obali u Splitu na svetkovinu Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije, 8. prosinca. „Radost ove svetkovine nadilazi domete našega života. Ne razumijemo dovoljno dubinu, značenje i smisao ovoga temeljnog događaja naše povijesti”, kazao je nadbiskup u uvodu. Naglasio je kako je papa Franjo otvorio izvanredni jubilej Godine milosrđa upravo na svetkovinu Bezgrešnog začeca jer taj događaj i predstavlja početak Božjeg milosrđa prema nama.

„Stvoreni smo s pitanjem: ‘Adame, čovče, gdje si?’. Ono izražava našu relaciju stvorenja sa Stvoriteljem i znači prijateljstvo, zajedništvo, blizinu, radost i zaštitu. No, ako čovjek pokuša biti Bog, onda ovo pitanje dobiva drugu dimenziju u kojoj se čovjek skriva, strah ga je, gol je”, kazao je nadbiskup u homiliji i pojasnio kako iz vlastitog iskustva znamo da, kad se poremete naši međuljudski odnosi, odgovornost uvijek prebacujemo na drugoga, ljudi se tada prokazuju i razgolićuju. Isto je činio i prvi čovjek Adam koji je prije pada Evi pjevao hvalospjeve, a potom odgovornost za grijeh prebacio na nju. Naglasio je da se takav poremećaj događa uvijek kada Boga želimo poništiti i poniziti, a sebe potvrditi i uzvisiti. „Kada se nađemo u takvoj situaciji, tražimo sigurnost, zaštitu, odijelo ispod kojeg se možemo sakriti. Gospodin nas svojom milosrdnom ljubavlju želi vratiti pod svoje okrilje i zaštititi. Tu pronalazimo i Mariju, ženu koja uništava zlo i pomaže čovjeku da se vrati Ocu. Bezgrešna Marija rodila je Spasitelja koji je lice milosrđa Božjega. Ona je očuvana od

grijeha jer je između nje i grijeha neprijateljstvo i jer je puna milosti, a milost Božja nas oslobađa od grijeha. Dok Adam krši Božju volju, Marija je prihvaća.” Nadbiskup je istaknuo da je rabinska mudrost, razmišljajući o ovoj tajni našega života, rekla da je Bog stvorio čovjeka i obukao ga u tuniku svjetla, no kad je čovjek okrenuo leđa Bogu, navukao je na sebe tuniku grijeha i tame koja nas plaši i razgolićava. Ali, Krist skida s nas odijelo tame i otkriva onu prvu, temeljnu tuniku svjetla jer u nama je dobro starije od zla, ono je bliže čovjeku. „Milosrđe Božje oblači nas u tu novu stvarnost i nudi nam život bez grijeha, u svetosti. Tu se nalazi i naš odgovor na pitanje: ‘Čovječe, gdje si?’. Pozvani smo mu odgovoriti: ‘Gospodine, u nevoljama sam, poteškoćama i grijehu, ali ne želim biti prijatelj grijeha, nego tvoj prijatelj. Podrži me’”, zaključio je nadbiskup. Osvrćući se na početak izvanrednog jubileja, mons. Barišić najavio je otvaranje Godine milosrđa u Splitsko-makarskoj nadbi-

skupiji te protumačio njen logo. Godina milosrđa za Splitsko-makarsku nadbiskupiju bit će otvorena na treću nedjelju došašća, 13. prosinca, u 16 sati u splitskoj prvostolnici sv. Dujma. Vrata milosrđa otvorit će se i u nedjelju, 20. prosinca, u svetištu i duhovnom centru Vepric u 10:30 i svetištu Čudotvorne Gospe Sinjske u 18 sati, te u hrvatskom praskvetištu Majke Božje u Solinu u nedjelju, 27. prosinca, u 9:30. Na samom kraju homilije zaželio je da svaki pojedinac otvori svoje srce kako bi mogao primiti milosrđe i dati ga drugima.

Okupljenim vjernicima obratio se gvardijan i župnik fra Žarko Relota koji je zahvalio nadbiskupu na prisutnosti, braći franjevcima, župnom zboru i svima koji su pridonijeli svečanosti slavlja. „Slaviti Mariju bez grijeha začetu znači slaviti pokušaj želje da se u nama obnovi dostojanstvo djece Božje te preko Blažene Djevice Marije i mi postanemo novi Adami i nove Eve.” Župa sv. Stjepana pod borovima za proslavu svetkovine Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije pripremala se devetnicom. (KB)

Čakula s duhovnikom: „Obitelj - svetište i radost života”

Treća ovogodišnja „Čakula s duhovnikom” održana je 8. prosinca u Studentskom pastoralnom centru „Bl. Ivan Merz” na Kampusu, a tema susreta bila je „Obitelj – svetište i radost života”. Uz duhovnika Ureda za pastoral mladih don Mihaela Provića, sudjelovala je dr. med. Danijela De Micheli Vitturi, specijalistica obiteljske medicine i majka osmero djece.

U svojem uvodnom predavanju gđa Danijela istaknula je egoizam u braku kao jedan od najvećih poteškoća u odnosima. S druge pak strane, sebedarje i obiteljska molitva brak i obitelj čine jačima. Tijekom predavanja gđa Danijela se osvrnula na tešku i poražavajuću demografsku statistiku u RH. Predavanje je zaključeno meditacijom po Hvalospjevu ljubavi. Nakon predavanja uslijedila je kratka raspra-

va o obitelji te današnjim izazovima Crkve. Susret je animirao bend Studentskoga pastoralnog centra „Bl. Ivan Merz” na Kampusu. (AM)

Nadbiskup Barišić predvodio zornicu u splitskoj crkvi sv. Dominika

Tijekom došašća po župama se slave mise zornice, u kojima rado sudjeluje velik broj vjernika koji se na taj način duhovno pripremaju za proslavu svetkovine Rođenja Gospodinova – Božić. Splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić predvodio

je 10. prosinca misu zornicu u splitskoj crkvi sv. Dominika. „U hodu smo adventa i želimo da Gospodin učini naše korake odvažnijima u ovoj pripremi koja ima dvostruko značenje. S jedne strane smo zahvalni Gospodinu za njegov povijesni dolazak, a s druge strane mu želimo biti vjerni i hoditi k našem ponovnom susretu s njim i konačnom ostvarenju našega života i povijesti”, kazao je nadbiskup na početku euharistijskoga slavlja.

U kratkoj homiliji nadbiskup je kazao da čovjek nije samo tjelesno, nego i duhovno biće te da je, uz brigu o tijelu, potrebna i duhovna izgradnja. Advent i zornice su duhovno vježbanje kako bismo mogli pripravnoga duha dočekati Božić, ali i nositi se sa svim poteškoćama kroz život. „Potrebno je pobijediti svoje mane i loše navike. Gospodin nas kroz zornice želi ohrabriti da budemo jaki kako bismo

se mogli hrvati sami sa sobom i, kako kaže sv. Pavao, dobrim pobijediti zlo.” Pozvao je vjernike da u vrijeme adventa budno vježbaju i rastu u cjelovitom hodu kroz život i odnose s Gospodinom i bližnjima. „Pokušajmo čuti glas Božji koji nam kroz ovo vrijeme adventa želi doći do srca, da bi se onda u nama mogla roditi i nastaniti Rijec”, zaključio je nadbiskup.

U suslavlju su bili nadbiskupov tajnik don Nikola Mikačić te dominikanci fra Petar Galić i fra Jozo Čirko koji je zahvalio nadbiskupu na dolasku i na poticajnim riječima. Nakon mise nadbiskup se zadržao u razgovoru s vjernicima u župnoj dvorani uz čaj i kolače. (KB)

Adventska duhovna obnova studenata laika KBF-a u Splitu

Adventska duhovna obnova studenta laika Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Splitu upriličena je 10. prosinca u svetištu Gospe od Prizidnice na južnoj strani poluotoka Čiova. Studenti su se na Čiovo uputili pod vodstvom svoga duhovnika mr. don Jenka Bulića, koji ih je na početku pozdravio kao i voditelja obnove dr. Mladena Parlova. „Znakovit je naš dolazak u drevno Gospino svetište, u kojem se stoljećima na svetkovinu Bezgrešnog začeca okupljaju brojni hodočasnici iz Dalmacije. Ove godine, u vremenu došašća i na početku svete Godine milosrđa, došli smo Milosrdnom Ocu izraziti zahvalnost i zamoliti ga za milosnu ljubav kako bismo pripravili srce, misli, riječi, molitve, djela, studij i svoj život za dolazak Kristov po zagovoru Bezgrešne Bogorodice – upravo ovdje gdje se dodiruju nebo i zemlja, more, brežuljci i doline naše svakodnevice”, rekao je don Jenko u svom pozdravu.

Potom je uslijedilo razmatranje dr. Parlova koji je u svom nagovoru naglasio kako današnji svijet juri za ispraznostima i kratkotrajnom zadovoljenju svojih osjetila. Pritom ljudi upadaju u ropstvo takvoga načina života i gube iz vida Boga i svoju dugoročnu budućnost. U ovakvom sustavu vrjednote, pogo-

tovo one kršćanske, gube na snazi, zato je potrebno da kršćani budu „bezazleni kao golubovi, a lukavi kao zmije”. I zbog toga su nam potrebna vremena kao došašće kako bi veliko svjetlo – Isus Krist obasjalo naše živote. To veliko svjetlo nam daje nadu da ovaj svijet i život nije sve, nego da očekujemo dolazak kraljevstva Božjega. No, ni to Isus ne želi nametnuti silom. On želi pridobiti ljudska srca ljubavlju. A da bi nas pridobio, potrebno je da i mi budemo otvoreni i da od svojih srca napravimo Betlehem. I

za kraj don Mladen je naglasio studentima kako bi im njihov studij trebao pomoći u njihovom rastu u vjeri.

Nakon nagovora uslijedilo je pokorničko bogoslužje u kojem su se studenti kroz ispit savjesti duhovno pripremili za sv. ispovijed, nakon koje je uslijedilo euharistijsko slavlje koje su studenti animirali svojim pjevanjem, sviranjem, zahvalama i molitvama.

Po povratku su posjetili trogirsku katedralu i njezinu riznicu nakon koje su se susreli sa sestrama benediktinkama koje gotovo neprekidno 951 godinu djeluju u Trogiru, moleći i radeći, te tako svjedoče vjerničkom narodu ljubav Kristovu dijeleći s njim, u različitim povijesnim epohama, sve radosti i žalosti, nade i čežnje. Studenti su izrazili radost susreta sa sestrama pažljivo slušajući njihova svjedočanstva i iskustva monaškoga života, ali njihove duhovne i kršćanske prisutnosti u ovom gradu. Studenti su se preporučili sestrama u zajedništvo u molitvama kako za svoj život, tako i za nova duhovna zvanja u ovom samostanu.

Na kraju su studenti na Čiovu nastavili druženje uz okrjepu i osvježenje. (Josipa Burazer)

Blagoslov vode u kripti svete Lucije

Povodom blagdana svete Lucije, djevice i mučnice, zaštitnice vida i djece, u splitskoj prvostolnici u subotu navečer, 12. prosinca, održano je misno slavlje koje je predvodio župnik don Tomislav Čubelić s đakonom don Antom Kelavom. Čubelić je kazao kako svake godine 13. prosinca cijela Crkva slavi rođendan sv. Lucije na nebo. Osobito se ovaj blagdan časti duž jadranske obale, po raznim mjestima, a posebno se slavi u splitskoj prvostolnici čija je kriptna posvećena njoj u čast od davnine.

Propovjednik je zatim kazao kako se sveta Lucija spominje i kao jedna od posljednjih žrtava progona u vrijeme cara Dioklecijana, a umrla je mučenički 304. godine. Zatim je istaknuo primjer sv. Lucije koja je riječju i djelom svjedočila ljubav prema Bogu, ali time ostaje i svijetli primjer svima nama na putu života do vječnosti. Nakon misnoga slavlja don To-

mislav Čubelić je u gustirni kripe blagoslovio izvor vode. Kripta svete Lucije (ispod katedrale) je na sam blagan sv. Lucije, otvorena cijeli dan za pobožnost, molitvu i uzimanje svete vode. Toga dana prilaze brojni vjernici grada Splita i okolice i iskazuju svoje poštovanje ovoj vjernoj Kristovoj zaručnici. (IL)

Akcija „Darujmo osmijeh djetetu” Caritasa Splitsko-makarske nadbiskupije

Živimo u vremenu kada je potrebno ljudima pokloniti lijepu riječ i malo dobrote i tako je Caritas Splitsko-makarske nadbiskupije došao na ideju da pripremi radionicu u kojoj su sudjelovali volonteri i

djelatnice Caritasa pod nazivom „Darujmo osmijeh djeci”.

Radionica se pripremala šest mjeseci unutar Caritasovih prostorija, da bi 12. i 13. prosinca mogli izložiti štand s ručno rađenim predmetima. Na platou ispred Gospe od Zdravlja, osim ručno rađenih predmeta poput anđela, nakita, magneta, privjesaka, i kutijica s tehnikom decoupage, prodavali su se i kolači. Naša su srca ispunjena srećom što smo uspjeli organizirati ovu radionicu.

Ovim putem zahvaljujemo svima koji su sudjelovali u prikupljanju sredstava za kupnju božićnih poklona i što su omogućili djeci da ovaj Božić dočekaju sa osmijehom na licu. (Sonja Maleš)

Svečano otvorena Godina milosrđa u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji

Otvaranjem vrata milosrđa i svečanim euharistijskim slavljem u splitskoj prvostolnici sv. Dujma, 13. prosinca, započeo je izvanredni jubilej – Sveta godina milosrđa u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji. Svečanost je započela uvodnim obredima u crkvi sv. Dominika koje je predvodio splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić koji je kazao kako je Sveti Otac pogleda uprta u Krista i u njegovo

milosrdno lice, na svetkovinu Bezgrješnoga začeca Blažene Djevice Marije, otvorio izvanredni jubilej koji cijelomu čovječanstvu otvara vrata Božjega milosrđa. „U zajedništvu sa sveopćom Crkvom, ovim slavljem svečano započinjemo Svetu godinu za našu Splitsko-makarsku nadbiskupiju, kao uvod u duboko iskustvo milosti i pomirenja.” Nakon molitve i navještaja Evanđelja, generalni vikar mons. Miro-

slav Vidović pročitao je početak bule „Misericordiae vultus – Lice milosrđa” kojom je papa Franjo najavio izvanredni jubilej milosrđa.

Uslijedila je svečana procesija do katedrale sv. Dujma u kojoj je uz nadbiskupa, svećenike, bogoslove, sjemeništare, redovnike i redovnice, sudjelovao i velik broj vjernika. Po dolasku pred zatvorena 800 godina stara Buvinina vrata splitske prvostolnice, mons. Barišić pozvao je: „Otvorite širom vrata pravde, ući ćemo, Gospodinu zahvaliti”, te je, otvorivši vrata milosrđa, kazao: „Ovo su vrata Gospodnja, kroz njih ulazimo da bismo zadobili milosrđe i oproštenje.” Nakon obreda otvaranja vrata milosrđa, nadbiskup je u katedralu unio evanđelistar. Uslijedio je blagoslov vode i spomen krštenja, te nastavak misnoga slavlja treće nedjelje došašća. U koncelecijaciji je bilo četrdesetak svećenika predvođenih generalnim vikarom mons. Miroslavom Vidovićem, pastoralnim vikarom mons. Nedjeljkom Antom Ančičem, kanonicima prvostolnog kaptola i voditeljima centralnih ustanova nadbiskupije.

Nadbiskup je prigodnu homiliju započeo govorom o radosti spomenuvši kako starozavjetni prorok Sefanija u prvom čitanju poziva narod da ‘klikće od radosti’ i ‘više od veselja’ zbog Gospodina koji je uz njih po riječi, praštanju i milosrđu. „Bog je sišao među nas, utjelovio se i ostao zauvijek s nama. Kako bismo mi tek trebali radosno slaviti ovih 2015 godina s Isusom Kristom? Opravdano je da je naša kršćanska radost daleko veća od ove starozavjetne radosti i iščekivanja jer Krist ni nakon svoje smrti

nije ostavio prazninu, već nam je njegova prisutnost tako bliska. Pozvani smo otkrivati tu blizinu i prisutnost u ovom vremenu u kojem se pripremamo slaviti zahvalno sjećanje na njegov povijesni dolazak, a posebno kroz ovu Godinu milosrđa.” Kazao je kako nam se je ponekad teško radovati zbog mnogih životnih poteškoća, ali i zbog činjenice da Krista često ostavljamo na periferiji svojega života, zaboravimo na njega i tražimo radost u nekim sadržajima koji nam je ne mogu dati. Tako postajemo zarobljenici ispraznosti, a osloboditi nas može samo radost koju sa sobom nosi zajedništvo s Gospodinom. „Svima nam je potrebno, u ovoj godini Božjeg milosrđa, tražiti blizinu Boga, a pronaći je možemo u svom srcu, u Božjoj riječi, otajstvu euharistije, molitvama, opraštanju, zajedništvu i bližnjemu. Vrijeme je da susretnemo Krista i budemo radosni što nas prati, što nam pomaže nositi križ, što možemo biti dio njegove topline i svjetla”, naglasio je nadbiskup i nadodao kako je logično pitati se što nam je činiti u ovoj Godini koja je pred nama. Pojasnio je kako odgovori na to pitanje, koje u Evanđelju Ivan Krstitelj daje carinicima, vojnicima i mnoštvu, vrijede i danas – solidarnost, pravednost, poštenje i mirotvorstvo, a to znači biti kršćanin, biti čovjek koji uvažava svoga bližnjega i koji je povezan s Gospodinom.

Osvrćući se na otvaranje vrata milosrđa, nadbiskup Barišić objasnio je logo Godine milosrđa koji je izradio pater Marko Ivan Rupnik i koji predstavlja evandeosku misao o Božjemu milosrđu očitovanu u Isusu Kristu. Potom je istaknuo da je ovo prvi put u

povijesti Katoličke Crkve da se Sveta vrata ne otvaraju samo u Rimu, već i u cijelom svijetu i nadodao da su vrata splitske prvostolnice doista jedinstvena i sveta jer na njima je oslikan život Kristov koji je sam sebe predstavio simbolom vrata života. „Krist nas po krštenju kroz ta vrata uvodi u otajstvo milosnoga života. Pozvani smo i mi otvarati vrata šutnje, pomirenja i uvažavanja u našim obiteljima i odnosima. Puno je vrata koje mi, produžena ruka Božjega milosrđa, trebamo otvoriti da bude više pravednosti i solidarnosti. Tek tada će naša radost biti potpuna, a i Krist će se radovati s nama. Potrebno je da postanemo ono što jesmo – Kristovi, kršćani, čudo u ovom svijetu i oni koji s Kristom mogu mijenjati svijet”, zaključio je nadbiskup.

Nakon popričesne molitve, izmoljena je molitva pape Franje za Godinu milosrđa. Pred kraj je slavlja pastoralni vikar mons. Nedjeljko Ante Ančić podsjetio vjernike kako je nadbiskup Barišić odredio da će se, osim u prvostolnici, vrata milosrđa otvoriti na još tri mjesta u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji: u svetištu i duhovnom centru Vepric, svetištu Čudotvorne Gospe Sinjske i hrvatskom pravedništvu Majke Božje u Solinu. Ta svetišta bit će jubilejske crkve u kojima će se i tijekom cijele Godine milosrđa moći primiti dar oprosta. Slavlje je pjesmom obogatio mješoviti pjevački prvostolni zbor sv. Dujma pod ravnanjem mo. don Šime Marovića. (KB)

Izložba božićnih jaslca „Emanuel”

Pod pokroviteljstvom splitske Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja i Grada Splita, a u organizaciji splitske Katoličke udruge „Emanuel”, otvorena je 6. međunarodna izložba božićnih jaslca pod nazivom „Emanuel” (Bog s nama) u staroj Gradskoj vijećnici u Splitu na Pjaci 13. prosinca.

Na svečanom otvorenju izložbe autore i sve okupljene pozdravio je predsjednik Katoličke udruge „Emanuel” Gvido Piesavoli, koji je kazao kako se izložba tradicionalno otvara povodom blagdana svete Luce te naglasio kako se vidi da je od prote-

kle godine ona zrelija, kako po izlošcima, tako i po izlagačima, te na kraju pozvao je sve nazočne da i ove godine, polako i u miru, obišu izložbu, zastanu pred svakim izložkom i opet nanovo dožive misterij Božića, uvijek drugačiji, a opet nepromjenjiv i vječan. Izložbu je u ime pokrovitelja otvorila zamjenica pročelnika za kulturu Grada Splita Maja Munivrana.

Na izložbi je sudjelovalo 50 izlagača zaljubljenika u tradiciju i božićne običaje od priznatih umjetnika među kojima su dva djela sestara Služavki Malog Isusa splitske provincije, autorice s. Doloris Brkić. Na tri etaže zgrade predstavljeno je 60 božićnih jaslca raznih veličina i izrađenih od raznih materijala, od klasičnih s mahovinom i ovčicama koje nas vraćaju u djetinjstvo, preko minimalističkih stiliziranih prikaza, pa sve do onih visoke razine simbolizma, apstrakcije i minimalizma koja nas navode na razmišljanje o smislu Božića. Slavlje je adventskim pjesmama uvećao mješoviti pjevački zbor Župe Gospe od Pojišana. Izložba je otvorena do 6. siječnja 2016. svaki dan od 9 do 13 sati i od 16 do 20 sati. (IL)

Adventski koncert „Ususret Božiću” u Splitu

U velikoj dvorani Nadbiskupskoga sjemeništa u Splitu, u nedjelju, 13. prosinca, održan je adventski koncert pod nazivom „Ususret Božiću” koji organizira Ured za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije.

Na koncertu su nastupili Zbor Mihovil iz župe Kamen, glazbeni sastavi Dominik s gostom Marijanom Banom iz Župe sv. Dominika, Znak Mira iz

župe Pujanke, Abba iz župe Poljud i Hosana iz župe Opuzen. Gost večeri bila je grupa Dalmatino koja je otpjevala pjesme „U sve vrime godišta” te svoju poznatu pjesmu „Božić bijeli”.

U prepunoj dvorani sjemeništa, na samom kraju, okupljene je pozdravio povjerenik za mlade don Mihael Prović koji je zahvalio svima na organizaciji koncerta, a posebno Mati Pocrnjiću. Vidno odu-

ševljen samim koncertom, generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Miroslav Vidović zahvalio je izvođačima na ovakvoj vrsti apostolata i promicanju evangelizacije. Također je prenio pozdrave i poruke Oca nadbiskupa te zaželio svima sretno u ovima božićnim blagdanima.

Ovom prigodom predstavljen je prvi nosač zvukova „Sretan Božić” božićnih pjesama gore spome-

nutih izvođača koji je snimljen u suradnji Ureda za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije i Laudato d.o.o. iz Zagreba. Koncert su vodile djevojke iz Hrvatskoga nadzemlja, Ivona Voloder i Nikolina Petričević, koje su najavile prodaju ovoga božićnog CD-a tijekom susreta Hrvatskoga nadzemlja, 16. prosinca. (Duje Gale)

Nadbiskup Barišić predvodio zornicu u Kaštel Gomilici

Splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić predvodio je misu zornicu 14. prosinca u Župi svetog Jeronima u Kaštel Gomilici. U suslavlju su bili župnik don Ante Čotić, don Ante Rako i nadbiskupov tajnik don Nikola Mikačić.

Nadbiskup je na početku homilije kazao kako čitanja dana donose dva različita primjera odnosa s Gospodinom, proroka Bileama, dobronamjerna i pametna čovjeka koji živi po svojoj savjesti i farizeja koji bi trebali biti bliski Isusu no nemaju otvoreno srce i ne razumiju ga. „Potrebna je otvorenost uma i srca kako bismo mogli razumjeti dolazak Krista u svoj život. Upravo je advent vrijeme u kojem možemo rasti u mudrosti i duhovnosti, no da bismo u tome uspjeli, potreba je žrtvovati dio sebe. Upravo nam zornice pomažu vježbati se u žrtvi i duhovnosti.” Osvrćući se potom na sveca dana, sv. Ivana od Križa, nadbiskup je pojasnio kako je on, uz teške životne okolnosti, ostao čovjek. Bio je mudar, dobronamjerna i pošten, a to je prepoznao i u sv. Tereziji Avilskoj s kojom je uspio reformirati mnoge umove i srca svojih suvremenika. „Mnogo možemo naučiti od ovih dvoje svetaca. Sv. Ivan od Križa nas uči kako trebamo ostati veliki u svim nevoljama života uzdajući se u pomoć i utjehu u križu Kristovom. Sv. Terezija nas poziva da zaustavimo nagomilavanje

materijalnih dobara i posvetimo vrijeme Bogu i bližnjemu. Otkrila nam je pravu istinu ‘Samo Bog je dosta’, i ako to prihvatimo, imat ćemo sve potrebno bogatstvo.” Mons. Barišić istaknuo je kako je advent vrijeme u kojemu je potrebno posvetiti svoje vrijeme, ljubav i pažnju Bogu i svojim bližnjima. No, na ovaj advent pozvani smo u svoje živote na poseban način ugraditi milosrđe. Govoreći o otvorenju izvanrednog jubileja Godine milosrđa za cijelu Crkvu i Splitsko-makarsku nadbiskupiju, kazao je kako

je upravo Betlehemsko Dijete lice Božjega milosrđa. „Neka ovaj advent i Godina milosrđa budu na osobnu izgradnju, da ugradimo Božju ljubav i milosrđe u sebe i svoju okolinu, kako bismo mogli biti lice Lica”, zaključio je nadbiskup.

Na kraju misnoga slavlja, u ime cijele župne zajednice zahvale nadbiskupu izrekao je župnik don Ante Čotić. (KB)

Hrvatsko nadzemlje: „Poklon: kupiti ili biti?”

U velikoj dvorani Nadbiskupskog sjemeništa 16. prosinca održan je posljednji ovogodišnji susret Hrvatskog nadzemlja. Tema susreta bila je „Poklon: kupiti ili biti?”. Predavači su bili prof.dr.sc. Branka Ramljak, profesorica na Ekonomskom fakultetu u Splitu pri katedri za račudovodstvo, i don Tomislav Čubelić, katedralni župnik sv. Dujma. Prof. Ramljak je izložila nastanak i utjecaj konzumerizma na ljudske živote i samo društvo. Svoje izlaganje završila je govorom o Božiću iz djetinjstva koji nije bio zatrovan duhom konzumerizma. Don Tomislav Čubelić istaknuo je trend Božića bez Boga, koji je postao sveprisutan i zapravo onemogućuje nam ulazak u bit Božića. Ovom prigodom predstavljen je projekt „Marijini obroci” i božićna akcija „Donatori darivanja donatore”, te su izvučeni dobitnici nagrada u ovoj akciji. Gost i promotor akcije bio je poznati glazbenik Dražen Zečić.

Božićnom akcijom „Marijinih obroka” prikupljen je iznos od 88 623,21 kn čime je omogućena godišnja prehrana 739 djece. Pri samome kraju

obratio se don Mihael Prović, povjerenik Ureda za mlade Splitko-makarske nadbiskupije, koji je uputio zahvale i čestitke u ime mons. Marina Barišića i djelatnika i suratnika Ureda za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije. Susret su upotpunili mladi iz Hrvatskog nadzemlja kroz filmove i skečeve na zanimljiv i njima svojstven način. Druženje nakon susreta nastavljeno je u atriju sjemeništa. Susret su glazbeno animirali mladi iz Župe Gospe od Zdravlja. (AM)

Svečano otvorena vrata milosrđa u Svetišu i duhovnom centru Vepric

Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić svečano je, u nedjelju, 20. prosinca, otvorio vrata milosrđa u svetišu i duhovnom centru Majke Božje Lurdske u Vepricu, jednom od četiriju mjesta u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji na kojima će vjernici tijekom cijele Godine milosrđa moći primiti dar oprost. Uz splitsku katedralu sv. Dujma i Vepric, to su i svetište Čudotvorne Gospe Sinjske i hrvatsko prasnvetište Majke Božje u Solinu.

Svečanost je započela pred Gospinom špiljom gdje je mons. Barišić podsjetio okupljene vjernike i hodočasnike kako je papa Franjo svečano otvorio izvanredni jubilej – Godinu milosrđa otvaranjem Svetih vrata u Rimu 8. prosinca. Kako bi mogućnost jubilejskog oprost i molitve približio svim vjernicima koji ne mogu hodočastiti u Rim, Papa je dao privilegij mjesnim Crkvama da i one na svom području, u katedralnim i drugim crkvama, otvore vrata milosrđa. Tako je,

za Splitsko-makarsku nadbiskupiju, svečano otvaranje Godine milosrđa bilo 13. prosinca u splitskoj prvostolnici sv. Dujma. Nakon molitve, upravitelj svetišta don Mijo Šurlin pročitao je početak bule „Misericordiae vultus – Lice milosrđa” kojom je papa Franjo najavio izvanredni jubilej milosrđa. Potom je euharistijsko slavlje na središnjem trgu predvodio nadbiskup Barišić. U koncelebraciji su bili upravitelj svetišta don Mijo Šurlin i njegov prethodnik don Alojzije Bavčević, župnik katedrale sv. Marka u Makarskoj don Pavao Banić, župnik makarske župe Kraljice mira don Ivan Čubelić, župnik u Podgori don Mile Čalo i nadbiskupov tajnik don Nikola Mikačić. Na početku misnoga slavlja, koje je pjesmom obogatio mješoviti zbor makarske katedrale sv. Marka, uslijedio je blagoslov vode i spomen krštenja.

„Iščekujemo Božić, slavlje utjelovljenja Isusa Krista. Povezan je Božić s Godinom milosrđa jer je upra-

vo Betlehemske Dijete milosno lice Božje ljubavi koje nam je došlo po Mariji. Ona, Majka Milosrđa, u litanijama se naziva i Vrata nebeska, i doista, kroz ta vrata otvara nam se nebo i dolazi Spasitelj”, kazao je nadbiskup u homiliji ističući kako je Marija otvorila vrata svoga srca i života za volju Božju. Spominjući susret Marije i Elizabete napomenuo je kako je Marija trebala otvoriti svoja vrata u Nazaretu, izići iz njih i krenuti do Elizabete koja je također trebala otvoriti vrata svoga doma da bi mogla dočekati rođakinju. „Važno je otvarati vrata u svojim odnosima jer kada čovjek ide ususret drugome, onda se događaju divne stvari, dublje vidimo sebe i iskrenije vidimo drugoga. Zato Marija može pročitati što se događa u Elizabetinu životu, vidjeti ulogu koju joj je Gospodin namijenio. Isto tako Elizabeta može vidjeti koji poziv i poslanje ima Marija. Potrebno je otvoriti vrata svojega srca i odbaciti svoje predrasude i etikete da bismo otkrili ljepotu i veličinu svoga poziva i veličinu poziva drugog.” Govoreći o simbolici vrata, kazao je kako je Krist sebe nazvao vrata kroz koja je potrebno proći da bismo se spasili. No, Krist kuca i na naša vrata koja želi otvoriti, vrata našega srca i naših odnosa koja su često blindirana, a On želi da mi budemo produžena vrata njegova milosrđa. „Božje milosrđe je srce evanđelja. Ono nam je iz dana u dan sve potrebnije u ovom svijetu u kojem se zlo povećava. Potrebna je i solidarnost i pravda, no ukoliko nije otvorena milosrđu svaka pravda je osveta. Ovaj svijet treba spasenje, no ne smije ga tražiti u pravu, politici i ekonomiji, nego u Bogu. Jedini put za svakoga čovjeka, društvo i cijeli svijet je onaj koji nam je Bog pokazao – milosrđe i ljubav.” Kao primjer naveo je naše obitelji u kojima se zbog brojnih problema često događaju sukobi koji znaju trajati predugo, no samo

jedan gest ljubavi i milosrđa čini čuda. Stoga smatra da, ukoliko svaki pojedinac učini taj gest, ovaj Božić mora biti poseban. „Da bismo ovo mogli ostvariti, potrebno je svaki dan otvarati vrata svoga srca i života i svake nedjelje ući kroz Vrata, grijati se na Njegovoj riječi te izlazeći nositi ljubav, milosrđe i mir svojim bližnjima. Samo tako će ova godina imati svoje plodove.” Tumačeći logo Godine milosrđa, univerzalan za cijelu Crkvu, nadbiskup je naglasio kako ga je izradio jedan od najboljih suvremenih sakralnih umjetnika, slikar i kipar, o. Marko Rupnik, koji je čest gost u Vepricu u kojem je također ostvario neka od svojim umjetničkih djela. O. Rupnik je u dvorani postavio mozaik anđela mudrosti s lirom, na vanjskoj strani zgrade izradio je u mozaiku uskrsloga Krista, a mozaikom Navještenja Marijina ukrasio kapelu. „Želim da iskustveno doživite milosrđe u sebi, svojoj obitelji i okolini. Neka lice Božjeg milosrđa, Betlehemske Dijete, obasja naša srca i lica”, zaključio je nadbiskup.

Nakon popričesne molitve, izmoljena je molitva pape Franje za Godinu milosrđa, a potom je bivši upravitelj don Alojzije Bavčević vjernike upoznao kako dobiti jubilejski oprost. Uslijedila je svečana procesija do kapelice. Po dolasku pred zatvorena vrata, mons. Barišić je pozvao: „Otvorite širom vrata pravde, ući ćemo, Gospodinu zahvaliti”, te je, otvorivši vrata milosrđa, kazao: „Ovo su vrata Gospodnja, kroz njih ulazimo da bismo zadobili milosrđe i oproštenje”. Nakon obreda otvaranja vrata milosrđa, nadbiskup je u kapelu unio evanđelistar. Okupljenima je kazao kako se u Godini milosrđa ne trguje s Gospodinom, ne zbrajaju se grijesi, već se uči mudro živjeti svoje dane. Na samom je kraju nadbiskup okupljenima udijelio svečani blagoslov i zaželio sretan početak izvanredne Godine milosrđa. (KB)

Adventska duhovna obnova redovnica grada Splita i okolice

Tradicionalnu adventsku duhovnu obnovu za redovnice grada Splita i okolice održao je mons. Marin Barišić, splitsko-makarski nadbiskup u nedjelju, 20. prosinca, u crkvi Gospe od Zdravlja u Splitu. Na obnovi je sudjelovalo oko 150 redovnica iz 16 zajednica u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji te njihov nadbiskupski delegat fra Petar Lubina.

„U doba velikih i naglih promjena u svijetu, pozvani smo živjeti radost evanđelja te biti znakovi Božje nazočnosti i blizine, kako bi ljudi našega vremena po nama upoznali Božju milosrdnu ljubav koja se očitovala u Kristu Isusu. Od nas se očekuje da osvježimo svoje spoznaje o Bogu, koji nas neizmjerljivo ljubi i prihvaća poput milosrdnog oca iz Evanđelja, kako bismo u svijetu mogli biti proročki znak Božjega milosrđa”, kazao je fra Petar Lubina na početku susreta pozdravivši nadbiskupa i redovnice.

Započinjući duhovni nagovor, nadbiskup je pozdravio sve provincijalke, redovnice i kandidatice svih redovničkih zajednica, a zatim je rekao kako je lijepo vidjeti zajedništvo tolikih redovničkih zajednica. „Božić čini da je Isus naš, a mi Božji jer smo sinovi i kćeri po krštenju. Isus je s nama osobito u riječi, u sakramentima, u nama, u bližnjima, u onome tko je potreban naše ljubavi, solidarnosti, pomoći i stoga je Božić slavlje zahvalnosti za tu milosrdnu ljubav i otkrivanje prisutnosti Božje. Dobrota, solidarnost, pravda imaju puninu ostvarenja upravo u milosrdnoj ljubavi. Ovaj svijet traži svjedoke milosrđa pa je stoga vrijeme Božića vrijeme preispitivanja upravo tog milosrđa.” Protumačivši ukratko logo za jubilarnu godinu, nadbiskup je naglasio kako se od nas traži da budemo odraz lica Božjega milosrđa. Na kraju je nadbiskup zahvalio svim sestrama za svjedočenje u Crkvi, nadbiskupiji i gradu Splitu jer su sestre dar braći i sestrama koji su njihovim znakom ohrabreni u naviještanju radosne vijesti. Stoga je pozvao redovnice da budu hrabre u Riječi Božjoj kako bi prolazeći kroz vrata, bili istinski svjedoci Božjega milosrđa braći i sestrama.

Provincijalka Mariangela Galić, službenica milosrđa, u ime svih redovničkih zajednica, nadbiskupu je uputila riječ zahvale i čestitku. „Izgleda nam ove dane da godina posvećenog života doživljava svoj vrhunac zrelosti; rađa Božićem i milosrđem se upućuje u nadi. Milost je to na milost: Godina posvećenoga života, došašće i Godina milosrđa, trostruko jako vrijeme”, kazala je s. Galić i nadodala da je Godina posvećenoga života bila nam darovana da

zastanemo i preispitamo vlastiti identitet u duhu karizme, kako bismo obnovljene, s nadom krenule u budućnost iščekujući kroz životni advent slavni Njegov dolazak. „U blještavilu ponuda „dobronamjerno zavodljivih” fatamorgana raznih robovanja, biti oaza božanskog milosrđa veliki je izazov i za nas redovnice: unutra i prema vani. Piti i nuditi čistu vodu iz izvora spasenja. Vjerujemo da je to za nas put izlaska o kojem nam govori papa Franjo. Želimo taj put živjeti u Crkvi i s Crkvom: u zajedništvu s pastirima.” Na kraju je zahvalila mons. Barišiću na zajedništvu i pastirskoj brizi uz nadu da će se zajedništvo služenja u ovoj Godini milosrđa još djelotvornije nastaviti i kroz neke zajedničke inicijative.

Fra Petar Lubina je na kraju zahvalio nadbiskupu i najavio molitveno bdijenje uoči završetka Godine posvećenoga života 31. siječnja 2016. u 20 sati. „Neka i ovog Božića milosrdni Spasitelj i Otkupitelj svijeta ispuni svojom milosrdnom ljubavlju srca vas ovdje okupljenih na čelu s Ocem nadbiskupom i njegovim tajnikom, kao i srca nemoćnih i bolesnih sestara koje nisu mogle s nama biti, a to su željele, kako biste u svakom čovjeku mogli prepoznati njegov milosrdno lice koje poziva na zajedništvo, ljubav, mir i praštanje. Neka vam je sretan i radostan Božić te Božjim blagoslovom i uspjehom ispunjena nova godina Božjega milosrđa!” završio je fra Lubina.

Mons. Barišić čestitao je svim redovnicama Božić i novu godinu te zahvalio fra Petru Lubini na svemu što čini za redovnice na području Splitsko-makarske nadbiskupije. Nakon nadbiskupova blagoslova redovnicama su za sakrament pomirenja bili na raspolaganju franjevci samostana Gospe od Zdravlja u Splitu. (FD)

Vrata milosrđa svečano otvorena u Svetišu Gospe Sinjske

U svetištu Gospe Sinjske splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić je u nedjelju, 20. prosinca, svečano otvorio vrata milosrđa. Sinjsko svetište je tako, uz splitsku prvostolnicu sv. Dujma i svetišta u Vepriću i Solinu, postalo mjesto na kojem se može primiti jubilejski oprost u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji tijekom cijele Godine milosrđa.

Svečanost je započela uvodnim obredima u dvorištu svetišta. Mons. Barišić podsjetio je okupljene vjernike kako je papa Franjo svečano otvorio izvanredni jubilej – Godinu milosrđa otvaranjem Svetih vrata u Rimu 8. prosinca. Kako bi mogućnost jubilejskog oprosta i molitve približio svim vjernicima koji ne mogu hodočastiti u Rim, Papa je dao privilegij mjesnim Crkvama da i one na svom području, u katedralnim i drugim crkvama otvore vrata milosrđa. Tako je za Splitsko-makarsku nadbiskupiju svečano otvaranje Godine milosrđa bilo 13. prosinca u splitskoj prvostolnici sv. Dujma. Nadbiskup je kazao kako otvaranjem Svetih vrata u Sinju povijest ovog velikog i važnog svetišta postaje još bogatija. Nakon molitve i navještaja Evanđelja, gvardijan i upravitelj svetišta fra Petar Klapež pročitao je početak bule „Misericordiae vultus – Lice milosrđa” kojom je papa Franjo najavio izvanredni jubilej milosrđa.

Uslijedila je svečana procesija do crkve Gospe Sinjske u kojoj je uz nadbiskupa, svećenike, redovnike i redovnice sudjelovao i velik broj vjernika. Po dolasku pred zatvorena vrata crkve, na kojima je prikazan dolazak franjevac s Gospinom slikom iz Rame i pobjeda nad Turcima, mons. Barišić je pozvao: „Otvorite širom vrata pravde, ući ćemo, Gospodinu zahvaliti”, te je, otvorivši vrata milosrđa, kazao „Ovo su vrata Gospodnja, kroz njih ulazimo da bismo zadobili milosrđe i oprostjenje.” Nakon obreda otvaranja vrata milosrđa, nadbiskup je u crkvu unio evanđelistar. Uslijedio je blagoslov vode i spomen krštenja, te nastavak misnoga slavlja koje

je predvodio nadbiskup Barišić. U koncelecijaciji je bilo dvadesetak svećenika predvođenih provincijalom Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Joškom Kodžomanom, gvardijanom i upraviteljem Svetišta fra Petarom Klapežom, župnikom fra Antom Bilokapićem i triljskim župnikom i dekanom Cetinskoga dekanata don Stipom Ljubasom.

„Pred vratima smo Božića, a večeras smo otvorili Sveta vrata. Vrata simboliziraju Isusa Krista, onoga koji je radi nas i našega spasenja došao na ovaj svijet. Betlehemska Dijete vidljivi je znak – lice Božjega milosrđa. U svetištu smo Majke Marije koju u litanijama nazivamo Vrata nebeska jer ona to i jest – vrata po kojima je došlo Božje milosrđe u naš život”, kazao je nadbiskup na početku homilije i nadodao kako je to Lice milosrđa došlo u našu povijest i toliko blizu nama da je zahvatilo naš život i pokucalo na naša vrata. „Uspostavili smo dijalog s Kristom koji za sebe kaže ‘ja sam vrata’. Vrata nam daju sigurnost i toplinu i zajedništvo, no nažalost mi danas podižemo tolike zidove unutar obitelji i naših bližnjih i na njih stavljamo blindirana vrata. Potreban je samo jedan gest ljubavi, pažnje i milosrđa da zauvijek promijenimo svoje životne situacije”. Protumačivši logo Godine milosrđa, pojasnio je kako milosrđe najbolje opisuje latinski izraz te riječi ‘misericordia’ koja ima značenje ‘miseris cor dare’, što znači dati srce potrebitima, onima koji trpe, mižernima, tj. približiti srce mizeriji drugoga. „Milosrđe treba biti naš životni program. Sveti Otac je ‘pogodio u sridu’ proglasivši jubilej milosrđa jer je upravo milosrđe danas najpotrebnije i u našim srcima, obitelji, društvu i svijetu. U ovim vremenima brojnih sukoba, nasilja, sebičnosti i prevara mi moramo živjeti i svjedočiti milosrđe. Pravda je potrebna, no ako nije zaogrnuti milosrđem, onda je osveta. Pravednost i solidarnost trebaju biti otvoreni i rasti prema milosrđu.” Pred kraj homilije nadbiskup je istaknuo kako se na vrata ulazi, ali i izlazi, stoga kada svećenik na kraju svake mise kaže ‘idite u miru’, to znači da Krist želi da se, napojeni njegovom ljubavlju i milosrđem, vratimo u svoje životne sredine i otvaramo brojna vrata u svojem životu koja je potrebno otvoriti.

Nakon popričesne molitve, izmoljena je molitva pape Franje za Godinu milosrđa. Na samom kraju mons. Barišić izrazio je nadu da ova godina osvijetli lice svakoga od nas i da nam zahvati srce toliko da počne tući ritmom Kristove ljubavi. Svima je zaželio sretan početak Godine milosrđa. (KB)

Duhovna obnova za studente

U Studentskom domu „Dr. Franjo Tuđman” na Kampusu održana je 20. prosinca duhovna obnova pod nazivom „Gospodine, Bože naš, obnovi nas! Razvedri lice svoje i spasi nas!” (Usp. Ps 80,4). Duhovnu obnovu predvodio je don Ratimir Vukorepa, kancelar Splitsko-makarske nadbiskupije.

Duhovna obnova započela je ispitom savjesti i sakramentom ispovijedi. Nakon pokorničkog bogoslužja uslijedila je sv. misa koju je predvodio don Ratimir uz koncelebraciju don Mihaela Provića, studentskog kapelana. U propovijedi se don Ratimir dotakao proglašene izvanredne Svete godine milosrđa i važnosti međusobnog oprostila u samom životu vjernika. Na samome se kraju obratio don Mihael koji je uputio čestitke povodom nadolazećeg blagdana Isusova rođenja.

Pokorničko je bogoslužje i euharistijsko slavlje glazbeno animirao studentski bend Studentskog pastoralnog centra „Bl. Ivan Merz” na Kampusu. (AM)

Pismo nadbiskupa Barišića župama Imotskoga dekanata u povodu završene pastirske vizitacije

Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić uputio je pismo župama Imotskoga dekanata gdje je kroz korizmu sa svojim suradnicima, generalnim vikarom mons. Miroslavom Vidovićem i pastoralnim vikarom dr. don Nedjeljkom Antom Ančičem izvršio pastirsku vizitaciju. Svi župnici i župni vikari iz 22 župe Imotskoga dekanata okupili su se 25. studenoga u Franjevačkom samostanu u Imotskom na završni susret s mons. Barišićem. Na susretu su se zajedno osvrnuli na pastoralno stanje i razmotrili vjernički život u tim župnim zajednicama.

U pismu nadbiskup izražava zahvalnost Bogu za svagdašnju zauzetost i izgaranje svećenika i vjernika u obnašanju svojih dužnosti kao i za brojna postignuća i mnoge duhovne plodove na pastoralnom polju.

„Dolazak k vama za mene je bio pravi duhovni događaj, jer ste se u velikom broju odazvali pozivu svojega župnika i došli da zdušno sudjelujete na misnom slavlju koje sam predvodio, i na susretu nakon toga. Osjetio sam kako iskreno i zauzeto svjedočite svoju kršćansku vjeru kao najveće blago koje treba riječju i životom ustrajno i dosljedno prenositi djeci i mladim naraštajima. Duboko sam zahvalan za ljubav koju iskazujete prema Crkvi Božjoj, za poštovanje prema svome svećeniku i za spremnost da, gdje god je to moguće i potrebno,

suradujete sa svojim župnikom kako u misnim slavljinama i različitim pobožnostima u crkvenoj godini, tako i u akcijama na uređenju crkve i drugih crkvenih objekata te u prikupljanju materijalnih dobara za one najpotrebnije među nama i za uzdržavanje svoga svećenika.”

Nadbiskup navodi kako su mu poznati i određeni problemi i poteškoće s kojima se svećenici suočavaju u navještaju evanđelja i vođenju svojih župa u tom dekanatu, poput problema zbog iseljavanja brojnih obitelji i odlaska mnogih mladih tijekom proteklih desetljeća. Izrazio je žaljenje što odgovorni u društvu i politici nisu iznašli prava rješenja za gospodarski oporavak, a time i za poboljšanje inače katastrofalne demografske situacije kako u Imotskom dekanatu, tako i u drugim krajevima Hrvatske.

Nadbiskup se osvrnuo i na započetu Godinu milosrđa koju je za cijelu Crkvu proglasio papa Franjo. „Ljubav i milosrđe Oca nebeskoga najdublje je otajstvo i srž naše vjere. Ono nam trajno sjaji na licu Isusa Krista Sina Božjega koji nas svojim milosrđem čisti, obnavlja i u nama potiče božanski život kako bismo bili djelotvorni znak Očeva djelovanja”, istaknuo je nadbiskup i svećenike pozvao da osobno i obiteljski žive ovo posebno vrijeme izvanrednog jubileja milosrđa. (KB)

Božićno čestitanje kod nadbiskupa Marina Barišića

Prigodom božićnih i novogodišnjih blagdana u Nadbiskupskom ordinarijatu u Splitu upriličeno je 21. prosinca božićno primanje kod splitsko-makarskog nadbiskupa mons. Marina Barišića i uzajamna čestitka svećenika, županijskih i gradskih vlasti, predstavnika crkvenih i društvenih ustanova te javnih kulturnih djelatnika.

U ime svećenstva i vjernika Splitsko-makarske nadbiskupije čestitku nadbiskupu izrazio je generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Miroslav Vidović koji je kazao da nijedno vrijeme, pa tako ni ovo naše, nije pošteđeno izazova i problema. No Božja providnost posadila nas je baš ovdje i sada kako bi-

smo svojim talentima, radom i ljubavlju oplemenili sredine u kojima živimo i radimo. Tomu zadatku posvetila se i naša Crkva, opća i ova mjesna splitsko-makarska. „Posebnu brigu Crkva posvećuje obitelji. To je pokazala i izvanrednom i redovitom sinodom biskupa u Rimu, ove i prošle godine. U izazovima i zahtjevima pred kojima se nalazi obitelj i svaki čovjek, Crkva je još jednom podigla svoj glas kako bi potvrdila božanski nauk primljen od Isusa Krista, a utkan u našu ljudsku narav, da je obitelj zajednica muškarca i žene otvorena rađanju i životu, a da je svaki čovjek slika Božja, obilježen dostojanstvom djeteta Božjega. Stoga se Crkva ne može i ne smije nikada umoriti u zaštiti tih temeljnih vrednota. Crkva se ne može i ne smije ni zastrašiti u svome poslanju propovijedanja objavljene istine bilo to zgodno ili nezgodno. Dapače, i ovom prigodom pozivamo sve da u svojim ulogama i službama pomognemo obiteljima u poteškoćama i preprekama koje ih tište. Pomozimo im osigurati dostojan dom, a obiteljima s brojnom djecom, kao i mladim obiteljima od kojih očekujemo da podignu

dom i domovinu, dovoljno životnoga prostora. Pomozimo roditeljima oko njihove prvotne zadaće odgoja potomstva poštujući njihova vjerska uvjerenja i osjećaje. Dajmo sve od sebe da majke koje nose tri ili sva četiri kantuna kuće budu u društvu uvažene, cijenjene i vrednovane. Učinimo sve da svaki čovjek ostvari svoje dostojanstvo i kroz pravo na rad i redovita primanja”, istaknuo je mons. Vidović naglasivši kako nam u svemu tome može pomoći i izvanredni jubilej – Godina milosrđa u koju smo zakoračili. „Ne bismo smjeli dopustiti da ovaj jubilej pokraj nas tek proleti, a da nas konkretno i cjelovito ne zahvati. Milosrđe treba postati stil našega života”, poručio je mons. Vidović te zahvalivši prisutnima na suradnji svima čestitao Božić i novu 2016. godinu.

Božićno druženje svojom čestitkom obogatio je i splitski gradonačelnik Ivo Baldasar koji je istaknuo kako smo svi danas opterećeni brojnim problemima na poslu i u svojoj obitelji, no kako nas

upravo vrijeme Božića poziva da zastanemo i promislamo o svome životu i o lijepim stvarima. Kazao je kako ga je nedavni posjet i čestitka djece iz splitskih vrtića podsjetila da imamo razloga nadati se boljoj budućnosti. U čestitarskom duhu nastavio je i župan Splitsko-dalmatinske županije Zlatko Ževrnja koji je kazao kako nas Božić uvijek iznova usmjerava na novi život, rađanje Djeteta Isusa i Svetu obitelj te da je potrebno to ozračje prenijeti i na naše obitelji koje su nažalost u krizi, izložene destruktivnim napadima i gurnute na margine društva. Podsjetio je na poražavajuću statistiku da su Hrvati petnaesti narod u svijetu po starosti stanovništva, da već godinama bilježimo demografski pad te da iz dana u dan raste trend iseljavanja pojedinaca i cijelih obitelji. Zaželio

je da u novoj godini svi zajedno još više doprinesemo boljitku domovine.

Na kraju je svoju čestitku uputio nadbiskup Marin Barišić. Pozdravivši sve nazočne, istaknuo je kako je Božić duboko prisutan u našoj kulturi i tradiciji te da nas iz godine u godinu uvijek nanovo okuplja. No, zapitao se, mogu li se svi vidovi Božića otvoriti prema dubljim razinama te može li Božić biti i Božji i naš. Kazao je kako je sv. Matej otajstvo Božića rodoslovljem prikazao upravo tako, da je naš i Božji. Govoreći o započetoj izvanrednoj Godini milosrđa, nadbiskup je naglasio kako ona nije izvanredna za Boga jer milosrđe je redoviti odnos Boga prema nama. Izvanredna može biti samo za nas da konačno zaživimo milosrđe u svome životu i u odnosu prema bližnjima. Kazao je kako milosrđe najbolje opisuje latinski izraz te riječi 'misericordia' koja ima značenje 'miseris cor dare', što znači približiti i dati srce mizeriji i bijedi bližnjega. „Ne znam jesmo li sposobni vidjeti i proživjeti milosrđe Božje jer živimo u društvu nemira i nepravde, no ukoliko

pogledamo u dubinu svoga srca, vidjet ćemo da je u njemu zapisano milosrđe.” Nadbiskup je nadodao kako svi naši zakoni i pravednost trebaju biti otvoreni milosrđu jer bez njega su samo osveta. „Bog u svojoj milosrdnoj ljubavi po Betlehemsom Djetetu dolazi k nama i mijenja nas i naše vrijeme. Krist je lice Božjeg milosrđa koje želi preko našeg srca i naših djela doći u naše periferije, ne samo socijalne ugroženosti, koja je nažalost najprisutnija u našem društvu, već i periferije naših duša.” Izrazio je nadu da ćemo osobno i u našim obiteljima doživjeti Božić u dimenziji otajstva i započeti dijalog s nepoznatim Bogom, našim Bogom, jer to rađa novog čovjeka u nama i među nama. Svima je zaželio blagoslovljen Božić i novu 2016. godinu.

Po završetku čestitanja nadbiskup je sve pozvao na druženje uz prigodni domjenak te je svim nazočnima darovao prigodan dar, sliku loga Godine milosrđa koji je izradio o. Marko Rupnik. Božićno čestitanje svojim je pjevanjem uzveličao zbog mladih „Mihovil”. (KB)

Akcija „Dobro srce studenata Splita”

Uspješno je završena sedma humanitarna akcija „Dobro srce studenata Splita” u kojoj su od 17. do 21. prosinca studenti i djelatnici Splitskoga sveučilišta prikupili značajnu količinu hrane, odjeće, obuće, igračaka i higijenskih potrepština. Donacije su predane Caritasu Splitsko-makarske nadbiskupije za potrebite obitelji iz njihovog programa pomoći.

Svečanosti završetka akcije i predaje prikupljenih darova 22. prosinca u Studentskom domu dr. Franjo Tuđman prisustvovali su prof. dr. sc. Šimun Anđelinović, rektor Sveučilišta zajedno s prorektorima, Gordana Raos, ravnateljica Studentskog centra, u ime Alumni udruga Sveučilišta Sandra Kovačić i

Bruno Petrušić, don Mihael Prović, Ured za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije, te don Jozo Gojsalić, v.d. ravnatelja Caritasa Splitsko-makarske nadbiskupije.

U sklopu ove akcije, u kojoj su splitski studenti pokazali veliku humanost i svijest da treba pomoći onima manje sretnima, u trgovačkom centru Joker i na Rivi tijekom dva dana (u subotu i nedjelju) održano je događanje „Zagrljajem do srca”, u organizaciji koordinacije

Alumni udruga Sveučilišta zajedno s upravom i studentima Sveučilišta. Rektor Anđelinović je ravnatelju Caritasa don Gojsaliću uručio kutiju s prikupljenih nešto više od pet tisuća kuna tijekom vikenda.

Uz zahvalu svim sudionicima akcije, rektor Anđelinović istaknuo je kako će darovi doći do potrebitih, izrazivši nadu da će im donijeti i osmijeh u vrijeme blagdana.

Don Jozo Gojsalić kazao je kako je uključivanjem velikog broja ljudi u akciju san postao stvarnost istaknuvši potrebu da osvijestimo kako potrebitih ima te je važan i osjećaj da netko misli na njih. (Sveučilište Split)

Božićna poruka nadbiskupa Barišića predstavljena medijima

Splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić susreo se 22. prosinca u Nadbiskupskom ordinarijatu u Splitu. s novinarima te je predstavio svoju božićnu poruku, „Betlehemska Dijete – Lice Božjeg milosrđa” U svojoj poruci nadbiskup je stavio naglasak na obitelj, temeljnu stanicu svakog naroda

i društva. (cijela poruka na 293. str.) Nakon predstavljanja poruke, nadbiskup je s novinarima ostao u kratkom razgovoru te im darovao prigodan dar, sliku loga Godine milosrđa koji je izradio o. Marko Rupnik. (KB)

Polnočka u splitskoj prvostolnici

„Ova sveta i osvijetljena noć jedinstvena je u povijesti ljudskoga roda. Posvećena je događajem spasenja koji osvjetljava sve naše noći i dane. Postala je svjedok radosne vijesti Spasiteljeva rođenja u Betlehemska Djetetu. Doista, pojavila se milost Božja – spasiteljica svih ljudi. Vječni Bog čovjekom posta”, kazao je splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić predvodeći misu polnočku u splitskoj prvostolnici sv. Dujma. U koncelebraciji su bili župnik don Tomislav Čubelić, don Ivan Urlić i don Marko Čubelić.

U homiliji je nadbiskup kazao kako je Bog iz ljubavi prema ljudima postao jedan od nas te je svojim rođenjem na periferiji Betlehema prihvatio sve naše vidljive periferije socijalno ugroženih i sve one skrivene, egzistencijalne periferije duše i srca. Prihvatio je sve prostore i stanja gdje god je čovjek dospio svojom krivnjom ili neodgovornošću svojih bližnjih. „Braćo i sestre, nama udaljenima Bog postade bliz i blizak. Otajstvo nevidljivog Boga, božanska daljina očitovale se u blizini Djeteta; u Djetetu na slami objavljuje se prisutna odsutnost Boga. Bog je tajna nad tajnama. ‘Ti si doista skriveni Bog’, ispovijeda starozavjetni prorok. (Iz 45,15) Otajstvo Boga skriva i otkriva se u znaku novorođenog Betlehenskog Djeteta”, kazao je nadbiskup i naglasio da se neizricivo otajstvo Boga očituje u čovjeku – Njegovoj slici te da je Božić radosna vijest za sve ljude i za sve periferije i središta života, blagi i nježni poziv svima koji su se udaljili od Boga, sebe i bližnjega svojega; radosna vijest i ohrabrenje svima koji su postali razočarani i indiferentni; radost svima koji ga traže otvorena uma i iskrena srca.

U nastavku je kazao kako je Isus došao u Svetu nazaretsku obitelj, temeljnu stanicu naroda i društva, stoga se obitelj i Božić najbolje razumiju. „Uza sve svoje ograničenosti i poteškoće, obitelj najbolje osjeća i prepoznaje otajstvo Božića – Lice milosrđa

Božjega. Dok je u društvu riječ ‘milosrdna ljubav’ nerazumljiva i strana, u obitelji se ona još uvijek prepoznaje kao izričaj materinskog jezika. Brzo se uči i iskustveno doživljava. Milosrdna ljubav nosi obitelj, a obitelj je unosi u društveno zajedništvo.” Roditelje je pozvao da iz božanskog izvora milosrdne ljubavi i uzora Svete obitelji, jezik milosrđa i nježnosti riječju i gestom svjedoče i predaju kao materinski jezik svojim sinovima, kćerima i unucima.

Napominjući kako Božić slavimo u Godini milosrđa, nadbiskup je istaknuo da je upravo Božić lice Božjeg milosrđa. „U Betlehemska Djetetu Božja ljubav dolazi i sagiba svoje srce – cor/cordis nad našom bijedom – mizerijom. Upravo latinska riječ misericordia znači: srcem se približiti nevoljama i potrebama drugih. Jer smo slika Božja, dimenzija milosrđa duboko je upisana u svako ljudsko srce. Betlehemska Dijete želi pročistiti naš pogled da s iskrenim srcem prepoznamo Njega u potrebnima te da sami u svojoj sredini postanemo prisutnost Njegova lica. Božić želi bez nasilja i povrede osvjetliti tame i zablude naše samodostatnosti, relativizma i sebičnosti. Želi biti radosna vijest koja nam u svojoj milosrdnoj ljubavi donosi istinu o nama i o našoj povijesti, istinu o Bogu i čovjeku.” Pojasnio je da u svjetlu milosrdne ljubavi nalazimo rješenje tolikih

svojih nevolja, osobnih i obiteljskih, pa i društvenih i svjetskih. „Milosrdna ljubav sposobna je vratiti odbjegle, približiti udaljene, motivirati ravnodušne. Betlehemske Dijete želi posvetiti naše obitelji da budu prostor milosrđa; prosvijetliti naše tame uma i srca; ojačati našu vjernost i solidarnost; uvećati radost i ljepotu obiteljskog zajedništva.”

Čestitajući Božić, nadbiskup je pozvao vjernike da ove svete i osvjetljene noći pristupimo Betlehemske Djetetu i poklonimo se Licu Božjeg milo-

srđa otvorena i radosna srca, da mu otvorimo vrata svoje tame i svjetla dana te ga skrušeno i zahvalno, osobno i zajedno zamolimo da osvjetli svojom ljubavlju naša lica i srca, a naše domove i domovinu, obitelji i društvo, a sve narode i čitav svijet obdari svojim mirom i prosvijetli svojim milosrđem. Svečanost je svojim pjevanjem uzveličao katedralni zbor pod ravnanjem mo. Šime Marovića, a misu su izravno prenosili Hrvatski radio Split i Televizija Jadran. (KB)

Nadbiskup Barišić predvodio svečanu božićnu misu

Na dan Gospodinova rođenja – Božić, 25. prosinca, splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić predvodio je svečano euharistijsko slavlje u katedrali sv. Dujma u Splitu. U koncelebraciji su bili generalni vikar mons. Miroslav Vidović, katedralni župnik don Tomislav Ćubelić i ostali svećenici. Svečanost je svojim pjevanjem uzveličao mješoviti katedralni zbor pod ravnanjem mo. don Šime Marovića.

Govoreći u homiliji o otajstvu Boga koji radi nas ljudi i radi našega spasenja čovjekom posta i čiji dometi ljubavi zahvaćaju sve društvene periferije, one najočitije materijalnog siromaštva, kao i sve one egzistencijalne periferije, praznine duše i srca, mons. Barišić se zapitao kako slavimo Božić i čiji Božić slavimo: Božji ili naš; ili Božji i naš. Pojasnio je da kada kažemo ‘naš Božić’, mislimo prije svega na razinu Božića ukrasa, nakita, kupovine, stvari, tj. kulturološki i tradicionalni Božić gdje se stvarni sadržaj i razlog Božića udaljuje od vrata istine Božića. To je Božić tzv. kršćanske civilizacije u kojoj nije bitna religija i vjera. „Svojevrsni ‘naš’ Božić može imati i neku religioznost, ali koja Božić vidi kao jedan problem kojega mi sami možemo srediti i riješiti, kontrolirati i njime dominirati. Na taj način Bog nam postaje jedan među tolikim današnjim idolima

i božanstvima koje podređujemo svojim interesima putem moći, sile, nasilja, profita. Nikakvo čudo da smo toliko sebični i individualisti te u društvu podijeljeni i usitnjeni poput pijeska u vreći.” Upozorio je da udomljenog ‘svog Boga’ prilagođujemo svojim željama i interesima, a često takav ‘naš Bog’ može postati opasni pokrovitelj svetih ratova i ideoloških sukoba. No, na našu radost i sreću i takve nas sve Betlehemske Dijete prepoznaje svojima – k nama dođe.

Nadbiskup je naglasio kako nas slavlje otajstva Božića upućuje na Njegovu prisutnost u obitelji, društvu i svijetu. Nebeski Otac u Sinu i po Sinu dao nam je dostojanstvo djece Božje i svijest da su svi ljudi naša braća i sestre, stoga slavlje Božjeg i našeg Božića želi osvjetliti sredine i periferije nemirnih područja svijeta i neprijateljska stanja u našim srcima. „Betlehemske Dijete želi nas ohrabriti da mogemo druge iskreno prihvatiti i svima reći: Braća ste nam! Pa i onima koji nam kažu: Ne, niste nam braća! I njima da mogemo posvjedočiti: Da, braća smo! Braća smo, jer Bog našim bratom posta. Ovu kršćansku, univerzalnu poruku slavlja Božića, draga braćo i sestre, željeli bismo danas uputiti i posvjedočiti istinu o Bogu i istinu o našem Božiću svima onima koji su progonjeni, izgnani iz svoje sredine, zbog svoje vjere ili nacije. Htjeli bismo to reći i svima onima koji u ime ‘svoga Boga’ ugrožavaju život svojih bližnjih: Braća smo! Betlehemske Dijete, koje prepoznaje sebe u svim prognanima i iskustvo svoga bijega pred Herodom u Egipat, svima onima koji se pokušavaju žicom ograditi od nevolja prognanih i izbjeglih, iz betlehemske štale upućuje svoju božićnu poruku: Braća su vam! Ako doista želite slaviti moj i vaš Božić, znajte - što njima činite, meni činite! I svima nama u hrvatskom društvu, našim podjelama ideološkim i stranačkim, kao i našim svakod-

nevnim odnosima u obitelji i društvu, Betlehemske Dijete progovara: Braća ste! Podržite jedni druge, surađujte i zauzmite se za opće dobro!”

Čestitavši svima blagoslovljen i sretan Božić, nadbiskup Barišić je zamolio Betlehemske Dijete, Lice i objavu Božje milosrdne ljubavi, da nam pomogne

da radosno slavimo i živimo Božji i naš Božić, Božić mira i pomirenja, pravde i milosrđa, solidarnosti i zajedništva. „Otvaramo ti vrata svoga srca i doma da novost Tvoga i našega rođenja zaživi još više u našim obiteljima i u našem društvu, među svojom braćom i sestrama, Emanuele, Bože naš”. (KB)

Božić u splitskom zatvoru

Splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić već tradicionalno slavi Božić sa zatvorenicima splitskog zatvora Bilice. U kapelici sv. Josipa radnika predvodio je euharistijsko slavlje u koncelebraciji s don Anđelkom Dukićem, župnikom Župe sv. Spasa na Mejašima, i svojim tajnikom don Nikolom Mikačićem. „Nalazimo se na periferiji grada Splita, no ovo mjesto u kojem trenutno boravite nije periferija za Gospodina i ne izmiče dometu njegove ljubavi. Ovaj dan podsjeća vas na sve doživljeno u vašoj obitelji, no budite radosni jer ova sveta misa vam donosi bit Božića, ponovno rađanje Emanuela – Boga s nama u otajstvu euharistije. Zato otvorite svoja srca i recite mu da je dobrodošao i da vam je potreban u vašem životu”, kazao je nadbiskup Barišić na početku slavlja.

U propovijedi je govorio o pravdi i Božjem milosrđu. Naglasio je kako pravednost ne može regulirati naše živote jer je pravednost bez milosrđa osveta, stoga nam je potrebna dimenzija milosrđa. Upoznavši zatvorenike s izvanrednim jubilejem koji je proglasio papa Franjo, nadbiskup im je objasnio logo Godine milosrđa. Kazao je kako Betlehemske Dijete, vidljivo Lice Božjeg milosrđa, po svojoj žrtvi i križu silazi u najveće dubine ljudskog grijeha, uzima svakog čovjeka i na svojim ga ramenima iznosi na svjetlo; svojom ljubavlju ga vraća u život unoseći mu svoj puls i toplinu. Posebno je ukazao na zajedničko oko Krista i čovjeka koje svjedoči da, jednom kada čovjek doživi Božje milosrđe, gleda na svoga bližnjega i svoju stranost Kristovim pogledom. Nadbiskup je zatvorenicima poručio da čovjek na slici

predstavlja svakog čovjeka te da Božje milosrđe traži svakog od nas. Istaknuo je kako ljudi često svojom krivnjom ili krivnjom drugih dođu na životne periferije, a da ni sami ne znaju kako. Teško priznaju svoju odgovornost i tako dignu ruke od svoga života uvjereni da se ne mogu promijeniti. Nadbiskup je kazao da je promjena teška, no da nam u njoj upravo može pomoći otajstvo Božića kojeg slavimo. „Bog je iz ljubavi prema čovjeku došao među nas, prihvatio je naš život i hrabri nas u promjenama na bolje jer želi da se svaki od nas spasi. Ne bojte se jer nema ljudske situacije koja je Bogu neprihvatljiva.” Pozvao je zatvorenike da iskoriste vrijeme provedeno u pritvoru kako bi se susreli s Gospodinom i vratili se u svoje sredine promijenjeni.

Na samom završetku euharistijskoga slavlja, nadbiskup je zatvorenicima i osoblju čestitao Božić i sretnu i blagoslovljenu novu godinu, zaželejvši da ovaj i svaki drugi Božić bude Božji i čovjekov kako bi u našem životu Betlehemske Dijete raslo i mijenjalo našu stvarnost. (KB)

Sv. Stjepan prvomučenik na Sustipanu u Splitu

Već tradicionalno, veliki broj župljana Meja, ali i brojni vjernici Splita, okupili su se na blagdan sv. Stjepana prvomučenika, 26. prosinca, u crkvi na starom splitskom groblju Sustipan, kako bi proslavili nebeski rođendan svoga zaštitnika. Euharistijsko slavlje predvodio je splitsko-makarski nadbiskup

Marin Barišić koji je kazao kako se blagdan sv. Stjepana, njegovo kamenovanje i smrt, ne uklapa u radosnu i idiličnu atmosferu Božića. „Sv. Stjepan se potpuno približio Božiću jer je njegova smrt zapravo nastavak Božića, Boga koji želi biti u našoj stvarnosti. Emanuel – Bog s nama došao je u našu povijest

i naše živote jer želi s nama rasti i proživljavati sve radosti, ali i sve poteškoće.”

Nadbiskup je u homiliji istaknuo kako kao kršćani ne možemo slaviti sv. Stjepana, prvog mučenika za Krista, a da se ne osvrnemo na stvarnost i okrutost ovoga svijeta, i na brojne mučenike koji danas diljem svijeta umiru za Krista. „Ne znam dopiru li do vijesti i koliko nas diraju, no nikada u svijetu nije bilo toliko progona i mučenika vjere kao danas. Moramo se zapitati živimo li površno i van stvarnosti ako ovih dana jedino brinemo o boru, darovima i ručku. Mi kršćani slavimo Božić – Boga koji živi i u stvarnosti tih današnjih mučenika, stoga ne smijemo biti na distanci od svoje braće i sestara diljem svijeta koji su zbog Boga i Božića ubijani, mučeni i progonjeni.”

Pojasnio je kako je sv. Stjepan potpuno prihvatio Isusa Krista u svoj život pa su mu tražili razloge da ga osude. Citirajući čitanje Djela apostolskih u kojima stoji da su Stjepanovi progonitelji uskipjeli u srcima, škripali zubima i zatvarali uši, nadbiskup je kazao da čovjek koji govori istinu, ne zatvara svoje uši, ne podiže glas i ne prijeti, već priča normalno, sluša i uvažava drugoga i njegovo lice nije izobličeno već obasjano istinom. Pozvao je sve da se zapitamo na koji način mi komuniciramo u svojim svakodnevnim problemima, na poslu i obitelji, te možemo li se po tome svrstati na Stjepanovu stranu ili smo bliži njegovim progoniteljima. „Smrt je banalnost, ona se svakome dogodi, ali mučeništvo nije smrt, već svjedočenje života. Zato sv. Stjepana ne možemo nazvati herojem, već svecem jer heroji su hrabri i svjedoče smrt, a sveci i u smrti svjedoče život”, naglasio je nadbiskup i zaključio da je svatko od nas u svom životu ponekad svjedok raznih oblika smrti, a ne života.

Čestitavši Božić i imendan svima koji nose ime sv. Stjepana, nadbiskup je zaželio da Emanuela – Boga s nama svi primimo u svoj život, da odrasta zajedno s nama i da otvorena pogleda, uha i srca uno-

simo tu novost u svoju stvarnost i budemo svjedoci Betlehenskog Djeteta. Zahvalu mons. Barišiću i svima koji su uzveličali slavlje uputio je župnik Župe sv. Stjepana pod Borovima fra Žarko Relota. Nakon misnoga slavlja, koje je pjevanjem uveličao mješoviti župni zbor, upriličen je prigodni domjenak.

Na starom splitskom groblju Sustipan naleze se ostaci starog srednjovjekovnog benediktinskog samostana i bazilike koji se u povijesnim izvorima prvi put spominje 1020. godine. Samostan sv. Stjepana bio je najugledniji splitski samostan, a opatiju su u srednjem vijeku darivali hrvatski kraljevi Petar Krešimir IV., Dmitar Zvonimir i Stjepan II. Trpimirović, dok je zadnji član hrvatske vladarske loze Trpimirovića tu našao i konačno utočište. Na tim ostacima 1814. godine podignuta je župna crkva sv. Stjepana. Za njezinu gradnju zaslužan je rektor splitskog Nadbiskupskog sjemeništa don Nikola Didoš, o čemu svjedoči natpis na nadvratniku crkve. Na pročelju crkve je lik sv. Stjepana prvomučenika iz 1355. godine, rad mletačkog kipara Nikole Dentea. Uz crkvu je od 1826. godine uređeno prvo gradsko groblje izvan gradskih zidina, koje je u vremenu od 1959. do 1961. uništeno, a dio kostiju prebačen je na novo gradsko groblje Lovrinac. Uništavanjem sustipanskog groblja nepovratno su izgubljena brojna umjetnička djela i spomenici, a mali dio koji je spašen pohranjen je u Muzeju grada Splita. (KB)

Otvorena vrata milosrđa u hrvatskom prasnvetištu u Solinu

Svečanom svetom misom u nedjelju, 27. prosinca, na blagdan Svete obitelji, splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić otvorio je vrata milosrđa u hrvatskom prasnvetištu Gospe od Otoka u Solinu. Solinsko svetište je tako, uz splitsku prvostolnicu sv. Dujma i svetišta u Vepricu i Sinju, postalo mjesto na kojem se može primiti jubilejski oprost u Split-

sko-makarskoj nadbiskupiji tijekom cijele Godine milosrđa.

Svečanost je započela uvodnim obredima ispred župne crkve. Mons. Barišić podsjetio je okupljene vjernike kako je papa Franjo svečano otvorio izvanredni jubilej – Godinu milosrđa otvaranjem Svetih vrata u Rimu 8. prosinca. Da bi mogućnost jubilej-

skog oprosta i molitve približio svim vjernicima koji ne mogu hodočastiti u Rim, Papa je dao privilegij mjesnim Crkvama da i one na svom području, u katedralnim i drugim crkvama, otvore vrata milosrđa. Nakon molitve i navještaja Evanđelja, župnik don Ranko Vidović pročitao je početak bule „Misericordiae vultus – Lice milosrđa” kojom je papa Franjo najavio izvanredni jubilej milosrđa.

Uslijedila je svečana procesija po Gospinu otoku do ulaznih vrata crkve u kojoj je uz nadbiskupa i svećenike sudjelovao i velik broj vjernika. Po dolasku pred zatvorena vrata, nadbiskup je pozvao: „Otvorite širom vrata pravde, ući ćemo, Gospodinu zahvaliti”, te je, otvorivši vrata milosrđa, kazao: „Ovo su vrata Gospodnja, kroz njih ulazimo da bismo zadobili milosrđe i oprostjenje.” Nakon obreda otvaranja vrata milosrđa uslijedio je blagoslov vode i spomen krštenja, te nastavak misnoga slavlja. U koncelecijaciji je bilo pet svećenika predvođenih župnikom don Rankom Vidovićem i župnim vikarom don Mislavom Šaškorom.

„Uz Božić slavimo blagdan Svete obitelji jer Bog je čovjekom postao u jednoj nazaretskoj obitelji. Stoga današnji blagdan govori o svetosti i uzvišenosti svake obitelji. Ništa nije toliko ugroženo kao ta svetinja, temeljna stranica društva danas, i zato svi trebamo stati u zaštitu obitelji”, kazao je nadbiskup Barišić na početku svoje homilije pojasnivši kako nema idealne obitelji, pa čak ni Sveta obitelj nije bila savršena, imala je svoje radosti, žalosti i poteškoće, no od nje možemo naučiti koji je ključ za rješavanje

problema u našim obiteljima - zajedništvo. Nadbiskup je upozorio kako danas više nema zajedništva ni u društvu ni u obitelji, svatko živi svoj život i udaljeni smo jedni od drugih, no ako podijelimo svoje poteškoće, radosti i dileme s obitelji, bit će nam lakše. Ukazao je na činjenicu da prepiranjima i omalovažavanjima drugoga te vikom i lupanjem šakom od stol zid među ljudima postaje veći i deblji, a samo

jedna gesta pažnje, ljubavi i milosrđa prema bližnjem mijenja čovjeka i preporada obiteljske odnose. „Godina milosrđa poziva nas da otvorimo tolika zatvorena vrata u svojim obiteljima, vrata šutnje i izoliranosti, i unesemo dimenziju milosrđa prvo u naše obitelji jer obitelj je sveti prostor iskustva Božjega milosrđa gdje doživljavamo besplatnost i ljubav na djelu, a potom i u cijelo društvo. No, da bismo u tome uspjeli, potrebno je najprije primiti i doživjeti milosrđe u svom srcu i dopustiti mu da zaživi u našem životu”, istaknuo je nadbiskup i nadodao da je ovaj mentalitet individualizma u nama mož-

da potisnuo milosrđe, no kako smo stvoreni na sliku Božju, ono nam je upisano u srca, a na nama je da ga oslobodimo i zaživimo. „Neka Betlehemske Dijete – Lice Božjega milosrđa, osvijetli naša lica i zagrije naša srca da bismo mogli doživjeti i s vjerom svjedočiti milosrđe”, zaključio je mons. Barišić.

Nakon popričesne molitve, izmoljena je molitva pape Franje za Godinu milosrđa. Potom je nadbiskup u crkvu unio evanđelistar, a za njim su kroz vrata milosrđa u crkvu ulazili i vjernici. Slavlje je pjesmom obogatio mješoviti župni zbor. (KB)

Nadbiskup Barišić u posjeti klauzurnim sestrama

Svake godine splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić u božićnom vremenu posjeti klauzurne sestre Splitsko-makarske nadbiskupije. Tako je i ove godine 28. prosinca pohodio časne sestre klarise, u njihovu samostanu sv. Klare u Splitu, 30. prosinca časne sestre benediktinke u samostanu sv. Nikole u Trogiru.

Prigodom posjeta klarisama nadbiskup je čestitao sestrama božićne blagdane i zaželio da Božić ne bude samo jedan blagdan koji prolazi, već trajna prisutnost živoga Boga koji je došao k nama. Čestitao je i trima novim kandidaticama koje su ove godine ušle u samostan i ohrabrio ih u njihovu izboru. Nadbiskup je govorio o otvaranju Godine milosrđa, te kako su u nadbiskupiji otvorena vrata milosrđa u splitskoj katedrali, Vepricu, Sinju i Solinu. Kao dar sestrama donio je i ikonu Božjega milosrđa. Objašnjavajući simboliku i značenje ikone, naglasio je da svi mi živimo od Božjeg milosrđa, a onaj tko je iskusio to milosrđe u svom životu pozvan je gledati stvarnost Božjim milosrdnim pogledom. Tako je i

podijelio svim sestrama malenu sliku ikone Božjega milosrđa s molitvom pape Franje, te medaljice sa svojim grbom i slikom sv. Dujma. Sestre klarise darovale su nadbiskupu kolače i plodove iz svoga vrta, a susret je završio molitvom i blagoslovom zajednice.

U posjetu časnim sestrama benediktinkama nadbiskup Marin Barišić zaželio je sretne blagdane i blagoslov njihovoj zajednici. I njima je donio ikonu Božjega milosrđa na dar, naglasivši da je Bog onaj koji nas izvodi iz bijede po križu. Svojim križem Krist rastvara usta podzemlja i vadi palog Adama, stavljajući ga na svoja ramena i obnavljajući mu život. To je milosrđe – misericordia: Bog čije se srce (cor/cordis) priklanja našoj mizeriji i izvlači nas iz ponora. Nadbiskup je približio značenje oprosta u našem životu na primjeru čovjeka koji je učinio zločin, te pita za oprostjenje ljude koje je ošteti svojim postupcima. No, oni mu ne žele oprostiti. Njega više pogađa to što mu oni ne opraštaju, nego sama kazna za zločin. Bog nama oprašta uvrjedu za grijeh po sakramentu pomirenja, ono što je najteže, ali ostaje vremenita kazna za grijeh za koju možemo dobiti oprost u posebnim uvjetima. Ipak, naglasio je nadbiskup, važno je izbjeći matematiku u ovim stvarima, odnosno, da nam oprost ne postane puko zbrajanje „dana oprosta”. Na taj bismo način degradirali i ograničili Božje milosrđe i njegovo oprostjenje. Otac nadbiskup sestrama je podijelio sličice s ikonom Božjega milosrđa i medaljice. Na koncu je zazvao Božji blagoslov nad sestre i njihovu zajednicu, a one su zahvalile nadbiskupu na posjetu i darovale plodove iz vrta njihova samostana. (NM)

Te Deum na Staru godinu u splitskoj prvostolnici

Te Deum – tradicionalnu misu zahvalnicu, na Staru godinu, 31. prosinca, u splitskoj prvostolnici sv. Dujma, predvodio je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić. Na početku misnoga slavlja kazao je kako je lijepo na kraju godine Gospodinu, našem Stvoritelju i Ocu, reći jedno veliko hvala satkano od mnoštva zahvala za darove koje svakodnevno primamo. U koncelebraciji su bili novoimenovani vojni biskup mons. Jure Bogdan, generalni vikar mons. Miroslav Vidović te osmorica svećenika.

Nadbiskup se prisjetio događaja u protekloj godini koji su važni za svijet, domovinu i grad Split, a

posebno onih koji su važni za vjernike i za Crkvu. Tako je govorio o brojnim ratovima, terorističkim napadima, progonima kršćana, izbjeglicama i vremenjskim neprilikama, a u Hrvatskoj najznačajnijim smatra ustoličenje prve hrvatske predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović, 300. obljetnicu alke i parlamentarne izbore. Crkva je kroz 2015. imala puno važnih događaja, među kojima je spomenuo Godinu posvećenog života, tek otvorenu Godinu milosrđa i izvanrednu Sinodu o obitelji. Vjernike u domovinskoj Crkvi razveselilo je imenovanje novog vojnog ordinarija, a u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji ista-

knuo je hodočašće u Španjolsku. „Promatrajući sve ove događaje kao i puno osobnih trenutaka radimo inventuru godine u kojoj, ukoliko pogledamo dublje, otkrivamo obdarenost, nadu i povjerenje. Ne znamo koliko je još vremena pred nama, no moramo u njega ugrađivati Božje milosrđe i znati da nas Gospodin stavlja u najprikladnije i najbolje vrijeme za nas i naše spasenje”, istaknuo je nadbiskup Barišić i pozvao da u 2016. godinu zakoračimo zahvalni

Bogu za povjerenje koje ima u nas i zahvalni za darovanost koju čitamo kroz svoj život.

Na kraju misnog slavlja, svećenici i vjernički puk pjevali su zahvalni himan „Tebe Boga hvalimo” predvođeni mješovitim prvostolnim zborom pod ravnanjem mo. Šime Marovića. (KB)

KRONIKA OCA NADBISKUPA

(1. listopada – 31. prosinca 2015.)

LISTOPAD

27. 9. – 4. 10.

* Španjolska – sudjelovao u hodočašće Splitsko-makarske nadbiskupije u Španjolsku

6. 10.

* Kaštel Štafilić, Hotel „Resnik” – sudjelovao na godišnjem skupu hrvatskih pastoralnih djelatnika Zapadne Europe

7. 10., Blažena Djevica Marija od Krunice

* Imotski – predvodio sprovodnu misu za pokojnog fra Danka Glibotu

9. 10.

* Ordinarijat – sudjelovao na susretu s profesorima splitskog KBF-a i članovima Povjerenstva za preustroj Pastoralne godine

9. – 10. 10.

* Zagreb – zasjedanje Stalnog vijeća HBK

11. 10., Dvadeset i osma nedjelja kroz godinu

* Bitelić – predvodio svečano euharistijsko slavlje s blagoslovom zvonika i mozaika

15. 10., Sveta Terezija Avilska

* Ordinarijat – primio kaldejskog pomoćnog biskupa Bagdada Shlemona Wardunija sa njegovim suradnicima

18. 10., Dvadeset i deveta nedjelja kroz godinu

* Split, Konkatedrala – predvodio svečano euharistijsko slavlje povodom završetka volonterske akcije Skac-a „72 sata bez kompromisa”

20. 10.

* Zagreb, bazilika Presvetog Srca Isusova – predslavio svetu misu povodom 27. obljetnice smrti sluge Božjega o. Ante Gabrića

21. 10.

* Sinj – predvodio svečano euharistijsko slavlje i sudjelovao na susretu provincijala franjevaca (OFM) iz Europe

22. – 23. 10.

* Split, KBF – sudjelovao na XXI. međunarodnom teološkom simpoziju u Splitu

23. 10.

* Split, Kampus – predslavio svetu misu povodom duhovne obnove za studente splitskog Sveučilišta

24. 10.

* Split, Lovrinac/Trstenik – predvodio obred sprovoda i svetu misu zadušnicu za pokojnog fra Vicka Kapitanovića

25. 10.

* Studenci – predvodio svečano euharistijsko slavlje sa posvetom oltara i župne crkve

27. 10.

* Split, Sjemenište – sudjelovao na predstavljanju knjige mons. Jurja Batelje „Rivellijeva zavjera laži. Blaženi Alojzije Stepinac i Srpska pravoslavna Crkva”

29. 10.

* Split, Sjemenište – prigodom 125. obljetnice utemeljenja Družbe sestrara Služavki Malog Isusa predvodio svečano euharistijsko slavlje i sudjelovao na prigodnom programu

STUDENI

1. 11., Svi Sveti

* Split, Lovrinac – predvodio svečano euharistijsko slavlje, te procesiju i obrede kod središnjeg križa

2. 11., Dušni dan – Spomen svih vjernih mrtvih

* Vidonje – na Spomen svih vjernih mrtvih predvodio euharistijsko slavlje

3. 11.

* Split, Sjemenište – sudjelovao na tribini o hodočašću Splitsko-makarske nadbiskupije u Španjolsku

5. 11.

* Split, Sjemenište – sudjelovao na predstavljanju knjige dr. Mile Vidovića „Kvirin Klement Bonefačić - biskup splitski i makarski za vrijeme komunističkog režima 1944.-1954.”

7. 11.

* Split, Sjemenište – predslavio svetu misu kojom je počela nova sezona ministrantske malonogometne lige „Ivan Merz” Splitsko-makarske nadbiskupije

9. – 12. 11.

* Zagreb – 51. plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije

15. 11., Trideset i treća nedjelja kroz godinu

* Rim, Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima – predvodio svečano euharistijsko slavlje prigodom jesenskog susreta hrvatskih rimskih studenata

19. 11., Obljetnica posvete Prvostolne crkve

* Ordinarijat – primio kandidate za đakonat
* Split, CBS – predvodio svečano euharistijsko slavlje prigodom obreda obećanja kandidata za đakonat

21. 11., Prikazanje Blažene Djevice Marije

* Split, Dobri – predvodio svečano euharistijsko slavlje povodom svetkovine zaštitnice župe
* Makarska, Katedrala – predvodio svečano euharistijsko slavlje prigodom proslave svetkovine svetoga Klementa, mučenika, zaštitnika župe

22. 11., Isus Krist – Kralj svega stvorenoga

* Katedrala – predvodio svečano euharistijsko slavlje tijekom kojega je zaređio šestoricu đakona, trojicu na naslov Splitsko-makarske nadbiskupije, te trojicu na naslov Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja

25. 11.

* Imotski – sudjelovao na susretu župnika i župnih vikara Imotskog dekanata sa osvrtom na proteklu pastirsku vizitaciju

26. 11.

* Ordinarijat – primio župnike mentore ovogodišnjih ređenika

* Ordinarijat – primio učenike i studente stipendiste sa njihovim roditeljima te im podijelio stipendije u organizaciji Caritasa Splitsko-makarske nadbiskupije

29. 11., Prva nedjelja došašća

* Split, Sjemenište – pohodio sjemeništare i odgojitelje splitskog sjemeništa i predvodio euharistijsko slavlje prigodom prve nedjelje došašća

30. 11., sv. Andrija, ap.

* Ordinarijat – sazvaio izvanredni sastanak djelatnika Ordinarijata na kojem je javno obznanio odluku pape Franje o imenovanju mons. Jure Bogdana novim Vojnim ordinarijem

PROSINAC

2. 12.

* Vepric – sudjelovao na adventskoj rekolekciji za svećenike koji djeluju u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji, te predvodio koncelebrirano euharistijsko slavlje sa okupljenim svećenicima

5. 12.

* Ordinarijat – primio vlč. Josepa Peguera Pocha, vikara Opusa Dei i dr. sc. Vuku Brigljevića, uglednog hrvatskog znanstvenika

7. 12.

* Split, Pujanke – slavio svetu misu zornicu

8. 12., Bezgrešno začće Blažene Djevice Marije

* Split, CBS – predvodio svečano euharistijsko slavlje povodom svetkovine Zaštitnice CBS-a i nazočio svečanoj akademiji
* Split, sv. Frane na Obali – predvodio svečano euharistijsko slavlje

10. 12.

* Split, Lučac – slavio svetu misu zornicu

11. 12.

* Podstrana, Hotel „Le Meridien Lav” – nazočio „Noći Neretvana”

13. 12., Treća nedjelja došašća

* Split, Lučac/Katedrala – predvodio obrede otvaranja Vrata milosrđa i predsjedao svećanima euharistijskim slavljem u splitskoj katedrali

14. 12.

- * Kaštel Gomilica – slavio svetu misu zornicu

17. 12.

- * Solin, župa sv. Solinskih mučenika – slavio svetu misu zornicu

18. 12.

- * Split, Pojišan – slavio svetu misu zornicu

20. 12., Četvrta nedjelja došašća

- * Vepric – predvodio obrede otvaranja Vrata milosrđa i predsjedao svečanim euharistijskim slavljem
- * Split, Dobri – sudjelovao na adventskoj duhovnoj obnovi za redovnice grada Splita
- * Sinj – predvodio obrede otvaranja Vrata milosrđa i predsjedao svečanim euharistijskim slavljem

21. 12.

- * Ordinarijat - božićno primanje i čestitanje za vjernike te političke, kulturne i društvene djelatnike Grada i Županije

22. 12.

- * Ordinarijat - predstavljanje Božićne poruke i susret s medijskim djelatnicima

23. 12.

- * Ordinarijat - sveta misa i susret s djelatnicima Ordinarijata

24. 12. Badnji dan

- * Svećenički dom – posjetio umirovljene i bolesne svećenike

25. 12., Rođenje Gospodinovo

- * Katedrala - predvodio svečanu svetu misu polnoćku s pjevanom službom čitanja
- * Katedrala - predvodio svečanu danju misu
- * Split, Zatvor - predvodio euharistijsko slavlje za osobe lišene slobode

26. 12., sv. Stjepan Prvomučenik

- * Split, samostan Kćeri Božje ljubavi – predvodio euharistijsko slavlje i posjetio korisnike staračkog doma o kojima se brinu časne sestre
- * Split, Sustipan - predvodio svečano euharistijsko slavlje

27. 12., sveta obitelj Isusa, Marije i Josipa

- * Solin, Gospa od Otoka – predvodio obrede otvaranja Vrata milosrđa i predsjedao svečanim euharistijskim slavljem

28. 12., Nevina dječica

- * Split, samostan sv. Klare – posjetio časne sestre klarise i čestitao im blagdane

30. 12.

- * Trogir, samostan sv. Nikole – posjetio časne sestre benediktinke i čestitao im blagdane

31. 12.

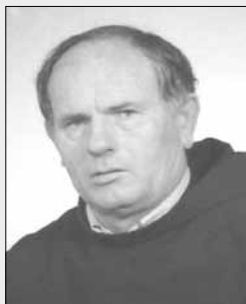
- * Katedrala, predvodio svečano euharistijsko slavlje kao zahvalnicu za proteklu građansku godinu

NAŠI POKOJNICI

Fra Danko Glibota

(1944. – 2015.)

IN MEMORIAM

Fra Danko Glibota rodio se, kao jedno od sedmero djece, 17. prosinca 1944. u mjestu Slivno, od oca Bože i majke Ruže r. Protrka. U rodnoj je župi Presvetog Trojstva primio i svete sakramente, krštenja, pričesti i krizme. Osnovnu je školu pohađao i završio u Slivnu i Imotskom u razdoblju od 1951. do 1960. godine. Franjevačku klasičnu gimnaziju pohađao je od 1961. do 1967., kada je i maturirao. U franjevački novicijat stupio je 13. listopada 1964. a svečane redovničke zavjete je položio 5. travnja 1970. godine. Filozofsko-teološki studij pohađao je od 1967. godine na Franjevačkoj visokoj bogosloviji u Makarskoj, a diplomirao je 1973. na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Za đakona je zaređen 5. prosinca 1971., a za svećenika 29. lipnja 1972. po rukama msgr. Josipa Arnerića, biskupa šibenskog. Mladu je misu proslavio u rodnom Slivnu 2. srpnja 1972. godine.

Kao član Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, fra Danko je vjerno i predano vršio brojne pastoralne službe. Od 1973. do 1974. bio je župnik Staševice a zatim također godinu dana i župnik u Zaostrog. Župe Kozicu i Zavojane kao župnik posluživao je od 1975. do 1979. godine. Od 1979. do 1982. djeluje u Imotskom kao župnik a kasnije i samostanski vikar. Godine 1982. imenovan je župnikom župe Ugljane, gdje ostaje do 1986. godine. Potom četiri godine do 1991. kao župnik s rezidencijom u franjevačkom samostanu u Makarskoj, posluživao vjernike Velikog Brda. Godine 1991. ponovno se vraća u Zaostrog odakle kao župnik posluživao župe Podaca i Brist. 1997. imenovan je župnikom župe Siverić, gdje ostaje do 2000. godine, kada se po treći put vraća u Zaostrog na mjesto gvardijana i župnika. Te je službe vršio tri godine. Od 2003. do 2009. bio je gvardijan i župnik u Živogošću a od 2009. do 2012. župnik Kijeva i ujedno dekan kninskog dekanata. Godine 2012., postaje župnikom u župi Studenci, koje je zbog teške bolesti morao napustiti u prosincu 2014. godine. Otišao je iz Studenaca s vjerom i nadom da će se uskoro vratiti svojim obavezama i svojim vjernicima. Ipak, do svoje smrti boravi u samostanu u Imotskom, pod stalnom pashom liječnika bori se s teškom bolešću. Tu borbu nije izdržao. U nedjelju, 4. listopada 2015. na blagdan sv. Franje Asiškoga u 71. godini života, 51. redovništva i 44. svećeništva, okrijepljen sv. sakramentima, blago je u Gospodinu preminuo. (FD)

Pogreb fra Danka Glibote

U srijedu, 7. listopada 2015., u crkvi Sv. Franje u Imotskom mons. Marin Barišić, nadbiskup i metropolit splitsko-makarski služio je misu zadušnicu za redovnika svećenika fra Danka Glibotu koji je preminuo u Imotskom na blagdan sv. Franje Asiškog, u nedjelju 4. listopada 2015., u 71. godini života, 51. redovništva i 44. svećeništva. U koncelecijaciji su bili provincijal fra Joško Kodžoman, imotski gvardijan i župnik fra Kristian Stipanović i 92 svećenika.

Rodbina, vjernici, časne sestre, župljani mnogih župa u kojima je fra Danko služio i osobni prijatelji

došli su se oprostiti od fra Danka. Pjevanje je predvodio župni zbor župe Studenci pod ravnanjem saborskog zastupnika Ante Babića, a za orguljama je pratio Mario Cikojević. Sprovodne obrede, nakon završetka mise zadušnice, na groblju Gospe od Anđela u Imotskom prevodio je fra gvardijan fra Kristian Stipanović.

Mons. Marin Barišić na početku mise zadušnice izrazio je ljudsku i kršćansku sućut provincijalu fra Jošku, braći svećenicima i franjevcima, bogoslovima, časnim sestrama, vjernicima župa u kojima je

fra Danko služio. „Tek na kraju, kad netko umre, čovjek može obuhvatiti svećenički i redovnički život te vidjeti koliko znači u Crkvi, Provinciji i najmilijima”, rekao je o. Nadbiskup, a potom nastavio kako nas „smrt podsjeća na susret s Uskrsim”. U homiliji je progovorio o dimenziji smrti koja je prekršajem staroga Adama ušla u naš život iako to nije bilo u Božjem planu. Međutim, postoji i drugi Adam – Isus Krist – po kojem je došla nova dimenzija dara – dara života, slobode i sinovstva. „Vjerujem da je naš fra Danko osjećao dimenziju starog Adama, ograničenost i nesavršenost, ali je prihvatio i novu dimenziju, novog Adama koje je radikalno slijedio po primjeru sv. Franje”. Mons. Barišić je istaknuo i kako je susretao fra Danka koji je uvijek ostavljao dojam malog čovjeka koji je malenošću i jednostavnošću svjedočio Evanđelje, poput sv. Frane te da ne iznenađuje što je preminuo upravo na blagdan sv. Franje. „Okupljeni želimo počastiti fra Danka i reći mu ‘hvala ti, fra Danko’ za tvoj primjer života i malenosti, primjer koji možda nismo ni primjećivali. I u svojoj bolesti znao je za Kristove riječi ‘dođite k meni svi umorni i opterećeni’. Zasigurno će čuti i druge Kristove riječi ‘uđi u radost Gospodara svoga’”, rekao je nadbiskup i nadodao kako bismo željeli da stari Adam u nama umre i da već ovdje zaživi dar novoga života – dimenzija u kojoj ćemo se prepoznati u punini.

Od fra Danka se oprostio provincijal fra Joško Kodžoman koji je kazao da je pokojnik zračio ljudskom dobrotom te da je svima jasno zašto ga u tolikoj brojnosti, kao vrijednog radnika na njivi Gospodnjoj, danas ispraćamo na vječni počinak, kao njegova zahvalna braća i sestre. Naglasio je da bi nam malo koristilo znanje o svecu iz Asiza karizmi da među sobom i danas nemamo ljude, muževe i žene, koji se s jednakim žarom trude u svojim životima ostvariti vrijednosti i ideale franjevačke karizme,

te da je upravo takav bio fra Danko. „Doista, ona ista Franjina ljubav prema Bogu, kojemu je sve darovao i zbog kojega se bio spreman svega odreći, ljubav prema bratu čovjeku, kojega je uvijek pozivao na mir i prema kojemu je bezbroj puta dokazao svoju spremnost nesebičnog služenja, ljubav prema Crkvi Kristovoj, u čiju se službu čitav stavio, ljubav prema svemu stvorenom, čiju je vrijednost otkrivao, zrcalila se i na licu, kroz osobu i djelo našega fra Danka”. Provincijal je spomenuo kako je rijetko imao priliku primijetiti da je bilo koji franjevac kojeg su posljednjih godina ispratili na vječni počinak, promijenio toliko različitih služba i mjesta svoga svećeničkog djelovanja, te da ih je sve prihvaćao bez prigovora. Kroz to se pokazivala još jedna kvaliteta njegove franjevačke duše, izvršavanje zavjeta poslušnosti i raspoloživost za sve opcije ili bolje potrebe Provincije i Crkve. „Siguran sam da će život mnogih župa, u kojima je živio i djelovao naš fra Danko, trajno ostati obilježen po najljepšim uspomenaма povezanošću s njim, po njegovom jednostavnom, skromnom i nenametljivom svećeničkom djelovanju. I u osobi našega fra Danka još se jednom obistinila istina našega ljudskoga života – da smo svi jedinstveni i neponovljivi, te da kao takvi predstavljamo istinsko obogaćenje svijetu i Crkvi u njemu”. U zaključku je provincijal, u ime cijele naše franjevačke Zajednice, pokojniku uputio iskrenu zahvalnost za vjerno i predano svećeničko služenje za dobrobit vjernika, kojima si bio poslan, za povećanje vjerodostojnosti i ugleda Crkve u našem narodu i u svijetu.

Oproštajne govore održali su i Ljudevit Cikojević u ime župljana župe Studenci, u ime svećenika iz Slivna župnik Slivna i fra Željko Tolić, kolega fra Ante Jurić, gvardijan fra Kristian Stipanović. Izraze sućuti uputili su mons. Marinko Mlakić, generalni vikar Šibenske biskupije i Dinko Aračić. (FD)

Fra Vicko Kapitanović (1944. – 2015.)

IN MEMORIAM

Fra Vicko Kapitanović rođen je 12. lipnja 1944. u župi Ogorje, Franjevačku klasičnu gimnaziju pohađao je u Sinju i Zagrebu a u Franjevački novicijat na Visovcu stupio je 9. srpnja 1960. Svečane redovničke zavjete položio je 25. ožujka 1966. pred provincijalom fra Jerkom Lovrićem. Filozofsko-teološki studij pohađao je u Makarskoj od 1964. do 1968. godine. Za svećenika je zaređen u Splitu 1968. godine po rukama biskupa Ive Gugića. S teološkim studijem fra Vicko je nastavio na Papinskom ateneju „Antoninianum” u Rimu, gdje je 1969. postigao licencijat iz teologije. Nakon toga upisao je studij crkvene povijesti na sveučilištu „Gregoriana” u Rimu i studij arhivistike (Archivum Secretum Vaticanum)

1969./70., te studij diplomatike i paleografije (Scuola Vaticana di paleografia e diplomatica) (1969./70; 1970./71.) u Vatikanu. Arhivistiku je diplomirao 1970., a diplomatiku i paleografiju 1972. Nakon toga dvije godine je predavao povijest na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju, u šk. godinama od 1972. do 1974. Doktorski je rad obranio 1977. u Rimu. Od ljetnog semestra akademske godine 1977./78. fra Vicko predaje na Franjevačkoj visokoj bogosloviji u Makarskoj opću i nacionalnu povijest Crkve i povijest Provincije Presvetog Otkupitelja. U svojoj dugoj nastavničkoj karijeri, fra Vicko je predavao i druge predmete: povijest teologije, kršćansku arheologiju, franjevaštvo, patrologiju, povijest umjetnosti, povijest religija i metodologiju. Uz to je obavljao službe voditelja samostanske i učilišne biblioteke u Makarskoj, te službe rektora Bogoslovije, defnitora Provincije, generalnog vizitatora slovenske Franjevačke provincije sv. Križa, provincijskog predstojnika studija i službu vikara Provincije. Od 1982. fra Vicko je bio provincijski arhivar i bibliotekar, te određeno vrijeme i urednik časopisa Služba Božja. Bio je profesor gost na „Antoninianumu” od 1987. do 1992. godine.

Ujedinjenjem dviju Teologija i stvaranjem KBF-a, kao nove sastavnice Sveučilišta u Splitu, od 1999. do svoga umirovljenja 2009. godine, fra Vicko predaje na KBF-u. Usto je od 1995. aktivan i kao vanjski suradnik Pedagoškog fakulteta Sveučilišta u Mostaru. Nastupao je nebrojeno puta na različitim znanstvenim skupovima u domovini i inozemstvu. Pisao je za brojne domaće i inozemne časopise, napisao je pozamašan broj knjiga, knjižica, znanstvenih članaka, rasprava, ocjena i prikaza. Solun, Krakov, Budimpešta, Heidelberg, Rim, Paris-Sorbonna, Kairo, Aleksandrija neka su od brojnih svjetskih odredišta koja nam mogu pomoći u stvaranju slike o razmjerima i učestalosti fra Vickove prisutnosti u svijetu znanosti, kao priznatog stručnjaka za crkvenu i civilnu povijest. Kao takav, fra Vicko je primio brojna priznanja i odlikovanja. U prigodi fra Vickova umirovljenja godine 2009. Sveučilište u Splitu mu je dodijelilo Plaketu za izvanredan doprinos razvoju samog Sveučilišta a dvije godine kasnije stigla mu je i nagrada za životno djelo od strane Splitsko-dalmatinske županije.

Fra Vicko je uza sve svoje nastavničke obaveze i česta gostovanja, bilo na znanstvenim skupovima, bilo na drugim kulturnim događanjima, bio spreman preuzeti i brojne provincijske službe, na čemu mu i kao provincijal iskreno zahvaljujem, rekao je provincijal. Fra Vicku su na srcu bile posebno naše samostanske knjižnice, jer je jako dobro znao procijeniti vrijednost njihovih knjižnih fondova, inventara i svega što se stoljećima u njima sabiralo i ljubomorno čuvalo. Kao izraz njegove brige nastala je i njegova vrijedna knjiga Rukopisne i knjižne baštine Franjevačke visoke bogoslovije u Makarskoj, koja je, zahvaljujući njegovu znanstvenom pristupu, prvi put svekolikoj javnosti otkrila dragocjeno kulturno blago, koje ima nemjerljivu vrijednost za povijest hrvatske pisane riječi i uopće kulturnu povijest hrvatskog naroda. Nije slučajno da je upravo fra Vicku povjeren zahtjevni posao priređivanja kritičkog dokumentiranog životopisa sluge Božjeg dobrog oca fra Ante Antića, za potrebe nastavka procesa njegova proglašenja blaženim i svetim. (FD)

Pogreb fra Vicka Kapitanovića

U franjevačkoj crkvi Presvetog Otkupitelja na splitskom Trsteniku u subotu 24. listopada misu zadušnicu za fra Vicka Kapitanovića, OFM, člana splitske franjevačke provincije, koji je preminuo u četvrtak, 22. listopada u 72. godini života, 56. redovništva i 48. svećeništva predvodio je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić u koncelecijaciji sa šibenskim biskupom Antom Ivasom, provincijalom splitske franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Joškom Kodžomanom, trsteničkim gvardijanom fra Petrom Milanovićem-Trapom, dekanom splitskog KBF-a fra Anđelkom Domazetom te brojnim drugim svećenicima.

Sprovodne obrede na splitskom groblju Lovrinac za pokojnog fra Vicka predvodio je gvardijan fra Petar, a na oproštaju se okupilo oko 140 franjevaca i ostalih svećenika, rodbina, mnogobrojni vjernici, redovnice, župljani iz rodnog Ogorja te pokojnikovi prijatelji. Pjesmu je predvodio zbor franjevačkih bogoslova pod ravnanjem fra Frane Bosnića.

U propovijedi nadbiskup je istaknuo kako su i Pavlove riječi i riječi iz evanđelja dodirnule fra Vicka, koji je studirao teologiju i povijest, i rasvjetljavao tu našu povijest u svjetlu svetopisamskih riječi ne samo kao profesor nego i kao čovjek jer nije sužavao

prostor drugome, cijenio je redovnice i nikoga nije omalovažavao. Fra Vicko nije pisao samo članke o povijesti nego je svojim životom svjedočio povijest spasenja, pobjedu života nad smrću te kao osoba Bogu posvećena svjedočio je mirotvorstvo i blagost, zaključio je nadbiskup Barišić.

Provincijal fra Joško Kodžoman istaknuo je: „Danas se rastajemo od čovjeka, koji je bio do kraja posvećen svom zvanju profesora povijesti i koji kao takav, prema mom mišljenju, zaslužuje da se u njegovu čast u skoroj budućnosti organizira znanstveni skup, na kojem bi se na ozbiljan i nepristran način upoznali duhovni i znanstveni dometi života i djela pokojnog fra Vicka. Bio bi to najbolji način da se, kao Provincija, čiji je bio član, kao Crkva koju je svojim znanstvenim radom zadužio, kao znanstvena zajednica, koju je promovirao u domovini i svijetu, odužimo našem fra Vicku. Zahvaljujem fra Vicku na divnom svjedočanstvu, ljudske i vjerničke hrabrosti i ustrajnosti, kao i na svemu što je učinio a što je bilo dobro za našu Zajednicu, za naš hrvatski narod, za Crkvu katoličku”, zaključio je provincijal.

Od pokojnog fra Vicka oprostili su se i fra Jure Brkan, fra Stipe Bešlić, Josip Vrandečić i fra Petar Milanović Trapo. (FD)

Milostinja Nedjelje Caritasa u 2014. godini

ŽUPA	IZNOS
Aržano	2.000,00
Baćina	<i>v. Plina Stablina</i>
Bagalović	1.500,00
Bajagić	-
Bast – Baška Voda	3.400,00
Biorine	502,60
Bisko	1.350,00
Bitelić	1.500,00
Blato n/C	1.000,00
Borovci	<i>Vidi Metković-Sv. Nikola</i>
Brela Donja	15.000,00
Brela Gornja	1.000,00
Brist	-
Budimiri	138,20
Cista Provo	4.100,00
Cista Velika	1.300,00
Čaporice	-
Desne	1.000,00
Dicmo Donje	3.800,00
Dicmo Gornje	470,00
Dobranje – Bijeli Vir	1.600,00
Dobranje Imotsko	1.100,00
Donje Selo	320,00
Donji Dolac	740,00
Drašnice	1.043,60
Drvenik Makarski	460,00
Drvenik Trogirski	580,00
Dubrava	900,00
Duće	7.393,00
Dugi Rat	9.050,00
Dugopolje	6.000,00
Dusina	1.850,00
Gala – Gljev	2.950,00
Gata	1.500,00
Gornje Selo	680,00

ŽUPA	IZNOS
Gornje Sitno	700,00
Grab	4.168,00
Grabovac	2.350,00
Gradac	<i>Vidi Brist!</i>
Grohote	2.200,00
Hrvace	7.690,00
Igrane	2.469,30
Imotski	5.000,00
Jesenice	10.000,00
Kamen	6.785,00
Kaštel Gomilica	6.430,00
Kaštel Kambelovac	9.130,00
Kaštel Lukšić	8.000,00
Kaštel Novi	13.000,00
Kaštel Stari	8.219,00
Kaštel Sućurac	8.960,00
Kaštel Štafilić	9.170,00
Katuni-Kreševo	5.292,00
Klis	3.520,00
Komin	3.400,00
Konjsko	300,00
Koprivno	300,00
Kostanje	7.000,00
Košute	3.500,00
Kotlenice	<i>v. Bisko</i>
Kozica	400,00
Krstatice	-
Kučice	1.100,00
Kučine	1.300,00
Lokvičići	1.200,00
Lovreć	1.200,00
Makar – Kotišina	<i>Vidi Makarska-Sv. Marko</i>
Makarska – sv. Marko	8.300,00
Makarska – K. Mira	10.171,00
Maslinica	-

ŽUPA	IZNOS
Medov Dolac	-
Metković – Sv. Ilija	9.750,00
Metković – Sv. Nikola	5.180,00
Mravince	3.300,00
Muč Donji	400,00
Muč Gornji	2.100,00
Neorić	-
Nova Sela n/C	1.500,00
Nova Sela – Neretva	<i>v. Metković - sv. Nikola</i>
Okruk	3.125,00
Omiš	3.500,00
Opuzen	14.000,00
Orah	1.600,00
Ostrvica	1.520,00
Otok	2.500,00
Otrić-Struge	3.200,00
Plina	550,00
Ploče	1.600,00
Podaca	340,00
Podbablje	1.600,00
Podgora	2.700,00
Podgrađe	-
Podstrana	6.500,00
Poljica Imotska	2.870,00
Poljica Vrgorska	-
Potravlje	2.117,00
Priko-Omiš	7.150,00
Proložac	2.500,00
Prugovo	1.550,00
Radun	2.150,00
Rašćane	-
Ravča	550,00
Ričice	670,00
Rogotin	1.670,00
Rogoznica	6.858,00
Ruda	2.750,00
Runović	2.400,00
Seget	3.550,00
Sinj	5.500,00
Sitno Donje	2.230,00

ŽUPA	IZNOS
Slatine	2.600,00
Slime	1.200,00
Slivno Imotsko	1.350,00
Slivno Ravno	3.170,00
Solin – Gospa od Otoka	41.000,00
Solin – Sv. Kajo	-
Solin – Sol. mučenici	7.070,00
Split – Konkatedrala	14.000,00
Split – Brda	14.600,00
Split – Dobri	10.766,70
Split – Katedrala	7.530,00
Split – Kman	17.500,00
Split – Kocunar	6.026,00
Split – Lovrinac	10.000,00
Split – Lučac	8.300,00
Split – Manuš	4.220,00
Split – Mejaši	13.500,00
Split – Meje	4.070,00
Split – Mertojak	14.000,00
Split – Neslanovac	7.850,00
Split – Pojišan	5.910,00
Split – Poljud	3.920,00
Split – Pujanke	11.100,00
Split – Ravne Njive	9.137,50
Split – Sirobuja	3.000,00
Split – Spinut	4.120,00
Split – Sućidar	41.680,00
Split – Sukoišan	24.037,00
Split – Škrape	14.390,00
Split – Trstenik	14.000,00
Split – Veli Varoš	2.000,00
Split – Visoka	17.000,00
Srednje Selo	800,00
Srijane-Dolac Gornji	920,00
Srinjine	1.700,00
Stasevica	1.030,00
Stilja	600,00
Stobreč	6.000,00
Strizirep	750,00
Strožanac	11.800,00

ŽUPA	IZNOS
Studenci	834,00
Svib	1.170,00
Svinišće	200,00
Tijarica	6.050,00
Trilj	5.000,00
Trnbusi	410,00
Trogir – G. od Anđela	1.850,00
Trogir – Sveti Jakov	1.350,00
Trogir – Sveti Lovre	13.600,00
Tučepi	1.104,00
Tugare	2.000,00
Turjaci	2.650,00
Ugljane	2.000,00
Veliko Brdo	1.370,00
Vid	2.875,00
Vidonje	800,00
Vinišće	2.100,00
Vinjani	2.645,00
Vojnić-Gardun	1.550,00
Voštane – Rože	1.500,00

ŽUPA	IZNOS
Vranjic	4.950,00
Vrgorac	1.250,00
Vrlika	2.550,00
Vrpolje-Čačvina	750,00
Zadvarje	1.000,00
Zagvozd	2.000,00
Zaostrog	1.000,00
Zasiok	500,00
Zavojane	300,00
Zelovo	-
Zmijavci	3.050,00
Zvečanje	1.250,00
Žedno-Arbanija	1.300,00
Žeževica	870,00
Živogošće	-
Žrnovnica	3.700,00
Župa Biokovska	-

* Svetište Vepric - 2.540,00

* Samostan Službenica milosrđa - 5.000,00

Tablicu uredila: Sonja Maleš

Za Nedjelju caritasa 2014. prikupljen je iznos od 780.676,90 kn.

**Zahvaljujemo svim vjernicima koji su dali svoje priloge za potrebne
i župnicima koji su nam dostavili prikupljeni novac.**

Obavijesti iz Nadbiskupskog ordinarijata

➤ **Nadbiskupijsko hodočašće u Španjolsku**

Od 27. rujna do 4. listopada 2015., povodom 500 godina od rođenja sv. Terezije Avilske, održano je hodočašće Splitsko-makarske nadbiskupije u Španjolsku. Više od stotinu hodočasnika, među kojima je bilo desetak svećenika, predvodio je nadbiskup mons. Marin Barišić. Postaje na hodočasničkom putu bile su: Krašić, Zagreb, Montserrat, Madrid, Alba de Tormes, Avila, Segovia, Zaragoza i Barcelona. O dojmovima i doživljajima hodočašća održana je tribina u Nadbiskupskom sjemeništu i priređeno nekoliko emisija na TV Jadran. U pripremi je poseban CD s videozapisima za sudionike.

➤ **Imenovan voditelj Pastoralne godine**

Dekretom od 23. listopada 2015. nadbiskup i metropolit mons. Marin Barišić imenovao je pastoralnog vikara dr. Nediljka A. Ančić voditeljem Pastoralne godine. Nakon preustroja šeste ili pastoralne godine za svećeničke pripravnike ona je isključena iz sustava Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Splitu i od tekuće akademske godine 2015./2016. odvija se pod pokroviteljstvom Splitsko-makarske nadbiskupije. Predavanja održavaju profesori KBF-a i drugi nastavnici, a polaznici obavljaju pastoralni praktikum kod župnika mentora koji su za to određeni.

➤ **Osvrt na vizitacije Imotskoga dekanata**

Nakon obavljene pastirske vizitacije tijekom korizme upriličen je završni susret župnika i župnih vikara iz 22 župe Imotskoga dekanata koji je pod presjedanjem nadbiskupa Marina Barišića održan 25. studenoga 2015. u Franjevačkom samostanu u Imotskom. Nadbiskup je tim povodom uputio i posebno Pismo župama Imotskoga dekanata.

➤ **Dodjela stipendija za studente i đake**

Upravno vijeće Caritasa Splitsko-makarske nadbiskupije na svojoj je sjednici 28. listopada 2015., nakon pregleda pristiglih molbi, utvrdilo listu od 73 kandidata koji ispunjavaju propisane uvjete za dodjelu Caritasove stipendije. Rješenja o odobrenim stipendijama svečano je uručio nadbiskup mons. Marin Barišić na susretu sa stipendistima u Ordinarijatu 26. studenoga. Stipendija za srednjoškolce mjesečno iznosi 500 kuna, a za studente 700 kuna. U tekućoj ak. g. među stipendistima je 51 student/ica i 22 đaka iz različitih župa naše nadbiskupije.

➤ **Okružnica o sprovednoj praksi**

Nadnevkom 30. studenoga 2015. splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić donio je Okružno pismo o sprovednoj praksi i običajima te ga poslao svećenicima i svim vjernicima u našoj nadbiskupiji. U njemu su između ostalog uređena pitanja sproveda osoba koje se žele pokopati u svojim rodnim župama, a u njima nisu imale trajan boravak, zatim skupljanja i namjene misnih intencija i drugih priloga na sprovedima, liturgijsko pjevanje na sprovednim obredima te neka druga pitanja.

➤ **Adventska rekolekcija u Vepricu**

Na duhovnoj obnovi za sve svećenike Splitsko-makarske nadbiskupije početkom došašća u Vepricu (2. prosinca 2015.) razmotrena je bula pape Franje povodom otvaranja Izvanredne godine milosrđa *Misericordiae Vultus* – Lice milosrđa. Nakon pokorničkog bogoslužja i misnog slavlja o toj su temi održana dva kratka predavanja te su raspravljani različiti prijedlozi i sugestije o tome kako na pastoralnoj razini u narednoj godini što bolje proslaviti otajstvo Božjega milosrđa. Sudjelovalo je oko 120 svećenika.

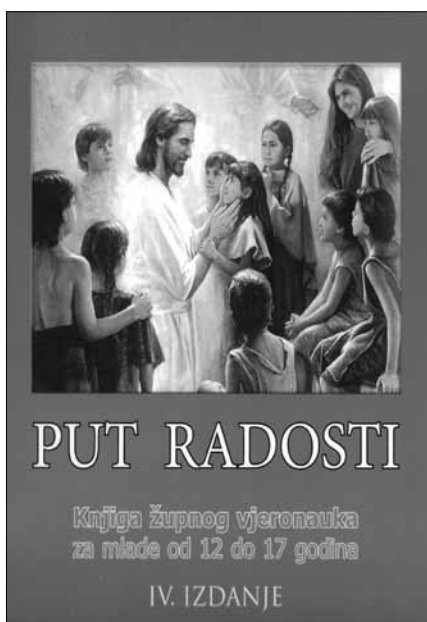
➤ **Otvaranje svetih vrata na početku Godine milosrđa**

U treću nedjelju došašća, 13. prosinca 2015., uz sudjelovanje dvadesetak svećenika i brojnih vjernika, nadbiskup mons. Marin Barišić je prije misnog slavlja otvorio Buvinina vrata splitske prvostolnice i time na razini naše mjesne Crkve označio početak Izvanrednog jubileja milosrđa koju je za Katoličku Crkvu proglasio papa Franjo. Prije toga čina u posebnom obredu održana je procesija od crkve sv. Dominika do katedrale i pročitani dijelovi Papine bule „Lice milosrđa”. Na kraju je objavljeno da će se svečano otvoriti vrata još triju crkava u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji gdje će vjernici tijekom Godine milosrđa moći dobiti oprost pod određenim uvjetima (Vepric i Sinj, 20 prosinca; Solin, 27. prosinca 2015).

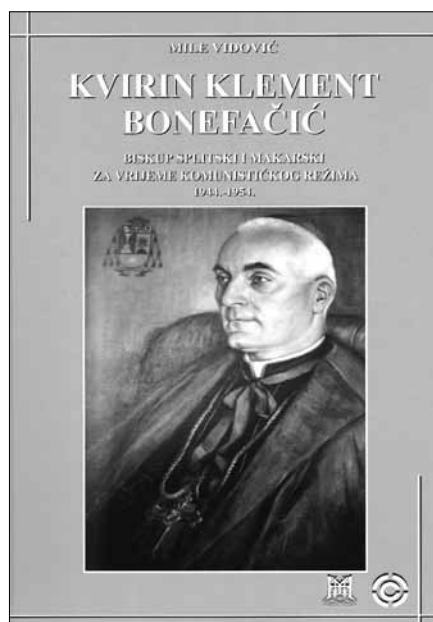
➤ **Ispravak iz Ekonomata**

U prošlom broju Vjesnika Splitsko-makarske nadbiskupije (3/2015, str. 288) objavljeni su podatci o dostavljenim milodarima prvih nedjelja tijekom 2014. godine. S obzirom na župu Split – sv. Petar (Konkatedrala) potkrala se pogriješka. Točna svota koju je ova župa za navedenu godinu dostavila ordinarijatu iznosi: 82.100,00 kuna. Molimo, primite našu ispriku.

mons. Nediljko Ante Ančić, pastoralni vikar
tel. (021) 407-506, fax. 407-532; e-mail: past.ured@smn.hr

*Mr. Luka Vuco
Vlastita naklada
Kaštela, 2015.
str. 1-240.*

*CUS - Matica Hrvatska
Metković, 2015.
str. 1-420.*

*Vlastita naklada
Zagreb, 2013.
str. 1-75.*

VJESNIK SPLITSKO-MAKARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat Splitsko-makarske nadbiskupije, Poljana kneza Trpimira 7, Split

Vjesnik je dostupan i na mrežnim stranicama: www.smn.hr

Odgovorni urednik: nadbiskup Marin Barišić

Glavni urednik: Nediljko Ante Ančić, pastoralni vikar, tel.: 407-506, past.ured@smn.hr

Uredničko vijeće: Nediljko Ante Ančić, Kristina Bitanga, Nikola Mikačić, Miroslav Vidović

Lektura: Vedran Torić

Priprema: Ratimir Vukorepa

Grafičko oblikovanje korica: Duje Šilović

Tisak: Dalmacija papir, Split

Ovaj je broj zaključen 31. prosinca 2015.